

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Благоја М. Ђукић

**АРХИВ СРБА У ХРВАТСКОЈ –
УСТРОЈСТВО, СТРУКТУРА ГРАЂЕ И
КУЛТУРНОИСТОРИЈСКИ ЗНАЧАЈ**

Докторска дисертација

Београд, 2025.

UNIVERZITET U BEOGRADU
FILOLOŠKI FAKULTET

Blagoja M. Đukić

**ARHIV SRBA U HRVATSKOJ –
USTROJSTVO, STRUKTURA GRAĐE I
KULTURNOISTORIJSKI ZNAČAJ**

Doktorska disertacija

Beograd, 2025.

УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛГРАДЕ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Благоя М. Джукич

**АРХИВ СЕРБОВ В ХОРВАТИИ –
ОРГАНИЗАЦИЯ, СТРУКТУРА
БИБЛИОТЕЧНЫХ ФОНДОВ И КУЛЬТУРНО-
ИСТОРИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ**

Докторская диссертация

Белград, 2025.

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF PHILOLOGY

Blagoja M. Đukić

**ARCHIVES OF SERBS IN CROATIA –
ORGANIZATION, STRUCTURE OF
MATERIALS AND CULTURAL AND
HISTORICAL SIGNIFICANCE**

Doctoral Dissertation

Belgrade, 2025.

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ И ЧЛАНОВИМА КОМИСИЈЕ

Ментор:

проф. др Бојан Ђорђевић, редовни професор на Катедри за библиотекарство и информатику
Филолошког факултета Универзитета у Београду

Чланови комисије:

1. _____
2. _____
3. _____

Датум одбране: _____

Архив Срба у Хрватској – устројство, структура грађе и културноисторијски значај

Сажетак

Предмет нашег истраживања је специфична установа – Архив Срба у Хрватској. Настао је као организациона јединица Српског народног вијећа у Загребу. Има велики стварни и још већи потенцијални значај за политичку, економску, војну, културну и духовну историју Срба са подручја данашње Хрватске.

Током истраживања прегледано је више хиљада докумената који су обједињени и интерпретирани интердисциплинарно. Тако смо дошли до објективније слике о значају и доприносу Архива Срба у Хрватској српској архивистици, музеологији, историји, историји умјетности, археологији и очувању културног идентитета, укључујући умјетничко и духовно наслеђе српског народа.

Циљ истраживања је да се укаже на богатство архивске грађе о Србима у Хрватској, на њену угроженост и распршеност по разним архивима и другим установама широм бивше Југославије. Да се прикаже настанак, устројство и структура централне установе за чување грађе о српском народу на тлу данашње Хрватске, а то је Архив Срба у Хрватској.

У раду је направљен кратак историјски осврт на најзначајније институције Срба на подручју данашње Хрватске, а то су: Српска православна црква, „Привредник”; СКД „Просвјета”, Српско народно вијеће, Архив Срба у Хрватској.

Истраживање Архива Срба у Хрватској је потврдило његов изузетан значај. Указало је на потребу за даљим сакупљањем архивске грађе о српском народу који је у Хрватској сведен на неколико процената, али који је широм уже Хрватске, Славоније и Далмације оставио небројено много културноисторијских трагова и споменика.

Кључне речи: Архив Срба у Хрватској, Српска православна црква, Београд, Филолошки факултет, Загреб, Музеј Срба у Хрватској, СКД Просвјета, Привредник, Српско народно вијеће, Милојко Вуцелић.

Научна област: филолошке науке

Ужа научна област: библиотекарство, архивистика, културна историја и документалистика

УДК: _____

Archives of Serbs in Croatia – organization, structure of materials and cultural and historical significance

Abstract

The subject of our research is a specific institution – Archives of Serbs in Croatia. Its origins lie in the Serb National Council in Zagreb. This institution has great existent and even greater prospective significance crucial to political, economical, military, cultural and spiritual history of Serbs from the modern-day Croatia.

Several thousand documents have been examined during the research. Consolidation and interpretation of these documents have been performed by applying interdisciplinary approach in order to achieve more unbiased depiction regarding significance and contribution that Archives of Serbs in Croatia have had to the Serbian archival science, museology, history, history of art, archeology and preservation of cultural identity, art and spiritual heritage of the Serbian people.

Goal of the research is pointing out abundance of archival materials regarding Serbs in Croatia, as well as its endangerment and dispersion over other archives and institutions all over the former Yugoslavia. Its goal is also to show emergence, organization and structure of Archives of Serbs in Croatia which is the central institution for preserving materials about Serbian people in the modern-day Croatia.

This paper contains a brief review of the most significant Serb institutions in today's Croatia, such as the Serbian Orthodox Church, 'Privrednik', the Serbian Cultural Society 'Prosvjeta', the Serb National Council, Archives of Serbs in Croatia.

Researching Archives of Serbs in Croatia has confirmed its exceptional significance pointing out the need for further collection of archival materials about Serbian people who, despite having low percentage in Croatia, have left countless cultural and historical traces and monuments all over certain parts of Croatia, Slavonia and Dalmatia.

Key words: Archives of Serbs in Croatia, Serbian Orthodox Church, Belgrade, Faculty of Philology, Zagreb, Museum of Serbs of Croatia, Serbian Cultural Society 'Prosvjeta', Privrednik, Serb National Council, Milojko Vucelić.

Scientific field: philological sciences

Scientific subfield: library science, archival science, cultural history, documentation science

UDC number: _____

САДРЖАЈ:

1. УВОД	1
2. ИСТОРИЈАТ ИНСТИТУЦИЈА СРБА У ХРВАТСКОЈ	3
2.1. СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА.....	4
2.1.1. Епископска књижница у Пакрацу	8
2.1.2. Фондови и збирке Српске православне цркве у хрватским архивима и музејима ...	12
2.1.3. Музеј Српске православне цркве у Загребу	13
2.1.4. Остала грађа у архивима Хрватске у вези са Србима у Хрватској	14
2.2. СРПСКО ПРИВРЕДНО ДРУШТВО „ПРИВРЕДНИК“ (1897–1918).....	15
2.3. ПРОСВЈЕТНО-ДОБРОТВОРНО ДРУШТВО „СВЕТИ САВА“ ЗАГРЕБ	19
2.4. МУЗЕЈ СРБА У ХРВАТСКОЈ	23
2.5. СКД „ПРОСВЈЕТА“	26
2.5.1. Централна библиотека Срба у Хрватској	27
2.6. СРПСКО НАРОДНО ВИЈЕЋЕ	29
3. АРХИВ СРБА У ХРВАТСКОЈ	31
3.1. УВОД.....	31
3.2. О ПОЧЕТКУ РАДА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ	32
3.3. АРХИВ ДАНАС	35
3.3.1. Дјелатност Архива Срба у Републици Хрватској	36
4. ВОДИЧ АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ	37
4.1. ФОНДОВИ / ИЗВОРНО АРХИВСКО ГРАДИВО.....	37
4.2. ЗБИРКЕ ИЗВОРНОГ АРХИВСКОГ ГРАДИВА РАЗНИХ ОСОБА	39
4.3. ЗБИРКЕ КОПИЈА ИЗАБРАНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ И КУЛТУРНИХ УСТАНОВА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УДРУЖЕЊА	52
4.4. МУЗЕЈИ.....	66
4.5. ГРАДОВИ, ОРГАНИЗАЦИЈЕ, УДРУЖЕЊА	69
4.6. ЗБИРКА КОПИЈА ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА И ТОПОГРАФСКИХ КАРАТА	78
4.7. ЗБИРКЕ ПРЕСЛИКА РАЗНИХ ФОНДОВА.....	79
4.8. ФОТОТЕКА	83
5. СТУДИЈА СЛУЧАЈА 1 – МИЛОЈКО ВУЦЕЛИЋ	85
6. БИБЛИОТЕКА И БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ (ОПИС И СТРУКТУРА БИБЛИОТЕЧКОГ ФОНДА)	95
6.1 БИБЛИОТЕКА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ	95
6.2 БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА У ФОНДОВИМА И ЗБИРКАМА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ.....	97
7. СТУДИЈА СЛУЧАЈА 2 – ФОНД СЕПАРАТА ИЗ НАЦИОНАЛНЕ И СВЕУЧИЛИШНЕ КЊИЖНИЦЕ У ЗАГРЕБУ	98
8. ЗАКЉУЧАК	161
9. ЛИТЕРАТУРА	163
10. ПРИЛОЗИ	168
ПОПИС ФОТОГРАФИЈА	204

1. УВОД

Докторска теза *Архив Срба у Хрватској – устројство, структура грађе и културноисторијски значај* за главни предмет истраживања има једну специфичну установу. Та установа је организациона јединица Српског народног вијећа у Хрватској. Архив Срба у Хрватској је одјел при Српском народном вијећу, као и Одјел за културу, Одјел за образовање и др. Основан је у сарадњи СНВ-а и Српског културног друштва „Просвјете”, али је у надлежности СНВ-а од самог почетка. Овај архив има све одлике тематског архива, што захтјева посебан приступ изучавању структуре архивске грађе коју ова институција посједује. Предмет докторске тезе је и специфичан културноисторијски значај Архива Срба у Хрватској за цјелокупну историју Срба са подручја Хрватске, Славоније и Далмације, од стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца па до данас. Покушаја да се оснује Архив Срба у Хрватској, који би сачувао драгоцјености које су до тада биле расуте углавном у црквеним сједиштима и у приватном власништву породица истакнутих личности, било је одмах након Другог свјетског рата. Иако је руководство СКД „Просвјета” имало добру вољу, до тога никада није дошло. Стога је истраживање дјелатности ове институције, која је основана 2006. године, још значајније.

Бурна историја Срба на тлу данашње Хрватске, посебно усложњена у XX вијеку, довела је до потребе чувања грађе која је иначе разутјена у многим архивима, музејима и библиотекама, од којих добар дио данас више не постоји. Ова грађа чува свједочанства о политичком и културном животу Срба у Хрватској, као и о невољама и страдањима којима је српски народ био систематски изложен. Такође, она је у великој мјери драгоцјена и за упоредно проучавање српско-хрватских односа у протеклих стотину година. Прикупљање такве грађе на једном мјесту омогућава истраживачима знатно лакши приступ изворима и олакшава научни рад који је у вези са Србима у Хрватској. Поред тога Архив се бави и прикупљањем информација о локацијама грађе с том темом што додатно олакшава истраживање.

С обзиром на то, детаљна анализа документарне грађе, проучавање њене структуре и нарочито институције која ту грађу похрањује, изучава и даје на коришћење – Архива Срба у Хрватској – тек је наслутило сложеност и разгранатост политичких и културних парадигми у којима је текао сваковрсни живот Срба на тлу данашње Хрватске.

Циљ истраживања је да се сагледа историјски развој политичког, економског, духовног и културног живота Срба у Хрватској, и то преко српских удружења, културних и привредних установа (како је нпр. Друштво „Привредник” или СКД „Просвјета”). Да се, затим, укаже на богатство архивске грађе о Србима у Хрватској, али и њену угроженост и расутост по разним архивима и другим установама широм бивше Југославије. На крају, да се прикаже настанак, устројство и структура централне установе за чување грађе о српском народу на тлу данашње Хрватске, а то је Архив Срба у Хрватској. То ће омогућити и будућим истраживачима да продубе започето истраживање.

Полази се од основне хипотезе да је у протеклом вијеку настала богата документарна грађа о животу Срба у Хрватској. Та грађа је, иако каткад коришћена у историјским изучавањима, још несистематизована и неklasификована по архивистичким моделима. Архив Срба у Хрватској, као специјализовани архив, јесте институција која треба да буде главна у овом процесу.

Овим истраживањем настојали смо утврдити мјесто Архива Срба у Хрватској у државном (хрватском) и регионалном (национално српском) оквиру те попис, структуру и класификацију како оригиналне, тако и снимљене грађе сачуване у овом архиву.

Задатак ове дисертације приказ је и рада једне омање групе културних радника који су сопственим трудом успјели формирати значајан архив. Он садржи врло разнородну грађу

која је везана за историју Срба у Хрватској. Они су направили први корак у обликовању још једне културно-научне истраживачке институције од вишеструког националног значаја.

У раду су примијењени архивистички, историјски, дескриптивни и аналитичко-синтетички метод.

2. ИСТОРИЈАТ ИНСТИТУЦИЈА СРБА У ХРВАТСКОЈ

Срби са простора данашње Хрватске су, након деветнаестог, „најдужега вијека у историји”, историчари га често омеђују са два глобално значајна догађаја – Француском буржоаском револуцијом из 1789. и Првим свјетском ратом који је избио 1914. године – ушли у двадесети, најстрадалнији вијек у свом постојању. Троструко биолошко и економско истребљење српског народа, које га је свело данас на свега неколико процената од укупног броја становништва у Хрватској, пратило је не само затирање духовности, просвјете и културе већ и наметање терета идеологије кривице.

У околностима трајне и оправдане стрепње за физички и духовни опстанак, српском народу „преко” Саве, Дунава и Дрине, вијековима је била „матица”, ослонац и узданица Српска православна црква. Она је распршене Србе широм региона окупљала око светосавског и косовског завјета. Била је једина институција која је бранила српске, политичке, духовне и војничке привилегије пред аустријским (касније аустроугарским) владарима и римокатоличким клиром.

Током деветнаестог вијека и буђења националних покрета, Срби „Пречани” су почели да се организују и кроз политичке покрете. Ипак, најважније нове српске институције са простора данашње Хрватске, на самом измаку тог вијека, биле су економске природе – Привредник, Српска банка и Савез српских земљорадничких задруга иза којих је стајао генијални и неуморни родољуб Владимир Матијевић, заједно са представницима „танког” али утицајног трговачко-банкарског слоја нашег народа.

Богато српско културноисторијско наслеђе дуго је било уништавано, те расуто, запуштено и препуштено пропадању широм данашње Хрватске или пак сакупљано у манастирским ризницама, нарочито у сједиштима архијереја. Током Краљевине СХС (и касније Краљевине Југославије) сазрела је идеја о покретању Музеја Срба у Хрватској. Трагедија Другог свјетског рата повезала је на том путу три фактора: Српску православну цркву, Музеј умјетности и обрта, те утицајну партизанску групу која је основала још током рата Српско културно друштво „Просвјета”. Музеј Срба у Хрватској ће током свог кратког трајања постати још једна слика поступања са Србима у Социјалистичкој Републици Хрватској. Уклањањем ратних представника Срба стасалих у НОБ-у, током политичке кризе почетком педесетих година прошлог вијека, поменуте српске културне и духовне институције у Хрватској осуђене су на гашење или тек пуко преживљавање и оријентацију ка описмењавању претежно сеоског, неписменог становништва.

Последњи рат је још једном *преорао* српске етничке просторе Хрватске те су остале тек усамљене оазе старачког становништва. Млађи људи углавном траже боље услове за живот негдје другдје или, ако остају, настоје да не истичу своје српско поријекло.

Данас, осим у рату обновљене „Просвјете”, за српски народ је од великог значаја Српско народно вијеће које је изњедрило, између осталог, и Архив Срба у Хрватској, релативно младу институцију, која има огромни потенцијал по питању сакупљања, вредновања, презентовања богатих трагова српског постојања на подручју данашње Хрватске.

Традиционално и представници Српске православне цркве бдију и чувају од заборављања српске светиње и старине. Вриједно раде на томе да повежу и духовно окријепе преостали српски живаљ у Хрватској.

2.1. СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

Српски народ је почео насељавати просторе данашње Хрватске (на подручје јужно од ријеке Цетине Срби су се населили у првој половини VII вијека) од средине XV вијека, након пада српских средњовјековних држава Србије, Босне и Зете.

Према писању византијског цара Константина Порфирогенита (944–959), српска племена су током прве половине седмог вијека населила територије од ријеке Врбаса на западу, Саве на сјеверу, Ибра и Колубаре на истоку, и простор данашње јужне Далмације (између ријеке Цетине крај Омиша до ушћа ријеке Бојане у Јадранско море) на југу. Ове области су вијековима биле под политичком и духовном влашћу династије Немањића, а дио између Задра и Сплита и под влашћу Твртка Првог, „краља Срба и Босне” током друге половине XIV вијека. Средином наредног вијека, приморје од Боке до Макарске је било у оквиру Војводства Светог Саве, Стјепана Вукчића Косаче и касније његовог сина Владислава.¹

У сјеверним областима данашње Хрватске, српски елемент је постепено долазио услед чињенице да су српски деспоти Стефан Лазаревић и Ђурађ Бранковић добијали бројне и простране посједе у тадашњој Угарској. Удајом Катарине Кантакузин Бранковић, кћерке чувеног српског деспота Ђурђа Бранковића, за грофа Улриха II Цељског славонског бана и велепосједника, 1433. године, Срби јачају у горњој Славонији.² У вријеме пада српских земаља под Турке, Хрвати, а за њима и Срби деценијама се потискују те мигрирају ка централној Европи.

Нове сеобе Срба (1530. и 1538. године) услиједиле су након угарске катастрофе на Мохачу (1526)³ и након пада Лике и Крбаве под Турке (1528). Турци су у освојеној Доњој Славонији 1557. године основали чазмачки и пожешки санџак и у њих доводили Србе из Босне и Србије да обрађују опустјелу земљу и бране границу од напада из Аустрије. Током времена, посебно је густо насељено подручје од Пакраца до Пожешког поља и Суботског града са југа, до близу Вођина на сјеверу. Тај предио је у народу прозван Расција или Мала Влашка.⁴ Још снажнији прилив српског становништва у Хрватску десио се након неуспјелих устанака против Турака, за вријеме Дугог рата (1593–1606).⁵ Чим је српски елемент оснажио у новим крајевима, приступило се организовању духовног живота те су у другој половини XVI вијека изграђени чувени манастири: Лепавина код Крижеваца, Марча југоисточно од Загреба и Гомирје у истоименом селу. До тада су већ постојали манастири у Далмацији: Крупа, Крка и Драговић о чему свједоче османлијски записи. Истовремено почиње дуга, тешка и неизвјесна борба против унијаћења Срба. Срећна историјска околност тога времена је обнављање, до тада запуштене, Пећке патријаршије 1557. године и изградња бројних манастира широм српског етничког простора (укључујући и Славонију и Далмацију), што ће у наредним деценијама стабилизovati и ојачати Српску православну цркву, а српски народ сачувати у православљу.⁶

¹ *Историја српског народа, прва књига, први том: Срби под туђинском влашћу, Од најстаријих времена до Маричке битке (1371)*, Београд 1981, 145.

² D. Roksandić, *Srbi u Hrvatskoj od 15. stoljeća do današnjih dana*, Загреб 1991, 7–8.

³ Р. Грујић, *Апологија српског народа у Хрватској и Славонији*, Нови Сад 1909, 18.

⁴ *Историја српског народа, трећа књига, први том, Срби под туђинском влашћу (1537–1699)*, Београд 1993, 435.

⁵ *Вјетром вијани*, споменица СКД Просвјета, Загреб 1971, 91.

⁶ Ђ. Слијепчевић, *Историја СПЦ, том први: Од покрштавања Срба до краја 18. века*, Београд 2002, 214.

Средином XVI вијека, на граници са Турском према Босни успостављена је Војна крајина, насељавало је становништво које се повлачило пред Турцима, међу којима је преовладавало српско православно становништво. Војни колонисти су имали извјесне пореске олакшице и слободу вјероисповјести. Ово је довело до незадовољства Угарске дијете (парламента састављеног од клира, магната и барона) и хрватског племства, јер је то значило губитак њихове власти у Крајини. Хрвати су вијековима настојали умањити аутономију Крајине. Дуго сањани улазак Крајине у састав Хрватске значио би губитак статуса и повластица граничара. Аустријски цареви Рудолф Други, као краљ Угарске (1572–1608) и Фердинанд Други, као аустријски надвојвода (1590–1637) излазили су у сусрет граничарима јер је њихова улога током ратова била важнија од интереса угарског и хрватског племства. Почетком јесени 1630. године је Аустријска судска канцеларија чак изјавила како је: „велики војни значај влашке популације смјештен између Саве и Драве, чији је број у посљедњих тридесет година порастао до те мјере да су постали чврсти темељи Војне крајине против Турака”. Цар Фердинанд Други је донио 5. октобра 1630. декрет Влашки статут (*Statuta Valachorum*) којим су дефинисана права Влаха (православног избјеглог становништва које је било већином српско) ставивши их под директну управу аустријских царева у Бечу и укљањајући надлежност Хрватског сабора.⁷

Прва и друга велика сеоба Срба (1690. и 1739), под српским патријарсима Арсенијем Трећим Чарнојевићем и Арсенијем Четвртим Јовановићем-Шакабеном, које су услиједиле након устанака Срба и ратних неуспјеха Аустрије да се задржи на територијама јужно од Саве и Дунава, довеле су до нових миграција Срба који су населили широка просторна централне и јужне Угарске. Тада је сазрело и питање политичко-црквеног уређења за ратнички српски народ у Аустрији. Цар Леополд Први издао је више Привилегија којима је Србима дозвољено да употребљавају српски језик и јулијански календар као и да архиепископ (проглашен 1691. године и за свјетовног владара) буде Србин; поред тога дозвољено им је и стварање милиције, чардаклија и сјечење шума, ослобођени су од црквеног десетка те изузети од жупанијске власти.⁸ Духовне вође српског народа вјешто су успјеле да сачувају јединство Српске православне цркве, односно да Карловачка митрополија добије аутономију од Пећке патријаршије, те тако духовно обједињује Србе са обје стране Саве и Дунава. У мирнодопским условима привилегије Србима су биле ограничаване и често игнорисане, пошто су Бечки двор и Римска курија вијековима користили сваку прилику да Србе поунијате.⁹

Српски митрополити губе свјетовну власт 1734. године. Средином XVIII вијека услед двоструке политке Марије Терезе, којом су смањене привилегије и под програмом смањења нерадних дана плански укидани празници српских светитеља, незадовољство српских ратника покренуло их је на даље сеобе ка Русији што слаби српске позиције у борби за политичко-црквену аутономију против Беча и Пеште.

Српски црквено-народни сабори су били од великог значаја за српски народ у Аустрији. Први велики напредак у дјеловању сабора догодио се 1749. године, када су у његов рад, осим свештенства и официра, укључени још и представници грађанства. Нарочит значај за Србе у Хабзбуршкој монархији имао је Темишварски сабор (1790).

У периоду између 1790–1848. Срби „Пречани” доживљавају велики национално-културни препород, као и остали народи западне и централне Европе. Мађари настоје да се еманципују у односу на Аустрију, али уједно почињу и да оспоравају права на засебну територију и статус „политичког народа” и Србима и Хрватима, а Хрвати током цијелог XIX вијека користе српску солидарност у борби са Бечом и Пештом, али потпуно одричу Србима

⁷ *Историја српског народа, трећа књига, први том, Срби под туђинском влашћу (1537–1699)*, Београд 1993, 471.

⁸ Ђ. Слијепчевић, нав. дјело, 248.

⁹ Ј. Радоњић, Римска курија и јужнословенске земље од 16. до 19. века, Београд 1950, 392.

права и на територију и на статус „политичког народа”. Срби предвођени Светозаром Прибићевићем пружали су подршку хрватској борби, надајући се да ће и њихова права доћи на ред.¹⁰

Дешавања у револуционарној 1848. години донијела су само привидне успјехе: Војводство Србија и Тамиш и Банат, привидно је задовољило српска потраживања, али послужило је тек као краткотрајна пријетња Мађарима и подизање ранга Карловачке митрополије на степен патријаршије.

У другој половини XIX вијека усљед таласа лаицизације западне цивилизације слаби и утицај Српске православне цркве на вјернике. Карловачки митрополити ријетко излазе из сјене бечке власти. Срби се окрећу политичким партијама и матици Србији која из борби с Турцима за ослобођење, излази као побједник.

У XX вијеку представници вишег и нижег клира Српске православне цркве дијеле у потпуности страдалну судбину свога народа. Након мистериозног и насилног завршетка живота патријарха Лукијана Богдановића, укида се 1913. Карловачка митрополија. Свештенство се редовно налази на монтираним „велеиздајничким процесима” уочи и за вријеме Првог свјетског рата. Уједињење у Краљевину СХС довело је и до духовног уједињења Српске православне цркве које није протекло без гласова критике од стране јерархије Карловачке митрополије и које је тек довршено у вријеме диктатуре краља Александра Карађорђевића (1929–1934).

Српска православна црква је на просторима Српског ентитичког простора Хрватске, Славоније и Далмације дочекала модернизацију која је од XIX вијека са собом доносила дехристијанизацију и опадање утицаја цркве у народу. У односу на римокатоличку цркву Српска православна црква је била материјално и организационо неупоредиво инфериорнија, те се код дијела Срба почела јављати сумња да свештенство омета савремене процесе промовисања националне идеје.

Срби са простора Хрватске, Славоније и Далмације ушли су у југословенску државу без јединствене црквене организације. У Хабзбуршкој монархији аутокефалном Карловачком митрополијом, која је тада имала седам епархија, обухваћени су православни житељи Јужне Угарске, Хрватске и Славоније, а Буковинско-далматинском православном митрополијом православни Срби Далмације.

Након Првог свјетог рата Срби са простора данашње Хрватске полагали су велике наде у нову државу. Показало се, међутим, да су и у новом државном оквиру Срби такође морали да траже подршку за очување вјерског и националног идентитета. Краљевина СХС је, из перспективе Ватикана, била слободан простор за ширење римокатоличанства, као и за кроатизовање свих римокатолика без обзира на етничко поријекло те компромитовање и потискивање православља.¹¹

У Другом свјетском рату, услиједило је системско уништење православља 1941–1945. Независна Држава Хрватска је укупно протјерала 334 од 577 српских свештеника, 187 их је убијено, као и 30 монаха и два вјерочитеља, а крај 1941. године жива су дочекала четворица епископа од укупно девет колико их је имала Српска православна црква 10. априла 1941. године у новооснованој хрватској држави.¹² Митрополит дабробосански Петар Зимоњић, епископ горњокарловачки Сава Трлајић, епископ бањалучки Платон Јовановић, митрополит загребачки Доситеј Васић, епископ захумско-херцеговачки Николај Јокановић ликвидирани су након свирепог мучења или су подлегли од посљедица тортуре.¹³ Једна од стратешких полуга „коначног рјешења српског питања” било је прекрштавање Срба с православне на

¹⁰ Д. Микавица, Н. Лемајић, Г. Васин, Н. Нинковић, Срби у Хабзбуршкој монархији (1526–1918), том други, Нови Сад, 2016, 343.

¹¹ С. Божић, *Срби у Хрватској (1918–1929)*, Београд 2008, 353.

¹² Извор: <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=361269>

¹³ Извор: https://www.rastko.rs/istorija/dzomic-uzlocini/uzlocini-episkopi_c.html#dositej

римокатоличку или гркокатоличку вјероисповијест. Прекрштавања су имала за циљ асимилацију православног српског становништва. Усташе су то насилно прекрштавање називале „враћање вјери отаца”. Прекрштени Срби су проглашавани Хрватима. Прекрштавања су била најмасовнија у другој половини 1941. и у првој половини 1942. До почетка 1942, дакле у нешто више од шест мјесеци, с православне на римокатоличку вјероисповијест прекрштено је у НДХ најмање 100.000 Срба. Формирањем Хрватске православне цркве 1942. године број прекрштавања је нагло пао. Отприлике половина тог броја се односи на оне крајеве НДХ који чине данашњу Хрватску. Према писму надбискупа Степинца папи током рата, радило се о 240.000 прелазника.¹⁴ У комунистичкој Југославији, на подручју СР Хрватске српски партизани су често уништавали православне богомоље које усташе нису стигли или могли уништити, те цркву потиснули из друштвеног живота. Од предратних 12.500 православних душа, не рачунајући војна лица, природном смрћу умрло је њих око 300, 2.000 их је побијено и нестало, а одселило из Загреба око 7.000. Крај рата их је у граду дочекало нешто преко 2.000.¹⁵

За вријеме рата страдало је нарочито много храмова на подручју Горњокарловачке и Славонске епархије. Од укупно 637 храмова Српске православне цркве у Хрватској чак 100 их је уништено, 54 су оштећена (и никад обновљена), а чак 27 су комунистичке власти непосредно након Другог свјетског рата до темеља разрушиле. Након рата, умјесто цркава, настајале су на њиховим локацијама и од њиховог материјала школе, општинске зграде, зграде пољопривредних задруга, фудбалска игралишта и сл. Поједине храмове су усташе или Италијани започели рушити или су их запалили, а онда су комунистичке власти уклониле њихове рушевине и заувјек им затрли траг. Такви су случајеви с храмовима у Малом Градцу код Глине и Перни на Кордуну, у селу Лучан, у Прокикама, у Горњим Врховинама, у Грачацу, у Горњој Плочи, у Доњем Лапцу, у Вребцу, у Островици у Почитељу. Комисија која је процјењивала стање цркава након рата врло је често препоручивала рушења и мање оштећених цркава. Тако је много година након рата НОО Срб, на примјер, препоручивао да се храм у Србу уклони. Црква је у току рата служила више пута за упориште четника и у њу су затварали и мучили политичке раднике и породице партизана, када су их ухватили. Крај ње се налази гробље на коме је сахрањено много палих бораца. Обзиром на такву ситуацију, сматрају (НОО, оп.а.) да је треба потпуно уклонити. На подручју општине има око 27 вјерника и то углавном који су у току рата били на страни четника. И градња нових и обнова срушених била је увелико отежавана. Тако су обнову храма у Блатуши у близини Вргинмоста, коју је требала водити Горњокарловачка епархија, мјештани жељели спријечити па су Савезној комисији за вјерска питања послали допис у којем моле да се храм не обнавља. Допис су потписала 333 мјештана, а као разлог наводе да је „народ овог села добро осјетио на властитој кожи 1941. године црквену политику и вјерност свећеника народу овог села”.¹⁶

Након рата је Комунистичка партија жељела гурнути Српску православну цркву, као и римокатоличку, на маргине друштва. Напади на православне свештенике били су у првим годинама након рата нешто сасвим уобичајено. Тако је у октобру 1947. нападнут владика Никанор у Кистањама, гдје га је 160–180 људи дочекало бацајући на њега јаја, измет, тукући га ногама и рукама. Нешто раније руља је напала и митрополита Дамаскина у Пакрацу. Свештеника Манојла Кргу из Врела покрај Коренице пребила је руља колцима у присуству жене и сестре. Православне свештенике нове су власти и хапсиле. Еклатантан је примјер хапшења старог карловачког пароха Михаила Медаковића, који 1945. није желео крстити дијете чији је кум био римокатолик па је због тога осуђен на лишење слободе без принудног

¹⁴ F. Škiljan, „Vjerski prijelazi s pravoslavne na rimokatoličku i grkokatoličku vjeroispovijest (prekrštavanja) na području Zagrebačke nadbiskupije između 1941. i 1945”; у: *Pokatoličavanje Srba u NDH*, Zagreb 2019, 110.

¹⁵ Č. Višnjić, *Partizansko ljetovanje – Hrvatska i Srbi (1945–1950)*, Zagreb 2003, 189.

¹⁶ Hrvatski državni arhiv /даље: HDA/, Komisija za odnose s vjerskim zajednicama NR Hrvatske, kutija 143, 338/1956.

рада. Власти су тај случај објасниле као рушење поновно добро успостављених односа Хрвата и Срба након Другог свјетског рата. На појединим подручјима становништво је одвраћано од одласка на црквишта поводом црквених празника, а свештеници су тјерани када су жељели одржавати службу. Умјетнине које су усташе одузели Српској православној цркви доспјеле су током рата у Музеј за умјетност и обрт. Након рата та је грађа требала бити враћена Српској православној цркви, али је враћено тек 18 од укупно 66 сандука док је остатак нешто касније уступљен основаном Музеју Срба у Хрватској. Хрватске власти су забраниле повратак митрополиту Дамаскину у Загреб крајем 1949. године. Митрополитов долазак у Загреб ипак је на крају договорен те је 1951. установљено да он добро сарађује с државним властима.¹⁷

Ослонац православља у Хрватској је остао малобројни интегрисани грађански слој, организован у бројна привредна, просвјетна спортска и добротворна друштва са наглашеном везом са државом у вријеме Краљевине Југославије. Кад усташка и комунистичка револуција униште српско грађанство у хрватским градовима, Српска православна црква ће на овим просторима сасвим остати без свог природног упоришта.¹⁸

Данас Српска православна црква у Хрватској настоји да обнови физички и духовни живот колико год је то изводљиво и у сарадњи са хрватском државом. Епархијски центри су ризнице духовног и културног наслеђа. По важности за очување идентитета цјелокупног српског народа нарочито се истиче Епархијска библиотека у Пакрацу.

2.1.1. Епископска књижница у Пакрацу

Библиотека епархије Пакрачко-славонске у XIX веку звала се *Епископска књижница у Пакрацу*, стога се инсистира на том њеном називу. Најзначајнија је библиотека западно од Дрине, стара око три стотине година. Почетак њеног рада пада у вријеме столовања владике Кирила Живковића¹⁹ (1786–1807). Епископска књижница у Пакрацу је основана 1786. године. Лична библиотека владике Кирила Живковића је окосница пакрачке библиотеке и он се сматра оснивачем.²⁰

Пакрачка библиотека као најстарије благо чува рукописне и ране штампане књиге из XVI вијека. Посебну драгоценост у фонду представљају књиге штампане у Горажданској штампарији, тј. штампарији Божицара Љубавића Горажданина основаној у Доњој Сопотници

¹⁷ О свим овдје набројеним догађајима види: V. V. Đurić, „Srpska pravoslavna crkva u prvoj deceniji komunističke vlasti 1945–1955. u Narodnoj Republici Hrvatskoj”; у: *Dijalog povjesničara-istoričara*, sv. 2, Загреб 2000, 635–651.

¹⁸ Ч. Вишњић, нав. дјело, 188.

¹⁹ Оснивач пакрачке епархијске библиотеке владика Кирил Живковић био је један од најзначајних владика ове епархије СПЦ. Радослав Грујић каже за њега да је „дугим путовањима по целом Балканском полуострву и нарочито по Русији и Италији, стекао лепо образовање и смисао за виша настојања. Његова лична библиотека биће окосница пакрачке библиотеке. Велики нагласак је стављао на културни живот свештенства, а истакао се и у књижевности па је тако између осталог, прерадио и штампао Доментијаново *Житије Свјатих србских просвјетитељ Симеона и Сави*”. Лаза Чурчић, „Старе српске књиге епархије славонске”; у: *Библиотека Епархије славонске. Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века: каталог /приредили Епископ славонски Лукијан (Пантелић), протојереј Драган Јеремић и библиотекар Народне библиотеке Србије Љубомир Котарчић, Милорад Лазић, Лазар Чурчић/*, Београд-Пакрац 1990, 15.

²⁰ „Пренијевши сами, по предању, христољубље у Славонију, с њим Света Браћа пренијеше и књигољубље, које пронађе људе по својој мјери... прије свега у лику Кирила Живковића, који столоваше од 1786. до 1807. године. Он сабра рукописно и штампано наслеђе својих предшасника на катедри, великим својим дијелом спашено из Патријаршије Пећке, умножи га и основа пред крај XVIII вијека Епископску књижницу у Пакрацу”. – *Повеља о обнови Библиотеке Епископије Пакрачко-славонске*. (У Владичанском двору у престоном граду Пакрацу. О Светим мученицима Макавејима, 1/14. августа 2018. године. +Јован, Епископ Пакрачко-славонски).

на Дрини при храму св. Великомученика Георгија 1519. године. То су данас изузетно ријетки примјерци.

Тренутно се у библиотеци у Пакрацу чува 46 старих рукописних књига. У односу на каталог из 2015. године, збирка је богатија за 15 књига (у власништву библиотеке се налази и *Четворојеванђеље* из Пакре, *Минеј за мај* из 1531. године, манастира Драговић, а 10 рукописа из манастира Лепавине су на чувању) од којих су три са списка несталих књига: *Зборник молитава и канона* из XVIII вијека; *Псалтир с последовањем* из Ораховице, XVII вијек, и *Типик* или устав црквени из Ораховице 1590. Библиотека има највише богослужбених књига и нешто богословских, васпитних, правних итд. Друга је у свијету по броју сачуваних старих српских штампаних књига (64).

Лазар Чурчић, историчар културе и библиотекар, биљежи: „Рукописне србуље славонских библиотека настале у Славонији али и далеко од ње, незаобилазни су споменици српске писмености, калиграфије, ликовног обликовања књига и раскошног увеза. Све то чини да српске рукописне књиге славонских ризница припадају врху српских рукописних србуља. То место је одмах уз збирке Библиотеке Матице српске, Народне библиотеке Србије, Патријаршијске библиотеке, Библиотеке манастира Хиландара и Библиотеке епархије будимске у Сентандреји”.²¹

Поред *србуља*, старих српских штампаних књига, овдје се чува и мноштво различитих збирки и ријетких књига. Од самог настанка библиотеке овдје су прикупљане значајне књиге које данас представљају немјерљиво духовно и културно благо.²²

Од великог броја вриједних и значајних књига и рукописа треба прво поменути *Равноречко јеванђеље*²³, рукопис из XVI вијека²⁴, а из каснијег времена један од, сачуваних пет примјерака Вуковог превода *Новог зајета* и то једини са посветом Вука Стефановића Караџића.

Поред вриједних рукописа и књига у депоу Епархије Пакрачко-славонске чува се и око стотину икона (са иконостаса Велики Бастаји и Лисичине). За вријеме грађанског рата евакуисане, чуване у патријаршијском двору у Сремским Карловцима, биле су предмет рада Мјешовите комисије Републике Србије и Републике Хрватске.

Ту се, поред осталих вриједних предмета налази и архијерејски жезал, симбол владичанског достојанства. Поред тога што је рађен од слоноваче и седефа, драгоцјен је и због тога што је припадао Кирилу Живковићу. Забиљежен је и на фотографији пакрачког

²¹ Лаза Чурчић, нав. дјело, 15.

²² <https://srbi.hr/biblioteka-eparhije-slavonske-veliko-duhovno-bлаго-srpskog-naroda/> преузето, 14.05.2022.

²³ „Велики процват преписивачке делатности у деценијама након обнове Пећке патријаршије, 1557. године, обележило је и стваралаштво неколико изузетно даровитих калиграфа и илуминатора чији се рукописни кодекси по лепоти исписаног текста и раскоши орнамента убрајају међу најлепше српске књиге настале у периоду турске владавине. Један од најдаровитијих међу њима свакако је био дијак Димитрије (Дмитар). Он је током седме деценије XVI столећа преписао и украсио Четворојеванђеље које се под бројем 78 чува у књижници манастира Свете Тројице Пљеваљске. Поред тог кодекса, великог формата и скупocene опреме, у коме се Димитрије и потписао, његовој руци приписивано је и богато украшено Четворојеванђеље из Равне Реке код Бијелог Поља, које се до Другог светског рата налазило у манастиру Пакри”. Зоран Ракић, „Димитрије Даскал – српски писар и илуминатор друге XVI века”, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, 79, 2013, 163–178.

²⁴ Svetozar Radojčić, *Stare srpske minijature*, Beograd 1950, 58–59. О Четворојеванђељу из манастира Пакре једине забиљешке доноси Владимир Красић, *Манастир Пакра, Стражилово*, Нови Сад 1886, 1691–1692, и Радослав Грујић, „Пакрачка епархија. Историјско-статистички преглед”, у: *Споменица о Српском православном владичанству пакрачком*, Нови Сад 1930, 42–43 и сл. 17. Оковао га је мајстор Ђуро Стефановић 1661. године и о томе оставио помен (Јб. Стојановић, *Стари српски записи и натписи I*, Београд 1902, бр. 1574). Према Димитрију Богдановићу (*Инвентар ћирилских рукописа у Југославији*, 221, R 836), рукопису се изгубио траг у Другом свјетском рату, када је вјероватно уништен током страховитих пустошења славонских манастира од стане усташких завојевача. Стога се не би могао прихватити податак који помиње Душан Кашић (*Српски манастири у Хрватској и Славонији*, Београд 1971, 226) да се Равноречко јеванђеље након рата налазило у епископском двору у Пакрацу

епископа Мирона Николића из 1931. године, која се налази у Владичанском двору. Са њим је устоличен и садашњи епископ Јован (Ћулибрк) 2014. године.

Библиотека је чудом избјегла потпуно уништење и нестанак у великом пожару који је захватио Пакрац 1812. године. Пожар је захватио и владичански двор, гдје је вјероватно један дио књига неповратно страдао.²⁵ Потом она доживљава велики процват у вријеме епископа Мирона Николића (1890–1944).²⁶ Он је дијелом и свједок немилих догађаја које доноси Други свјетски рат.

У Другом свјетском рату Епархија проживљава велика страдања.²⁷ Званично проглашење Независне Државе Хрватске 10. априла 1941. године, доноси страдање православног српског народа, ризница богослужбеног и културног блага и многих културних споменика. Тада се неповратно губи и уништава један дио покретних добара из црквених, манастирских и других библиотека и црквено-умјетничких драгоцјености из цркава и манастира Пакрачко-славонске епархије.

Библиотека је страдала на самом почетку Другог свјетског рата. Двор је опљачкан, дворски иконостас Саборног храма је демонтиран и дијелом уништен, црквено-умјетнички предмети и Епископска библиотека однесени у Загреб.²⁸ Пренијете су књиге које нису уништене или покрадене²⁹ и фонд библиотеке се знатно смањио. На територији тадашње Пакрачке епархије опљачкано је и попаљено 66 библиотека. Поред епархијске, страдале су манастирске и црквеноопштинске библиотеке.³⁰

Овај рушилачки подухват ширих размјера, започет је јула, а окончан током августа и септембра 1941. године.³¹ Ове књиге од непроцјењивог значаја, смјештене су једним дијелом у трезор Свеучилишне књижнице, а другим у Музеј за умјетност и обрт у Загребу.³²

По завршетку Другог свјетског рата и ослобођењу, дио пренијетих културних споменика из цркава и манастира на територији НР Хрватске, 1946. године улази у састав Музеја Срба у Хрватској, посебног одјељења Музеја за умјетност и обрт гдје су пописане.³³ Касније се са свим фондовима Музеја Срба, и он спаја са Повијесним музејом Хрватске у склопу посебног Одјела Срба у Хрватској.³⁴ Ту долази и до описа ћириличних рукописа, међу њима и сачуваног дијела рукописне збирке из Епархијске библиотеке у Пакрацу. Овај подухват је реализован од краја 1959. до маја 1960. године.³⁵ На том пројекту је радио професор Владимир Алексејевич Мошин (1894–1987).³⁶ Ранији инвентари и каталози нису сачувани, тако да је немогуће знати какав је био ранији фонд библиотеке. С друге стране,

²⁵ Вера Црљих, „Реконструкција Библиотеке Епархије славонске (Пакрац)”, *Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића: зборник радова*, Инђија 2008, 460.

²⁶ Слободан Милеуснић, „Стварање и страдање Епископске књижнице у Пакрацу”, *Књижевне новине*, 831, (1. децембра 1991), 3.

²⁷ Чедомир Вишњић детаљно описује где се све библиотека селила од 1945. до 1983. године.

²⁸ Види: Б. Чалић, нав. дјело, 239.

²⁹ Слободан Милеуснић, нав. дјело, 3.

³⁰ Слободан Милеуснић, *Духовни геноцид 1991–1993*, Београд 1994, 124–125.

³¹ Види: Владимир Мошин, *Ћирилски рукописи у Повијесном музеју Хрватске – Копитарева збирка словенских рукописа и Цојсов ћирилски одломак у Љубљани*, том I, Народна библиотека СР Србије – Српска књижевна задруга, Београд 1971, 3.

³² Исто, 3.

³³ В. Вукашиновић, *Рукописне књиге библиотеке Славонске епархије у Пакрацу*, Београд 2015, 19.

³⁴ Исто, 19.

³⁵ Видети: V. Mošin, *Stari rukopisi Srba u Hrvatskoj od XIII do XX stoljeća*, Povijesni muzej Hrvatske, Odjel Srba u Hrvatskoj, katalog muzejskih zbirki IV, Zagreb 1970, 5.

³⁶ В. Мошин, *Ћирилски рукописи у Повијесном музеју Хрватске – Копитарева збирка словенских рукописа и Цојсов ћирилски одломак у Љубљани*, 3–4; V. Mošin, *Stari rukopisi Srba u Hrvatskoj od XIII do XX stoljeća*, 5–6.

³⁶ О образовном профилу и ванредном научном доприносу Мошина видети подробније: Љиљана Пузовић, „Владимир Алексејевич Мошин (1894–1987)”, *Археографски прилози*, 35, 2013, 211–223.

овдје видимо да су књиге два пута инвентарисане и сигниране, прво у Музеју Срба у Хрватској, а потом и у Повијесном музеју Хрватске, Одјелу Срба.³⁷

Од завршетка рата, Епархија је скоро сваке године подносила захтјев³⁸ за повратак Епископске књижнице и осталих драгоцености.³⁹ Тек после четрдесет година, 1983. године, библиотека се враћа у свој Двор у Пакрац. Враћене су неке рукописне књиге, заједно са једним дијелом српског културног блага.⁴⁰

Приликом примопредаје, Слободан Милеуснић констатује да „један број књига недостаје, односно, да је разнесен, те да се налази у неким другим библиотекама и код појединаца”.⁴¹ Дио књига је веома оштећен.⁴² Тада библиотекари Народне библиотеке Србије у Београду,⁴³ предвођени Лазаром Чурчићем приступају опису и *оправку* овога фонда.⁴⁴ Од 1988. године наредне три године ради се на реконструисању и поновном уређењу Библиотеке Епахије пакрачке.⁴⁵ У овом подухвату рестаурацијом су обухваћене биле Библиотека Епархије славонске и библиотека манастира Ораховице.⁴⁶

Дана 29. септембра 1990. године,⁴⁷ поводом обиљежавања тристогодишњице Велике сеобе Срба под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем, успостављена је историјска Епископска књижница у Пакрацу, али под новим именом – Библиотека Епархије славонске.⁴⁸

С новим страдањем Библиотека се суочава у посљедњем грађанском рату. Ратно разарање и пљачка забиљежени су нарочито у зиму 1991–1992. године. Свјетска јавност је дјелимично упозната са страдањем библиотеке.⁴⁹ Иако недовољно истражена и обрађена, ово је тема једног ширег процеса уништавања српске књиге у Хрватској,⁵⁰ и са правом се назива *либрицидом*.⁵¹ Ово посљедње страдање је само наставак ранијих.⁵²

³⁷ *Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века: каталог* (приредили Лукијан (Пантелић) и др.) ; Београд 1990, 14.

³⁸ В. Вукашиновић, нав. дјело, 20.

³⁹ С. Милеуснић, *Стварање и страдање Епископске књижнице у Пакрацу*, 3.

⁴⁰ Попис враћених богослужбених предмета, икона, слика и књига: Potvrda o izvršenoj primopredaji, Povijesni Muzej Hrvatske br. 16/6–83 od 5. travnja 1983. godine. Овде је грешком у одељку: Стари рукописи Срба у Хрватској од 13. до 20. столећа који су припадали Пакрачкој епархији, међу 47 враћених рукописа наведено на самом почетку 10 лепавинских.

⁴¹ Исто, 3.

⁴² *Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века: каталог*, 12.

⁴³ Стручно сређивање и обраду овог блага Срба Славоније извршили су стручњаци Народне библиотеке Србије односно Лазар Чурчић, Љубомир Котарчић и Милорад Лазић.

⁴⁴ У исто време позив је послат и Народној библиотеци из Загреба и Народној библиотеци из Београда. Из Загреба није било одговора. *Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века: Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века: каталог*, 12.

⁴⁵ Видјети предговор епископа Лукијана у наведеном каталогу, XI.

⁴⁶ Видјети: Л. Чурчић, *Старе српске књиге епархије славонске*, XIII.

⁴⁷ „И након што понесе први пут крст и страдање свога народа у годинама од 1941. до 1945, би ова књижница враћена после четрдесет година у свој Двор у Пакрац и обновљена 16/29. септембра 1990. године од Епископа Славонског Лукијана као Библиотека Епархије Славонске. И зби се то само зато да би она одмах затим преживјела нову Голготу и вратила се године Господње 2017. у Пакрац, у разорени па обновљени Владичански двор, где је ми на данашњи дан обнављамо опет, као Епископску књижницу у Пакрацу – Библиотеку Епископије Пакрачко-славонске, поштујући древно име ове Епископије под којим кроз историју би најчешће помињана...” (Повеља о обнови Библиотеке Епископије Пакрачко-славонске)

⁴⁸ С. Милеуснић, *Стварање и страдање Епископске књижнице у Пакрацу*, 3.

⁴⁹ Th. P. Seto, Is Book-Burning Bad? Rights, Citizenship and Torture: Perspectives on Evil, Law and the State (John T. Parry & Welat Zeydanlioglu eds.). Interdisciplinary Press, 2009. A. de Baets, Censorship of historical thought: a world guide, 1945–2000, Greenwood Press, 2002. Memory of the World: Lost Memory - Libraries and Archives destroyed in the Twentieth Century. Prepared for UNESCO on behalf of IFLA by Hans van der Hoeven and on behalf of ICA by Joan van Albada. Paris: UNESCO, 1996.

⁵⁰ О томе говори Анте Лешаја у *Knjigocid: Uništavanje knjige u Hrvatskoj 1990-ih*, Zagreb 2012. Аутор износи податак да је у општем „чишћењу” неподобних књига у Хрватској уништено око 2,8 милиона примерака.

⁵¹ R. Knuth, *Libricide: The Regime-sponsored Destruction of Books and Libraries in the Twentieth Century*, Greenwood Publishing Group, 2003, 128.

Племенито дјело учинио је хрватски официр Иван Хити⁵³ који је библиотечки фонд евакуисао у Загреб, у Националну свеучилишну књижницу. Ту је 2001. године обављена стручна обрада ових литургијских књига.⁵⁴ Резултат тога је Извјештај о раду Националне свеучилишне књижнице у Загребу.⁵⁵

Из Загреба је библиотечки фонд 2005. враћен у Митрополију загребачко-љубљанску, а 2017. коначно враћен у Пакрац и смјештен у новоуређени простор епархијског депоа. Своје мјесто ће имати у источном крилу владичанског двора.⁵⁶

Крајем 2014. године, с благословом тадашњег митрополита Загребачко-љубљанског Порфирија (Перића) и Епископа славонског Јована (Ћулибрка), проф. др Владимир Вукашиновић, проф. др Зоран Ранковић, доцент др Србољуб Убипариповић, асистент Никола Јоцић, наставници Православног богословског факултета Универзитета у Београду, описују рукописни књижни фонд. Резултат тога рада су двије публикације. Прва из 2015. године: *Рукописне књиге библиотеке славонске епархије у Пакрацу*; друга из 2016. године: *Старе штампане књиге Библиотеке славонске епархије у Пакрацу*.

Важно је поменути да су ови истраживачи у свом раду пажњу посветили студији: *Biblioteka Eparhije slavonske u Pakracu*, коју су добили у Архиву Митрополије загребачко-љубљанске.⁵⁷ У тој студији су дати попис и анализа стања Пакрачке епархијске библиотеке, и то њеног рукописног и старог штампаног фонда, којим је испраћено враћање преосталих књига надлежним институцијама Српске православне цркве у Хрватској.

2.1.2. Фондови и збирке Српске православне цркве у хрватским архивима и музејима

Грађа у вези са историјом Срба чува се на више мјеста у Хрватској. Тешко је одвојити грађу која је везана искључиво за Србе будући да постоји много фондова у којима се спомињу Срби и Српска православна црква, а који се тичу других тема. Највећи број фондова о Србима у Хрватској чува Хрватски државни архив, који уједно има и највише грађе уопште. Врло вјероватно, најзначајнији рудник извора података о историји Срба на Банији, Кордуну и у Лици чува се у фонду Православне Горњокарловачке епархије (бр. 675). Овај фонд обухвата грађу која је настала у периоду између 1619. и 1941, чак 486 књига и 1612 кутија. Много су мањи фондови других епархија, као на примјер фонд Епархије бањалучке (бр. 1539) који садржи грађу која је настала између 1923. и 1941. у двије кутије, односно фонд Епархије бихаћке (бр. 1540) који садржи пет кутија и седам књига. Нешто је обимнији фонд Епархије пакрачке (бр. 1541) који садржи 42 књиге и 67 кутија и један свежањ, док фонд Епархије сријемске (бр. 1542) садржи грађу која је настала између 1750. и 1784. Овдје је ријеч о свега једној књизи. У Хрватском државном архиву постоји и фонд Архидијецеза сријемско-карловачка (бр. 1543) која садржи грађу из периода од 1780. до 1917. смјештену у једну кутију, односно у двије књиге.

И остали државни архиви у Хрватској посједују грађу у вези са Србима. Тако Државни архив у Осијеку чува грађу Манастира Ораховица (фонд бр. 465) која обухвата

⁵² Вукашиновић, Владимир: *Рукописне књиге библиотеке Славонске епархије у Пакрацу*, Београд 2015, 8.

⁵³ Иван Хити је одликован године 2013. од стране српског патријарха Иринеја орденом Светог цара Константина, јер је у зиму 1992. године самоиницијативно организовао сакупљање и одвожење грађе ове библиотеке. Због тога је у свом друштву шиканиран и дуго година био без посла.

⁵⁴ В. Вукашиновић, *Рукописне књиге библиотеке Славонске епархије у Пакрацу*, 21.

⁵⁵ Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Hrvatske bratske zajednice 4, Zagreb, Izvješće o radu za 2001, Zagreb, travanj, 2002, 21.

⁵⁶ В. Вукашиновић, *Рукописне књиге библиотеке Славонске епархије у Пакрацу*, 20.

⁵⁷ МЗЛБ бр. 149/05 од 3. априла 2005. Треба напоменути да је овај текст је писан у ненаучне и идеолошко-пропагандне сврхе, са основним циљем да преусмери одговорност са правих на измишљене кривце за вишедеценијску девастацију ове библиотеке.

једну књигу из периода 1895. до 1923, односно Српско православно парохијско звање Допсин (бр. 466) с грађом која је настала између 1821. и 1837. године. Врло је вриједна грађа која се налази у Државном архиву у Славонском Броду. Ради се о фонду Српске православне црквене општине Славонски Брод која је настала између 1957. и 1991. године и која се састоји од двије књиге (фонд бр. 368). Врло је вриједна и грађа сачувана у Државном архиву у Пожеги која садржи фонд Православна епархија у Пакрацу (бр. 275) који обухвата грађу која је настала између 1949. и 1988. године. У истом архиву се налази и фонд Православна парохија Чечавац (бр. 276) која обухвата грађу из периода 1852. и 1857. године те Православна парохија у Пожеги (бр. 277) с материјалом који је везан за период од 1843. до 1981. године. Дио грађе везан за Српску православну цркву на пожешком подручју налази се и у фонду Протопрезбитеријат трештановачки из раздобља 1830. и 1839. Изузетно је богата грађа сачувана у Државном архиву у Задру гдје се налазе материјали везани за Православну парохију Задар (бр. 341) која обухвата документе настале између 1762. и 1921. То је сигурно најбогатији фонд у Задру везан за Српску православну цркву.

Осим у споменутим архивима и у Државним архивима у Дубровнику, Сплиту, Ријеци, Карловцу, Бјеловару, Сиску, Вуковару и Ријеци би се нашли, макар фрагментарно, материјали везани за Српску православну цркву. Свакако су врло важне и матичне књиге рођених, умрлих и вјенчаних те Статус анимарум - стање душа (*Status animarum*) које Хрватски државни архив посједује са подручја Хрватске. Те су књиге доступне на претраживачу Хрватског државног архива гдје свако може видјети које се књиге налазе микрофилмоване у Хрватском државном архиву, а један дио њих је доступан и на страници <https://www.familysearch.org/search/location/continental-europe/croatia> гдје је могуће видјети дигитализоване цијеле књиге.

Важна грађа за Србе постоји и у Хрватском повијесном музеју. Ондје се чувају четири фонда и једна збирка. Фонд Пакрачка епархија садржи материјале који су настали у периоду од 1784. до 1941. године. Фонд Епархије Плашки који обухвата период од 1739. до 1939. налази се распоређен у шест кутија. Материјал из манастира Гомирје распоређен је у двије кутије, а обухвата грађу насталу између 1834. и 1902. Најбогатији је фонд Манастира Ораховица који обухвата грађу из периода између 1760. и 1935. године у 17 кутија и на крају фонд Разни црквени списи који је распоређен у 12 кутија. Материјал који је до данас остао сачуван у Хрватском повијесном музеју чине заправо документи (не предмети) од којих један дио још увијек припада Српској православној цркви, али се чува у облику похране, док други дио чини документарну збирку Музеја Срба у Хрватској.

Дио архивске грађе која је везана за Српску православну цркву у Хрватској стигао је у хрватске архиве у вријеме НДХ. Грађа у највећој мјери никада није враћена Српској православној цркви.⁵⁸

2.1.3. Музеј Српске православне цркве у Загребу

Као посебно мјесто на коме се чувају експонати везани за српску културу и традицију у Хрватској треба споменути Музеј Српске православне цркве у Загребу. Овај Музеј је отворен 1985. у кући градитеља Куне Ваидмана (Kuno Waidmann) и ту је остао до 1992. када је минираан. Поставка је била изложена у шест просторија. Аутор поставке је био митрополит Загребачко-љубљански господин Јован Павловић и архитекта Ладовић, а ликовног дијела др Слободан Милеуснић. Након минирања Музеј је поново отворен тек 2006. у Илици 7. У

⁵⁸ Горан Латиновић, „Фондови и збике Српске православне цркве у хрватским архивима и музејима”, Архив, X, 1–2, 2009, 53–56.

Музеју се сада налази око 250 предмета, у највећем броју икона, старих рукописних књига, литургијских предмета од метала и дрвета и артефаката од текстила.⁵⁹

2.1.4. Остала грађа у архивима Хрватске у вези са Србима у Хрватској

Као што смо већ раније напоменули, у великом броју архива у Хрватској постоји грађа која је везана на неки начин за Србе у Хрватској. Врло тешко је разлучити шта је од тога важно за даља истраживања, то јест који су то фондови који су значајни за истраживаче историје Срба у Хрватској.

Посебно важна грађа је везана за Други свјетски рат и страдање Срба у НДХ. Само у Хрватском државном архиву постоји више фондова гдје се налази грађа о страдању Срба (нпр. Државно равнатељство за понову – Српски одсјек, Министарство унутрашњих послова НДХ, Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, Министарство правосуђа и богоштовља НДХ, одјел богоштовља, Завод за колонизацију НДХ).

Важан извор је и Надбискупски архив у Загребу гдје се налазе документи везани за прекрштавања Срба у НДХ у фонду Надбискупски духовни стол. Из периода након Другог свјетског рата треба споменути фонд Комисија за односе с вјерским заједницама СРХ у којем се налази врло велики број докумената који су везани за однос социјалистичких власти према Српској православној цркви у Хрватској.

У Хрватском меморијално-документацијском центру Домовинског рата чува се грађа везана за период рата као и у Архивском сабирном центру Петриња. На та два мјеста постоји посебна грађа везана за грађански рат 1991–1995. У највећој мјери грађа крајинских власти (војних и цивилних). Свакако, по архивима Хрватске можемо наћи мноштво грађе везане за поједине српске организације у Хрватској, поједине истакнуте особе (тзв. Особни фондови), поједине жупанијске, котарске и општинске власти.

У Хрватском државном архиву налази се и велики број фондова државних органа и појединих министарстава из времена Аустроугарске, Краљевине Југославије, НДХ и социјалистичке Југославије. У тој грађи налази се у сваком случају важан материјал за проучавање историје Срба у Хрватској.

⁵⁹ Извор: <http://casopis.sk-d-prosvjeta.hr/gdje-je-nestala-muzealizacija-srpske-kulture/>.

2.2. СРПСКО ПРИВРЕДНО ДРУШТВО „ПРИВРЕДНИК” (1897–1918)

Српско привредно друштво „Привредник”, заједно са Српском банком и Савезом српских земљорадничких задруга, настало је као резултат мудро осмишљене активности српске економске и интелектуалне елите на територији која чини данашњу Хрватску.

„Привредник” је прва и једна од најзначајнијих установа такве врсте у Срба у Аустроугарској монархији. Од свог настанка, 1897. године, па све до краја Првог свјетског рата ово Друштво је играло кључну улогу у осамостаљивању, снажењу и унапређивању српске привреде.

„Прометеј пречанских Срба” Владимир Матијевић неуморно је и беспријекорно радио за интерес шире српске заједнице. Финансијску подршку је добијао од својих истомишљеника, пријатеља и родољуба. Друштво је требало да сагради чврст мост између сељака и интелигенције стварањем средњег слоја, који до тада готово и није постојао у Аустроугарској монархији. Привредник је пројектован као институција која ће помагати да се умна, радно способна, сиромашна српска дјеца, највећим дијелом из економски заосталих сеоских средина, поред стицања основног образовања, оспособе и за занатске и трговачке послове, то јест за самостални живот и рад. На тај начин његови креатори жељели су да образују снажан кадар Срба привредника и да помогну танки али утицајни српски привредни и грађански слој, који би био у стању да, како економски тако и интелектуално, одговори бројним и сложеним искушењима времена, те да омогући српском народу опстанак и напредак у окружењу изразито ненаклоњеном Србима. У том је смислу рад „Привредника” значајно допринио и привредној модернизацији, то јест јачању српске елите у Хрватској.

Планско стварање и уређивање трговачко-обртничког грађанства путем друштва попут „Привредника”, као и јачање овог новог слоја кроз учешће у густој мрежи штедионица и кредитних задруга око Српске банке у Загребу, имао је велики значај и у његовој политичкој димензији. Стабилна економска организација самосталаца, директно је јачала и њихову страначку организацију, па се у новом вијеку утицај Српске самосталне странке проширио међу свим слојевима српског становништва, посебно у сеоским срединама. Захваљујући својој привредној снази, Српска самостална странка је почетком XX вијека успјела на модерним политичким темељима организовати српску популацију у Хрватској.⁶⁰

Међутим, у историографији је запажено да је „Привредникова” активност „као посљедицу имала успоравање и кочење напредовања Срба у Хрватској” јер капитал који је Друштво добијало од богатих појединаца и институција није улаган у изградњу модерних индустријских предузећа у српским крајевима, већ је коришћен за расељавање српске омладине с њеног етничког простора.

Када је обновљен „Привредник” поново је покренуто и његово истоимено гласило и, послије краћег периода излажења у Загребу, такође је, као и само Друштво, пресељено у Београд. Вишеструко и систематично пљачкање ове организације поклопило се са намјером да се ово удружење пренесе у престоницу, близу политичких и финансијских центара. Обновљени *Привредник* је већ излазио петнаестак година. Као лист с традицијом, и послије 1922. године настојао је да одржи квалитет и утицај. Он је и даље све појаве, догађаје и процесе тумачио са становишта српског националног интереса који је, према схватањима редакције, био угрожен и у новом државном оквиру. Стога се у овом листу инсистирало на очувању свих компоненти српског националног идентитета од којих је једна, веома битна,

⁶⁰ Н. Румењак, „Почеци 'Привредника' у окриљу Матијевића и Српске банке у Загребу”; у: *СПД Привредник кроз три вијека*, Загреб 2009, 41.

српски језик. Сем тога, *Привредник* је препоручивао младим Србима заснивање породице са особама исте националности, противећи се мјешовитим браковима из којих се ствара потомство с двоструким националним идентитетом, а српска етничка компонента разводњава. *Привредник* је, такође, савјетовао Србе да земљу продају – у ситуацији када су на то принуђени – само својим сународницима, а никако странцима. Такође, настојао је да усмјери читаоце да куповину потребних производа обављају код српских трговаца.

У *Привреднику* је очекивано био примјетан изразито негативан однос према хрватским сепаратистичким снагама. Напади су претежно били усмјерени на Стјепана Радића, па су често објављивани написи с изводима из Радићевих говора и чланака писаних прије и за вријеме Првог свјетског рата, којима је требало доказати да је вођа Хрватске сељачке странке одувјек био антисрпски оријентисан и да је његово антидржавно дјеловање у Краљевини СХС само логичан наставак раније србофобне политике. У духу одбране српског националног интереса била су и честа *Привредников* упозорења на опасност која Србима пријети од римокатоличке цркве и одбацивање југословенског имена државе као етапе на путу губљења идентитета српског народа. *Привредник* је био намијењен младој и мање образованој публици па је уочљива намјера његовог уредништва да дјелује у дидактичком и педагошком правцу (бројни су чланци о очувању здравља, личној хигијени, против алкохолизма итд.).

Привредник је својим питомцима предвиђао сигурну и стабилну будућност: требало је само да буду послушни, да вриједно раде и да живе часно и поштено па ће постати имућни и угледни, попут својих послодаваца. Поред тога што је објављивао текстове с политичким, националним и просвјетним садржајима, *Привредник* је обавјештавао читаоце о свему што је везано за рад истоименог српског привредног друштва. *Привредник* су уређивали Павле Аршинов, Тихомир М. Матић и Стеван Тодоровић.⁶¹

Привредник је одиграо значајну улогу и у очувању српског аграрног слоја друштва. Матијевићева крилатица: „Србине, не испуштај земљу из шака!” постала је крилатица српског народа у Аустроугарској, коју су редовно објављивали сви српски листови. Иста парола истицана је на видном мјесту у многим српским установама.

Полувијековно вријеме *Привредниковог* дјеловања преклапао се са периодом апокалиптичних политичких догађаја (пад древних царевина у Европи и Азији, револуција у Русији) и импозантним цивилизацијским напретком, а посебно у техничкој области. Ријеч је о два свјетска рата (1914–1918. и 1939–1945), пропасти централноевропске, гигантске Аустроугарске и настанку државне заједнице југословенских народа 1918. као и о револуционарним догађајима за вријеме свјетских ратова који ће посредно утицати и на „Привредникову” дјелатност. Истовремено је српска друштвена структура доживљавала крупне промјене. Нестајали су патријархални друштвени односи, а на њиховим рушевинама стварани су нови, још недовољно стабилни и чврсти.⁶²

Као последица успјешног рада Српске банке, Савеза српских земљорадничких задруга и „Привредника” као објединитеља њихове активности, крајем XIX и почетком XX вијека дошло је до постепеног премјештања средишта друштвено-економског, националног, политичког и културног живота Срба у Монархији из Новог Сада, некадашњег српског средишта, у Загреб. Резултати „Привредниковог” рада су импозантни. Своју дјелатност Друштво је веома успјешно обављало од 1897. све до половине 1914. године, до када је омогућено да се око 10.700 питомаца из свих српских крајева образује за преко 80 различитих заната, трговину и угоститељство. За 50 година свога укупног постојања и 46 година активног рада, „Привредник” је обучио око 36.700 сиромашне српске деце, чиме је

⁶¹ С. Божић, „Трговина и занатство код Срба у Хрватској кроз призму дјеловања друштва Привредник”; у: *СПД Привредник кроз три вијека*, 100–101.

⁶² Н. Л. Гаћеша, „Привредник за време окупације (1941–1945) и његова послератна ликвидација”; у: *СПД Привредник кроз три вијека*, 145.

постао узор на који су се многа слична друштва и бројне организације других народа угледале.

Као и током Првог свјетског рата, рад „Привредника” је био прекинут и у Другом свјетском рату. Солидно образложена и аргументима појачана молба предана је Министарству трговине и снабдјевања Народне владе Србије септембра 1946. Управа „Привредника” и његови запослени очекивали су да ће „Привреднику” бити дозвољено да обнови и продужи своју дјелатност, међутим, умјесто тога, 21. октобра 1946. Министарство рада Народне владе Србије донијело је одлуку о укидању „Привредника” јер по чл. 29 Закона о ученицима у привреди укинуте су приватне организације за запошљавање ученика, а њихова имовина стављена је под управу државе. Тако је спуштена завјеса на његову полувјековну дјелатност у новијој историји српског народа.⁶³

„Привредник” је, упркос забрани рада, и даље живио путем рада својих питомаца. У Београду је 1967. године основано Удружење „Привредникових” питомаца „Владимир Матијевић”. Упорним и систематским радом бројних питомаца прикупљен је драгоцен материјал (основни подаци о свим питомцима, из којих се види откуда је ко родом, када је дошао у Привредник, ко га је упутио, који занат и код кога је изучио) који је објављен у Спомен-књизи.

Након што је Друштву три пута био забрањиван рад – 1914, 1941. и 1946. године – у тешким и неизвјесним ратним временима 18. децембра 1993. године у Загребу уочи Никољдана обновљено је Српско привредно друштво „Привредник”. Обновитељи су жељели да од заборава сачувају величанствену идеју солидарности и човјекољубља којом су биле ношене генерације претходника у привржености свом народу. Такође су жељели сачувати и вратити сву велику имовину Друштва, а касније и указати на привредне и просвјетне проблеме с којима се српска заједница у Хрватској сусреће.

Двије године након покретања иницијативе, „Привредник” је обновио рад 1993. године, што је Министарство управе Републике Хрватске касније и потврдило. Регистрован је са сједиштем у Привредниковом дому у Загребу.⁶⁴

Данас су главне активности Српског привредног друштва „Привредник” фондови путем којих се стипендирају млади Срби слабијих имовинских могућности (Фонд Владимир Матијевић), потом стипендирање одличних студената преко фонда Ивана Вујновић, затим Центар за иницијативе и развој Лазар Бачић, Привредникова омладина и информирање и издаваштво. Фонд Владимир Матијевић основан је на скупштини 23. септембра 2008. године. Преко овога фонда „Привредник” у просјеку годишње стипендира између 20 и 30 студената и ученика. „Привредникови” стипендисти потичу из ратом опустошених подручја Републике Хрватске, али и из урбаних средина. Највећи донатори овога фонда су Српско народно вијеће, Вијеће српске националне мањине Града Загреба, Српско културно друштво „Просвјета” и неке општине са већинским српским становништвом. У сврху прикупљања средстава за Фонд Владимир Матијевић „Привредник” организује донаторске вечере, хуманитарне концерте и ликовне колоније.

Дана 13. марта 2010. утемељен је Фонд Ивана Вујновић за стипендирање одличних студената. На њега се јављају студенти који уз одличан успјех познају најмање један страни језици који су укључени у активности изван студија. Иницијатор овога фонда је Невенка Љубић у спомен на Ивану Вујновић. Центар за иницијативе и развој Лазар Бачић окупља високообразоване људе у осмишљавању и реализацији пројеката на подручју привреде и културе. Организује семинаре, едукације, радионице, промоције и презентације. Своје активности спроводи преко „Привредниковог” клуба и преко подружница. Поменути клуб је мјесто привредних и културних догађања, презентације и конзумације производа са села и

⁶³ Исто, 144.

⁶⁴ Извор: <https://privrednik.hr/xx-vijek/>

повратничких подручја. Преко подружница Центар добија податке о привредним субјектима у регији и препоруке за стипендирање кандидата. Постоје двије подружнице: за Лику, Кордун и Горски котар те за сјеверну Далмацију и јужну Лику. Привредникова омладина умрежава и повезује стипендисте и друге младе у једну организацију. Главни циљеви су организовање манифестација и припремање пројеката који поред едукативног сегмента садрже и вријеме за дружење, организовање семинара и трибина о разним друштвеним питањима. Привредникова омладина и „Привредникови” стипендисти заједно организују Конгрес Привредникових стипендиста и српске омладине и Привредникове трибине.

Што се тиче информисања и издаваштва у почетку је замишљено да лист „Привредник” излази као самостални мјесечник настављајући традицију листа „Привредник” из 1898. године, који је излазио као гласило Савеза српских земљорадничких задруга, а касније као орган Српског привредног друштва „Привредник”. У почетку од 2007. године излази као подлистак седмичних „Новости” на осам страница једном мјесечно. У фебруару 2014. Српско привредно друштво „Привредник” покренуло је портал Privrednik.net. Органи управљања СПД Привредник су Скупштина, Предсједник, Управни одбор, Патронат и Надзорни одбор. Чланство се дијели на редовне чланове, доживотно редовне чланове, сталне чланове, обновитеље, добротворе, задружбинаре, почасне чланове, несамосталне чланове и помажуће чланове, а статус члана зависи од новчаних средстава која уплати СПД „Привреднику”.

Оснивачи и добротвори СПД Привредник из времена Аустроугарске и Краљевине Југославије оставили су будућим нараштајима веома значајну имовину те су створили једно од највећих уружења на нашим просторима за школовање талентоване и сиромашне дјеце. „Привредник” је прву некретнину стекао 1907. у Загребу у Прерадовићевој 18 гдје је и данас сједиште организације. Највећи дио новца за куповину те зграде даровао је Владимир Матијевић. Зграда је служила за смјештај питомаца. На углу Бериславићеве 4 и Гајеве 15 налази се тзв. Бачићева палача коју су „Привреднику” даровали Лазар Бачић и његова супруга Драгица 1921. У Дарувару су му Исидор и Христина Добровић оставили зграду у Улици Бана Јосипа Јелачића 2 и 4. И у другим градовима попут Ријеке, Славонског Брода, Пакраца, Осијека, Винковаца, Госпића и Карловца „Привредник” је добио поједине зграде.

2.3. ПРОСВЈЕТНО-ДОБРОТВОРНО ДРУШТВО „СВЕТИ САВА” ЗАГРЕБ

У периоду између два свјетска рата Српска православна црква је била природни и поуздани савезник владарима из династије Карађорђевић. Иако је изгубила повлаштени статус државне цркве, Српска православна црква је нову државу доживљавала као васкрс српске идеје о свим Србима уједињеним у једној држави и под једном круном. Са друге стране, власти су подржавале родољубива, православна удружења која су често носила у називу име Светог Саве.

Међу многим таквим друштвима веома важно мјесто заузима просвјетно добротворно друштво „Свети Сава” у Загребу. Под именом Светог Саве удружења су оснивана у Сарајеву⁶⁵, Бањалуци, Аустроугарској и другим крајевима. Најчувеније и најзначајније, свакако је било из Београда. Интересантан податак, да ниједно од поменутих друштава није било основано од стране цркве, свједочи у прилог осјећању припадности светосавској традицији.

Друштво је у Загребу основано 8. августа 1929. године. Иако је било потпуно самостално, најприје је било смјештено у згради која је била у власништву Српске православне општине, што (као и списак чланова друштва) свједочи о подршци цркве и њеном учешћу у овим подухватима. Из зграде у улици Илица 7, Просвјетно добротворно друштво „Свети Сава” 1931. године мјесто сједишта пресељава у улицу Боговићева под истим бројем.

Школски календар је одређивао распоред задужења друштва. Током одмора преко љета, када нема наставе, само су вршене припреме и уређивани календари/народне читанке за наредну годину.

Новчани прилог друштву одређивао је степен чланова удружења,⁶⁶ које су чинили веома угледни Срби из најширих и различитих слојева Хрватске. Списак чланова друштва, на коме видимо изузетно угледне личности, јасно о томе свједочи.

Ту су: др Лаза Поповић, Драгољуб К. Андријашевић, Стеван С. Калембер, проф. др Ђуро Ненадић, Владимир Жакић, Радивој Кокић, Илија Вурдеља,⁶⁷ др Теодор Бошњак, протојереј Радивоје Кокић, Драгољуб К. Андријашевић, Вељко Васић (књијар), Владимир Жакић (инжењер), Димитрије Витковић (прота), Димитрије Кузмановић (пуковник), Душан Веселиновић (трговац), Душан Рибар (бански савјетник), др Ђуро Ненадић (професор универзитета), Јован Димитријевић (касациони судија), др Душан Ђорђевић (адвокат), Богдан Милетић (управник филијале Савеза српских земљорадничких задруга), Душан Жестић (бријачки обртник), Милан Груборовић (кројачки обртник), Пера Теслић (велеиндустријалац), др Страхиња Бановић (шеф одјељења Српске банке).

Оснивач и предсједник друштва „Свети Сава” у Загребу био је др Лаза Поповић, веома свестрана и даровита личност. Рођен је 1877. године у Сремским Карловацима. Послије гимназије у родном мјесту, студира у Бечу гдје је и докторирао. Овај велики интелектуалац

⁶⁵ Удружење из Сарајева је штампало свој „Календар Братства 'Св. Саве' у Сарајеву”, за годину 1927, а потом од 1934. до 1941. А. Панајотовић, „Просвјетно-добротворно друштво 'Свети Сава' у Загребу”, Прилози за књижевност и језик, историју и фолклор, 79, 2013, 239.

⁶⁶ „Утемељитељи, с улогом од 1000 Дин. једном за свагда; добротвори, с приносом преко 3000 Дин; редовни, с месечним улогом од 10 Дин; ванредни, с месечним улогом од 5 Дин; омладинци с навршених 18 година, могу бити ванредни чланови с годишњим улогом од 12 Динара”. Календар Друштва за 1932. годину, 239.

⁶⁷ Захвалницу краљу за слање изасланика на славу од 29. јануара 1930. године потписали су чланови управе удружења, а попис чланова управног и надзорног одбора дат је у два календара – из 1932. и 1933. године.

је 1904. године основао „Српског сокола”. Своје ставове, идеје и рад потврдио је личним примјером прошавши кроз различита искушења и страдања. Приближавање српских, хрватских и словеначких омладинаца и рад на југословенском уједињењу, почетком Првог свјетског рата довео га је до затвора у коме је провео годину и шест мјесеци, по наређењу аустријских власти које су га ухапсиле и издејствовале одузимање доктората (тек је послје рата опет у Прагу промовисан). Године 1919. налазимо га међу оснивачима Југословенског соколског савеза. Један је и од утемељитеља рендгенологије код Јужних Словена. На Медицинском факултету у Загребу је био професор од 1921. године, док године 1934–1936. проводи као његов декан. Ову свестрану личност видимо и као књижевника чије перо дотиче поезија и писање приповијетки. Милан Ћурчин и Лаза Поповић покрећу часопис „Нова Европа”. Свој живот завршава у Београду 1945. гдје је избјегао од усташа.

Члан управе је био и др Ђуро Ненадић. Родно мјесто Рудопоље, Лика, рођен 1876. Шумарски факултет завршио је у Загребу, а докторирао у 1907. године у Минхену. Водио је, све до краја Првог свјетског рата, Кабинет за уређење шуме, који држи Хрватска земаљска влада. Отишао је и корак даље оснивајући Господарско-шумарски факултет у Загребу 1919. године. На том факултету био је на мјесту декана и професора. Загребачко свеучилиште га је имало за свог ректора. У том граду се 1966. и упокојио.

Драгољуб К. Андријашевић, службеник Царине у Загребу писац дјела *Цариништво* држао је позицију тајника друштва. Од осталих чланова истичу се још Илија Вурдеља и Стеван Калембер. Успјешан трговац из Огулина у чијем је власништву Загребачки магазин, велика радња текстилне конфекције и један од првих чланова загребачког Ротари клуба је био Илија Вурдеља. Веома богат и успјешан трговац је био и Стеван Калембер, српски привредник и политичар у Хрватској. Рођен је у Бјелопољу код Коренице у Лици 1864. године. Српска банка у Загребу га је имала као члана управног одбора. У Београду је умро 1946. године гдје се склонио по избијању Другог свјетског рата.

„У комбинацији узрока и повода био је непосредан мотив за оснивање: акција и репарација угледа и рестаурација **вредности српске** у овим крајевима. (...) Нека запамте и чују сви: наше је срце српско, наша је љубав југословенска!” (40,43), ове ријечи др Лазе Поповића доноси прилог „Постанак Друштва Св. Саве”, *Календар* 1931. година. Јасно се види да је за идеологију и циљ Друштва постављено пропагирање идеје коју прати краљ Александар и тадашња политика, идеологија централизованог интегрисаног југословенства. У том периоду хрватски отпор режиму је веома јак, није прошло ни седам мјесеци од проглашења Шестојануарске диктатуре. А нацрт предговора Народне читанке свједочи: „Тежиште нашег данашњег државног и народног питања јесте у постепеном саживљавању, мешању и уједначењу српског, хрватског и словеначког националног варијетета, ради стварања једног новог југословенског типа, који би хомогену националну заједницу више ценио од племенске и верске разлике.”⁶⁸

Удружење истиче практичне кораке⁶⁹ и фокусира се на омладину намјеравајући „да просвјетно-културним радом потпомаже општи напредак наше националне омладине, да о њој води очинску бригу, да јој дијели награде, да јој ствара, развија и подиже што већи интерес за солидан научни и привредни рад као битни услов за благостање народа и државе” (149).

Документа Друштва налазимо у Архиву Југославије, за период 1930–1934. године, потом с прекидом све до 1937. године. Писмима и прилозима којима се из Друштва обраћају двору посебно се исказује поштовање краљевској породици и моли пријем (до кога највјероватније није дошло). Ту налазимо тајнички извјештај о раду, нацрт *Народне читанке* те изузетно занимљиве прилоге који говоре о раду овог Друштва.

⁶⁸ А. Панајотовић, нав. дјело, 247.

⁶⁹ Исто, 239.

Пут Светога Саве – поставља се као нешто најбитније већ у првом дијелу Тајничког извјештаја. Тај пут треба да буде означен светосавским идејама, посвећен просвјетљивању народа, мирењу Срба и Хрвата као што је и Свети Сава браћу измирио.

Поред организовања у Загребу, ради се на плану оснивања пододбора и у другим мјестима. Објављено је пет календара у тиражу од пет хиљада примјерака. У припреми је била *Народна читанка* која пропагира мисли краља Александра I и стварање јединственог етничитета централизованог у Београду. Иако је садржајно детаљно описана у приложеном нацрту, *Народна читанка* никада није угледала свјетлост дана.

Друштво је прешло са ријечи на дјела, дало практичне примјере добротворног и просвјетитељског рада које се ширило са јачањем Друштва. Поред помоћи у храни, одјећи, лијечењу, видимо оснивање омладинске секције која тада броји три стотине чланова. Постоји библиотека, читаоница, учионица удружења, Светосавски универзитет гдје се суботом увече одржавају предавања, школа за дискусије и забавно просвјетна секција која је у зачетку. Организују се бесплатни курсеви њемачког и француског језика, историје, музике, хор, оркестар, позориште... Светосавска трпеза је основана 21. 11. 1932. године. Просторије удружења служиле су и као кухиња за исхрану омладине, сиромашне дјеце, изузетно повољно или потпуно бесплатно, на рачун Друштва „Свети Сава”. Ускоро је проширена и опремљено је купатило. Основан је Фонд за бескаматне позајмице у хитним случајевима.

Година са нарочито богатим садржајима била је 1932/33. На Двор се шаље позив са заглављем и печатом удружења. Друштво суботом организује Светосавска народна предавања на којима су разноврсни и предавачи и теме. Међу бројним образовно-културним садржајима издвајала су се предавања професора универзитета, инжењера, доктора наука... Предавања су пратили бесплатни забавни програми, пригодне рецитације, хор и представа. Извели су шест јавних приредби са штићеницима Друштва. У извјештају се истиче уређење дворане у којој су бисте краља, краљице, покојног краља Петра I (рад Иван Мештровић), плакета Свети Сава, биста Светозар Милетић, Јован Јовановић Змај, Петар Кочић, слика престолонаследника Петра и икона Светог Саве. Редовно се обиљежава крсна слава Друштва, а обиљежена је и стогодишњица од рођења Јована Јовановића Змаја.

Веома озбиљно се приступило реализацији идеје за подизање Светосавског дома у коме би био смјештен Омладински интернат. Списак оних који су дали свој прилог је веома репрезентативан, на њему су индустријалци, свештена лица, директори банака, државни тужиоци, универзитетски професори па чак и аргентински конзул. Земљу коју је поклонила загребачка општина у Шибичевој улици, касније су замијенили за још бољу локацију у Јордовцу, најљепшем дијелу Загреба. Прилог у износу од милион динара у оброцима од педесет хиљада годишње током двадесет година, даје Српска православна црква.

У наредним годинама видимо само напредак. *Календар* за 1934. годину доноси извјештај о раду удружења из 1932/1933. Јача фонд којим би се подигао Светосавски дом, на петогодишњицу Друштва планира се камен темељац. Постоји план за сопствену економију која би била у близини града и на њој би се бавили обрађивањем земље, гајењем домаћих животиња. Планирају се организација здравствене службе за омладину, нови курсеви мачевање и фотографија и „радне колоне студената за јавне радове”. Светосавска народна предавања била би два пута недјељно у Загребу, али проширили би их на друга мјеста у Хрватској.

Са овим извјештајем у посљедњој објављеној читанци престају подаци о удружењу. Није нам познат даљи рад јер документација Маршалата има прекид. Сљедећи документ је позив на славу из 1937. године. Потом имамо позиве на славу до 1939. године, налоге за одређивање изасланика за славу, извјештаје краљевих изасланика из 1938. и 1939.

Свечана сала Српске православне црквене општине била је мјесто на коме је, у присуству бројних угледних званика, 1938. године прослављена крсна слава. Присутан је био армијски ђенерал г. Јуришић, банска и градска управа је послала своје представнике,

присутан је ректор универзитета др Ловрић и бискуп старокатоличке цркве. Том приликом, предсједник удружења др Лаза Поповић добија Орден Светог Саве првог степена којим се награђује његов рад на просвјетно-националном плану. Предавање је одржао др Фран Тућан, а Српско пјевачко друштво отпјевало химну Светом Сави.

Др Лаза Поповић се, на слави 1939. године, ријечима: „Блаженопочивши Краљ Петар I Ослободиоц – био је ослободитељ, Блаженопочивши Краљ Александар I – био је Ујединитељ – да Бог да, да Њ. В. наш млади Краљ Петар II буде Градитељ!”⁷⁰ захвалио изасланику артиљеријском бригадном ђенералу Душану о. Михаиловићу који је пренио честитке краљевске породице.

Удружење се определијелило за најпоузданије гласило које би ширило своје идеје међу народом, имали су свој *Календар*. У његовом петогодишњем излажењу, позната су нам два назива тог гласила, *Свети Сава српски народни календар* (издање: 1930, 1931, 1932) и *Свети Сава народна читанка са календаром* (издање: 1933, 1934).

На почетку овог православног календара види се необична пракса да у сваком годишту стоје зодијачки знаци. Занимљиво је да имамо и списак празника (државни, православни, католички), кратка житија светих (1930), значајне битке и велеиздајничке процесе (1931) датуме рођења и смрти знаменитих Срба и Хрвата. Наглашене изреке величања честитости, врлине и југословенства, које пише др Лаза Поповић, налазимо на свим страницама, осим у посљедњем издању.

Национално јединство, монархија и народно просвјешћивање су истакнути циљеви Друштва „Свети Сава”. Озбиљан приступ умјетности и култури, историји Срба (Немањићи), политици, пољопривреди, шумарству, рударству, медицини, економији, архитектури, карактерише и стручан научни приступ радовима који доносе оригиналне историјске документе и архивску грађу.

⁷⁰ Исто, 245.

2.4. МУЗЕЈ СРБА У ХРВАТСКОЈ

Драгоцјени материјални докази српске духовности и културе сјеверно од Саве и Дунава похрањивали су се вијековима у црквеним сједиштима, обично при већим и богатијим манастирима. Током бројних ратова то благо је пљачкано и разношено. Замисао да се оснује музеј Срба у Хрватској први пут је званично потекла од горњокарловачког епископа Лукијана Мушицког, који у писму тршћанским Србима из 1832. године моли помоћ за одбрану и очување српског имена, језика и вјере у римокатоличком окружењу те предлага оснивање семинара и библиотеке како би се све народне драгоцјености сачувале.⁷¹

Истакнути српски интелектуалци Алекса Ивић, Мита Костић и Милоје М. Васић, почетком XX вијека на страницама *Бранковог кола* започели су дискусију о потреби оснивања српског историјско-археолошког друштва у Угарској, Хрватској и Славонији које би обављало и музејску дјелатност. На Ивићев апел Мита Костић је одговорио подршком, а Милоје М. Васић критички.⁷²

Први обриси музеја Срба у Хрватској почели су се наслућивати и прије Другог свјетског рата и то из праксе хрватског историчара умјетности и музеолога, Владимира Ткалчића који је са Саломоном Бергером 1919. године основао Етнографски музеј у Загребу, а 1933. постао управник Музеја за умјетност и обрт у којем је до Другог свјетског рата основао и проширивао збирку српских сакралних предмета.⁷³

Током Другог свјетског рата Ткалчић се бавио заштитом угрожене српске баштине у црквама и манастирима Српске православне цркве, а после рата био је и први директор новооснованог Музеја Срба у Хрватској. Пошто је почетком рата Ткалчић одвезао бројне драгоцјености из фрушкогорских манастира и Патријаршије у Сремским Карловцима, дуго се и жучно расправљало и нагађало о природи његових мотива. Професор Радован Грујић и Виктор Новак о Ткалчићу и његовој акцији изразили су се похвално јер се испоставило да је већина културног и духовног блага на крају тако спашено и уредно враћено управо захваљујући ангажману Владимира Ткалчића.⁷⁴

У социјалистичкој Југославији посебно је било осјетљиво национално питање, које је након бројних и тешких злочина током Другог свјетског рата трајно пријетило новопротеклованом „братству и јединству”. У Хрватској је то било још проблематичније због геноцида у НДХ над Србима и чињенице да су Срби са подручја потоње СР Хрватске у прве најтеже двије године рата били носиоци антифашистичке борбе. Комунистичке партије су уз давање Србима статуса конститутивног народа у Хрватској одлучили допустити оснивање и дјеловање српских политичких тијела и установа. Први корак у том правцу било је оснивање Српског народноослободилачког клуба вијећника ЗАВНОХ-а на сједници Извршног одбора ЗАВНОХ-а 10. новембра 1943. у Оточцу. На иницијативу Српског клуба вијећника ЗАВНОХ-а основано је 18. новембра 1944. године у Глини Српско културно-просвјетно друштво „Просвјета”.

Насљедник Српског клуба вијећника ЗАВНОХ-а био је Главни одбор Срба у Хрватској (ГОСХ) који је конституисан на Првом конгресу Срба у Хрватској 29. и 30. рујна 1945. у Загребу. Као и Српски клуб вијећника ЗАВНОХ-а, који му је претходио, имао је улогу да политички води Србе у Хрватској у оквиру Народног фронта Хрватске.⁷⁵

⁷¹ A. Vujinović, *Muzej Srba u Hrvatskoj*, Zagreb 2023, 9.

⁷² Исто, 10.

⁷³ Исто, 11.

⁷⁴ Исто, 12.

⁷⁵ Исто, 15.

Заједничка мисија спасавања српског културног блага отетог од усташа током Другог свјетског рата спојила је 1946. године Радослава Грујића теолога, историчара, музеалца и правника са великим искуством и на територији Аустроугарске, касније Јужне Србије и Београда, са Владимиром Ткалчићем, музеалцем који је био истакнути припадник једне од најзначајнијих школа заштите споменика културе – бечке, а чије се искуство брусило у раду са сакралним споменицима Хрватске и Словеније.

Ријеч је о примопредаји и даљњој судбини умјетничких и богослужбених предмета из српских цркава и манастира, у току рата пренесених и сачуваних у Музеју за умјетност и обрт у Загребу. Током 1946. године ти су предмети пописани и цркви је враћено 18 сандука употребних предмета, без веће културноисторијске вриједности. Они су послје тога издавани црквама које су биле остале без ичега. Даље, 48 сандука предмета одређених за Музеј Срба у Хрватској предани су Главном одбору Срба и „Просвјети”. Све што је примио и за што се побринуо изасланик Св. Синода из Београда, др. Радослав Грујић, било је збринуто и сачувано. Већи дио онога што је предано Србима комунистима, било је загубљено привремено или изгубљено заувјек.

Министарство просвјете Федералне Хрватске обратило се Главном одбору Срба и „Просвјети” око разјашњавања даље судбине умјетнина и споменика Српске православне цркве. Они су одговорили искрено, у складу са својим тадашњим схватањем тог проблема; да предмети који су својина цркава и манастира са територија Хрватске, треба ту и да остану.⁷⁶

На почетку обликовања Музеја Срба у Хрватској свој допринос је дао аматер историчар Бошко Стрика, а на крају и правник Душан Бркић. Њиховом синергијом 1946. постављени су темељи Музеја Срба у Хрватској. Почетна концепција Музеја Срба у Хрватској забиљежена је у Правилима СКПД „Просвјета” која су усвојена приликом његовог оснивања.

У периоду у ком је Владимир Ткалчић бринуо о српској баштини била је наглашена заштитарска функција музеја. И у међуратном раздобљу (1933–1941), у ком је српске сакралне споменике бранио од „спонтаног” пропадања, и у ратном (1941–1945), у ком их је штитио од разорног напада усташке идеологије, музејска установа је за Ткалчића била трезор предмета са историјским и умјетничким значајем без обзира на њихову вјерску, националну и социјалну провенијенцију.

Замисао Музеја Срба код носилаца комунистичке идеологије која је забиљежена у програмским и планским документима 1944. и 1945. године једва да је прелазила усмјереност на музејску и архивску грађу из периода „народноослободилачке борбе”. Међутим, у контакту са српским сакралним материјалом који је затечен у МУО, најутицајнији српски руководиоци у НР Хрватској (Душан Бркић и Станко Опачић Ћаница) приклонили су се погледима музејских зналаца и концепт музеја је изашао из оквира који су му постављени плановима и програмима „Просвјете” у ратним 1944. и 1945. У сведеном изношењу историје Музеја Срба у Хрватској Федор Моачанин их и не спомиње. Он пише да је Музеј до 1947. године „био постављен као умјетнички, а они [Федор Моачанин и Бранко Сучевић] су разрадили концепцију Музеја као историјског. У вези са таквом концепцијом Музеј 1948. постаје одјел Повијесног музеја Хрватске”.⁷⁷

Од свога оснивања Музеј Срба у Хрватској био је смјештен у полуспрату и дијелу првог спрата куће у Маринковићевој улици број 4. Полуспрат је служио за изложбени простор и као складиште библиотеке, а на првом спрату налазиле су се управне просторије, приручна библиотека и мали магацин. Депо музејских предмета налазио се изван поменуте зграде, на више локација у разним дијеловима града.⁷⁸

⁷⁶ Ђ. Вишњић, *Partizansko ljetovanje*, 197.

⁷⁷ А. Вујиновић, нав. дјело, 19.

⁷⁸ *Вјетром вијани*, споменица СКД Просвјета, 37.

Двије године касније, рјешењем истог министарства, Одјел Повијесног музеја Хрватске, тј. Музеј Срба у Хрватској, постаје „самостални одјел” и носи назив Музеј Срба у Хрватској при Повијесном музеју Хрватске. То је значило да ће Музеј Срба у Хрватској стајати „и даље у склопу буџета Повијесног музеја Хрватске, те ће му наредбодавац бити директор Повијесног музеја Хрватске, док ће сав остали административни, стручни и организациони посао рјешавати самостално и независно од Повијесног музеја”.

Из Музеја за умјетност и обрт у Повијесни музеј Хрватске прешли су запослени из одјељења Музеја Срба у Хрватској. У Повијесни музеј Хрватске (у даљњем тексту ПМХ) пренесени су и културно-повијесни и умјетнички предмети депоновани у МУО у току Другог свјетског рата, али и дио оних које је Ткалчић прикупио прије рата, те музејска грађа која је за потребе нове концепције Музеја Срба у Хрватској набављена после рата.

Са Повијесним музејом Хрватске Музеј Срба у Хрватској је коегзистирао четири године, до 1. јула 1952. Тад је постао самосталан и то је био све до 1963. године.

У годинама у којима у Хрватској експоненти националистичке политике почињу са отвореним дјеловањем у установама културе Управни одбор и Савјет ПМХ су подржали мишљење Мирка Валентића и Хрвоја Матковића да је постојећа организација Повијесног музеја Хрватске „нонсенс” и 1965. донијели су одлуку којом су Музеј Срба у Хрватској укинули и као одјељење без обзира на противљење директора Федора Моачанина. Услиједило је 1969. исељење Музеја из просторија у Маринковићевој улици 4, те растурање његових збирки и библиотечног фонда.

Статус одјела враћен је бившем Музеју Срба у Хрватској крајем априла 1970. Одјел Срба у Хрватској ће у актима ПМХ бити видљив још једну деценију, а потом ће формално нестати из конститутивног акта Повијесног музеја Хрватске. Међутим, након повратка грађе Српској православној цркви овај одјел, а са њим и Музеј Срба у Хрватској дефинитивно ће нестати, премда је дио његовог фондуса остао у збиркама ПМХ.

На захтјев Републичког комитета за просвјету, културу, физичку и техничку културу СР Хрватске, Повијесни музеј Хрватске је 12. априла 1985. године послао информацију „о реализираним активностима на остваривању равноправности српског народа и других народности у СРХ”, као и о будућем програмирању „рада и активности Музеја с тим у вези”. У информацији је наведено да је „у складу с Протоколом потписаним између Српске православне цркве и Извршног вијећа сабора СР Хрватске сав (...) материјал Српске православне цркве као и библиотека враћени су Српској православној цркви: Загребачкој митрополији и Славонско-сремској епархији 1983. а Горњокарловачкој епархији 1984. године.”⁷⁹

⁷⁹ Исто, 22.

2.5. СКД „ПРОСВЈЕТА”

Српско културно друштво „Просвјета” основано је 18. новембра 1944. године у Глини, у хотелу „Касина”. Прије тога је основан Српски клуб вијећника ЗАВНОХ-а, а покренут је и лист *Српска ријеч*. Први предсједник новооснованог Друштва био је др Дане Медаковић, професор из Загреба, а потпредсједници су били генерал-мајор Петар Драпшин и правник др Бошко Десница. За почасног предсједника изабран је Раде Прибићевић. СКД „Просвјета” било је заправо наслједник баштине „Српског кола” и „Селачког кола”. Српско културно друштво „Просвјета” водили су Срби у Хрватској. Као важне карике у чувању идентитета Срба у Хрватској унутар овог друштва треба споменути Богдана Стојсављевића (аграрног социолога и историчара), Чеду Рајачића (правника), Божидара Масларића (револуционара), Душана Драгосавца (политичара), Милана Ножинића (књижевника), Никицу Рапајића, (аграрног стручњака и професора), Милана Зјалића (аграрног стручњака), почасног предсједника Луку Марића (минералогa). Српски политичари из Хрватске су стајали уз набројане представнике „Просвјете”: Станко Ћаница Опачић, Душко Бркић, Раде Жигић, Богољуб Рапајић... Ови представници Срба у Хрватској покренули су лист и пјевачко друштво, издавачко предузеће, музеј Срба, штампарију и библиотеку. Од секретара Друштва треба споменути нека истакнута имена: Миле Јока, Бранко Сучевић, Богољуб Рапајић, Ђуро Кладарин, Војин Јелић, Светозар Зеџ, Станко Кораћ... И књижевници су учествовали у раду „Просвјете”: Владимир Поповић, Григор Витез, Здравко Крстановић, Милош Кордић, Лука Штековић и Слободан Грубач. Истакнути чланови Друштва су били и православни свештеници: Милан Радека, Илија Ћук, Платон Бузацић, а касније и Јован Николић. Од музеалаца и сакупљача података о историји Срба у Хрватској треба споменути Федора Моачанина, Сању Лазаревић, Дивну Зечевић, Веру Борчић, Косту Милутиновића и Душана Кашића. Један од дугогодишњих чланова „Просвјете” и директор Издавачког предузећа „Српска ријеч”, касније „Просвјета”, био је Бранислав Ћелап.

У периоду између 1944. до 1971. године рад СКД „Просвјете” имао је просветитељски карактер те је био усмјерен према школама и селима. У то вријеме настаје највећи број њених пододбора којих је у једном тренутку било чак 300. Само у периоду између 1945. и 1946. настаје чак 60 пододбора. Најзначајнији је био Главни одбор „Просвјете” основан у Загребу 1945. године. Многи су се бојали уписати као чланови страхујући да ће се наћи на неком попису као што је то био случај у Другом свјетском рату. Градски пододбори су настајали на састанцима малобројног аустријског и старојугословенског српског грађанства, које је имало потребе за културним и националним садржајима, док су Сеоски пододбори чинили „политичку војску”, тј. чланови „Просвјете” углавном су били и чланови КП.⁸⁰ „Просвјета” се залагала за братство и јединство Хрвата и Срба кроз читав период свога дјеловања у Југославији. Због објављивања споменице из 1971. године под називом *Вјетром вијани* рад Друштва је заустављен, а затим и забрањен. Рад „Просвјете” је на тај начин изједначен с радом Матице хрватске. Мјесечник *Просвјета* престао је излазити у октобру 1971. године, а посљедњи број часописа *Нови љетопис* изашао је крајем 1972. године (двоброј 4/5). Након тога није било готово никакве јавне дјелатности. Никаких формалних одлука о томе није било, осим што су неки пододбори, противно Правилнику СКД „Просвјета”, донијели одлуке о престанку рада. Друштво је службено укинута 1980. године. У том периоду рад Друштва је одржао Станко Кораћ који је био и један од покретача

⁸⁰ Ћ. Вишњић, *Partizansko ljetovanje*, 214.

поновног оснивања „Просвјете” 1990. Он је објавио и *Хрестоматију књижевног рада Срба у Хрватској и Преглед књижевног рада*.

Обновитељска скупштина СКД „Просвјете” одржана је у Загребу 10. фебруара 1990. године. Позвано је 100 чланова-обновитеља од којих се у дворани Друштвеног дома ССРНХ Загреб, Каптол 27, окупило 82. Покушају обнове рада Друштва из 1990. пресудила је идућа ратна 1991. година, која је политички подијелила Србе у Хрватској. Културни радници са крајишких простора наставили су у оквиру могућности „Просвјетин” посао у институцијама попут листа *Српски глас*, Друштва „Сава Мркаљ”, у вуковарском Српском културном центру и книнској *Зори*. Међу људима у Загребу било је то вријеме тешких дилема, чувала се имовина и размишљало о томе што и како радити. Око „Просвјете” се било најлакше окупити и споразумјети.

У фебруару 1993. формиран је нови Главни одбор. Радећи у тешкој атмосфери кренули су први пододбори, часопис и календар, као најаву будуће издавачке дјелатности. Синиша Таталовић 16. фебруара 1993. уз подршку министра хрватске владе без портфеља, Србина Чедо Павловића, поново окупља чланове „Просвјете”, њих 30-так (19 чланова Управног одбора) међу којима су Светозар Ливада, Тања Олујић, Чедомир Вишњић, Милорад Пуповац, Миле Милошевић... Први број часописа *Просвјета* излази почетком 1994. године. Најснажније појачање добијено је мирном реинтеграцијом Барање, источне Славоније и Срема. „Након поновне успоставе СКД 'Просвјете' формиран су центри унутар самог Друштва. Истовремено су настали бројни пројекти те школски планови који су настали у Радној групи за образовање и књиге и часописи чији су уредници били водитељи издавачке дјелатности. Формирани су и пододбори 'Просвјете' у срединама гдје није било рата што је помогло успостављању квалитета суживота између Хрвата и Срба.”⁸¹ Упркос томе што је 1995. потенцијално чланство „Просвјете” протјерано из Хрватске, ова је организација успјела очувати идентитет Срба у Хрватској.

Данас су основни задаци Српског културног друштва „Просвјета” проучавање историје, културе и савременог живота Срба у Хрватској те његовање културноисторијске баштине, подстицање и унапређење научног, истраживачког, умјетничког, књижевног и културног рада, изградња галеријских простора, трибина и других активности из науке, културе, књижевних сусрета и промоција књига, објављивање сталних и повремених публикација, организовање фолклорне, музичке и других културних активности, помагање постојећих читаоница и библиотека и оснивање нових, истраживање идентитета Срба у Хрватској, подстицање доношења и реализације образовних програма који су у вези са Србима у Хрватској и обиљежавање значајних културних догађаја и особа из историје Срба у Хрватској.

2.5.1. Централна библиотека Срба у Хрватској⁸²

Још у вријеме НОБ-а у посљедњој години рата СКД „Просвјета” је основала неколико библиотека унутар својих пододбора. Централна библиотека СКД „Просвјете” отворена је 4. јануара 1948. године. Централна библиотека била је смјештена на првом спрату зграде у Прерадовићевој 21 и располагала је фондом од 40.000 књига од којих је три четвртине тематски било национална историја или књижевност. У фонду библиотеке су биле све значајније књиге о Србима из XVIII и XIX вијека, комплети најразличитијих ријетких и вриједних часописа и новина. У библиотеци су се налазили и бројни раритети који нису

⁸¹ Изјава узета од Чедомира Вишњића, председника СКД „Просвјета”, 16. фебруара 2024.

⁸² <https://biblioteka.skd-prosvjeta.hr/o-biblioteci/>

више постојали на другим мјестима због девастација у Другом свјетском рату. Централна библиотека је помагала и опремала библиотеке пододбора.

Централна библиотека је расформирана одлуком Извршног одбора Главног одбора СКД „Просвјете” 1953. године, а њен фонд предан Музеју Срба у Хрватској, Националној свеучилишној књижници и Југослаvensкој академији знаности и умјетности у Загребу. Библиотека је поновно отворена 1996. године, а оснивач је била СКД „Просвјета”, која је непосредно прије тога примила велике донације књига из великог броја других библиотека и од приватних особа, истакнутих српских радника у култури и при Српској православној цркви. Поред јавно доступног дијела фонда, један дио грађе се тренутно налази у подруму због недостатка простора. Највећи број књига је из области књижевност, историја, филозофија, религија, друштвене науке, биографије и књига за дјецу и младе. Библиотека организује културне манифестације, књижевне вечери, предавања, промоције, трибине и изложбе.

Од 2002. године библиотеци подршку даје Народна библиотека Србије која је тада уводи у свој програм међународне размјене. Значајна је размјена књига и са Библиотеком Матице српске. Библиотека има добру сарадњу са Амбасадом Републике Србије у Хрватској и са Вијећем српске националне мањине града Загреба.

2.6. СРПСКО НАРОДНО ВИЈЕЋЕ

Конститутивна сједница Српског народног вијећа одржана је 19. јула 1997. године у просторијама СКД „Просвјете” у Прерадовићевој улици у Загребу. И прије тога постојале су иницијативе за оснивање кровне српске организације у Хрватској. Тако је у јуну 1991. био основан Српски демократски форум у Липику, који се залагао за мирно рјешавање хрватско-српског сукоба. Почетак мирне реинтеграције источне Славоније, Барање и западног Срема у новембру 1995. значио је и почетак мирнодопског периода у Хрватској. Дио процеса мирне реинтеграције било је и стварање Самосталне српске странке коју је основао др Милорад Пуповац десетак мјесеци прије Ердутског споразума у Загребу. Фузија Пуповчевог ССС-а са Станимировићевом Српском демократском странком 1997. године, значила је стварање Самосталне демократске српске странке. Уз ову странку формиран је Савез српских организација 1996. године на чијем је челу био др Милорад Пуповац. Дана 23. маја у Вуковару је основано Заједничко вијеће општина на чијем се челу налазио Милош Војновић, а након конститутивне сједнице СНВ-а, на челу организације је др Милорад Пуповац. На оснивачкој скупштини СНВ-у је било важно нагласити историјски слијед постојања и признавања Срба у Хрватској од Хабсбуршке Монархије, преко Аустроугарске до АВНОЈ-а и ЗАВНОХ-а.

Статутом је СНВ дефинисан као удружење које окупља Србе у Републици Хрватској и дјелује као савјетодавно и координарно тијело, односно као вијеће српске националне мањине у Хрватској. Прве теме које су заокупљале рад СНВ-а биле су повратак избјеглица и прогнаника Срба из Србије и других земаља у Хрватску. Затим питања школске и културне аутономије Срба у Хрватској, статусна и имовинска питања, питања службене употребе српског језика и писма, радног стажа, пензија и сл. СНВ дуже времена није регистрован, иако је фактички постојао. Чланице СНВ-а биле су тада Савез српских организација, Заједничко вијеће општина, Српско културно друштво „Просвјета”, Српски демократски форум, Самостална демократска српска странка, Заједница Срба Ријека, Заједница Срба Истра, Демократски форум Барање и Удружење прогнаних, избјеглих и расељених лица Срба из Хрватске. Српско народно вијеће имало је и конкуренцију. Тако је 1999. основано Народно вијеће Срба на чијем је челу био Милан Ђукић.

СНВ је био испрва смјештен у Прерадовићевој 18 у једној просторији, а касније се организација селила у Гајеву 7, па у Илицу да би данас смјештај био поновно у Гајевој. Након одласка УНТАЕС-а, односно завршетка Мирне реинтеграције Источне Славоније, Барање, и Западног Срема почетком 1998, долази до обнове повјерења, повратка расељених лица и нормализације односа. СНВ је покренуо и седмични лист *Новости* чији је први број изишао 17. децембра 1999, након донације Владе Републике Хрватске од 800.000 куна. У 1998. години Српско народно вијеће је оснажено формирањем локалних организација на Банији, Кордуну, у Лици, сјеверној Далмацији и западној Славонији. Године 2000. СНВ биљежи важно међународно постигнуће – примљено је у Федералну унију европских националности (ФУЕН).

Новим Уставним законом о правима националних мањина који је усвојен у децембру 2002. године припадницима националних мањина који имају више од 1,5% у становништву Хрватске омогућено је најмање једно, а највише три заступничка мјеста. Први избори за вијећа и представнике националних мањина одржани су у прољеће 2003. када је СНВ установио да постоје услови за формирање 11 вијећа и једног представника по жупанијама. Након доласка Иве Санадера на власт у новембру 2003. године три српска заступника су дали подршку новој влади, па је реторика која је постојала деведесетих знатно ублажена. Тада су представници власти почели посјећивати и традиционално српске средине, помагати

повратак Срба и јавно говорити о злочинима за вријеме и након акције Олуја. Дана 24. маја 2004. године основана је координација вијећа и представника српске националне мањине у Хрватској на нивоу жупанија. Савјет за националне мањине Владе Републике Хрватске значајно је придонио финансирању Српског народног вијећа. Од 2004. СНВ је финансиран преко Савјета, а готово четвртина средстава које је имао Савјет добијена је 2004. Србима. Године 2005. формирана је Српска православна општа гимназија, а прву генерацију је тада чинило десет ученика. Године 2006. СНВ оснива свој Центар за развој и инвестиције који почиње пружати бесплатне савјетодавне услуге у повратничким срединама које су биле усмјерене на развој породичних и пољопривредних газдинстава. Новоосновани Правни одјел СНВ-а почиње пружати бесплатну правну помоћ повратницима у поступцима стамбеног збрињавања. У наредним годинама формира се календар с 30 различитих комеморација, а Одјел за културу израђује фотодокументацију разрушених спомен-обилежја и црквених објеката те антифашистичких споменика. СНВ и Српско културно друштво „Просвјета” покрећу 2006. године Архив Срба у Хрватској који дјелује као дио СНВ-а.

Руководство СНВ-а је 2008. организовало тзв. Мајску скупштину по узору на скупштину у Сремским Карловцима 160 година раније, уз долазак 1.682 вијећника из 20 жупанијских, 62 градских и 70 опћинских вијећа. Био је у том периоду то највећи скуп Срба у Хрватској. На тој скупштини донесено је пет тачака међу којима су биле отклањање посљедица рата, уз програм обнове и рјешавања питања несталих, одрживи повратак, мјере за развој повратничких средина, рјешавање финансијских, радних и статусних проблема мањинских вијећа и рјешавање положаја СНВ-а, мањинско образовање и унапређење односа Србије и Хрватске. СНВ ће и у наредном периоду на мањинским изборима 2011, 2015, 2019. и 2023. освојити највећи број мандата и тиме показати да су и даље национална координација српске националне мањине у Хрватској.

Године 2011. долази до оснивања Политичке академије, потом 2017. основан је Одјел за социјална и хуманитарна питања, 2018. Спортско рекреативно друштво Срба у Хрватској, 2019. године Одјел за образовање и Одјел за координацију мањинских вијећа. Треба споменути и актуелне пројекте Српског народног вијећа. Од 2020. Српско народно вијеће у пројекту *Банија је наша кућа* окупља све српске организације у Хрватској и представништва Срба у регији. Будући да је један од главних проблема старијих особа неравномјерна распрострањеност, квалитет и доступност социјалних услуга, Одјел за социјална и хуманитарна питања Српског народног вијећа покренуо је пројект под називом „Од врата до врата” – доступне услуге за достојанствену трећу доб. Кампања „Да се боље разумијемо” имала је за циљ нормализовање употребе ћириличног писма у јавној, али и у приватној сфери. *Баштина одоздо / Дрежница: Трагови и сјећања 1941. — 1945.* је међународни интердисциплинарни истраживачки пројект усмјерен на савремену историју дрежничког краја. Ту су и пројекти *Деведесете* који се односи на хрватско-српске односе у рату деведесетих те пројект *Refreshing memory*. Данас мрежу СНВ-а чини 144 вијећа и исто толико представника, а укупан број вијећника је 1.744.⁸³

⁸³ *Srpsko narodno vijeće: 25 godina*, Zagreb 2022.

3. АРХИВ СРБА У ХРВАТСКОЈ

3.1. УВОД

У Хрватској неке националне мањине већ дуже вријеме посједују своје архиве. Италијани су свој архив установили већ у вријеме социјалистичке Југославије. У Ровињу тако постоји Историјски истраживачки Центар (Centro di Ricerche Storiche) који дјелимично обавља и архивску дјелатност, то јест, прикупља грађу везану за истраживање о Италији и Италијанима у Хрватској и Словенији. Центар је основан 1968. године с циљем да очува национални, језички и културни идентитет Италијана у Хрватској и Словенији. Јевреји у Загребу, у Јеврејској општини Загреб, имају архив који садржи врло вриједне информације о јеврејској националној мањини. Тај архив, као и Историјски истраживачки центар, уређен је и доступан корисницима. Чеси, Словаци, Русини, Мађари, Њемци, Аустријанци и Словенци немају службени архив, али постоје установе које брину о очувању идентитета, културе и језика код ових мањина.

Усљед бурних историјских околности и прогона, Срби су данас постали мањина у Хрватској. Због своје бројности су и „највидљивији” у архивској грађи у Хрватској. Скоро у сваком архиву у Хрватској постоје фондови који се односе на Србе у Хрватској. Осим тога, бројне српске институције су током историје постојале на овом простору. Након њиховог престанка рада и гашења, грађа која је настала током њиховог постојања завршила је у хрватским архивима. Један дио грађе нестао је током Другог свјетског рата, због уништавања српске имовине и црквених објеката. Из тог разлога, идеја о формирању Архива Срба у Хрватској постоји већ дуже вријеме. Одмах након Другог свјетског рата настала је замисао о томе како треба основати музеј и архив. Међутим, основан је само Музеј Срба у Хрватској, а идеја о архиву никада није заживјела. СКД „Просвјета” није могла преузети улогу архивисања грађе о Србима у Хрватској, а Црква је чувала само грађу везану за прошлост и садашњост парохија Српске православне цркве.

Тек формирањем српских институција деведесетих година XX вијека (Српско народно вијеће, Српски демократски форум, ново успостављање СКД „Просвјете”, Заједничко вијеће општина, Самостална демократска српска странка и касније СПД „Привредник”) поставља се питање формирања Архива Срба у Хрватској. Српско народно вијеће било је свјесно тог проблема и 2006. године одлучено је да се формира Архив Срба у Хрватској, као посебна јединица унутар Српског народног вијећа, а СКД „Просвјета” да помогне како би се Архив оснажио и претворио у озбиљну научну установу.

Архивом Срба у Хрватској омогућено је да се грађа садашњих српских институција и грађа у вези са Србима прикупља на једном мјесту. Овим је омогућено истраживачима да истражују историју данас највеће националне мањине у Хрватској. На тај начин Срби у Хрватској створили су и снажну научну институцију у којој раде истраживачи који проучавају поједине теме из српске историје. Архив данас представља један од стубова научних истраживања Срба на простору Хрватске. Осим архивске грађе, од самог почетка Архив је добио задатак да прикупља и књиге, фотографије, дигиталну грађу, часописе и новине који су везани за Србе на простору Хрватске. Чињеница је да такав обиман посао представља значајан допринос и истраживању културне историје Срба у цјелини а и историје Хрватске. Оснивањем Архива Срба у Хрватској и Република Хрватска је добила још једну институцију која се бави проучавањем прошлости државе и народа који живе на њеном простору.

3.2. О ПОЧЕТКУ РАДА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ

Архив Срба у Хрватској основан је 1. новембра 2006. Идејни покретач АСУХ био је Милорад Пуповац, испред Српског народног вијећа, док је Чедомир Вишњић, из СКД „Просвјета” подржао иницијативу. Млади магистар историје Филип Шкиљан је од самог настанка Архива уложио велики труд да се прикупи што више значајних докумената за историју Срба Хрватске. Он је копирао на хиљаде докумената из Хрватског државног архива и на стотине чланака из Народне свеучилишне библиотеке, а организовао је сараднике на прикупљању архивског материјала из разних дијелова Хрватске и преузимање архивског материјала од институција које су одбациле архивску грађу из различитих разлога, прије свега од организација које су престајале са радом. Временом су физичка лица донирала архивску грађу покојних рођака.

Првобитна локација архива била је у згради „Просвјете” у улици Бериславићева 10 у Загребу. Архив је био смјештен на тавану у којем је постојала само једна полица са тридесетак књига. Нешто касније се преселио у подрум исте зграде гдје је било више простора, али је архивска грађа била угрожена због високе концентрације влаге у просторији. Архив се 2015. преселио на адресу Мажуранићев трг 6, да би се 2020. коначно смјестио на данашњу адресу (Прерадовићева 21 Загреб) у функционалне, простране и уредне просторије.

За вријеме свог рада у АСУХ (2006–2011), Филип Шкиљан⁸⁴ објавио је пет књига, то су Културно-историјски споменици Баније, Западне Славоније, Мославине и Кабичко-билогорског пригорја, Огулин-Горског Котара и Кордуна, док је у плану било да се опишу и културно-историјски споменици Далмације, Лике и Источне Славоније, што нажалост није реализовано.

„У архиву су испочетка били запослени Софија Пејновић и Будимир Радаковић који су пристиглу грађу сортирали и пописивали. Један од задатака архива био је и одлазак на терен гдје су се прикупљале старе фотографије и гдје се обављало снимање грађевина и културно-историјских споменика који су били везани за Србе у Хрватској. Прво је пређено подручје Кордуна, потом Банија, затим западна Славонија, Билогора, па сјеверозападна Хрватска, Горски Котар, Лика, сјеверна Далмација и источна Славонија и Барања. Сарадња је остварена с низом институција као што су Хрватски државни архив, Заједничко вијеће општина у Вуковару, Самостална демократска Српска странка, поједини огранци Српског демократског форума, Грађански одбор за људска права Карловац, ХОМО Пула и др. Архив је као институција функционисао, али је недостајало простора за грађу која је пристизала. Наиме, простор у поткровљу СКД „Просвјета” Архив је дијелио са Центром за образовање СКД „Просвјета”. Чедомир Вишњић, тадашњи председник СКД „Просвјета” и Раде Драгојевић, генерални секретар, тада су одобрили да Архив користи обје просторије у поткровљу. Врло брзо након тога Архив је прерастао и тај простор, па је редакција листа *Просвјета* премјештена из подрума на први спрат зграде у Бериславићевој 10, а Архив је смјештен у подрумске просторије. Тада је преузет и један дио архиве редакције, као и дио литературе која се ондје налазила. Књижну грађу је Архив набављао и од централне библиотеке Срба у Хрватској, Српског народног вијећа (донације које је СНВ добијао од других институција), а дио грађе набављен је и у Хрватском државном архиву и Хрватском институту за историју, у Институту за етнологију и фолклористику те у расформираној ’Железничарској књижници’. Архив је блиско сарађивао и са Центром за културу СКД

⁸⁴ Докторирао 2009. године на Филозофском факултету у Загребу код професора Голдштајна, тема „Политичка одређивања у Хрватском загорју у Другом свјетском рату

„Просвјета” гдје су радили историчари умјетности Љиљана Вукашиновић и Бранко Чоловић. Архивски фонд се повећавао те се због обима посла запослило још неколико људи. Тако су запослени Игор Мркаљ и Милорад Савић. Милорад Савић радио је на збирци „Десница у Бенковцу” уносећи сву грађу из фондуса збирке у, за то посебно израђен, програм. Након уноса те грађе било је предвиђено објављивање публикације. Нажалост, иако је публикација припремљена, она никада није објављена. Недуго потом Архив је добио задатак да направи студију о страдању Срба у Хрватској деведесетих година XX вијека. Број тема био је врло велик, а међу најзначајнијима су: уништавање имовине, убиства, однос према Србима на хрватској територији ван Републике Српске Крајине, уништавање објеката Српске православне цркве, уништавање антифашистичких споменика, уништавање књижне грађе, укидање права Србима која су им била загарантована Уставом, отпуштање с посла, говор мржње и др. За тај посао ангажовани су и вањски сарадници. Међутим, упркос томе што је дио посла био одрађен, тај пројект није завршен. Прикупљање грађе из архива широм Хрватске било је присутно од самих почетака рада. Прво су прикупљани материјали везани за Независну Државу Хрватску и страдање Срба у НДХ у Хрватском државном архиву. Тако су, међу осталим, прегледани и фондови МУП НДХ, СДС РСУП СРХ, Државно равнатељство за понову – Српски одсјек, Министарство правосуђа и богоштовља НДХ – Одјел богоштовља, Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача и сл. Прегледавани су и материјали у Државном архиву Сисак, у Архивском сабирном центру у Петрињи, у Државном архиву Бјеловар, Државном архиву Славонски Брод, Државном архиву Ријека и Државном архиву Госпић. Посебно је прегледана грађа у Хрватском меморијално-документацијском центру Домовинског рата. Сва прегледана грађа која је била интересантна за Архив Срба у Хрватској копирана је и увођена као копија у фондус Архива Срба у Хрватској. Уз рад на архивској грађи, у Архив су у томе периоду почели долазити и први корисници. Неки од њих почели су доносити и своју грађу коју је Архив радо примао те је прикупљао и сортирао. Архив је такође прикупио све бројеве српских часописа у Хрватској те их је увезао како би се сачували. Тако су прикупљени сви бројеви *Новости*, *Просвјете*, *Идентитета*, *Бијеле пчеле*, а касније су прикупљени и поједини часописи који су до тога времена престали излазити.”⁸⁵ Филип Шкиљан је Архив водио до 2011. године а потом вођење Архива преузела је Марија Црногорац из Одјела за културу Српског народног вијећа.

Сјећања на вријеме оснивања Архива Срба у Хрватској објавила је Софија Пејновић у *Просвјети* бр. 95 из 2009. године: „Увиђајући неопходност, значај и важност једне архивске установе, а по угледу на сличне установе, у новембру 2006. основан је Архив Срба у Хрватској, као одјел СНВ-а који се бави прикупљањем градива које је везано за повијест Срба у Хрватској. Прве муке и искушења у процесу стварања Архива биле су на проналажењу архивског градива, раздвојеног по православним црквама, школама и приватним библиотекама. Скупљало се све што је било од културног значаја за Србе у Хрватској и те вриједности похрањивало у једној соби, потом у двије мање таванске просторије које нам је уступила СКД 'Просвјета', на чему је Архив изузетно захвалан. Средства којима је Архив у почетку располагао била су врло скромна. Значајан корак у погледу осигуравања повољних услова за рад Архива учињени су адаптацијом архивског простора, што је олакшало рад и извршење обавеза које су му стављене у задатак. Данас у Архиву имамо градиво и документе важне за културни живот и цјелокупну прошлост Срба у Хрватској. У кратком року скупљени су градиво и важни документи, као потврда српског националног идентитета у Хрватској. Радило се углавном на проналажењу, евидентирању и прикупљању архивског градива и књижног фонда. Архив одмах формира библиотеку и богату збирку периодике.

⁸⁵ Изјава узета од Филипа Шкиљана, некадашег запосленика АСУХ, 16.2.2024.

Иако су некада давно при СКД 'Просвјета', одмах после оснивања, постојали Архив и Библиотека, одлуком Главног одбора 1953. г. расформирани су, а богати књижевни фонд предат је Музеју Срба у Хрватској, који је 1964. г. престао бити самостална установа и постао одјељење Повијесног музеја Хрватске. У међувремену је много докумената српске заједнице у Хрватској нестало или је уништено и завршило ко зна гдје. У појединим библиотекама издаване су све књиге писане ћирилицом и уништаване. На такве проблеме требало је хитно реаговати. Оформљени Архив скупља библиотечно и архивско градиво, разне списе и кореспонденцију.

Српско народно вијеће је почетком 2008. добило рјешење о категоризацији стваратеља архивског градива од Хрватског државног архива. Стваратељи архивског градива су појединци, породице или правне особе чијим дјеловањем или радом оно настаје. Свакодневно се стварају јединствени и аутентични записи који свједоче о нечијем постојању и раду. Тако је сваки архивски запис јединствени свједок идентитета и вриједности средине и времена у којем је настао. Највећим дијелом то су списи и архивско градиво удружења, политичких странака, истакнутих породица и појединаца.”⁸⁶

⁸⁶ „Просвјета”, бр. 95 (децембар 2009), 21-23.

3.3. АРХИВ ДАНАС

Данас грађу Архива чине документи, аудио-визуелни и дигитални записи, фотографије, књиге, новине, новински чланци, мапе, плакати и други предмети, регистровани и класификовани у складу са архивским правилима. Библиотека Архива има преко три хиљаде наслова. Током времена је запослено више нових радника Архива. Самим тим његова истраживачка и издавачка дјелатност је у порасту. Данас Архив има 12 запослених. Од 2018. Архив издаје часопис под именом *Трагови – часопис за хрватске и српске теме*. Часопис је по свом карактеру мултидисциплинаран и интердисциплинаран, па објављује радове из разних подручја друштвених и хуманистичких наука. Фокус часописа је на српским и хрватским темама у садашњости и прошлости. Часопис се објављује два пута годишње. Главни уредник је редовни професор Факултета политичких знаности у Загребу Дејан Јовић, а извршни уредник истраживач Архива Срба у Хрватској Милан Радановић.⁸⁷

Грађа која се налази у Архиву састоји се од изворног архивског градива, односно градива које су предале поједине организације Архиву, састоји се и од фотокопија из архивских, музејских и других установа у Републици Хрватској. Архив посједује фондове са документацијом Српског народног вијећа, Српског демократског форума, Самосталне демократске српске странке, Српске православне цркве, Заједничког вијећа општина, Савеза српских организација, Радија „Дунав“, Заједнице Срба „Ријека“ и других српских организација и удружења цивилног друштва као што су „Центар за суочавање с прошлошћу Документа“, „Штит“ Бјеловар, Далматински комитет за људска права (Сплит), Коалиција за заштиту и промоцију људских права (Осијек), Центар за мир, правне савјете и психосоцијалну помоћ (Вуковар) и ХОМО Пула. У најзначајније архивско градиво улазе и донације Војина Бакића, Адама Дупала, Славка Голдштајна, Луке Шушка, Јована Марића, Ервина Ператонера, Михаела Соболевског, Дивне Зечевић, Светозара Ливаде и многих других, које садрже рукописе, фотографије, преписку, дописе и друге документе.

Међу осталим, Архив се бави и прикупљањем старије грађе као што су документи о досељавању Срба, дјеловање појединих црквених општина, страдања Срба у Другом свјетском рату и сл. Највећи број тих докумената су фотокопије из Хрватског државног архива. На тај период односе се збирке фотокопија изабраних докумената Хрватског државног архива и других установа, које укључују фондове као што су Понова, Диана Будисављевић, Ката Пејновић, МУП НДХ, ОЗН-а, Богоштовље, Православна горњокарловачка епархија и Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача Хрватске. Архив се бави и прикупљањем грађе о антифашистичким споменицима у Хрватској и њиховим уништавањем током деведесетих. Архив прикупља и документе везане за антифашистичку споменичку баштину, период социјализма, као и за ратно и послјератно раздобље и Хрватској деведесетих година XX вијека.

Хемеротека новинских чланака Архива броји 8.000 дигитализованих јединица. Архив увезује и чува примјерке листова српске заједнице у Хрватској, као што су *Новости*, *Просвјета*, *Љетопис* СКД „Просвјете“, *Бијела пчела*, *Артефакти*, *Извор*, *Наш глас* и *Идентитет*, али и низа других листова. Унутар библиотеке Архива посебно је заступљена литература о концентрационом логору Јасеновац, Јадовну и другим мјестима ратних страдања Срба. Претраживање књига и архивског градива омогућено је путем рачунарске базе и каталошког инвентара објављеног на интернет страници Snv.hr.

⁸⁷ Српско народно вијеће 25 година, Загреб 2022, 146

3.3.1. Дјелатност Архива Срба у Републици Хрватској

Статутом Архива Срба у Хрватској, договорено је и прописано да ће се тај одјел Српског народног вијећа звати „Одјел за уредско и архивско пословање”. На тај начин се Архив службено увео под покровитељство Српског народног вијећа. Као што смо већ видјели, основан је због тога што у Хрватској није постојала институција која би се бринула о грађи коју су произвеле или коју производе институције Срба у Хрватској. Првенствено зато да би бринуо о грађи коју производи Срско народно вијеће. Касније архив преузима архивску грађу Српског културног друштва „Просвјета”, Српског демократског форума, Српског привредног друштва „Привредник”, Заједничког већа општина, Самосталне демократске српске странке и других српских институција у Хрватској, које су вољне грађу предати Архиву. То се односи и на приватне особе које су грађу добровољно предале Архиву Срба у Хрватској као институцији која ће о њој бринути и гдје ће та грађа бити доступна широј публици.

У архивску грађу, према Закону о архивском градиву и архивима, улазе: списи, исправе, помоћне уредске књиге, пословне књиге, картотеке, карте, нацрти, цртежи, плакати, тисковнице, сликописи, покретне слике (филмови и видеозаписи), звучни записи, микрооблици, стројно читљиви записи и датотеке, укључујући и програме и помагала за њихово кориштење. Архив Срба у Хрватској је најприје био посебно усмјерен на скупљање свједочанстава и докумената који су били везани за Други свјетски рати и посљедњи Рат 1991–1995.

Градиво у Архиву јавно доступно постаје тек 30 година након настанка, али стваратељи тога градива могу и раније допустити кориштење грађе. Може се користити у службене сврхе, за научно истраживање и публицистичку дјелатност (што је најчешће случај у Архиву Срба у Хрватској), за изложбе и објављивање, у сврху заштите личних права и у друге сврхе.

Архив је у почетку био замишљен као институција која ће архивску грађу из Српског народног вијећа и друго пристигло градиво, обрађивати и прикупљати. Радници Архива су обилазили и поједине институције гдје је чувана архивска грађа и копирали одређену грађу која је била везана за Србе у Хрватској, па су тако обишли бројне државне архиве у Хрватској. Обрађени су и прегледани бројни фондови у Хрватском државном архиву, како би потенцијални корисници могли на једном мјесту потражити грађу везану за Србе у Хрватској. Прикупљана је и новинска грађа која се односила на Србе у Хрватској (како стара хемеротечна грађа, тако и савремене новине и листови). Свакако, прикупљане су и фотографије те видео материјали, а снимани су и учесници Другог свјетског рата и посљедњег рата и њихови су искази архивисани у Архиву Срба у Републици Хрватској. Прикупљан је и књижни фонд, копије књига и слично како би што више грађе и материјала везаног за Србе у Хрватској било јавно доступно. Архивски радници су организовали и низ изложби и јавних промоција како би Архив Срба постао видљивији у јавности. Са временом су се приоритети промијенили, па су нови запосленици Архива сада једним дијелом оријентисани на прикупљање грађе, а другим дијелом на истраживања појединих тема о Србима у Хрватској.

Да би Архив био лакше претражив постоје и базе података преко којих корисници могу прегледавати каталоге грађе која је похрањена у Архиву. На страницама Српског народног вијећа могуће је пронаћи каталог архивске грађе која се налази у Архиву (односно попис фондова који се налазе у Архиву). Аналитички инвентари појединих фондова налазе се доступни у самом Архиву заинтересираним истраживачима. Као надзорни орган, Архив Срба у Хрватској, има Хрватски државни архив.

4. ВОДИЧ АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ

4.1. ФОНДОВИ / ИЗВОРНО АРХИВСКО ГРАДИВО

Сигнатура: АСХ 3.1.1.

Назив творца грађе: Српски демократски форум Бенковац

Количина грађе: 26 кутија

О творцу грађе: Српски демократски форум основан је 1991. године у Липику као коалиција проминентних Срба чији је заједнички циљ био спријечити рат и наћи политичка рјешења за српско-хрватски конфликт и положај Срба у Хрватској. Заштита људских права, заштита права избјеглица и повратника, јачање демократизације и међуетничке толеранције били су темељи дјеловања СДФ-а у ранијем периоду. Као први облик институционализованог политичког и друштвеног дјеловања Срба од деведесетих, СДФ је језгра из које су се развијале друге институције и организације Срба у Хрватској.

Грађа у фонду: извјештаји о раду СДФ Бенковац, избјеглице, повратници, деложације, ликвидација повратника, правни случајеви, фонд садржи податке о више стотина различитих случајева.

Сигнатура: АСХ 3.1.2.

Назив творца грађе: Одбор за људска права Карловац

Количина грађе: 45 кутија

О творцу грађе: Одбор за људска права Карловац основан је 1993. године као Комитет за људска права, а пет година касније добио је садашњи назив. Бавили су се проблематиком мањина, те заштитом права жена и избјеглица. Њихова дугогодишња председница Јелка Глумичић (1941-2020), заједно с још пет жена из Хрватске, била је номинована за Нобелову награду за мир.

Грађа у фонду: молбе, жалбе, обнове кућа повратника, продаја некретнина избјеглица, карте општина, планови градова, питања станарских власништва, закони, правилници, новински чланци, плакати.

Сигнатура: ACX 3.1.3.

Назив творца грађе: Радна група за заштиту и збрињавање православне сакралне баштине Срба у РХ

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Радна група за заштиту и збрињавање културне баштине основана је у децембру 1995. године у циљу прикупљања документације о православним сакралним објектима који су постојали прије рата и током деведесетих година прошлог вијека на територији Хрватске. У раду групе СКД „Просвјету“ су представљали: Велимир Секулић, Бранка Фулановић, Наташа Десница и свештеници Јован Николић и свештеник Петар Олуић, док су испред СПЦ учествовали свештеници Макарије Мандић и Илија Карајовић.

Грађа у фонду: извјештај Радне групе за заштиту и збрињавање православне сакралне баштине. У извјештају се спомињу оштећене цркве широм Баније, Кордуна, Лике и Далмације, поткрепљено фотографијама.

Сигнатура: ACX 3.1.4.

Назив творца грађе: Српски демократски форум Пакрац

Количина грађе: фонд није сређен нити је грађа распоређена по кутијама

О творцу грађе: Српски демократски форум основан је 1991. године у Липику као коалиција проминентних Срба чији је заједнички циљ био спријечити рат и наћи политичка рјешења за српско-хрватски конфликт и положај Срба у Хрватској. Заштита људских права, заштита права избјеглица и повратника, јачање демократизације и међуетничке толеранције били су темељи дјеловања СДФ-а у ранијем периоду. Као први облик институционализованог политичког и друштвеног дјеловања Срба од деведесетих, СДФ је језгра из које су се развијале друге институције и организације Срба у Хрватској.

Грађа у фонду: пројекти, грађа одбора НВО, хуманитарне акције, анкете, судске одлуке, чланци, књиге, грађа о запошљавању припадника националних мањина, молбе, захтјеви за обнову, разна грађа.

4.2. ЗБИРКЕ ИЗВОРНОГ АРХИВСКОГ ГРАДИВА РАЗНИХ ОСОБА

Сигнатура: АСХ 3.2.1.

Назив творца грађе: Фонд Дивна Зечевић

Количина грађе: 15 кутија

О творцу грађе: Дивна Зечевић,, (1937 – 2006), књижевна историчарка, етнологкиња, пјесникиња. Рођена у Осијеку. Студије југославистике и англистике завршила је на Филозофском факултету у Загребу, гдје је 1980. докторирала дисертацијом *Пучко књижевно итиво у хрватским календарима прве половине 19. стољећа*. Радила је у Музеју Срба у Хрватској, а од 1966. у Институту за етнологију и фолклористику. Аутор је монографије *Драгојла Јарневић* (1985). Објавила је и збирке пјесама *Нетремице* (1976), *Пјесме и фрагменти* (1990) и *Аутопортрет с душом* (1997).

Грађа у фонду: документи о животу и раду Дивне Зечевић Здуних, њени рукописи, фотографије. Део фонда је и легат Дивне Зечевић који чине часописи и књиге.

Сигнатура: АСХ 3.2.2.

Назив творца грађе: Милорад Пуповац

Количина грађе: 8 кутија

О творцу грађе: Милорад Пуповац 1955) филолог, лингвиста и политичар. Политички је представник српске националне мањине у Хрватској. Био је професор лингвистике на Филозофском факултету Свеучилишта у Загребу. Посланик је у Хрватском сабору и председник Српског народног вијећа.

Грађа у фонду: записи, извјештаји, расправе, говори, разна грађа.

Сигнатура: АСХ 3.2.3.

Назив творца грађе: Фонд Стево Дејановић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Стево Дејановић (1919-2018), учесник НОБ. Родом из села Велико Вуковље крај Гарешнице.

Грађа у фонду: рукописи: Мемоари, Приче и анегдоте из Другог свјетског рата.

Сигнатура: АСХ 3.2.4.

Назив творца грађе: Фонд Милојко Шаша

Количина грађе: 4 кутије

О творцу грађе: Милојко Шаша (1920-?), носилац Партизанске споменице, један од организатора устанка на Кордуну.

*Грађа у фонду: грађа за израду зборника *Котар Слуњ и Вељун у НОР-у* (оригинали у Државном архиву Карловац), попис страдалих, рукопис мемоарске књиге која је објављена 2013. под називом *Свједок времена*.*

Сигнатура: АСХ 3.2.5.

Назив творца грађе: Фонд Ирена Смиљанић

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: Ирена Смиљанић је професор филозофије и компаративне књижевности која се интензивно бави истраживањем процеса унијаћења Срба, посебно жумберачких ускока.

*Грађа у фонду: рукопис докторске дисертације *Вјерски прелази: унијаћење*; копирана документи из разних архива везана за ову тему.*

Сигнатура: АСХ 3.2.6.

Назив творца грађе: Фонд Никола Обрадовић

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: нема података.

*Грађа у фонду: Нацрт за књигу *Хроника нестанка*. Нацрт књиге није доступан јавности.*

Сигнатура: АСХ 3.2.7.

Назив творца грађе: Фонд Едвин Ператонер

Количина грађе: 3 кутије

О творцу грађе: Ервин Ператонер (1917-1996) био је хрватски филозоф и историчар умјетности. Главно дело му је монографија *Модерна уметност* (1960). Био је уредник Културне редакције и оснивач и главни уредник Трећег програма Радио Загреб. У годинама пред распад земље снажно се супротстављао хрватском национализму..

Грађа у фонду: грађа о животу и раду Ервина Ператонера, преписка, дописи, стручни и научни чланци из социологије, политике и филозофије.

Сигнатура: АСХ 3.2.8.

Назив творца грађе: Фонд Гојко Матић

Количина грађе: 3 кутије

О творцу грађе: Гојко Матић (1929-2018), учесник НОБ-а. Рођен је у Дивоселу. Као дванаестогодишњи дјечак налазио се заједно са осталим народом села Дивосела у збјегу Крушковаче у коме су усташе 5. августа 1941.године извршиле покољ над народом Дивосела, Читлука и Орница.

Грађа у фонду: различита грађа о Дивоселу и усташким злочинима у том крају, сећања и белешке за мемоарску књигу која је под називом *Од пушке мањи* објављена 2003. године.

Сигнатура: АСХ 3.2.9.

Назив творца грађе: Фонд Светозар Ливада

Количина грађе: 10 кутија

О творцу грађе: Светозар Ливада (1928-2022), социолог, професор Универзитета, носилац Партизанске споменице 1941. Послије Другог свјетског рата био је члан Комисије за ратне злочине. Филозофски факултет (група филозофија и историја) завршио је у Загребу 1953. године. Докторирао је 1975. године са темом из руралне социологије на Филозофском факултету у Загребу, где је предавао Социјалну демографију од 1967. до 1972. године. Један је од оснивача и предавача постдипломског студија геронтологије на Медицинском факултету у Загребу. Био је један од уредника часописа *Социологија села* и научни сарадник, а једно краће вријеме и в.д. директора Аграрног института у Загребу. За вријеме рата у Хрватској био је стручни саветник за хуманитарну помоћ при заповедништву Уједињених

нација за тадашњи сектор Сјевер, па је уз још двије касније посјете стекао увид и у стање на подручјима која су била у Републици Српској Крајини. Један је од оснивача и обновитеља српских институција у Републици Хрватској.

Грађа у фонду: документа о миграцији Срба у Славонију од 16. до 18. вијека, грађа о логору Јасеновац, рукопис студије *САО Крајина – парадржава*, рукопис студије *Етничко чишћење – злочин вијека*, разни текстови о демографији и проблемима сеоског становништва, приватна преписка, забиљешке, текстови о одумирању села и биолошком нестанку Срба у Хрватској.

Сигнатура: АСХ 3.2.10.

Назив творца грађе: Фонд Милан Радека

Количина грађе: 3 књиге

О творцу грађе: Милан Радека (1897-1982), свештеник и вјероучитељ. Рођен је 1897. године у Мекињару на Крбави у Лици. Већи дио живота провео је у Карловцу у којем је као православни свештеник обављао и послове вјероучитеља у тамошњој гимназији. После проглашења НДХ био је заточен у усташким затворима и логорима у Загребу, Копривници и Цапрагу, а затим и прогнан у Србију. У Београду је предавао вјеронауку у Другој женској гимназији и Учитељској школи. После ослобођења враћа се у Карловац гдје је до пензионисања био професор у Гимназији. Изучавао је црквену, друштвено-политичку и културну историју Лике, Крбаве, Гацке, Капеле, Кордуна, Баније и других подручја Горњокарловачке епархије. Учествовао је у оснивању 1945. године и био први предсједник подбора Српског културног друштва СКД „Просвјета“ у Карловцу.

Грађа у фонду: рукопис књиге *Горња крајина или Карловачко владичанство*.

Сигнатура: АСХ 3.2.11.

Назив фонда: Фонд Дане Мирић – Милаковић

Количина грађе: 10 кутија

О творцу фонда: Дане Мирић – Милаковић је био родом из Крбавице, учесник Народноослободилачког рата, а након рата прешао у УДБ-у и био затворски стражар.

Грађа у фонду: грађа о Крбавици коју чине списак учесника НОБа са тог подручја, топографска карта, књига о том мјесту, карта спомен-подручја, новински чланци о злочину у Медачком цепу, Вариводама, Лори, попис протјераних у „Олуји“ Крбавчана; дијелови књиге *Путевима смрти козарске дјеце*, Мирићево сведочење о Степинчевим затворским данима под називом *Степинац у Лепоглави*, рецензија књиге *Титов ратни пут*, пјесме из НОБ; 132 фотографије споменика и предела у Крбавици, затим карте НДХ и ФНРЈ.

Сигнатура: АСХ 3.2.12.

Назив фонда: Фонд Адам Дупало

Количина фонда: 36 кутија

О творцу фонда: Адам Дупало (1923-2014), учесник Народноослободилачког рата, омладински руководилац и капетан бојног брода. Ру селу Дупале код Рујевца, у срезу Двор на Уни. Након завршетка школовања постаје свједок усташких злочина. Био је члан групе СКОЈ-еваца која је имала везу с устаницима на Шамарици и у том својству био је задужен за растурање летака и слање лијекова у устанички логор.

Крајем децембра 1941. одлази у партизане, гдје након војно-политичког курса крајем фебруара 1942. полаже заклетву, а кад је формиран Котарски комитет СКОЈ-а, постаје његов организациони, а онда и политички секретар. У мају те године постаје политички делегат вода у Банијском партизанском одреду, а у новембру 1942. и комесар чета у Осмој банијској бригади која постаје дио Седме банијске ударне дивизије и у том својству учествује у тешким борбама на Неретви. На Сутјесци је унапријеђен у комесара Првог батаљона Осме банијске бригаде.

Између бројних задужења, присуствовао је оснивању Просвјете у Глини 1944., а почетком 1945. постаје инструктор за војску у Покрајинском комитету СКОЈ за Хрватску. Функције у омладинским организацијама обнашао је и након рата. Пензионисан је 1976. године у чину капетана бојног брода. Био је уредник више морнаричких часописа. Имао је бројне функције у СУБНОР-у па је 1991. био потпредсједник Републичког одбора. Био је стручни консултант током снимања различитих филмова, а учествовао је у стварању музеја на Шамарици.

Грађа у фонду: сећања на Банију из времена Другог свјетског рата.

Сигнатура: АСХ 3.2.13.

Назив творца грађе: Фонд Војин Бакић

Количина грађе: 9 кутија

О творцу грађе: Војин Бакић (1915 — 1992), вајар и сликар. Рођен је у Бјеловару. Након завршене гимназије, најприје је уписао студије права, а потом Академију умјетности у Загребу. Прве двије године је завршио у класи професора Франа Кршинића, а друге двије у класи професора Роберта Франгеша-Михановића. Прву самосталну изложбу Бакић је имао у бјеловарском Музичком заводу.

Године 1941. сва четири Бакићева брата одвели су усташе прво у логор Даницу, а затим у Јадовно на Велебиту где су сва четворица убијени. Бакић су усташе такође ухапсили 1941. године испред улаза у стан у Загребу. Избјегао је судбину браће јер је његов учитељ и ментор Фран Кршинић писмено гарантовао за њега и на тај начин се сам изложио опасности.

Послије 1945. постепено напушта раније усмјерење и тежи импресионистичкој обради површине с изражајним преливима светлости и сенке. У том периоду ради портрете, међу којима се психолошком увјерљивошћу и упечатљивом стилизацијом истичу И. Г. Ковачић, 1946, и С. С. Крањчевић, 1948. Са "Спомеником стријељанима у Бјеловару" (1947) Први пут се испробава на јавној наруџбини; изводи статуу језгровиту попут знака и изразитих монументалних својстава. Процес компримовања и кристализације волумена примећује се 1950. на скулптури "Бик" (Бијенале у Венецији 1956), дјелу које превазилази учењачке категоризације и у којем се преклапају апстракција, кубизам и експресионизам. Исту тенденцију показују скице за "Споменик Марксу и Енгелсу" (1950 — 1953; нису изведене), заправо први слободнији предлози за решавање традиционалних вајарских задатака. Значајан је "Аутопортрет" из 1952, изразитих кубичних карактеристика, а посебно Споменик борцима револуције, са ликом Стјепана Филиповића у Ваљеву, великих димензија и крајње прочишћености у оквирима антропоморфног мотива. Серијом "Актова", "Торза" и "Глава" заокружује своја истраживања органских, асоцијативних облика, а 1958. се приклања изазовима отворене форме, унутрашњих простора и свјетлосних одраза.

У даљем развоју, Бакић међу првима у Хрватској слиједи начела геометријске апстракције и оптичких истраживања: у "Развијеним површинама", 1960 — 1964, артикулише строге и системске цјелине састављене од нанизаних елемената, а у "Свјетлоносним облицима", 1963 — 1964, ствара ефектне структуре модулисањем истоврсних огледалских јединица, при чему употребљава и нове материјале (нерђајући челик).

Сложену проблематику тог раздобља показује "Споменик револуцији" у Каменској, крилатих и лиснатих форми, реализован након десет година рада, 1958—1968. Аутор је скулптуре "Вијенац", која се додјељује побједницима Горановог пролећа у Луковдолу, од 1971.

Новија остварења су му "Споменик жртвама жељезничке несреће у Загребу", 1975 — 1978, те споменици у Крагујевцу, Дотршћини (Долина гробова) и на Петровој гори (1982).

Године 1987, Војин Бакић и његов син Зоран (архитекта) освојили су прву награду за остварење споменика Јосипу Брозу Титу у Загребу. Споменик је требало да буде изложен на Тргу револуционара (данас Трг Стјепана Радића), испред градске скупштине. Планирано је да споменик буде завршен до 100. годишњице Титова рођења, 1992, али је услед догађаја почетком 1990-их пројекат напуштен.

Грађа у фонду: документи везани за живот и рад Војина Бакића и његове породице: приватне преписке и дописи, признања Хрватског друштва ликовних умјетника, скице и разне фотографије.

Сигнатура: АСХ 3.2.14.

Назив творца грађе: Фонд Борна Шулиц

Количина грађе: 5 кутија

О творцу грађе: Борна Шулиц био је активиста у пољу извиђаштва с подручја града Осијека и околине који је деценијама заједно са својом породицом доприносио развоју

извиђачке/скаутске дјелатности у том крају, али и у Хрватској и Југославији. Једно време био је уредник часописа Савеза извиђача Југославије *Јаворов лист*.

Грађа у фонду: документи и часописи везани за извиђаче из Осијека и Хрватске.

Сигнатура: АСХ 3.2.15.

Назив творца грађе: Фонд Славко Голдштајн

Количина грађе: 35 кутија

О творцу грађе: Славко Голдштајн (1928 — 2017), историчар, публициста, новинар, сценариста и политичар. Рођен је у Сарајеву, породица му је поријеклом из Тузле, а дјетињство је провео у Карловцу, гдје му је отац, Иво Голдштајн, био угледни трговац књигама и књижар. Почетком Другог светског рата усташе су убиле његовог оца, а он је, заједно с мајком и братом Данијелом, побјегао и придружио се партизанима.

Након завршетка рата, учествовао је у борби за успостављање Израела и неколико је година, с братом, живео у кибуцу. У Југославију се вратио током 1950-их, у Загреб, где је студирао књижевност и филозофију на Филозофском факултету. Убрзо је постао новинар, радећи као уредник Вјесника и Ерасмуса. Једно вријеме је био и радијски уредник, као и уредник издавачке куће Стварност. Бавио се и сценаристичким радом, пишући сценарије за филмове *Сигнали над градом* (1960) и *Акција стадион* (1977; заједно с Душаном Вукотићем). Оснивач је издавачких кућа Либер и Нови либер.

Заједно с братом и још неколицином политичара, 20. маја 1989. основао је ХСЛС и до 1990. био њен председник. Једно време је био председник загребачке Јеврејске општине и Културног друштва „Мирослав Шалом Фрајбергер“.

Грађа у фонду: грађа о Књижари Голдштајн (1921-1950), приватни документи и фотографије (1874.) 1939-2013; Степинац и Жидови (1998-2002); Логори (1997-2004); Логори (1944-2016); Комисија за утврђивање ратних и поратних жртава (1992- 1999); Холокауст; Изложба - Жидови на тлу Југославије (1987-1988); Жидовска опћина Карловац (1579-1998); Страдања у НДХ (1941-1983); Документи Анте Земљара о логору Слана, на Пагу (1941-2001).

Сигнатура: АСХ 3.2.16.

Назив творца грађе: Фонд Драган Пајић

Количина грађе: 4 кутије

О творцу грађе: Драган Пајић (1920-2016), учесник Народноослободилачке борбе, генерал. Рођен је у Војнићу. је рођен 1920-те у Војнићу, а умро у Загребу 2016-те.

Грађа у фонду: рукопис књиге *Историја равногорског покрета 1-3*, записи, исјечци из новина, фотографије бораца НОБ.

Сигнатура: АСХ 3.2.17.

Назив творца грађе: Фонд Слободан Жарић

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: Слободан Жарић (1939-2003), доктор историјских наука. Дипломирао је почетком 1965. Повијесну групу наука на Филозофском факултету Свеучилишта у Загребу. У Институту за историју радничког покрета, претечи данашњег Хрватског института за повијест, запослио се у јесен 1963. године и то у Центру за знанствену документацију. Касније се бавио искључиво научним истраживањем. Као стипендиста француске владе проучавао је методологију истраживачког рада у француској историографији. Докторску дисертацију под насловом *Четнички покрет у Босни и Херцеговини од 1941. до 1945. године* обранио јена Филозофском факултету у Загребу. Након тога радио је у звању вишег асистента.

Објавио је књигу *Револуционарни омладински покрет у Хрватској 1941-1948*. Објавио је више радова у зборницима и часописима.

Грађа у фонду: рукопис књиге *Револуционарни омладински покрет у Хрватској 1941-1948*, рукопис радова о архивистици и музеологији, географске карте, документација о докторату.

Сигнатура: АСХ 3.2.18.

Назив творца грађе: Фонд Милан Павловић

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: Ближи подаци нису познати. Зна се да је био учесник Народноослободилачке борбе.

Грађа у фонду: ратни дневник, разни документи везани за Седму дивизију НОВЈ.

Сигнатура: АСХ 3.2.19.

Назив творца грађе: Фонд Александра Зеца

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Алесандра Зеџ (1979-1991) ликвидирана је са оцем и мајком од стране припадника тада нелегалног резервног састава полиције. Фонд је настао у склопу израде књиге Српског народног вијећа о ликвидацији породице Зеџ у Загребу 1991. године.

Грађа у фонду: документа са суђења, извјештаји, забиљешке поводом ликвидације породице Зеџ.

Сигнатура: АСХ 3.2.20.

Назив творца грађе: Фонд Јован Лончар

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Биографски подаци нису познати. Јован Лончар је 1941. његовао Љубана Једнака након што је он побјегао од глинског масакра. Године 2015. је са Лончаром у просторијама АСХ-а обављен интервју о том његовом искуству, те је том приликом и даривао грађу.

Грађа у фонду: изјава Љубана Једнака о масакру у глинској цркви, потврда да је Јован Лончар његовао Љубана Једнака, документ који показује да је Јован Лончар 70%ни инвалид.

Сигнатура: АСХ 3.2.21.

Назив творца грађе: Фонд Бранко Вујасиновић

Количина грађе: 1

О творцу грађе: Рођен у Глини 1927. године. Дипломирао на Геодетском одјелу Техничког факултета 1955. године. Постао стручњак за питања наводњавања сувих и одводњавања мочварних или поплављених подручја.

Грађа у фонду: Особе Глине кроз историју, прилози за историју Глине, разне фотографије.

Сигнатура: АСХ 3.2.22.

Назив творца грађе: Фонд Богдан Петковић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Богдан Петковић (1923-?), учесник Народноослободилачке борбе, официр. Рођен је у селу Горњи Маринковац, у тадашњој општини Клоштар Иванић. Његов ратни пут

почео је у новембру 1942. године кад су га Нијемци послали на присилни рад у Беч. У априлу слjedeће године стиже до њега вијест о томе да се његов отац тешко разболио због чега му је одобрено 14 дана за посјету. Упркос томе што власти НДХ нису одобравале улазак у тадашњу државу, Богдан се успјешно помогао родног села и преко познаника укључио у Народнослободилачки покрет. Средином марта 1944. године прикључио се Другој мославачкој бригади на дужности пушкомитраљесца. Но њу су већ истог мјесеца 1944. године разбили Нијемци код Оборова. С другим рањеним заробљеницима упућен је у загребачку болницу Свети Дух, па даље у Заробљенички табор. Депортован је у логор Јаасеновац. Био је јасеновачки логораш 135 дана. Недуго након његова доласка, концентрацијски логор је посјетила својеврсна међународна комисија захваљујући којој је група логораша послана на присилни рад у Трећи Рајх, тачније у околицу Линца, гдје је Богдан остао све док Американци нису ушли у град. У јуну 1945. године вратио се у ослобођену Југославију, након чега је врло брзо распоређен у дивизију КНОЈ-а у Београду као официр-радиотелеграфиста.

Грађа у фонду: рукопис сећања сведока холокауста под називом *Сасечено стабло Данонович*, спискови логораша који су из Јасеновца упућени на рад у Њемачку, биљешке о заробљавању Срба и одвођење у логор, новински чланци, рукопис Петковићеве књиге *135 дана у Јасеновцу*.

Сигнатура: АСХ 3.2.23.

Назив творца грађе: Фонд Стојан Лазовић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Стојан Лазовић је читав радни вијек провео као контролор летења команде Ратног ваздухопловства ЈНА.

Грађа у фонду: исечци из „НИН“-а, „Политике“ и „Вечерњих новости.“

Сигнатура: АСХ 3.2.24.

Назив творца грађе: Фонд Перо Квргић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Перица Перо Квргић (1927-2020), позоришни и филмски глумац, рођен у Српским Моравицама. Био је учесник Народноослободилачке борбе. Био је члан ансамбла Хрватског народног казалишта, те Казалишта Гавела. Гостовао је и у другим југословенским позориштима. Своје најбоље улоге остварио је у Држићевим комедијама. Остварио је и четрдесетак филмских и телевизијских улога.

Грађа у фонду: исечци из дневних и седмичних новина који су повезани са позориштем, фотографије представа у којима је Квргић глумио, личне фотографије.

Сигнатура: АСХ 3.2.25.

Назив творца грађе: Фонд др Михаел Соболевски

Количина грађе: 3 кутије

О творцу грађе: Михаел Соболевски (1938), историчар и музеолог. Рођен је у Домбрави крај Босанског Новог. Мајка Јозефина је била домаћица, а отац Станислав рударски радник. Докторирао је 1982. године са темом „Раднички покрет у Горском котару и Хрватском приморју 1919-1929“ на Одсеку за повијест Филозофског факултета у Задру.

Радио је у Институту за хисторију радничког покрета Хрватске, од архивског помоћника до асистента истраживача у Одјелу Народноослободилачког рата (НОР-а); Завичајном музеју у Огулину (1967-1974) као кустос, а од 1974. био је вршитељ дужности директора огулинског музеја, а потом био кустос Музеја народне револуције у Ријеци (1975.-1976.) као кустос. Потом се запослио се у Центру за хисторију радничког покрета и НОР-а Истре, Хрватског приморја и Горског котара у Ријеци (1967-1989), чији је једно време био и директор. У томе раздобљу тежиште његове научно-истраживачке дјелатности је на историји тога дијела западне Хрватске од 1918. до 1945. године. Од средине 1989. радио је на пословима вишег научничког сарадника у Институту за хисторију радничког покрета Хрватске у Загребу, ускоро преименованог у Институт за савремену повијест, а затим у данашњи Хрватски институт за повијест. Истодобно је од 1991. до умировљења поткрај 1998. године био водитељ пројекта: “Људски губици Хрватске у Другом свјетском рату”.

Грађа у фонду: грађа о слободној територији партизанска Дрежница, текстови о циљевима и задацима НОБа, разна саопштења током рата, документа о италијански злочини, исјечци из новина.

Сигнатура: АСХ 3.2.26.

Назив творца грађе: Фонд Јован Станић

Количина грађе: 1

О творцу фонда: Ближи подаци нису познати. Јован Станић је грађу даровао АСХ.

Грађа у фонду: фотографије споменика борцима НОБ из Ступоваче, попис учесника НОБ и жртава из Ступоваче, документ о преузимању бисте народног хероја Николе Божића.

Сигнатура: АСХ 3.2.27.

Назив творца грађе: Глишо Колунџић

Количина грађе: 5 кутија

О творцу грађе: Глишо Колунџић је повратник који се деценијама спорио за одштету због запаљене куће и два стана у Задру 1991. године.

Грађа у фонду: оригинална фотографија злочина у Груборима 1995, лична документа, молбе, жалбе, потврде.

Сигнатура: АСХ 3.2.28.

Назив творца грађе: Фонд Марко Видаковић

Количина грађе: 1

О творцу грађе: Ближи подаци нису познати. Марко Видаковић је грађу даровао АСХ.

Грађа у фонду: рукопис успомена из Другог свјетског рата, списак умрле дјеце у логору Сисак, списак дјеце и мајки којима су убијени очеви и мужеви, сјећања на акције спасавања дјеце из логора, приједлог да се подигне споменик дјеци са Козаре на Мирогоју.

Сигнатура: АСХ 3.2.29.

Назив творца грађе: Фонд Лепосава Куленовић-Бараћ

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Лепосава Куленовић Бараћ (1936) је заслужна за очување успомене на дјецу с Козаре и околних подручја, страдалу у дјечјем логору и другим локацијама у Сиску. Као предсједница Конференције жена у оквиру Социјалистичког савеза радног народа Хрватске (ССРНХ), почетком 1970-их година иницирала је, организирана и реализирала уређење Дјечјег гробља у Сиску, гдје су лежали остаци преко 1.700 страдале дјеце.

Грађа у фонду: документи везани за дјечије спомен-гробље у Сиску и приједлог за уређење меморијалног парка посвећеног страдалој дјеци.

Сигнатура: АСХ 3.2.30

Назив творца грађе: Фонд Бошко Петковић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Бошко Петковић, историчар. Године 2005. објавио је књигу *Хрватска и разарање Југославије*.

Грађа у фонду: рук,опис монографије *Грађански рат у Хрватској и Босни и Херцеговини (1991-1995) – битка за стварање велике Хрватске*.

Сигнатура: АСХ 3.2.31.

Назив творца грађе: Фонд Јован Мирић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Проф. др Јован Мирић (1935-2015) био је политиколог, професор Свеучилишта у Загребу, редовни професор Факултета политичких знаности у Загребу, Рођен је у Крбавици (Баљкуша). Дипломирао је права, а докторирао на Факултету политичких знаности. Објавио је 10 књига и више од 250 научних и стручних радова. Проф. Мирић је као политолог и универзитетски професор својим цјелокупним радом, публикацијама и значајним јавним дјеловањем дао допринос квалитетној расправи о Србима у хрватској политици у периоду од 1990. до данашњих дана.

Највећу пажњу у јавности задобила је његова књига *Систем и криза*, у којој је критички сагледао Устав из 1974. године. Током и након рата 1990-их, проф. Мирић посветио се писању политолошко-правних огледа о рату, злочину, кривњи и опросту. Велику пажњу посветио је положају Срба у Хрватској.

Грађа у фонду: документа везана за службену делатности, разна грађа.

4.3. ЗБИРКЕ КОПИЈА ИЗАБРАНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ И КУЛТУРНИХ УСТАНОВА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УДРУЖЕЊА

Сигнатура: АСХ 3.3.1.1.

Назив творца грађе: Државни архив у Сиску

Количина грађе: 11 кутија

О творцу грађе: На основу одредби Опћег закона о државним архивима из 1950, као и Одлуке о оснивању архива за подручја на којима није била организована архивска служба (бр. 1907/1957) Савјета за науку и културу Народне Републике Хрватске, Народни одбор Котара Сисак 27.3.1962. доноси одлуку о оснивању Хисторијског архива у Сиску, данас Државног архива у Сиску.

Грађа у фонду: демографска структура појединих општина РСК, парламентарни избори 1993-1994 године, економски проблеми села, фабрика, мобилизација, грађа о избјеглим и расељеним лицима, извјештаји са сједница поводом ратних дешавања, разне одлуке скупштина општина: Двор, Глина, Петриња, Цапраг, Костајница, просторни план РСК, извјештај о референдуму, измјене назива улица, збирка музеја Новска, списак погинулих и умрлих бораца, документа о спомен-музеју Глина, збирка докумената РСК, часописи РСК.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.2.

Назив творца грађе: Архивски сабирни центар у Петрињи

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Архивски сабирни центар у Петрињи је дио Државног архива у Сиску од 1966. године..

Грађа у фонду: грађа о становницима Земуна и Источног Срема 1941. године, извјештаји о ликвидацијама, извјештаји о покатоличењу православног становништва, записници сједница општине Глине, стање у неколико школа.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.3.

Назив творца грађе: Државни архив у Карловцу

Количина грађе: 11 кутија

О творцу фонда: Народни одбор котара Карловац 16.9.1958. године, на одвојеним сједницама Котарског вијећа и Вијећа произвођача, доноси Рјешење о оснивању Котарског архива у Карловцу као буџетске установе НОК-а Карловац. Архив у Карловцу почео је с радом 1960. године. Године 1993. Хисторијски архив мијења назив у Повијесни архив Карловац. 1997. године архив мијења назив у Државни архив у Карловцу.

Грађа у фонду: збирка старих разгледница, дописи, извјештаји, разни списи из НДХ.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.4.

Назив творца грађе: Државни архив у Бјеловару

Количина грађе: 1 кутија

Опис творца грађе: Државни архив у Бјеловару основан је и почиње са радом 1961. године под називом Хисторијски архив Бјеловар. Одлуку о његовом оснивању доноси Народни одбор котара Бјеловар у липњу 1961. године након усуглашавања са Народним одборима котарева Крижевци и Дарувар. Данас носи назив Државни архив у Бјеловару.

Грађа у фонду: грађа о исељавању Срба, попис логора и затвореника у НДХ, попис партизана, усташка грађа о партизанским акцијама.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.5.

Назив творца грађе: Државни архив у Славонском Броду

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Хисторијски архив Славонски Брод (од 1991. Повијесни архив Славонски Брод, а од 1997. Државни архив у Славонском Броду) основан је 16. ожујка 1959. Одлуком Народног одбора котара Славонски Брод.

Грађа у фонду: грађа о САО Западна Славонија, документа Обласног вијећа Окучани, грађа везана за УНПРОФОР, законске одлуке скупштина општина, списак запаљених домаћинстава ван УНПА зоне, списак избјеглих и страдалих Срба са подручја Западне Славоније.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.6.

Назив творца грађе: Државни архив у Госпићу

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Сабирни центар карловачког архива радио је у Госпићу до 1992. године, а архивско је градиво из њега пресељено у Карловац 1980. године. Влада РХ 30. септембра 1999. донијела је Уредбу о оснивању Државног архива у Госпићу као подручног државног архива, који своју службу обавља на подручју Личко-сењске жупаније, осим градова Сења и Новаље те на подручју Задарске жупаније, за Опћину Грачац и насеље Срб. Државни архив у Госпићу започео је с радом 1. марта 2000. године.

Грађа у фонду: грађа о споменицима поменици НОБ, документа о саслушавању и суђењу усташама, фотографије из Другог светског рата са подручја Лике.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.7.

Назив творца грађе: Државни архив у Ријеци

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: Архив од 1945. до 1947. године послује као посве самостална установа под називом Државни архив Ријека. Од 1959. године мијења наслов у Хисторијски архив Ријека те под њим дјелује до 1993. године. Тада, у самосталној хрватској држави, добива назив Повијесни архив Ријека, под којим дјелује до 1997. године. Те године мијења назив у Државни архив у Ријеци.

Грађа у фонду: грађа о НОБ у Горском котару и Приморју, грађа о ратним злочинима, логорска документација.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.8.

Назив творца грађе: Хрватски меморијално-документацијски центар Домовинског рата

Количина грађе: 6 кутија

О творцу грађе: Центар је утемељен као јавна научна установа - специјализирани архив, са задатком прикупљања, сређивања, чувања те стручнога и научнога истраживања и публицирања градива из Домовинског рата. Смјештен је у згради Хрватског државног архива на Марулићевом тргу. Иако је иницијатива за његово оснивање покренута много прије, устројавање Центра почело је 10. децембра 2004., када је Сабор прогласио Закон о Хрватском меморијално-документацијском центру Домовинског рата.

Грађа у фонду: Грађа о рату деведесетих година прошлога вијека.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9. Хрватски државни архив (Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача)

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.1.

Назив творца грађе: Хрватски државни архив – Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача Хрватске (1944-1947)

Количина грађе: 10 кутија

О творцу грађе: Хрватски државни архив је током 1968. године, по службеној дужности у више наврата од Републичког секретаријата за унутрашње послове у Загребу, преузео грађу Земаљске комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача. Преузето је 375 свежњева списа, 38 књига и 9 сандука картотеке, те разних пописа и другог материјала количина којег није наведена у записницима о примопредаји. До следеће примопредаје између Архива и РСУП-а СР Хрватске дошло је 1971. године (акв. 10/1971). Министарство унутарњих послова Републике Хрватске по службеној је дужности 25. студеног 1991. године (акв. 26/1991) предало Архиву још један дио градива ЗКРЗ-а. Напоследњу П. Ђамић је Архиву поклатио два предмета (акв. 24/1993).

Грађа у фонду: одлуке о утврђивању злочина с доказним материјалом који чине пријаве злочина, записници о саслушању, свједочанства о злочинима, изворни документи, фотографије и остали материјали окупаторских и квислиншких органа, као и пресуде судова; картотеке жртава и злочинаца, попис имовине злочинаца са одлукама о одузимању. Посебну цјелину чине списи о утврђивању злочина културне сарадње с непријатељем.

Сигнатура: АСХ 3.3.9.2.

Назив творца грађе: Хрватски државни архив – Понова

Количина грађе: 11 кутија

О творцу грађе: Министарство државне ризнице НДХ - Одјел за новчарство, државну имовину и дугове. Уред за подржављени иметак (ПОНОВА). Неколико је уреда, утемељених од маја до јула 1941. (Уред за обнову привреде, Државно равнатељство за понову и Државно равнатељство за господарствену понову) у септембар 1941. обједињено у јединствено равнатељство које се од 1943. зове Министарство државне ризнице. Одјел за новчарство, државну имовину и дугове. Уред за подржављени иметак. Задатак овог Уреда била је надзор и управљање привредним подuzeћима односно имовином особа које су напустиле НДХ, а посебно Јевреја. Уред је имао подружнице у Осијеку, Сарајеву и Бањој Луци. Из првобитно затеченога градива издвојени су слиједећи фондови: Понова – Подручни уред Осијек; Понова – Подручни уред Сарајево; Понова – Подручни уред Бања Лука; Исељенички и усељенички логор Цапраг-Сисак; Исељенички логор Пожега; Исељенички логор Бјеловар; Уред Понове у Бродском Шамцу; Уред Понове у Копривници; Порезни уред Сријемски Карловци; Порезни уред Славонски Брод; Порезни уред Слатина и Порезни уред Доњи Михољац. Највећа и најважнија серија градива о Жидовима су Досјеи конфисциране жидовске имовине (око 20.000 досјеа Јевреја који су у НДХ пријавили своју имовину).

Грађа у фонду: грађа Уреда за подржављање (отимање) имовине, документа о протераним Србима, нацрт логора Сисак, спискови заробљених свештеника СПЦ, спискови одузетих личних ствари Срба и Јевреја.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.3.

Назив творца грађе: Хрватски државни архив – Српско културно друштво „Просвјета“

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: СКД „Просвјета“ основано је 1944. године као једна од институција српског народа у Хрватској. Почетком седамдесетих година забрањује јој се рад. Обнову из деведесетих година прекида посљедњи рат, након чега се „Просвјета“ поново активира.

Грађа у фонду: реферат Душана Бркића и Милана Вујчића на сједници 1945. године, пописи чланова, извјештаји пододбора, правила СКД „Просвјета“, новински чланци, упутства за рад, списак активности, молбе, писма, споменици, грађа о оснивању Музеја Срба у Хрватској, пописи чланова.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.4.

Назив творца грађе: Хрватски државни архив – Државни завод за статистику

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Утемељен је још 1875. године, у Аустро-Угарској, као Земаљски статистички уред, за Краљевину Хрватску, Славонију и Далмацију. Године 1924. мијења име у Статистички уред у Загребу. Године 1939. припојен је Предсједничком уреду Банске власти Бановине Хрватске. За постојања НДХ, постоји Уред опће државне бројидбе, а био је организацијски у оквиру Предсједништва Владе. Године 1945. утемељен је Статистички уред Народне Републике Хрватске; исти 1951. мијења име у Завод за статистику и евиденцију, а 1956. у Завод за статистику Народне Републике Хрватске те 1963. у Републички завод за статистику Социјалистичке Републике Хрватске. Завод је имао самосталност у новчарском и подручју особља, али био је подређен Савезном заводу за статистику по питању обвезатности спровођења јединствених програма и методологија које је исти прописивао. Република Хрватска основала је 1992. године Државни завод за статистику који под истим именом дјелује и сада.

Грађа у фонду: разни статистички подаци везани за промјену броја становника Хрватске.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.5.

Назив творца грађе: Комисија за утврђивање ратних и поратних жртава

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Комисија за утврђивање ратних и поратних жртава је савјетодавно-стручно тијело које је основао Хрватски државни сабор. Дјеловала је од 1991. до 2002. године. Основана је Законом о утврђивању ратних и поратних жртава Другог свјетског рата (НН 053А/1991.). Престала је дјеловати Законом о престанку важења Закона о утврђивању ратних и поратних жртава Другог свјетског рата (НН 066/2002.).

Грађа у фонду: извјештаји, дописи, записници.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.6.

Назив творца грађе: Одељење за заштиту народа (ОЗНА)

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Одељење за заштиту народа - ОЗНА је била безбедоносна (контраобавештајна) служба Друге Југославије која је деловала на почетку њеног постојања - у периоду ДФЈ и непосредно након формалног оснивања ФНРЈ. Установљена је за време другог светског рата 13. маја 1944, а после рата је марта 1946. године реорганизована у цивилну Управу државне безбедности (УДБА) и војну Контраобавештајну службу (КОС) Југословенске народне армије.

Грађа у фонду: попис приведених особа у Госпићу, извјештаји о усташким злочинима, наредба о оснивању збирних логора ратних заробљеника, документа о непријатељској обавјештајној служби, документа о размјени заробљеника са италијанском командом у Госпићу.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.7.

Назив творца грађе: Министарство унутарњих послова НДХ

Количина грађе: 5 кутија

О творцу грађе: Проглашењем НДХ послове везане уз дјелокруг унутрашњих послова обављао је поглавников повјереник за унутрашње послове у Загребу, а од 4. маја 1941. до 24. јуна 1941. Равнатељство за јавни ред и сигурност (НН 21/1941 и НН 33/1941). Законском одредбом о државној влади НДХ у липњу је успостављено је Министарство унутарњих послова (НН 59/1941), које укључило споменуто Равнатељство. У њему је наредбом од 4. јуна 1941. (НН 43/1941) основано и Расно-политичко повјеренство, укинато 1942. године.

Грађа у фонду: документа о поступку приликом понуде четника за преговоре и предају, извјештаји о сарадњи Срба са партизанима, грађа о уласку њемачке војске у Глину, списак отпремљених људи на рад у Њемачку, одредба о оснивању Равнатељства за јавни ред и сигурност, документи о прелазу Срба на католичку вјеру, мјере против Нијемаца који су везани браком са Србима, хрватски заробљеници у Њемачкој, списак Српкиња удатих за Хрвате и одлука о њиховом протјеривању из НДХ, одлука о промјени имена Српске Моравице у Хрватске Моравице, грађа о тзв. Хрватској православној цркви, извјештаји, пропагандни леци партизана и четника.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.8.

Назив творца грађе: Министарство правосуђа и богоштовља НДХ

Количина грађе: 4 кутије

О творцу грађе: Основано је у Загребу Законском одредбом о државној влади НДХ од 24. јуна 1941. (НН 59/1941), под називом Министарство правосуђа и богоштовља, наслиједивши дјелокруг предника – Министарства правосуђа и Министарства богоштовља и наставе.

Грађа у фонду: дописи, окружнице, документа о покатоличењу Срба, документа о имовини православних цркава, земљишне књиге Српске православне цркве.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.9.

Назив творца грађе: Велика жупа Загорје

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Велика жупа Загорје била је једна од 22 велике жупе на простору НДХ. Сједиште јој је било у Вараждину, а дјеловала је од 3. јуна 1941. године. Грађанску управу у жупи водио је велики жупан као поузданик владе именован од стране поглавника. Обухватала је подручје котарских области: Чаковец, Иванец, Клањец, Крапину, Лудбрег, Нови Мароф, Преграду, Прелог, Вараждин, Златар, Чаковец и Вараждин.

Грађа у фонду: извјештаји о борбама усташа и партизана, документа о заробљеним комунистима, грађа о депортовању Срба и Јевреја у логоре, пописи „непоћудних“ лица, спискови заробљених и убијених припадника усташке војске.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.10.

Назив творца грађе: Одјел за богоштовље и наставу НДХ.

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Основано је у Загребу Законском одредбом о државној влади НДХ од 24. јуна 1941. (НН 59/1941), под називом Министарство правосуђа и богоштовља, наслиједивши дјелокруг предника – Министарства правосуђа и Министарства богоштовља и наставе (министри ових ресора именовани су 16. априла 1941, НН 4/1941). У Министарству је до 1943. године, уз Одељак опћих послова, постојао само један правосудно-богоштовни одјел, са одељцима. Наредбом министра од 29. јула 1943. Министарство је преуређено и састојало се од: Одјела за правосуђе и Одјела за богоштовље. Наредба је ступила на снагу 2. марта 1943. године (НН 50/1943).

Грађа у фонду: нацрти више цркава, иконостаса, планови за поправку богомоља.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.11.

Назив творца грађе: СУБНОР – Споменици НОБ

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Савез удружења бораца Народноослободилачког рата Републике Хрватске је био друштвено-политичка организација судионика НОР-а која је дјеловала као самостална организација свих њених чланова, њихових удружења и савеза на територију Хрватске. СУБНОР-и социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина чинили су јединствену организацију Савеза удружења бораца НОР-а Југославије. Циљ организације био је очување и његовање антифашистичких тековина на свим подручјима друштвене дјелатности (едукација о тековинама рата и сл.).

Грађа у фонду: грађа о поменицима НОБ, попис жртава, грађа о усташким логорима.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.12.

Назив творца грађе: Равнатељство усташког редарства

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Равнатељство за јавни ред и сигурност, скраћено РАВСИГУР био је посебан одјел Министарства унутрашњих послова Независне Државе Хрватске. Био је замишљен као редовна полицијска установа НДХ те је имао задатак врховног надзора над радом свих редарствених области и служби. Истовремено је основана и Усташка надзорна служба (УНС) која је постала специјална полиција усташког режима. Почетком 1943. године РАВСИГУР је проширио надлежност и на послове који су били у дјелокругу УНС-а и промијенио име у Главно равнатељство за јавни ред и сигурност (ГРАВСИГУР).

Грађа у фонду: молбе Јевреје везане уз ношење жидовског знака, захтеви за признавање аријевских права, документа о отпусту из логора, извјештаји о отпремању Јевреја у логоре и стању у логорима, окружнице, уредске евиденције из 1941. и 1942. године.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.13.

Назив творца грађе: Президијум Сабора НР Хрватске

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Президијум Сабора Народне Републике Хрватске основан је као Предсједништво ЗАВНОХ-а, 9. маја 1944. године, на темељу одлуке о ЗАВНОХ-у као врховном законодавном и извршном народном представничком тијелу и највишем органу државне власти демократске Хрватске (НН 2/1945). Одлуком о Народној влади Хрватске (НН 2/1945) Предсједништво ЗАВНОХ-а мијења назив у Предсједништво Народног Сабора Хрватске. Недуго затим, Законом о имену НР Хрватске (НН 34/1946) Предсједништво Народног Сабора Хрватске мијења назив у Президијум Сабора Хрватске.

Грађа у фонду: укази и одлуке о именовањима чланова судова, укази о расписивању избора за Уставотворни сабор, укази о распуштању сабора, одлуке о именовању и реконструкцији Владе, укази о проглашењу закона, различити закон, разне молбе (извјештаје о проведеним изборима по котарима, прегледи административно-територијалне подјеле на котаре, молбе за помиловања.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.14.

Назив творца грађе: Усташко повјереништво за град и котар Копривницу.

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Усташка надзорна служба основана је на темељу Законске одредбе о УНС-и (НН 110 од 25.8.1941.), којом су њезини задаци, и Законском одредбом о оснивању усташке надзорне службе (НН 111 од 26.8.1941.), којом је добила свој устрој и јамство да ће ју све обрамбене снаге у држави, све постројбе и установе Хрватског усташког покрета, подупирати у обављању њених задатака. У оквиру "Главног усташког стана" основана је усташка обавјештајна служба и организација концентрационих логора у Лици, Босни и отоку Пагу, из којих је основана Усташка надзорна служба.

Грађа у фонду: пописи логораша, углавном Жидова, примјерице заточеника у логорима Јасеновац (вј. 1941.), жена и дјеце у Ђакову (с.д., 26.2. и 6.3.1942.) и Лоборграду (с.д.), умрлих у Ђакову (9.12.1941.) и Лоборграду (1942) попис омладинаца одведених у логор Даницу (1941), попис 507 умрлих особа из логора Ђаково који су сахрањени на јеврејском гробљу (кр.1941-1942), те посебно 49 дјеце у Ђакову, с истога гробља (с.д.); анонимне и потписане пријаве криминалних и политички сумњивих дјела, кореспонденција с

Министарством унутарњих послова НДХ, молбе за примање на посао и рјешења о именовању у државну службу.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.15.

Назив творца грађе: Извјештајни и промицбени уред при предсједништву Владе НДХ.

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Послове пропаганде обављало је од половине априла 1941. Државно тајничтво за народно просвјећивање, краће вријеме након тога Одјел у Министарству удружбе, а потом Државно тајничтво за промицбу у Министарству удружбе. Одредбом о државној Влади од 24. јуна 1941. послове пропаганде преузео је Одио за државну промицбу Предсједништва владе. Законском одредбом од 9. августа 1941. о подјели министарстава на одјеле и дјелокругу одјела, у дјелокруг Државног извјештајног и промицбеног уреда припала је општа државна и извјештајна служба и пропаганда, сарадња с Министарством унутрашњих послова код оснивања и надзора свих тискописа у границама закона о употреби штампе те надзора сликописа, сарадња с Министарством хрватског домобранства на устроју круговалне службе, усаглашеног са смјерницама Министарства наставе. Законском одредбом од 24. јануара 1942. код Предсједништва владе основан је Државни извјештајни и промицбени уред (ДИПУ), као врховна извјештајна и пропагандна област НДХ.

Грађа у фонду: попис заплијењених књига, попис радио-пријемника, укључивање тзв. хрватско-православне младежи у усташки покрет, дозволе за рад биоскопима, дозволе за продаје књига на ћирилици.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.16.

Назив творца грађе: Талијанска војска.

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Пети армијски корпус италијанске војске састојао се од 1. Брзе дивизије која је била стационирана у Карловцу, 13 пјешадијске дивизије Ре стациониране у Госпићу и 57. Пјешадијске дивизије Ломбардија стациониране у Делницама.

Грађа у фонду: грађа Командне артиљерије Петог армијског корпуса талијанске војске, прогласи, извјештаји.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.17.

Назив творца грађе: Фонд Централног комитета Савеза комуниста Хрватске, Велика жупа Ливац.

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: копије докумената о усташким злочинима у Глини и околини.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.18.

Назив творца грађе: Министарство здравства и удружбе НДХ.

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Законском одредбом о државној влади Независне Државе Хрватске од 24. јуна, у Загребу су основана 2 министарства: Министарство удружбе и Министарство здравства. Одредбом од 9. августа 1941. уређен је њихов устрој, који је укључио или предвидио и оснивање посебних установа. Преустројем Владе од 9. октобра 1942. (НН 229/1942) оба министарства су укинута, те су њихови ресори укључени у Министарство за унутарње послове НДХ. У њему су за послове здравства и удружбе основана главна равнатељства - Главно равнатељство за здравство и Главно равнатељство за удружбу и друштовну скрб.

Грађа у фонду: фонд се састоји од два подфонда: Главног равнатељства здравства и Главног равнатељства удружбе. Главно равнатељство здравства садржи као посебне цјелине списе Уреда министра везане уз надзор побачаја у болницама, окружнице везане уз рад ресора и списе одјела здравства и хигијене, с подацима о изградњи домова здравља, болноопскрбним трошковима, именовањима равнатеља, извјешћима о раду здравствене службе по општинама, дозволама за отварање ординација, дозволама кредита, набави ортопедских помагала, увозу опреме и лијекова, цијељењима против великих богиња, епидемији сифилиса, одобрењима клиничког лијечења. Главно равнатељство удружбе садржи списе Уреда министра (президијалне), списе Опћег одсјека или одјела, углавном персоналне, те навјере и разне окружнице, и списе стручних одјела с подацима о отпустима из службе, постављењима повјереника за радне односе, колективним уговорима, бризи и помоћи указаној избјеглицама, радничком и мировинском осигурању, законским одредбама и нацртима везаним уз рад друштава, подацима о друштвима, особницима питомаца различитих социјалних установа и кућних помоћница, транспортним листама за рад у Њемачкој, статистичким подацима о иселјеницима и др., различите евиденције (књиге) установа и фондова за скрб о дјеци, те фотографије установа намјењених смјештају или бриге за дјецу.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.19.

Назив творца грађе: Збирка докумената разних фондова НДХ

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Копије докумената из збирки докумената разних фондова НДХ из Хрватског државног архива.

Грађа у фонду: извјештаји о злочинима, положајима партизана, пропаганди, исељавању Срба, попису Срба за хапшење, о концетрационим логорима.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.20.

Назив творца грађе: Ханс Хелм

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Ханс Хелм је рођен 1909. године и био је мајор Гестапоа и обавештајац. За време Другог светског рата био је немачки полицијски изасланик при Посланству Трећег Рајха у Загребу. Године 1946. осуђен је на смрт због ратних злочина и погубљен.

Грађа у фонду: копије докумената личног фонда Ханса Хелма из Хрватског државног архива (двадесетак досијеа познатих учесника Другог свјетског рата, међу којима су и досијеи Анте Павелића, Станка Ћанице, Миле Старчевића те самога Ханса Хелма).

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.21.

Назив творца грађе: Збирка изворне грађе НДХ (фонд 1549 у Хрватском државном архиву)

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Збирка је преузета 1993. године од МУП-а Републике Хрватске, по службеној дужности. Градиво обухвата неколико серија списа прикупљених по послератним властима тј. ОЗНИ и УДБИ касније СДС РСУП-а) који нису били занимљиви за уклапање у тематску повијесну збирку докумената СДС-а или у особне полицијске досијее грађана.

Грађа у фонду: грађа управних и војних власти НДХ и НОП – пописи сумњивих особа, листе за хапшење, извјештаји о убијенима, књиге стања у концентрационом логору Пожега, искази ислеђиваних лица.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.22.

Назив творца грађе: Ката Пејновић

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Ката Пејновић рођена Богић (Смиљан, код Госпића, 23. март 1899 — Загреб, 10. новембар 1966), учесница Народноослободилачке борбе, друштвено-политичка радница Народне Републике Хрватске и народни херој Југославије.

После окупације Краљевине Југославије и стварања Независне Државе Хрватске радила је на припремама за оружани устанак. Обилазила је села, упућивала народ да се склања од усташког терора и да прикупља оружје за устанак. У јулском покољу, усташе су јој убиле супруга и три сина. Бирана је за републичког и савезног посланика. Била је члан Извршног одбора Савеза ратних и војних инвалида Југославије, члан Извршног одбора ССРН Хрватске, и члан Извршног одбора Конференције за друштвену активност жена Хрватске. Имала је чин потпуковника ЈНА у резерви.

Грађа у фонду: биографија Кате Пејновић, приједлог за награду, закон о награђивању, фотографије.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.23.

Назив творца грађе: Ратни музеј и архив НДХ

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Ратни музеј и архив НДХ основао је Анте Павелић 26. маја 1941. године. При оснивању утемељени су циљеви и улога Ратног музеја, а то је да чува и сакупља све писане и тискане споменике и предмете који се односе на повијест Хрвата од најстаријих времена до успоставе и постојања НДХ. Било је предвиђено да се музеј издржава од државних средстава, дарова, заклада или оставштина.

Грађа у фонду: попис предмета заплијењених од партизана, ратне заставе Краљевине Југославије и Војне крајине, збирка хладног оружја, грађа о архиву Патријаршије у Сремским Карловцима, одлука о посмртним остацима краља Милана Обреновића, одлука о преузимању архивске грађе из Владичанског двора у Пакрацу, дописи, молбе, извјештаји.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.24.

Назив творца грађе: Фонд Диана Будисављевић

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Диана Будисављевић (Инзбрук, 15. јануар 1891 — Инзбрук, 20. август 1978), девојачко презиме Обексер, била је хуманитарка аустријског порекла која је током Другог светског рата спасила 15.336 дјеце из усташких логора смрти у Независној Држави Хрватској.

Дјеца коју је покушавала да спаси су била углавном српске националности са Кордуна, Козаре, из српских села са територије НДХ.

Грађа у фонду: копије различитих докумената (углавном пописа о страдалој и несталој дјечи и женама тијеком Другог свјетског рата); копије докумената о акцији Диане Будисављевић; дијелови пријевода њезина дневника који се односе на акцију; картотеке особа и установа који се спомињу у дневнику.

Сигнатура: АСХ 3.3.1.9.25.

Назив творца грађе: Православна горњокарловачка епархија

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Епархија горњокарловачка је епархија Српске православне цркве са сједиштем у Карловцу, гдје се налази и Саборна црква и владичански двор епархије. Некадашње сједиште епархије било је Плашком, у Лици, па се стога епархија називала и Плашчанском епархијом. Епархија горњокарловачка покрива православне вернике у западној Хрватској, и то на Кордуну, Банији, Лици, Крбави, Горском Котару, Кварнеру, Истри, као и у сасвим малом делу јужне Словеније (Бела Крајина са црквом у Бојанцима).

Грађа у фонду: имовински листови, пописи парохија, писма, разни списи, међу којима су и списи Милутина Тесле, оца Николе Тесле.

4.4. МУЗЕЈИ

Сигнатура: АСХ 3.3.2.1.

Назив фонда: Хрватски повијесни музеј Српске православне цркве

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Почети јавног дјеловања Хрватског повијесног музеја везани су за Народни музеј у Загребу и отварање његових првих збирки посјетилаца у лјето 1846. године. Као самостална музејска установа, проистекла из Археолошко - хисторичког одјела Народног музеја, под називом „Хрватски народни хисторички музеј“ почиње дјеловати 1940.године. Године 1991., у вријеме демократских промјена и процеса осамостаљења Републике Хрватске, интеграцијом Повијесног музеја Хрватске и Музеја револуције народа Хрватске, основана је јединствена државна установа „Хрватски повијесни музеј“.

Грађа у фонду: путни извјештаји, српски часописи на подручју бановине Хрватске до 1918. пописи већински српских општина, извјештаји о злочинима над Србима током Другог свјетског рата, нацрти, примопредајни пописи.

Сигнатура: АСХ 3.3.2.2.

Назив фонда: Завичајни музеј Огулин

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Завичајни музеј Огулин отворен је у Франкопанском каштелу у јулу 1967. године, у неколико обновљених просторија каштела које су се за музејске потребе припремале од 1960. до 1967. године.

Музеј је основан при Опћинском одбору СУБНОР-а, а отворен је с музејском поставом збирке радничког покрета и НОБ-а. Од 1974. до 1978. године дјеловао је самостално, а од 01. јануара 1979. постаје дио Радничког свеучилишта Огулин, односно данашњег Пучког отвореног училишта Огулин, из којег је издвојен 01. априла 2018. године.

Грађа у фонду: мемоарска грађа о Другом светском рату, спискови жртава, прилози за локалну историју Комунистичке партије.

Сигнатура: АСХ 3.3.2.3.

Назив фонда: Хрватски школски музеј

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Хрватски школски музеј отворен је 19. августа 1901. приликом обиљежавања 30. годишњице постојања Хрватскога педагошко-књижевног збора (ХПКЗ), струковног удружења учитеља у чије се бројне заслуге на просвјетном и културном пољу убраја и оснивање Школскога музеја. Од оснивања до данас Музеј се налази у згради Хрватскога учитељског дома.

Грађа у фонду: подаци о школама и интернатима Лике и Госпића, Слуња, молбе наставника, успјех дјете.

Сигнатура: АСХ 3.3.2.4.

Назив фонда: Музеј Лике Госпић

Количина грађе: 3 кутије

О творцу грађе: Музеј Лике Госпић основан је 1958. године, а од 1965. налази се у данашњој згради, грађеној концем 18. вијека, као канцеларија и стан генерал-пуковника Личке пуковније у вријеме Војне крајине.

Од тренутка оснивања је Музеј Општине Госпић, а 1970.г. прераста у регионални музеј, односно од тада брине за сву покретну споменичку баштину те за непокретне споменике културе на подручју регије Лике, данас континенталног дијела Личко-сењске жупаније.

Грађа у фонду: фотографије народних хероја НОБ.

Сигнатура: АСХ 3.3.2.5.

Назив фонда: Народни музеј Задар

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Непосредно по завршетку Другог свјетског рата, у септембру 1945, основан је Народни музеј с Природословним и Етнографским одјелом од остатака фондуса Градског природописног музеја, чији је већи дио страдао у савезничком бомбардовању Задра, те од зачетака етнографске збирке коју поклања колекционар Душан Јурковић. У том саставу Народни музеј дјелује до 1952. године када одјели прерастају у самосталне музеје, но не задуго, јер већ 1962. Народни одбор општине Задар доноси одлуку о оснивању Народног музеја који је, осим Природословног и Етнографског музеја, окупио и Галерију умјетнина, насталу 1948., те новоосновани Музеј града Задра и Музеј народне револуције у оснивању.

Грађа у фонду: грађа о Српској православној цркви Светог Илије у Задру, попис логораша у логору Молат по редном броју, гртађа о Задру и задарској околини у НОБ.

Сигнатура: АСХ 3.3.2.6.

Назив фонда: Градски музеј Сисак

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: Градски музеј Сисак је баштинска установа која обавља музејску дјелатност. За годину оснивања узима се 1942. година када је основано Друштво под називом Музеј и књижница града Сиска. Године 1945. установа је промијенила назив у Градски музеј Сисак. Током наредних година све до данашњих дана мијењани су, како назив, тако и облици устроја и организације.

Грађа у фонду: грађа о логору у Сиску, попис логораша, грађа о прекрштавању Срба, фотографије из доба Краљевине Југославије, фотографије са засједања АВНОЈ и ЗАВНОХ.

Сигнатура: АСХ 3.3.2.7.

Назив фонда: Породица Десница – Кула Јанковића – Музеј Бенковац

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Први почеци скупљања музејске грађе и предмета на бенковачком подручју започињу још крајем 19. вијека када су великашке бенковачке породице (Новаковићи, Јурковић) у складу с духом тадашње Европе прикупљале археолошку и етно грађу као колекционари за приватне збирке.

Обновом Каштела Бенковић 1977. г. при Народном свеучилишту Бенковац у просторима самог каштела започела је с дјеловањем мала завичајна збирка која је настала захваљујући неколицини ентузијаста који су своје колекције предали као темељ за оснивање Завичајног музеја бенковачког краја, што је први запис постојања музејске дјелатности у Бенковцу.

Завичајни музеј Бенковац основан је 1983. г., тада у саставу Народног свеучилишта Бенковац. Музеј се бавио прикупљањем археолошке, етнологске те културно-историјске грађе са ширег бенковачког подручја. Дјеловање музеја, прекинуто ратом 1991-1995. (кад је нестао дио музејске грађе, а инвентарне књиге и дио документације о грађи је потпуно нестао) настављено је 1996. г. у склопу Археолошког музеја из Задра. Од 2007. г. Завичајни музеј Бенковац дјелује као самостална установа чији је оснивач Град Бенковац.

Грађа у фонду: тлоцрт централног дијела комплекса Куле Јанковић у Исламу Грчком, грађа Милорада Савића, пописи покретних културних добара из Равних Котара који су спасени из Народног музеја Бенковац.

4.5. ГРАДОВИ, ОРГАНИЗАЦИЈЕ, УДРУЖЕЊА

Сигнатура: АСХ 3.3.3.1.

Назив фонда: Двор на Уни

Количина грађе: 2 кутије

О творцу грађе: Творац грађе је општинска администрација Двора на Уни

Грађа у фонду: попис подручних школа до 1991, резултати избора након Другог свјетског рата, извјештај о раду књижнице, разни дописи више удружења, стратегија развоја општине Двор на Уни.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.2.

Назив фонда: СКД Просвјета – редакција

Количина грађе: 7 кутија

О творцу грађе: СКД „Просвјета“ основана је 1944. године као једна од културно-просвјетних институција српског народ у Хрватској. Након што јој је забрањен рад 1971. године, формално је угашена 1980. године. Друштво поново почиње са радом 1992. године и данас је носилац бројних културних и просвјетних активности Срба у Хрватској.

Грађа у фонду: извјештаји, културне манифестације, краћи историјски текстови, документа о раду библиотеке, документа о сарадњи са школама.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.3.

Назив фонда: Грађански одбор за људска права и удруга „Правда“ Бјеловар

Количина грађе: 7 кутија

О творцу грађе: Цивилно друштво „Правда“ основана је 2004. године за потребе више стотина Срба из Бјеловара којима су током рата уништени стамбени и пословни објекти.

Грађа у фонду: закони, прописи, молбе, жалбе, дописи.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.4.

Назив фонда: Заједница Срба Ријека

Количина грађе: 1 кутија.

О творцу грађе: Заједница Срба Истре, Ријеке и Горског котара основана је 1991. године, а Заједница Срба Ријеке се одвојила 1993. године у засебну организацију.

Грађа у фонду: грађа везана за станарска права, пресуде, деложације.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.5.

Назив фонда: Далматински комитет за људска права Сплит

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Далматински комитет за људска права Сплит основан је 1995. са циљем да пружи правну помоћ цивилним жртвама рата.

Грађа у фонду: изјаве о злочинима, документа везана за потрагу за убијеним и несталим лицима, дописи, записници са конференција, документа о деложацији, пресуде.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.6.

Назив фонда: Грађански одбор за људска права

Количина грађе: 1

О творцу грађе: Недржавна, непрофитна, нестраначка организација за заштиту људских права. Њезино дјеловање одређено је постављеним циљевима, али на конкретни рад често је утјецала бројност и тежина кршења људских права у даном времену. Опћи циљеви су заштита и промоција индивидуалних људских права, унапређење стандарда људских права и грађанских слобода у Хрватској и у регији.

Грађа у фонду: изјаве о ратним злочинима, документа везана за потрагу за убијеним и несталим лицима, дописи, записници са конференција, документа о деложацији, пресуде.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.7.

Назив фонда: Документа

Количина грађе: 1

О творцу грађе: Центар за мир, ненасиље и људска права Осијек, Центар за мировне студије, Грађански одбор за људска права те Хрватски хелсиншки одбор основали су *Документу* – Центар за суочавање с прошлошћу. Од свог оснотка *Документа* прикупља податке, објављује истраживања о ратним догађајима, ратним злочинима и кршењима људских права, те прати судске процесе на локалној и регионалној разини.

Грађа у фонду: грађа о антиратној кампањи, стенограм са округлог стола о Србима повратницима, извештаји о стању на терену.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.8.

Назив фонда: Удружење „Штит“ Бјеловар

Количина грађе: 1 кутија

О творцу фонда: Удружење грађана за остварење и праћење грађанских права „Штит“ из Бјеловара почело је са радом 2000. године. Примарна дјелатност Удружења је ангажовање грађана око унапређења и заштите људских права и слобода те јачање цивилног друштва.

Грађа у фонду: казнене пријаве против Јуре Шимића и осталих.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.9.

Назив фонда: Вијећа српске националне мањине

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Вијећа српске националне мањине сукцесивно су оснивана у већим градовима Хрватске (Загреб, Осијек, Ријека, Сплит).

Грађа у фонду: записници са састанака, планови, извјештаји, предавања, комеморације.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.10.

Назив фонда: Коалиција за заштиту и промоцију људских права Осиек

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Коалиција за промоцију и заштиту људских права је савез невладиних непрофитних организација које раде на остваривању и унапрјеђењу људских права.

Грађа у фонду: извјештаји о избјеглим и расељеним лицима, етнички мотивисани напади, масовно гробиште код Петријеваца.

Сигнатура 3.3.3.11.

Назив фонда: Центар за мир, правне савјета и психосоцијалну помоћ Вуковар.

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Центар за мир, правне савјете и психосоцијалну помоћ Вуковар је невладина, нестраначка организација која дјелује на подручју Хрватске, као и региона југоисточне Еуропе. Дјелује од 1996. године.

Грађа у фонду: грађа о станарским правима повратника и правима мањина, примјери говора мржње.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.12.

Назив фонда: ХОМО Пула

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Удруга ХОМО је непрофитна организација која ради на остваривању и унапређењу људских права, развоју демократије и владавине права у РХ. Прати и надгледа досљедно провођење уставно правних норми и њихову усклађеност с међународно прихваћеним стандардима, те едукује, информише и сензибилиша јавност о важности поштовања људских права и грађанских слобода.

Грађа у фонду: грађа о станарским правима избјеглих лица.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.13.

Назив фонда: Српски демократски форум Кореница

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Српски демократски форум (СДФ) је организација Срба у Хрватској која, у сарадњи са домаћим и међународним организацијама и институцијама, штити људска права, права националних мањина, развија и унапређује међуетничку толеранцију и разумевање и ради на обнови међусобног поверења и уважавања.

Грађа у фонду: грађа о повратку имовине и надокнади штете избеглим лицима.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.14.

Назив фонда: Заједничко вијеће општина

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Заједничко вијеће општина (ЗВО) је тијело које усклађује интересе српске етничке заједнице у источној Славонији, Барањи и западном Срему на подручју Осјечко-барањске и Вуковарско-сријемске жупаније, координише права и даје иницијативе и приједлоге према институцијама власти Републике Хрватске.

Грађа у фонду: статuti Заједничког вијећа општина и Српске самосталне странке, попис чланова; записници са сједница; записник са оснивачке скупштине Српског демократског форума 8.12.1991; статут СДФ, извјештаји о кршењу људских права 10. маја 1995, програм повратка протјераних Срба из 18.3.1996, одлука о оснивању подружница краја 1997.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.15.

Назив фонда: Јасеновац

Количина грађе: 3 кутије

О творцу грађе: Документа из концентрационог усташког логора смрти.

Грађа у фонду: извјештаји, писма, копија обавјештења у којем се каже да логор може примити „неограничен број логораша“, усташка пропаганда о Јасеновцу, документа међународне комисије која је обишла логор 1942. године.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.16.

Назив фонда: Српски демократски форум

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Српски демократски форум основан је 1991. године у Липику као коалиција проминентних Срба чији је заједнички циљ био спријечити рат и наћи политичка рјешења за српско-хрватски конфликт и положај Срба у Хрватској. Као први облик институционализованог политичког и друштвеног дјеловања Срба од деведесетих, СДФ је језгра из које су се развијале друге институције и организације Срба у Хрватској.

Грађа у фонду: записник са Оснивачке скупштине Српског демократског форума 8.12.1991, статут СДФ, извјештаји о кршењу људских права 10. маја 1995, програм повратка протјераних Срба из 18.3.1996..

Сигнатура: АСХ 3.3.3.17.

Назив фонда: Самостална демократска српска странка

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Самостална демократска српска странка (СДСС) је настала 1997. године из потребе организовања Срба са подручја Источне Славоније, Барање и Западног Срема, у процесу мирне реинтеграције овог подручја у уставноправни систем Републике Хрватске. Странка је настала удруживањем свих прогресивних снага и политичких опција, које су од 1991. до 1997. године дјеловале на овом подручју и њиховим спајањем са Самосталном српском странком, која је основана 1995. године, са сједиштем у Загребу.

Грађа у фонду: програм, статут, спискови чланова, преговори са другим странкама, дописи, извјештаји, говори, питање несталих лица и избјеглица, контакти са Слободаном Милошевићем и Фрањом Туђманом.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.18.

Назив фонда: Савез српских организација

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Савез српских организација састојао се из удружења: СКД Просвјета, Српски демократски форум, Заједница Срба Ријеке и Истре, Заједничко вијеће општина. Из Савеза српских организација настало је Српско народно вијеће као политичко, савјетодавно и координацијско тијело са сједиштем у Загребу које дјелује као самоуправа Срба у Републици Хрватској.

Грађа у фонду: статут самосталне српске демократске страјке, записници, одлуке, грађа о расељеним лицима.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.19.

Назив фонда: Радио Дунав

Количина грађе: 3 кутије

О творцу грађе: Радио Дунав је од 18. маја 1998. године почео да емитује програм под садашњим именом у оквиру предузећа „ДИФУЗИЈА“ д.о.о. Оснивачи су запослени и Заједничко вијеће општина.

Грађа у фонду: текстуални садржај адржај неколико десетина епизода радио-емисија „Вести“ и „Преглед“.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.20.

Назив фонда: Мемоари

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Душан Матић, Милојко Шаша и још неколико мање познатих учесника НОБа.

Грађа у фонду: свједочења о страдању Срба Глинског котара, пробоју са Петрове горе, Глине у прошлости, Сиска у НОБ.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.21.

Назив фонда: Дубровник

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: Јакшић Мато, „Дубровник 1941“, мартилогиј Дубровачке бискупије о жртвама партизана и четника, рат у Дубровачко – неретљанској жупанији, документа о 25 окривљених, судски списи.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.22.

Назив фонда: Сепарати Научно-свеучилишне книжнице

Количина грађе: 25 кутија

О творцу грађе: Чланци везани за историју Срба у Хрватској (прикупио Филип Шкиљан).

Грађа у фонду: више стотина копираних чланака и научних радова који свједоче о Србима са простора данашње Хрватске.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.23.

Назив фонда: Удруга оштећених умировљеника

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Удруга оштећених умировљеника основана је 2006. године од стране лица који су у периоду од 1991-1998 били настањени на дијелу Хрватске под српском контролом те нису примали пензије.

Грађа у фонду: дописи, потврде, пресуде, жалбе упућене разним институцијама и лицима поводом ускраћених пензионих осигурања.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.24.

Назив фонда: Вребац, Павловић, Могорић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Вребац, Павловић и Могорић су села у Хрватској која су страдала током Другог свјетског рата.

Грађа у фонду: грађа о палим борцима и жртвама фашистичког терора у селима Вребац, Павловац, Завође, грађа Српске народне читаонице Вребац, грађа из музеја Лике у Госпићу.

Сигнатура: АСХ 3.3.3.25.

Назив фонда: Шуметлица церничка

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Село Шуметлица је страдала током Другог свјетског рата.

Грађа у фонду: свједочења о страдању села Шуметлица 1944. године и 1990-тих.

4.6. ЗБИРКА КОПИЈА ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА И ТОПОГРАФСКИХ КАРАТА

Сигнатура: АСХ 3.4.1.

Назив фонда: Конзерваторска подлога и просторни планови

Количина грађе: 6 кутија

О творцу грађе: Конзерваторски одјели дјелују у оквиру Министарства културе и медија Републике Хрватске и обављају стручне и управне послове који се односе на истраживање, проучавање, праћење стања, евидентирање, документирање и промицање културних добара, примјену одговарућих метода и мјера заштите културних добара, пружање стручне помоћи власницима и овлаштеницима права на културним добрима, утврђивање посебних увјета грађења за заштиту дијелова културне баштине, утврђивање увјета кориштења, намјене и управљања културним добрима, утврђивање режима заштите, организовање и извођење заштитних радова на културним добрима, вођење првостепеног управног поступка складно законским прописима о заштити и очувању културне баштине.

Грађа у фонду: рјешења за православне и римокатоличке цркве, просторни планови насеља и општина.

Сигнатура: АСХ 3.4.2.

Назив фонда: Топографске карте

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: девет топографских карата Лике

4.7. ЗБИРКЕ ПРЕСЛИКА РАЗНИХ ФОНДОВА

Сигнатура: АСХ 3.5.1.

Назив фонда: Глина

Количина грађе: 3 кутије

Грађа у фонду: већи број извјештаја свједока и стручних лица о злочинима у Глини током Другог свјетског рата, разни чланци на ту тему.

Сигнатура: 3.5.2.

Назив фонда: Анте Павелић и Мирко Пук

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: Мирко Пук – Одлука о утврђивању ратног злочина, са пописима свједока, оштећених и жртава, преглед појединих фондова који у којима се налазе документа о Глини и глинском котару.

Сигнатура: АСХ 3.5.3.

Назив фонда: Козарачка дјеца логора Сисак

Количина грађе: 4 кутије

Грађа у фонду: нацрт логора у Сиску и бројно стање логораша, записници о одузетим стварима од логораша, транспортне листе за Србију, дио картотеке Дијане Будисављевић.

Сигнатура: АСХ 3.5.4.

Назив фонда: Логори

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: логор на Пагу, дјечији логор у Сиску, казнионица у Госпићу, Јадовно, преузимање дјеце из логора, Музеј града Ријеке, Шаранова јама – Велебит, Попис логораша логора Молат, Декларација о геноциду.

Сигнатура: АСХ 3.5.5.

Назив фонда: Анте Думбовић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Активиста Црвеног крста Анте Думбовић био је евидентичар логора у Сиску и водио евиденцију према којој је из логора враћено родитељима или блиским рођацима око 1.200 деце, док је око 2.200 деце предато грађанима Сиска и околине на прехрану.

Грађа у фонду: документи о ослобођењу козарачке дјеце, спискови умрле дјеце у логору у Сиску, попис дјеце допремљене у Загреб 1942. године, попис хранитеља дјеце у прихватишту у Сиску, извјештај о размјештању дјеце и бројном стању у породицишту, кореспонденција са хрватским Црвеним крстом и осталим организацијама.

Сигнатура: АСХ 3.5.6.

Назив фонда: Смиљан и Госпић – Никола Тесла

Количина грађе: 3 кутије

Грађа у фонду: документа и списи о Николи Тесли и страдању око 90 одсто Смиљанчана, порушени споменици посвећени Тесли, Милутин Тесла, слике Тесле и пејсажа.

Сигнатура: АСХ 3.5.7.

Назив фонда: НОБ Лика

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: грађа о Лици и Србу у НОБ, документа о породици народног хероја Наде Димић, фотографије, писма, чланци.

Сигнатура: АСХ 3.5.8.

Назив фонда: Споменици НОБ

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: грађа о споменицима А и Б категорије, важна мјеста и датуми у историји НОБ, програми прослава годишњица.

Сигнатура: 3.5.9.

Назив фонда: Филип Шкиљан и Милорад Савић

Количина грађе: 1 кутија

О творцу грађе: Филип Шкиљан, историчар и археолог (Загреб, 1980). Након завршене Класичне гимназије уписао је двопредметни студиј повијести и археологије на Филозофском факултету Свеучилишта у Загребу, гдје је 2003. године дипломирао. Магистрирао је 2006, а докторирао 2009. године. Од 2003. до 2006. године радио је као кустос збирке фотографија, видео-материјала и дигиталних записа у Спомен-подручју Јасеновац. Од 2006. до 2010. радио је као водитељ Архива Срба у Републици Хрватској при Српском народном вијећу. Од 2010. године запослен је у Институту за миграције и народности. За знанственог сурадника изабран је 2010. године. Бави се Другим свјетским ратом и националним мањинама у Хрватској. Аутор је више монографија и знанствених чланака.

Милорад Савић по образовању је историчар уметности, а био је кустос Музеја у Бенковцу, чији је и оснивач. Након „Олује“ одлази у Београд и Панчево. Магистрирао је на тему „Српско сликарство у црквама Северне Далмације“. У Бенковац се вратио 2005. године, недуго након повратка обновио је кућу, а бави се историјом уметности, првенствено у Дворима Јанковића у Исламу Грчком. Написао је монографију *Дјела и стилови умјетности СПЦ у Сјеверној Далмацији*.

Грађа у фонду: колекција филмских и видео записа у фондусу Спомен подручја Јасеновац, с посебним освртом на сјећање логораша, рукопис *Политички затвореници у логорима Јасеновац и Стара Градишка*, грађа о разореним православним црквама у Хрватској, грађа о Српској православној црквеној општини у Дубровнику, грађа о Архиву Срба у Хрватској.

Сигнатура: АСХ 3.5.10.

Назив фонда: Горски Котар – Моравице Огулин

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: Српске Моравице, досељавање Срба, живот и школе (књига).

Сигнатура: АСХ 3.5.11.

Назив фонда: Срби у Хрватској, политички документи и знаменити Срби

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: грађа о Мајској скупштина у Сремским Карловцима, Леополдова привилегија Србима, Статут Валахорум, Велеиздајнички процеси Србима у Аустроугарској, Милутин Миланковић, Сава Шумановић, Војин Бакић, документа о Владану Десници, Саво Мркаљ, патријарх Јосиф Рајачић.

4.8. ФОТОТЕКА

Сигнатура: АСХ 3.7.1.

Назив фонда: Цркве

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: Фотографије богомоља у Загребу, Гомирју и Јасеновцу.

Сигнатура: АСХ 3.7.2.

Назив фонда: НОБ

Количина грађе: 2 кутије

Грађа у фонду: фотографије споменика и спомен-плоча.

Сигнатура: АСХ 3.7.3.

Назив фонда: „Олуја“

Количина грађе: 1 кутија

Грађа у фонду: фотографије уништених или оштећених основних школа, богомоља, спомен-плоча, гробаља, увредљивих графита.

Сигнатура: АСХ 3.7.4.

Назив фонда: Збирка фотографија

Количина грађе: 19 кутија

О творцу грађе: Ради се о бројним фотографијама које су направиле разне особе – што запосленици СНВ-а, што пословни партнери СНВ-а, што особе које су одвојене од СНВ-а, али које су нам у неком тренутку одлучиле даровати ту грађу.

Грађа у фонду: фотографије о СКД Просвјети, затим приредбе, славе, комеморације, културни догађаји српске мањине.

5. СТУДИЈА СЛУЧАЈА 1 – МИЛОЈКО ВУЦЕЛИЋ

Сигнатура: АСХ 3.7.5.

Назив фонда: Милојко Вуцелић

Количина грађе: 23 кутије

О творцу грађе: Милојко Мајк Вуцелић рођен је 11. јуна 1930. године у Гарешници, Хрватска, у православној породици Љубице (рођ. Хрговић) и Јосифа (Јосе) Вуцелића. Грађевинског инжењера запосленог као надзорник пруге у Државним железницама Краљевине Југославије са службом на колодвору Мишулиновац.

Године 1704. после Велике сеобе Срба под вођством патријарха Арсенија III Чарнојевића, Вуцелићи су се преселили из Колашина у данашњој Црној Гори у село Горње Дубраве поред Огулина у тадашњој Хабзбуршкој монархији.

Његов прадед Рафаел Вуцелић био је мајор Слуњске пуковније коме је цар Франц Јозеф I 1870. године додијелио племићку титулу „von Raduboј“. Вуцелићи су на основу те титуле били једини Срби међу члановима Хрватског племићког збора.

Милојко је у најранијој животној доби остао без мајке па је бригу о њему и о његовом седам година старијем брату Здравку преузела бака Стана. Након мајчине смрти, његов се отац оженио удовицом Љубицом Обрадовић (рођ. Миљуш). Његова сјећања на дјетињство била су топла. Често је спомињао да је помајка Љубица с пуно љубави бринула о њему, брату и оцу, па ју је сматрао својом мајком. Занимљиво је да је најбољи пријатељ његовог брата Здравка био Иво Робих, касније познати хрватски музички извођач шлагера.

Милојково безбрижно дјетињство прекинуо је Други свјетски рат. Јову Миљуша, оца његове помајке Љубице, усташе су убиле 28. априла 1941. године у Гудовцу, заједно са првом групом од 200 Срба које су ухапсиле. Кућу су им запалили а Љубичину мајку Сару одвели су у Јасеновац, гдје је убијена 1942. године.

У Бјеловару је завршио основну школу и седам разреда гимназије. Након рата у Загребу наставља средњу школу коју је прекинуо због избијања Другог светског рата. У Загребу је 1948. године матурирао у Трећој мушкој гимназији. Крајем 1954. године дипломирао је теоријску механику на Стројарском факултету у Загребу код професора Даворина Базјанца. За вријеме студија је био активни члан Аероклуба Загреб, а у Ваздухопловном центру у Вршцу је завршио једриличарски и пилотски курс. У исто вријеме је и радио као техничар у Авионској радионици у Загребу. После дипломирања, године 1955. отишао је у Њемачку, гдје је најприје радио као конструктор у компанији Mercedes-Benz у Штутгарту, а пар мјесеци после прелази у компанију Ford у Келну.

У јесен 1956. године је, на позив рођака Ђуре, отишао у САД. Пар мјесеци након доласка запошљава се у творници Cessna Aircraft Company творници у Вичити гдје је радио око двије године, потом у Stanley Aviation Corporation у Денверу. У компанији Cessna Aircraft, је радио на пројектовању авиона Cessna C182RG и био пројектант првог увлачећег стајног трапа за тај авион. У Денверу је радио као пројектант уређаја за спасавање пилота из авиона F-104 Starfighter и B-58 Hustler. Касније је предложио да се исти концепт употреби у свемирском пројекту Аполо (Apollo).

У Денверу се 1958. године вјенчао са Њемицом Инге рођ. Перцл (Inge Perzl), доктором психологије. У том браку рођена су два сина: Александер (1959.) и Николас (1962.). Имали су и петоро унучади.

Крајем 1961. добио је америчко држављанство те се с породицом преселио у Калифорнију. Тамо је почео радити за компанију North American Aviation, која је добила главни уговор за израду свемирске летјелице Аполо.

У пројектима из програма Аполо учествује од самог почетка, тј. од фебруара 1962. године и ради све до 1975. године. Био је одговоран за конструкцију свемирског брода Аполо, а у контроли лета био је у Хјустону одговоран за операције током лета. У почетку је радио као запосленик компаније North American Aviation, касније North American Rockwell, која је по уговору са агенцијом НАСА, радила на матичном свемирском броду Аполо.

Већ у својим тридесетим годинама Милојко Вуцелић је постао дио тима од око 300 инжењера у програму „Аполо“, а лично је руководио мисијама „Аполо 8“ и „Аполо 13“. Од 1966. до 1978. директор је у центру Агенције у Хјустону, гдје је задужен за отклањање свих грешака до којих би могло доћи током лета - па добија надимак „менаџер за проблеме“. Противио се постављању авионских врата на капсули „Аполо“ и сматрао је да би боље било ставити врата која се отварају експлозијом. Да је реализовао ту идеју можда не би дошло до трагедије 1967. када су сви чланови посаде „Апола 1“ погинули током пробног лета - јер нису могли да отворе врата.

Сам Вуцелић је сматрао рад на пројекту Apollo 8 највећим достигнућем у каријери. То је био први пут да је летјелица са Земље ушла у орбиту неког другог свемирског тијела, тј. Мјесеца. У интервјуу из 2004. за портал Хрватске свемирске агенције изјавио је да својим највећим достигнућем током рада на програму Аполо сматра мисију „Апола 8“, лансирану 21. децембра 1968., када је увјерио руководство програма да умјесто трошења ресурса тростепене ракете Сатурн V за још једно понављање мисије у орбити око Земље, Аполо 8 може кренути у мисију око Мјесеца. Током мисије астронаути су Мјесец облетјели десет пута и успјешно се вратили на Земљу.

Приликом историјског слетања „Апола 11“ на Мјесец био је један од директора мисије. Послије историјске мисије спуштања на Мјесец „Апола 11“, 20. јула 1969. НАСА је одустала од мисија 18, 19 и 20. Вуцелић је тада добио задатак да прошири могућности матичног брода за истраживање Мјесеца из орбите (*Lunar Orbital Science Missions*) у задње три мисије — 15, 16, 17 додавањем додатних истраживачких инструмената, као и да руководи испитивањима из Мјесечеве орбите.

Радио је на анализама различитих концепција слијетања на Мјесец и на одређивању спецификација разних система матичног борда и других система и уређаја. Рад на програму Аполо започео је као инжењер, да би касније постао директор, тј. менаџер, у Насином центру у Хјустону. У том периоду је интензивно сарађивао са главним контролором лета Јудином Кранцом. Радећи на програму Аполо, г. Вуцелић је унапређиван у разне одговорне техничке и руководеће дужности, укључујући и одговорни положај у НАСА контроли свих Аполо свемирских летова у Хјустону.

Послије рутинске мисије „Апола 12“, на идућој мисији почео се користити нови систем пражњења резервоара с текућим кисеоником гријањем истих. Током припрема за мисију вршена су пражњења текућег кисеоника, приликом чега је изгорјела сва изолација на електричним кабловима у резервоару, и нико није био свјестан да је мисија послана на лет с неисправним инсталацијама. Након 55 сати лета, прије планираног спавања астронаута, требало је укључити гријаче у резервоару број 2 како би се повисио притисак и спријечило активирање аларма ниског притиска за вријеме њиховог спавања. Када га је астронаут Џек Свајгерт укључио дошло је до кратког споја и резервоар број два је експлодирао. За руковођење у успјешном спавању астронаута, послије хаварије на мисији „Аполо 13“, г. Вуцелић одликован са Presidential Medal of Freedom, највишим америчким цивилним одликовањем. А за рад на Аполо пројектима, г. Вуцелић је добио више награда и признања.

Учествовао је и на програму прве америчке орбиталне свемирске станице — Скајлабу, лансираној 1973. године. Када је завршен програм Аполо, НАСА је имала три

неискоришћена свемирска брода с три ЛЕМ модула, као и по три тростепене ракете Сатурн V и двостепене Сатурн I В, те је Вуцелић добио задатак да им пронађе могућу примјену. Још од октобра 1969. године, када се састао са совјетским космонаутом Георгијем Береговојем, пошто је говорио руски језик, постао је руководилац програма америчко-совјетске сарадње у свемирским програмима, чији је иницијатор био амерички предсједник Ричард Никсон. Неискоришћени свемирски бродови су тако нашли употребу у оквиру америчко-совјетског свемирског програма Аполо- Сојуз. Радио је на прилагођавању свемирских бродова за спајање са совјетским Сојузом. При томе је сарађивао са совјетским космонаутом Алексејом Леоновим и америчким астронаутом Томом Стафордом. По завршетку програма, Вуцелић је учествовао у адаптацијама Аполо матичног брода за потребе превоза и повратка астронаута са прве америчке свемирске станице Скајлаб (Skylab). Такође је учествовао и у првој заједничкој САД-СССР свемирској мисији, сусрету у Земљиној орбити 1975. године. Прије самог лансирања Скајлаба, у љето 1975 . премјештен је у Лондон у функцији потпредсједника East West Tradea за Rockwell International Company задуженог за развој трговинских односа са земљама источне Европе, те је тиме напустио рад у Агенцији. Ипак, цијели ток мисије провео је као њен специјални извјештач додијељен Би-Би-Си-ју.

Rockwell, АТТ и Ideal Electric

На новом радном мјесту је радио на пословима развоја трговинске сарадње са земљама Источног блока, па су тако авиони Аерофлота који су летјели изван Совјетског Савеза ускоро били опремљени апаратима за контролу, навигацију и комуникацију Роквел Колинса, на Камазове камионе су се почеле уграђивати погонске осовине и кочнице произведене у Роквелу, а остварена је и сарадња на развоју авиона Јак-40. Руководио је заједничким америчко-пољским развојем пољопривредног авиона М-10 дромадер, којег и данас производи пољска компанија ПЗЛ Миелец .

Од 1981. године радио је у америчкој телефонској компанији AT&T на послу организовања и руковођења новим огранком АТТ Inc у Њујорку. Послије пет година рада у AT&T-у, 1986. године, је заједно са супругом купио компанију Ideal Electric у Менсфилду (Охајо) за производњу генератора и електромотора (са 200 радника) , а на њеном челу био је више од 20 година, у априлу 2007. године Мајк Вуцелић продао је компанију јужнокорејској компанији Хјундаи и отишао у пензију.

У септембру 2009 . на позив Министарства дијаспоре Владе Републике Србије заједно с колегом Славољубом Вујићем је послје 30 година посјетио Београд . Одржали су предавање на Машинском факултету Универзитета у Београду гдје су представили своја сазнања с циљем да младе људе подстакну да свој таленат примјене у Србији. Такође одржали су и предавање у Ваздухопловном савезу у Београду. Потребно је рећи да је Вуцелић био члан Академије инжењерских наука Србије.

Године 2011 . прикључио се као савјетник међународном тиму Synergy Moon, који у конкуренцији више десетина тимова учествује у такмичењу Google Lunar X Prize, чији је циљ лансирати приватно конструисану летјелицу која ће на Мјесец спустити робота способног да се креће по њему и шаље слике и друге податке на Земљу.

Милојко Мајк Вуцелић умро је 7. септембра 2012. године након тешке болести у Калифорнији (La Jolla).

Упоредо са радом на пројектима из програма свемирских летова, г. Вуцелић је изложио већи број научних реферата на многим научним скуповима и на универзитетима, како у Америци, тако и у Европи.

Милојко Вуцелић је познат и по својим јавним наступима на радију и телевизији и на конференцијама за новинаре, на којима је говорио о свемирским плановима и оствареним резултатима агенције НАСА.

Монографије:

Apollo XIII javlja ... Houston, imamo problem, Техничка књига, Загреб, 1970.

Apollo XIV javlja ... motor ugašen, mi smo na Mjesecu, Техничка књига, Загреб, 1971.

Дио посљедњег разговора за *Политику*:

На питање како се послѣје толико година осјећа у Београду, узвратио је: „Веома угодно, као да сам се после дуго времена вратио кући. Ја сам Србин, моји преци су се 1704. године, после сеобе Чарнојевића, иселили у Лику да чувају и бране Аустрију од Турака. Увек смо били и остали Срби”.

А колико су Срби задужили Америку у освајању Месеца?

„Морам да кажем да сам поносан на све Србе који су учествовали у овом подухвату. Били смо, свакако, део тог успеха”, изјавио је, подсећајући да је његов пријатељ др Славољуб Сем Вујић саставио списак „седморице величанствених” (Милојко Вучелић, Славољуб Сем Вујић, Павле Дујић, Данило Бојић, Милисав Шурбатовић, Петар Галовић и Давид Вујић), по угледу на истоимени каубојски филм, мада је још Срба учествовало у тим пројектима.

Због чега се отиснуо преко Атлантика: да одсања „амерички сан” или на нечији наговор?

„Нико ме није наговорио. Моја баба и деда по мајци су још пре Првог светског рата живели у Америци, а између два рата су се вратили јер моја мајка није желела да им се придружи. Живели смо добро, отац је био грађевински инжењер. Чим је избио рат, усташе су деду стрељале с првих 200 Срба које су ухапсиле. Бабу су одвели у Јасеновац и усмртили је, кућу нам је отела НДХ. Мајку је због тога до краја живота пекла савест”, закључио је Милојко Мајкл Вучелић.

Своје занимљиво и духовито предавање у готово пуној слушаоници Машинског факултета 2009. отпочео је срдачном добродошлицом „своме старом пријатељу Миливоју Југину” који је, надахнуто и зналачки телевизијским гледаоцима, дочаравао летове на Мјесец.

Како је изгледала акција спасавања?

Вучелић је за *Политику* описао драматично вече када је током лета „Апола 13” 1970. године, изговорена чувена реченица која је постала дио историје, а када је посада морала да одустане од слијетања на Мјесец.

Преузео је дужност у контроли лета увече у 20.45 h, а експлозија се догодила у девет сати.

„То су обично досадни летови, током којих се ништа не догађа”, рекао је.

Очекујући да посада оде на десеточасовно спавање, одлучили су да играју бриџ.

„Никоме није ни падало на памет да је могло да дође до експлозије, чак никада није ни урађена симулација за експлозију, јер се то никада неће догодити”.

„Прво су сви екрани поцрнели и ми смо помислили да су заказали инструменти. Тек десетак минута касније смо схватили да је дошло до експлозије”, сведочио је Вучелић.

Његов приоритетни задатак био је да се обезбеди кисеоник и електрична енергија да би астронаути могли безбедно да се врате.

„Борили смо се за њихов спас четири дана и четири ноћи и успели”, присетио се Вучелић.

Занимљивости из живота Милојка Вучелића:

ГОДИНА 1954. Студентски дани

Милојко Мајк Вуцелић је био фасциниран летењем од дјетињства, од како је прочитао *Пут на Мјесец*, пустоловни роман Жила Верна. Као младић, у Ваздухопловном центру у Вршцу завршио је једриличарски и пилотски течај, а током студија био је активни члан Аероклуба Загреб. Са познатим конструктором авиона и професором на Техничком факултету Рудолфом Физиром радио је амфибијску једрилицу Н-49 као и школску једрилицу Боронгај с два сједишта. Вуцелићев дипломски рад била је елиса за једномоторни авион СА-51, који је његов кум Антон Цвјетковић Петко конструисао у стану у Петрићевој улици у Загребу.

ГОДИНА 1956. Цесна Лендин Гир и Б-58

Након доласка у Америку, 1956. године, Милојко Мајк Вуцелић је кратко вријеме радио као пројектни инжењер у компанији Cessna Aircraft Company у Вичити (Wichita) (Канзасу), на дизајну и опреми за слетање модела Ц182РГ. Затим је радио у Стенли Авијејшн Компани (Stanley Aviation Company) у Денверу (Колораду), као пројектант капсуле за спасавање пилота америчког надзвучног бомбардера Б-58. Вуцелић је 1961. године предложио да се такав принцип употреби и за спуштање свемирских капсула на пројекту Аполо. „Након што је Норт Америкен Авијејшн (Nort American Aviation) из Даунија (Downey) у Калифорнији добио главни уговор Насе за свемирски брод Аполо, ми смо се формално укључили у пројекат као део њихове компаније“, рекао је Мајк Вуцелић.

ГОДИНА 1962. АПОЛОЗЗ

Мајк Вуцелић на програму је Аполо радио од самог почетка, тј. од фебруара 1962. године. Анализирао је различите концепте слетања на Мјесец те радио на развоју спецификација за различите системе свемирских бродова. Касније је постао један од осам главних људи који су водили тај историјски програм. „Нисам напредовао напречац, али сам дошао до тога да под собом имам 300 инжењера и будем главни инжењер за одржавање цијелог система. Имао сам одговорност за главну конструкцију свемирског брода, тренажу астронаута, а како сам имао добре односе с контролом лета, могао сам било када ући у контролну собу“, рекао је Мајк Вуцелић.

ГОДИНА 1968. АПОЛО 8

„Аполо 8“ била је прва мисија с људском посадом у орбити око Мјесеца, а лансирана је 21. децембра 1968. године из Свемирског центра Џон Ф. Кенеди (John F. Kennedy) у Кејп Канавералу (Cape Canaveral) на Флориди. Након тријумфалног повратка тројице астронаута на Земљу, заповједник мисије Франк Борман упутио се на велико путовање око свијета. Посјетио је и Југославију, гдје га је примио предсједник Јосип Броз Тито. „Зар се нисте бојали тог пута око Мјесеца?“, питао је Тито. Борман му је на то неформално одговорио: „Ма какви. Један Југословен, Мајк Вуцелић, био је главни одговоран за нашу сигурност.“ Послије сусрета с Борманом, Тито је пожело да упозна Вуцелића.

ГОДИНА 1969. АПОЛО 11

У мисији „Аполо 11“ се 20. јула 1969. човјек први пут ступио на Мјесец. Након што су се 24. јула 1969. године астронаути мисије „Аполо 11“ сретно вратили на Земљу, агенција Associated Press објавила је чланак под насловом *"Неонјевани хероји подухвата Аполо"*. "Повезан специјалном везом с контролом лета, Мајк Вуцелић је свјестан да његово име неће никада постати свакидашња ријеч, позната као имена астронаута Нила Армстронга (Neila Armstronga), Едвина Алдрина (Edwina Aldrina) и Мајкла Колиса (Michaela Collinsa). Али, и он, као и стотине стручњака и инжењера попут њега, расутих широм САД, стварна су снага

програма Аполо. То су неопјевани хероји који раде, понекад удаљени од контроле лета у Хјустону, на рјешавању проблема свемирског брода далеко у свемиру...”

ГОДИНА 1970. АПОЛО 13

Током лета мисије „Аполо 13”, на пола пута до Мјесеца, 13. априла 1970. године, дошло је до велике експлозије резервоара течног кисеоника. Мајк Вуцелић је тада био у Хјустону, уз главног контролора лета Цина Кранца (Gene Kranz), те је био одговоран за спасавање астронаута. О том подухвату Мајк Вуцелић је написао књигу *Аполо XIII јавља: Хјустон, имамо проблем*. У једном интервјуу Цин Кранц изјавио је како је волио да ради с Вуцелићем, јер је био „способан и ентузијастичан, те често спреман на ризичне, али добро промишљене потезе”, када би током мисија рјешавали проблеме. За спасавање тројице астронаута мисије „Аполо 13”, од тадашњег председника Ричарда Никсона (Richard Nixon), Мајк Вуцелић је 18. априла 1970. добио највеће америчко одликовање – „Медаљу слободе”.

ГОДИНА 1971. СУСРЕТИ СА ТИТОМ

У љето 1971. године у Београду је била организована велика међународна изложба на којој су учествовали и Американци и Совјети. Америчко министарство вањских послова послало је Вуцелића и астронаута Тома Стафорда (Thomas Stafford) како би се нашли са руским астронаутима и Титом, око заједничке идеје спајања свемирских програма Аполо и Сојуз. „Тито ме позвао да се вратим у Југославију и да направим југославенски свемирски програм. Ја сам га питао: 'Друже Тито, зар Ви желите да Југославија банкротира? Свемирски летови су толико скупи, да чак и једна Америка тражи сарадњу са Совјетским Савезом како би дијелили трошкове’” - рекао је Мајк Вуцелић, који се са Титом поново састао на вечери 1972. године.

ГОДИНА 1972. АПОЛО 17

Шесто слијетање астронаута на Мјесец остварено мисијом „Аполо 17” у којој су Gene Cernan и Jack Schmitt у децембру 1972. године провели преко три дана на површини Мјесеца. Током три дана рада из орбите око Мјесеца су обављена разна истраживања његове површине, што је био један од задатака Apollo Lunar Orbital Science мисије, за коју је био одговоран Мајк Вуцелић. Такође, био је одговоран и за успјешан повратак на Земљу тројице астронаута који су били посљедњи људи на Мјесецу. „Моја одговорност је била транспорт и повратак три астронаута с прилагођеном Аполо свемирском летјелицом до „Скајлаба”, прве америчке свемирске орбиталне станице” – рекао је Вуцелић у једном разговору.

ГОДИНА 1975. АПОЛО-СОЈУЗ

Преговори између Совјетског Савеза и САД-а о заједничкој сарадњи у свемиру, у којима је важну улогу имао Мајк Вуцелић, уродили су плодом. Мисија Аполо-Сојуз била је први заједнички лет америчких и совјетских астронаута који су се 17. јула 1975. године спојили у орбити. „Био сам задужен за прилагођавање свемирског брода Аполо за спајање са совјетским Сојузом у орбити око Земље, те сам радио са совјетским космонаутом Алексејем Леоновим и америчким астронаутом Томом Стафордом. Само лансирање, као и цијели ток Аполо-Сојуз мисије, доживео сам у Лондону као специјални НАСА репортер додијељен ВВС-у како бих коментарисао и давао потребна објашњења” – присјетио се Вуцелић.

ГОДИНА 1986. ПРЕДУЗЕТНИК – БИЗНИСМЕН

Мајк Вуцелић и његова супруга Инге купили су 1986. године од Јунајтед Технологи Компани (United Technology Company) компанију „Идеал Електрик Компани“ (Ideal Electric

Companу) у Менсфилду (Савезна држава Охајо), која се бавила производњом генератора и електромотора. У релативно кратком времену, ова компанија постала је изузетно успјешна, због чега је Мајк Вуцелић 2005. године проглашен бизнисменом године у Охају, а његова фотографија стављена у Hall of Fame Entrepreneurs. Вуцелић је увијек с поносом наглашавао да под његовим руководством никада није било синдикалних сукоба у компанији.

ГОДИНА 2008. РЕПЛИКА ПЕНКАЛИНОВОГ АВИОНА

Како би свечано обиљежили стогодишњицу ваздухопловства у Хрватској, Антон Цвјетковић и Мајк Вуцелић с колегама - ветеранима из Аероклуба Загреб, Чедомиром Ђурчићем, Мишом Долежалом и Маријаном Иванчеком, одлучили су направити реплику дрвеног авиона „Лептир“ Славољуба Пенкале. Таквим је авионом 22. јуна 1910. године пилот Драгутин Новак извео први лет у Хрватској на висини од десетак метара. Мајк Вуцелић с пуно је ентузијазма приступио изради реплике Пенкалиновог авиона те чак купио и Rotaxов мотор. Реплика Пенкалиновог авиона изложена је на аеродрому у Лучком.

ГОДИНА 2015. ЦРКВА СВЕТЕ ПЕТКЕ И ПРАВОСЛАВНА ГИМНАЗИЈА

Иако је у Америци остварио импресивну каријеру, Мајк Вуцелић није заборавио родни крај и своје поријекло. Сваке године долазио је у Хрватску и посјећивао село Дубраве, поред Огулина, гдје су Вуцелићи, који су поријеклом из Колашина у Црној Гори, доселили прије двије стотине година. У два наврата финансијски је помогао обнову Цркве Преподобне Мати Параскеве - Свете Петке у Горњим Дубравама.

Црква је порушена и запаљена 1943. године. Обнову је 1972. године започео његов отац који је рођен у истом мјесту, док га је Милојко финансијски подржао — црква је тада обновљена, али не у изворном облику. Након што је Црква оштећена и 1992. године, 2009. је започела њена обнова. Годину дана касније Вуцелић је, након посјете мјесту на позив огулинског пароха, изразио спремност да се опет укључи у обнову.

Породица Вуцелић од 2015. године финансијски помаже рад Српске православне опште гимназије „Кантакузина Катарина Бранковић“ у Загребу. Почетком сваке школске године, десет најбољих ученика добија новчану помоћ која подмирује трошкове њиховог смјештаја у ученичким домовима. Такође, шест ученика сваке године одлази на наградно путовање у иностранство, а које великодушно финансира породица Вуцелић.

„Осим грађе у вези са дјелатношћу Милојка Вуцелића, у Архиву Срба у Хрватској су сачувани и други документи од значаја за његов живот. Једна секција се односи на породичну документацију, која укључује кореспонденцију, фотографије и сл. Други дио је посвећен његовој активности у Хрватском племићком збору, јер његова породица носи титулу Радубој. Један дио се односи на обнову Цркве Свете Петке у Горњим Дубравама, јер је он био један од донатора. Сачуван је и одређен број књига, укључујући и његово ауторско дјело *Аполо XIII јавља... Хјустон, имамо проблем*, као и плаката, уоквирених докумената и артефаката. Архиву су повјерени и мултимедијални производи, као што су аудио и ВХС (VHS) касете, велики број дијапозитива и фотографских филмова који су доступни и у дигиталном облику.“⁸⁸

⁸⁸ Изјава узета од Игора Дрвенције, запосленика у АСУХ, 18.7.2023.

Грађа у фонду:

1. Лична документа и исправе:

- Свједоцба испита зрелости у Загребу, 29. VI. 1948.
- Копија извода из Матичне књиге рођених за Бјеловар.
- Свједоцба о држављанству, Загреб, 1. XII. 1954.
- Увјерење о завршеном ваздухопловно-јдриличарском течају у Загребу, 20. II. 1948.
- Копија признања за залагање на IV Савезном ваздухопловном јдриличарском такмичењу у Борову, 1952.
- Захвалница за рад у Управи Аероклуба Загреб, 9. III. 1953.
- Индекс колегија Техничког факултета Свеучилишта у Загребу
- Диплома Техничког факултета Свеучилишта у Загребу
- Њемачка путовница с копијом странице која садржи печат за улазак у САД
- Исказница с докторских студија у Калифорнији
- Документи о племићкој титули

2. Имовинско-правна документа

- Кореспонденција с адвокатом у вези хипотеке на имовину
- Копија изјаве запримљена код јавног биљежника, 1990.
- Уговор о куповини имовине
- Опорука оца Јосипа Вуцелића
- Документи из земљишно-књижног уреда везани за кућу у Загребу
- Документи везани за национализацију куће у Загребу
- Документи и изјаве с опћинског суда
- Уговори с најмопримцем за кућу у Загребу

3. Документа о дјелатности творца фонда

- Брошуре о пројекту Б 58
- Карта која приказује лет „Аполо Х“ од Земље до Мјесеца и назад
- Скица лунарног возила

4. Преписке (а. писма личности; б. писма институција)

- Копија писма компаније Форд, Детроит
- Кореспонденција с Народном банком ФНРЈ око слања новчаних средстава родитељима
- Комуникација с контактом из Нирнберга око помоћи при емигрирању у САД
- Комуникација с америчким конзулатом
- Писма с одбијеницом за посао у Опелу
- Комуникација с World Council of Churches
- Комуникација с њемачком агенцијом за признавање статуса избјеглице
- Писмо подuzeћу General Electric Company

- Кореспонденција с британским зрачним снагама око пројекта Б-58
- Копија писама од НАСА поводом слијетања на Мјесец
- Комуникација с Voice of America, 1971.
- Комуникација с подuzeћем Elsevier Nederland N.V. око „Апола XVI“, 1972.
- Комуникација везана уз разна предавања у САД
- Комуникација с контактима из Цеља и Марибора
- Комуникација с НАСА око распореда запосленика
- Комуникација о Аполо-Сојуз пројекту
- Кореспонденција с члановима обитељи

5. Документа о творцу фонда

- Новине *Winefield Daily Courier* с именом Мајка Вуцелића
- Новине *North American Aviation Retirees Bulletin*, 2010.
- Новине *Skywriter*, 1967.
- Новине *Los Angeles Herald Examiner*, 1967.
- Новине *Daily News*, 1969.
- Новине *Американски Србобран*, 1969.
- Новине *Политика*, 1969.
- Новине *Вечерњи лист*, 1969.
- Новине *Вјесник*, 1969.
- Новине *North American Rockwell News*, 1969.
- Новине *News Journal*, 1971.
- Новине *Вјесник у сриједу*, 1970.
- Новине *Електротехничар*, 1971.
- Новине *Јутарњи лист*, 2010.
- Новине *Свијет*, 2019.
- Новине *НИН*, 2009.
- Новине *New Enterprise*, 1972.
- Новине *Старт*, 1976.

6. Илустровани материјал (фотографије, разгледнице, исјечци из новина итд)

- фотографија из другог разреда основне школе у Бјеловару, 6. 4. 1938.
- Три примјерка стручног моделарског часописа „Авиотехника“ с нагласком на приказ спортског авиона ЦА-51 којег је осмислио Вуцелићев колега Антон Цвјетковић (1953).
- Три фотографије авиона којег је осмислио Антон Цвјетковић.
- Двије фотографије из раздобља студија ваздухопловства у Загребу.
- Фотографија на послу из Њемачке
- Двије фотографије авиона Цесна
- Двије фотографије из периода рада за Stanley Aviation
- Фотографије о „Аполо VII“
- Разгледница са захвалом за обављено предавање у Загребу, 1969.

- Фотографије с пута у Југославију
- Разгледница с ликом УАК-40, 1973.
- Фотографија из уреда у СССР

7. Остало

- Преглед запосленика Вуцелићевог дијела у подuzeћу Stanley Aviation
- Разни документи везани уз обљетницу „Аполо VIII“
- Плакете с потписима везане уз „Аполо XIV“
- Извјештаји мисије Аполо
- Биљежнице с биљешкама
- Записник из Конгреса, 2006.
- Вањска евалуација пословања Electric Machinery, 2006.
- Документи везани уз Вуцелићев посјет Југославији
- Документи везани уз оца Јосипа Вуцелића и дједа Јову Миљуша
- Обнова цркве у Горњим Дубравама
- Разне врсте захвалница и сертификата
- Мултимедијски садржаји
- Артефакти

6. БИБЛИОТЕКА И БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ (опис и структура библиотечког фонда)

6.1 БИБЛИОТЕКА АРХИВА СРБА У ХРВАТСКОЈ

Централна библиотека Срба у Хрватској, при СКД „Просвјета”, јесте средишња установа културе српског народа у Хрватској. Обнављана у посљедње двије деценије у тешким условима, посједује 23.000 публикација (године 1953, када је угашена, имала је преко 40.000 публикација).

Но, приликом обнове Архива Срба у Хрватској указала се потреба за стварањем посебне архивске библиотеке. Централна библиотека Срба у Хрватској, иако са великим бројем публикација које се тичу Срба на подручју данашње Хрватске и уопште српско-хрватских односа, посједује и другу, веома разноврсну, монографску и периодичну грађу. Библиотека Архива Срба у Хрватској, пак, фокусирана је на књиге, брошуре и периодику која прати структуру архивске грађе и тичу се прије свега културе, науке и умјетности Срба у Хрватској, као и њихове политичке и економске историје.⁸⁹

Прикупљање публикација почело је од самог оснивања Архива Срба у Хрватској. Та обавеза прецизно је дефинисана и у Статуту Архива Срба у Хрватској, гдје као задатак стоји „прикупљање књижничког фонда за библиотеку Архива Срба у Хрватској.”⁹⁰ Дакле, несумњиво је да је оснивање ове специјалне библиотеке било планирано од почетка рада овог архива. Највећи дио грађе прикупљен је путем поклона и легата.⁹¹ Остала грађа, прије свега, јесте научног карактера и намијењена је истраживачима – историчарима, књижевним историчарима, социолозима, политиколозима, правницима, па тако књиге из тих области предњаче по броју. Иако се већина публикација односи на историју Срба у Хрватској, јасно је да се циљано морају прикупљати и публикације које се тичу политичке и културне историје бивше Југославије и Балкана, нарочито у периоду од 1918. године до данас. Стога је грађа, осим по областима, подијељена и по периодима насловљеним: Краљевина Југославија, Други свјетски рат, Социјалистичка Федеративна Република Југославија, грађански рат 1991-1995, савремена историја. Поред њих, пошто је у питању архивска библиотека, у њој се налазе и публикације из области архивистике и помоћних историјских наука.

Периодичне публикације подијељене су у двије групе. У првој су научни часописи из различитих области (историја, право, социологија, филозофија, књижевна историја) и они се прикупљају ретроактивно, углавном прикупљањем из других библиотека и снимањем (ако је ријеч о часописима који су престали да излазе прије оснивања Архива Срба у Хрватској), или текућом набавком. Другу групу чине новине и часописи, како српске заједнице у Хрватској (*Новости*, *Просвјета*, *Љетопис СКД „Просвјета“*), тако и значајни листови који су се издавали или се издају у Хрватској и Србији (*Вјесник*, *Данас*, *Јутарњи лист*, *Политика*, *Борба*), те локалне новине из хрватских области у којима живи српска заједница (*Извор*, *Наш глас*, *Бијела пчела*, *Идентитет*).

⁸⁹ О архивској библиотеци као специјалној библиотеци научног типа видјети: Богдан Лекић 2006: 254–255; Бојан Ђорђевић 2010: 18–19.

⁹⁰ Arhiv Srba u Hrvatskoj, Tekuća arhiva, Statut Arhiva Srba u Hrvatskoj.

⁹¹ „Архив нема потребе да утиче на структуру поклона и завештања библиотечког материјала. Он ту треба да одигра улогу селектора и задржи онај материјал који је значајан за архив” Богдан Лекић *Архивистика* (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2006), 255.

За грађу у библиотеци Архива Срба у Хрватској израђено је више каталога: каталог наслова („Абецедни преглед наслова”), ауторски каталог („Особе”), класификациони каталог УДК („Стручне скупине”), каталог по издавачким цјелинама и областима („Накладничке цјелине”), као и предметни каталог („Кључне ријечи”). Каталогзи су доступни и у електронском облику и сваки од њих може се претраживати, при чему се као резултат претраживања добијају потпуни библиографски подаци. Каталог наслова свједочи да тренутно библиотека Архива Срба у Хрватској посједује 3.850 наслова монографских и серијских публикација. Критеријуми за претраживање су аутор, наслов, издавач, година издања, мјесто издања, издавачка цјелина, ID, инвентарски број, ISBN, UDK, сигнатура, предметна одредница, ID жанра. Посебно значајан и детаљно урађен предметни каталог омогућава прецизно претраживање и јасна упутства за налажење одговарајуће библиотечке грађе о одређеној области, питању или личности. Урађене су и хронолошке предметне одреднице, најприје опште, а затим и одређених раздобља или година значајних за историју Срба у Хрватској.

Потом слиједи више од 1.700 предметних одредница које знатно олакшавају рад истраживачима и другим корисницима библиотеке.

Електронски каталог⁹² омогућава разврставање грађе по годинама издања. Најстарија књига у фонду Библиотеке Архива Срба у Хрватској потиче из 1761. године. Ријеч је о књизи Јохана Лоренца Мошајма у редактури Јохана Петра Милера *Institvtiones historiae christianae*, која је уствари редиговано и дорађено издање чувеног Калвиновог дјела које представља један од стубова протестантске религије. Осим тога, библиотека посједује још 58 монографских и периодичних наслова из деветнаестог вијека.

Посебан одјељак библиотеке чини хемеротека, са близу осам хиљада дигитализованих чланака из више од двије стотине новина и часописа. Сви чланци односе се на српски народ у Хрватској и историју Срба у тој земљи.

⁹² Каталог је доступан онлајн: <https://library.foi.hr/lib/index.php?B=1&H=&E=E1351&upit=&lang=it&lang=hr>

6.2 БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА У ФОНДОВИМА И ЗБИРКАМА АРХИВА СРБА У ХРВАТскоЈ

Ништа мање значајна од оне у библиотеци Архива Срба у Хрватској није библиотечка грађа сачувана у фондовима и збиркама самога Архива. Монографске публикације и периодици у архивским цјелинама представљају њихов саставни дио. Тако се у личном фонду (фонд се чува у петнаест кутија) пјесникиње, књижевне историчарке и етнолога Дивне Зечевић, која је радила у Музеју Срба у Хрватској, а потом у загребачком Институту за етнологију и фолклористику, поред докумената у вези са њеним животом и радом (лична и службена документа, преписка, књижевни и научни рукописи), налази и њена лична библиотека, углавном са књижевним дјелима као и литературом (монографском и периодичном) из области етнологије и фолклористике.

У три кутије са 147 фасцикли, које чине лични фонд Ервина Ператонера, филозофа и историчара умјетности и дугогодишњег уредника Трећег програма Радио Загреба, налази се велики број књига и часописа те новинских исјечака из области социологије, филозофије, као и политичке теорије.⁹³

Изузетно богату периодичну и монографску грађу о извиђачима и извиђаштву као специфичном феномену социјалистичке Југославије можемо наћи у Фонду Борне Шульца, активисте из Осијека који је и сам имао активну улогу у Савезу извиђача, те писао запажене студије о историји скаутског, па потом извиђачког покрета у Хрватској и Југославији.

У збирци прослављеног глумца Пере Квргића, осим фотографија, налази се богата периодична грађа која се тиче позоришта (позоришне новине и часописи из бивше Југославије), али и на стотине снимљених или исјечака чланака из југословенских и страних часописа. Уосталом, и сам Квргић је писао есеје и студије о глумачкој умјетности и позоришту.

Осим у овим личним фондовима и збиркама, библиотечка грађа чува се и у другим фондовима. Дјелимично је има у фонду Српског културног друштва „Просвјета“, посебно редакције „Просвјетиних“ издања (то је углавном периодика), али је по значају сигурно највриједнија она која се чува у фонду снимљене грађе Хрватског повијесног музеја. Наиме, овдје се налазе дигитализовани сви српски часописи на подручју Хрватске, Славоније и Далмације који су излазили до 1918. године. То овај фонд чини изузетно драгоцјеним за све истраживаче овога периода српске, па и хрватске историје.

⁹³О самом фонду више: Predrag Brebanović, „Arhiv Srba u Hrvatskoj i zaostavština Ervina Peratonera“, str. 58–60.

7. СТУДИЈА СЛУЧАЈА 2 – ФОНД СЕПАРАТА ИЗ НАЦИОНАЛНЕ И СВЕУЧИЛИШНЕ КЊИЖНИЦЕ У ЗАГРЕБУ

Посебну драгоцјеност представља Збирка сепарата која се под сигнатуром 3.3.3.22 чува у Архиву Срба у Хрватској. Само коју годину након установљавања овог архива, тадашњи руководилац Филип Шкиљан иницирао је снимање грађе из фондова Националне и свеучилишне књижнице у Загребу. Ријеч о грађи везаној за Србе у Хрватској. Снимање је вршено циљано и са јасним планом. Од тих снимака радова из стручних и научних часописа, али и дијелова монографија, настала је збирка сепарата (посебних отисака). Тако су на једном мјесту обједињени сви радови писани о политичком, културном и сваком другом аспекту историје Срба у Хрватској, као и о њиховим културноисторијским споменицима. Уз материјал који је везан за историју Срба, у Збирци сепарата налазе се и чланци и студије о већинском становништву уколико су у питању везе са српском културом. Тако су ту похрањени и радови на археолошке теме (локалитети који се налазе на подручју насеља која су била или су и данас настањена српским становништвом) као и чланци и студије везани за културно-историјску баштину хрватскога народа у областима гдје су живјели и Срби. У овом случају није увијек било могуће да се географске зоне поклапају са онима које су обухваћене већином сепарата, па је грађа смјештана у друге кутије по текућим инвентарним бројевима.

Збирка сепарата формирана је управо по архивистичким начелима за комплетирање грађе, по областима и подручјима на којима су Срби чинили већину или знатан проценат становништва. Сав материјал је прецизно заведен, пописан и уређен. Сигнатуру чини ознака архива, ознака да је ријеч о сепаратима и инвентарни број (нпр. АСХ/С 1/08). Збирку чини 792 сепарата који су смјештени у укупно двадесет пет кутија. Но, самих чланака је, заправо, више, јер се у неколико случајева ради о адлигатима. Тако, рецимо, под сигнатуром АСХ/С 224/09 налазе се три увезана сепарата: *Фрањо Хорватић, Усташки злочини и терор у Копривници и околици 1944. и 1945. године*, Јово Ројчевић, *Рибњак је живио за Калник*; Крешимир Шаламон, *Из повијести ђурђевачког старог града*. Највећи број сепаратних целина формиран је на основу географских одредница:

Далмација: АСХ/С 1/08 – АСХ/С 18/08; АСХ/С 358/08

Лика: АСХ/С 19/08 – АСХ/С 39/08; АСХ/С 307/08 – АСХ/С 315/08; АСХ/С 558/09 – АСХ/С 559/09

Лика, Горски Котар, Кордун, Банија: АСХ/С 40/08 – АСХ/С 67/08

Горски Котар: АСХ/С 726/10 – АСХ/С 750/10

Банија, Истра, Источна Славонија: АСХ/С 68/08 – АСХ/С 90/08

Банија: АСХ/С 632/10 – АСХ/С 661/10

Западна и Источна Славонија: АСХ/С 91/08 – АСХ/С 116/08

Западна Славонија: АСХ/С 117/08 – АСХ/С 162/08; АСХ/С 359/09 – АСХ/С 394/09; АСХ/С 425/09 – АСХ/С 461/09; АСХ/С 597/10 – АСХ/С 620/10; АСХ/С 692/10 – АСХ/С 725/10

Источна Славонија: АСХ/С 621/10 – АСХ/С 631/10

Подравина: АСХ/С 163/08 – АСХ/С 224/08; АСХ/С 224/09 – АСХ/С 224/25/09

Мославина: АСХ/С 225/08 – АСХ/С 260/08

Билогора: АСХ/С 261/08 – АСХ/С 270/08

Сисак: АСХ/С 395/09 – АСХ/С 424/09

Карловац: АСХ/С 462/09 – АСХ/С 495/09

Славонија и Барања: ACX/C 539/09 – ACX/C 557/09
Сјеверозападна Хрватска: ACX/C 662/10 – ACX/C 691/10
Бјеловар: ACX/C 779/10 – ACX/C 790/10

Осим географских одредница, као логички контекст формирања одређене сепаратне целине појављују се и личности (под скупном ознаком, али и сепарати о Петру Прерадовићу) те хрватска историја и етнологија:

Повијест Хрватске: ACX/C 271/08 – ACX/C 306/08; ACX/C 496/09 – ACX/C 538/09
Знаменити Срби из Хрватске: ACX/C 316/08 – ACX/C 337/08
Петар Прерадовић: ACX/C 338/08 – ACX/C 357/08
Хрватска етнологија: ACX/C 560/10 – ACX/C 596/10
Хрватска етнологија и повијест: ACX/C 764/10 – ACX/C 778/10

Извјестан број сепарата није могао бити увршћен ни у једну од ових група (ACX/C 751/10 – ACX/C 763/10; ACX/C 791/10 – ACX/C 792/10), те се налазе у посебној кутији.

Премда овакво груписање и завођење сепарата одговара архивистичким принципима, оно помало отежава сналажење истраживачима. У архивском каталогу стоје, наиме, сигнатуре и називи сепаратних цјелина, али се претрага мора вршити детаљним проласком кроз цијели каталог. Стога овдје предлажемо оквирни модел другог каталога, по библиотечким принципима, и то прије свега ауторског. Уколико се он уради, то би омогућило лакшу претрагу, а и израду електронског каталога по угледу на онај који посједује Библиотека Архива Срба у Хрватској. Такође би нужно било, уз наслове, навести и библиографске одреднице часописа или монографија којима ови чланци и студије припадају, што је до сада учињено тек за неколико десетина сепарата.

1. **Altić-Slukan, Mirela**
Hidroregulacija Drave i njezini utjecaji na transformaciju prirodnog i kulturnog pejzaža Podravine / Mirela Altić-Slukan. - Koprivnica, 2002.
(ASH/S 186/08)
2. **Altić-Slukan, Mirela**
Kartografski izvori za povijest Đurđevca od srednjovjekovne utvrde do idealnog grada / Mirela Altić-Slukan. - Koprivnica, 2003.
(ASH/S 188/08)
3. **Andrić, Stanko**
Benediktanski samostan sv. Mihovila Arkandela na Rudini Zlatna dolina-vol. 4, br.1. / Stanko Andrić. - 1998.
(ASH/S 372/09)
4. **Andrić, Stanko**
Benediktinska opatija sv. Margarete u Grabovu i njezin odnos prema benediktinskom samostanu u Bijeli / Stanko Andrić. - 2005.
(ASH/S 136/08)
5. **Andrić, Stanko**
Slavonija-sažeti vodič prirodnih i kulturnopovijesnih zanimljivosti / Stanko Andrić. - Zagreb, 2004.
(ASH/S 374/09)
6. **Andrić, Stanko**
Voćin u srednjem vijeku / Stanko Andrić. - Slatina 2000.
(ASH/S 157/08)
7. **Ante Sekulić**
Srpsstvo u Podunavlju / Sekulić Ante. - 1995.1996.
(ASH/S 550/09)
8. **Antoljak, Stjepan**
Bukovica u srednjem vijeku / Stjepan Antoljak. - 1990.1991.
(ASH/S 2/08-3)
9. **Aranicki, O.**
Ognjeslav Utješinović Ostrožinski / O. Aranicki. - Zagreb, 1933.
(ASH/S 326/08)
10. **Arheologija Virovitičkog kraja**
Arheologija Virovitičkog kraja / . - Virovitica, 2001.
(ASH/S 212/08)
11. **Arhijerejsko namjesništvo glinsko...**
Arhijerejsko namjesništvo glinsko-popis parohija
(ASH/S 655/10)
12. **Arhijerejsko namjesništvo kostajničko**
Arhijerejsko namjesništvo kostajničko-dvorsko (popis radova)
(ASH/S 639/10)
13. **Arhijerejsko namjesništvo kostajničko ...**
Arhijerejsko namjesništvo kostajničko-popis parohija
(ASH/S 634/10/D)
14. **Babić, Dragutin**
Etničke promjene u strukturi stanovništva slavonskih županija između dvaju popisa (1991.- 2001.) / Dragutin Babić. - 2003.
(ASH/S 87/08)
15. **Babić, Dragutin**

Prikaz knjige Nikice Barića „Srpska pobuna u Hrvatskoj: 1990.-1995.“ Zagreb, 2005.g. / Dragutin Babić. - 2006.

(ASH/S 306/08)

16. Babić, Dragutin

Stigmatizacija Hrvata i Srba u prijeratnom, ratnom i poslijeratnom razdoblju / Dragutin Babić. - 2006.

(ASH/S 305/08)

17. Babić, Dragutin

Suživot Hrvata i Srba u prijeratnom, ratnom i poslijeratnom razdoblju-implicitna kritika interpretacije rata u Hrvatskoj kao etničkog sukoba / Dragutin Babić. - 2004.

(ASH/S 283/08)

18. Babić, Dragutin

Utjecaj tranzicije i rata na oblikovanje nekih segmenata nacionalnog identiteta Hrvata i Srba (empirijsko istraživanje: bivši ratni prostori zapadne i istočne Slavonije / Dragutin Babić. - 2005.

(ASH/S 93/08)

19. Bach, Ivan

Prilozi povijesti srpskog slikarstva u Hrvatskoj od kraja XVII do kraja XVIII st. Stari srpski zlatari u Hrvatskoj / Ivan Bach. - 1949. Zagreb, 1969.

(ASH/S 286/08)

20. Bačić, Stanko

Perušić-župa Marijina Uznesenja u Zadarskoj nadbiskupiji / Stanko Bačić. - Split, 1989.

(ASH/S 11/08)

21. Bačko, Aleksandar

Doseljavanje Cincara i Grka u Slavonski Brod i okolinu / Aleksandar Bačko. - Beograd, 2003.

(ASH/S 548/09)

22. Baćani, Tomo

Podravsko-slatinski kraj / Tomo Baćani. - Podravska Slatina, 28.09.1991.

(ASH/S 368/09)

23. Bajić, Nada

Rusnaci (Rusini) / Nada Bajić. - Vinkovci, 2003.

(ASH/S 282/08)

24. Balen, Šime

Djetinjstvo na Rakovcu / Šime Balen. - 1998.

(ASH/S 470/09)

25. Baletić-Wertheimer, Alica

Demografski i etnički sastav stanovništva (poseban osvrt na vukovarsko područje) / Alica Baletić-Wertheimer. - Osijek, 1994.

(ASH/S 82/08)

26. Balog, Zdenko

Crkva Svetog Križa-svjedok prvih stoljeća Križevaca / Zdenko Balog. - 1997.

(ASH/S 663/10/D)

27. Balog, Zdenko

Građa za najraniju povijest župe Lemeš-Đurđić / Zdenko Balog. - 1997.

(ASH/S 663/10/H)

28. Balog, Zdenko

Građa za toponomastiku i hagiografiju Kalničkog kraja / Zdenko Balog. - Križevci, 2004.

(ASH/S 222/08)

29. Balog, Zdenko

Potkalnička grupa crkva-utvrda / Zdenko Balog. - 2003.

(ASH/S 218/08)

30. Balog, Zdenko

Župna crkva u Miholcu kod Križevaca u kontekstu obrambenog sustava potkalničkog kraja / Zdenko Balog. - 1997.

(ASH/S 663/10/I)

31. Balta, Ivan

Povijest Nijemaca i Austrijanaca u kotaru Orahovica s posebnim osvrtom na sela Bankovci i Čačinci (u 19. i početkom 20. stoljeća) / Ivan Balta. - 2001.

(ASH/S 442/09)

32. Bančić, Slavko

Davorin Trstenjak i Kostajnica / Slavko Bančić

(ASH/S 653/10)

33. Baričević, Doris

Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. stoljeća s područja kotara Sisak / Doris Baričević. - Zagreb, 1967.

(ASH/S 76/08)

34. Baričević, Doris

Unutarnje uređenje župne crkve Majke Božje Snježne u Kutini i kapela na Gojlu / Doris Baričević. - Kutina, 2002.

(ASH/S 249/08)

35. Barić, Nikica

Je li 1995. godine Hrvatska počinila etničko čišćenje Srba? / Nikica Barić. -

(ASH/S 524/09)

36. Barić, Nikica

Je li 1995. godine Hrvatska počinila etničko čišćenje Srba? / Nikica Barić. - 2004.

(ASH/S 300/08)

37. Barić, Nikica

O djelovanju Filozofskog fakulteta u Petrinji za vrijeme Republike Srpske Krajine, 1991.-1995. / Nikica Barić. - 2003.

(ASH/S 641/10)

38. Batorović, Mato

Iz crkvene povijesti Bapske / Mato Batorović. - 1999.

(ASH/S 71/08)

39. Bauer, Ernest

Der lowe vom Isonzo, Feldmarschall Svetožar Borojević de Bojna 1-75 / Ernest Bauer. - Graz, Wien, Köln, 1985.

(ASH/S 323/08)

40. Bauer, Ernest

Der lowe vom Isonzo, Feldmarschall Svetožar Borojević de Bojna 76-159 / Ernest Bauer. - Graz, Wien, Köln, 1985.

(ASH/S 324/08)

41. Bedić, Marko

Četiri dvorca obitelji Erdody u Moslavini / Marko Bedić. - 2001.

(ASH/S 246/08)

42. Bedić, Marko

Iz povijesti Jelen-grada / Marko Bedić. - Zagreb, 2002.

(ASH/S 251/08)

43. Bedić, Marko

Naselja Moslavine / Marko Bedić. - 1998.

- (ASH/S 239/08)
- 44. Begović, Branko**
Tri stoljeća Pitomače / Branko Begović. - Pitomača, 1985.
(ASH/S 171/08)
- 45. Bekić, Luka**
Prilog istraživanju posjeda i utvrde Čanjevo / Luka Bekić. - Križevci, 2004.
(ASH/S 220/08)
- 46. Belaj, Vitomir**
Gornji Bogičevci-skice za monografiju poharanoga naselja grada Studia ethnologica Croatica 12/13 / Vitomir Belaj
(ASH/S 391/09)
- 47. Belaj, Vitomir**
Gornji Bogičevci-skice za monografiju poharanoga naselja(grada) / Vitomir Belaj. - 2000./2001.
(ASH/S 597/10)
- 48. Beleta, Stjepan**
Reljef Moslavine / Stjepan Beleta. - 1993.1994.
(ASH/S 232/08)
- 49. Benediktinska opatija ...**
Benediktinska opatija sv. Mihovila Rudina / . - Požega, 1997.
(ASH/S 456/09)
- 50. Benković, Stjepan**
Moje selo Poljana / Stjepan Benković
(ASH/S 546/09)
- 51. Benković, Stjepan**
Školske spomenice kao povijesni izvor za prošlost pakračko-lipičkog kraja / Stjepan Benković. - Pakrac-Lipik, 2005.
(ASH/S 115/08)
- 52. Berholc, Maks**
Među rodoljubima, kupusom, svinjama i varvarima Spomenici i grobovi NOR 1947-1965.g. / Maks Berholc
(ASH/S 500/09)
- 53. Bibliografija o Križevačkoj županiji ...**
Bibliografija o Križevačkoj županiji i Varaždinskom generalatu / . - 2003.
(ASH/S 673/10)
- 54. Blaha, Karel**
Obyvatelstvo Dežanovce a okoli / Karel Blaha. - 2003.
(ASH/S 111/08)
- 55. Blaha, Karlo**
Dežanovac za II svj. rata Vrela br. 23/24 / Karlo Blaha. - 2004.
(ASH/S 359/09)
- 56. Blaha, Karlo**
Dežanovac-hrvatsko selo nastalo uz ruševine srednjovjekovne utvrde / Karlo Blaha. - Prosinac, 1999.
(ASH/S 440/09)
- 57. Blaha, Karlo**
Sokolovac-postanak i razvoj naselja / Karlo Blaha
(ASH/S 95/08)
- 58. Blaha, Karlo**
Sokolovac-postanak i razvoj naselja / Karlo Blaha. - 2004.

(ASH/S 444/09)

59. Blaha, Karlo

Sv. Duh – Dežanovac Tragom povijesti središnjeg dijela zapadnog Poilovlja / Karlo Blaha
(ASH/S 96/08)

60. Blažek, Dubravka

Pregled povijesti Koprivničke Podravine u 16. stoljeću / Dubravka Blažek. - 1996.
(ASH/S 199/08)

61. Blažeković, Stjepan

Živ svjedok gudovačke tragedije / Stjepan Blažeković
(ASH/S 670/10)

62. Blažeković, Stjepan

Živ svjedok gudovačke tragedije / Stjepan Blažeković
(ASH/S 785/10)

63. Bobovec, Ana

Grad Moslavina u svjetlu dosadašnjih arheoloških istraživanja / Ana Bobovec. - 1993.
(ASH/S 230/08)

64. Bobovec, Ana

Kasnosrednjovjekovni Međurić – crtice iz povijesti / Ana Bobovec. - Kutina, 1998.1999.
(ASH/S 243/08)

65. Bobovec, Ana

Kasnosrednjovjekovno arheološko nalazište Kraljeva Velika Muzejski vjesnik, br. 18 /
Bobovec Ana. - 1996.
(ASH/S 502/09)

66. Bobovec, Ana

Kratak prikaz prve faze istraživanja na višeslojnom pretpovijesnom arheološkom lokalitetu
Gradina Marić u Mikleuškoj / Ana Bobovec. - 1990.
(ASH/S 662/10)

67. Bobovec, Ana

Moslavina u svjetlu najnovijih nalaza iz rimskog doba / Ana Bobovec. - 2001.
(ASH/S 245/08)

68. Bobovec, Ana

Plovdin grad-kasnosrednjovjekovno gradište barovitog tipa (wasserburg) / Ana Bobovec. -
1994.
(ASH/S 669/10)

69. Bobovec, Ana

Rimsko arheološko nalazište Kutinska lipa u Kutini / Ana Bobovec. - 2005.
(ASH/S 260/08)

70. Bobovec, Ana

Srednjovjekovni arheološki lokaliteti na području općina Kutina i Garešnica / Ana
Bobovec. - 1991.
(ASH/S 228/08)

71. Bobovec, Ana

Srednjovjekovni arheološki lokaliteti na području općina Kutina i Garešnica / Ana
Bobovec
(ASH/S 663/10)

72. Bobovec, Ana,

Arheološka topografija područja grada Kutine / Ana Bobovec. - 1998.
(ASH/S 240/08)

73. Bodrožić, Milica

Slavonija 1943.u dokumentima ZAVNOH-a / Milica Bodrožić. - 1974.

- (ASH/S 610/10)
- 74. Bogović, Mile**
Oštarije i crkva Blažene Djevice Marije od Čudesu / Mile Bogović. - Ogulin, 2002.
(ASH/S 65/08)
- 75. Boneta, Željko**
Konfesionalna i religijska identifikacija u Gorskom kotaru, Istri i Lici / Željko Boneta. - 2004.
(ASH/S 740/10)
- 76. Borčić, Vera**
Zbirka ikona Odjela Srba u Hrvatskoj / Vera Borčić. - Zagreb, 1974.
(ASH/S 289/08)
- 77. Borčić, Vera**
Zbirka umjetnički obrađenog metala Odjela Srba u Hrvatskoj / Vera Borčić. - Zagreb, 1971.
(ASH/S 292/08)
- 78. Bordević, feldmaršal**
„O ratu protiv Italije“ od feldmaršala Bordevića / feldmaršal Bordević
(ASH/S 321/08)
- 79. Borovček, Andrija**
Banija IV / Andrija Borovček. - 2003.
(ASH/S 477/09)
- 80. Bosanac, Gojko**
Prilozi za monografiju sela Donji Grahovljani / Gojko Bosanac
(ASH/S 611/10)
- 81. Bosendorfer, Josip**
Crte iz slavonske povijesti / Josip Bosendorfer. - 1910.
(ASH/S 98/08)
- 82. Bošković, Jovan**
NDH drugi put / Jovan Bošković. - Beograd, 1999.
(ASH/S 534/09)
- 83. Bošković-Stulli, Maja**
Drenovac / Maja Bošković-Stulli. - 2006.
(ASH/S 445/09)
- 84. Božić, Rafael**
Prodor srpstva kroz pravoslavlje u Ravnim kotarima i Bukovici / Rafael Božić. - 1999.
(ASH/S 2/08-2)
- 85. Bradić, Neven**
Grkokatolički biskupski dvor u Strmcu pribičkom / Neven Bradić. - 1999.
(ASH/S 715/10)
- 86. Braun-Repanić, Mirjana**
Stilska obilježja i tematika štafelajnih slika u crkvi Majke Božje Snježne u Kutini / Mirjana Repanić-Braun. - Kutina, 2002.
(ASH/S 255/08)
- 87. Brborić, Veljko**
Razvoj ćirilice do Vuka: reforma Save Mrkalja, Znak XV/21-22: 70-73 / Veljko Brborić. - 1987.
(ASH/S 791/10)
- 88. Brešić, Vinko**
Knjiga o Virovitici / Vinko Brešić. - Virovitica, 1999.
(ASH/S 205/08)

- 89. Brkić, Zvonko**
Bilogorska sjećanja / Zvonko Brkić. - Grubišno Polje, 1969.
(ASH/S 118/08)
- 90. Brozović, Ruža**
Kratka rakovačka inventura / Ruža Brozović. - 1998.
(ASH/S 469/09)
- 91. Budak, Neven**
Križevci u srednjem vijeku / Neven Budak. - 1992.
(ASH/S 663/10/C)
- 92. Bulat, Mirko**
Novi rimski vojnički natpis iz Novog Naselja kod Pakraca / Mirko Bulat. - 2001.
(ASH/S 110/08)
- 93. Buturac, Josip**
Crkveno-kulturna povijest Požege i okolice 1227.-1977. str. 114-193 / Josip Buturac. - Zagreb, 1977.
(ASH/S 365/09)
- 94. Buturac, Josip**
Crkveno-kulturna povijest Požege i okolice 1227.-1977. str. 1-99 / Josip Buturac. - Zagreb, 1977.
(ASH/S 364/09)
- 95. Buturac, Josip**
Iz povijesti župa Sisačkog kraja / Josip Buturac. - Petrinja, 1967.
(ASH/S 47/08)
- 96. Buturac, Josip**
Katolička crkva u Slavoniji za turskoga vladanja / Josip Buturac. - Zagreb 1970.
(ASH/S 693/10/A)
- 97. Buturac, Josip**
Naseljavanje grada Požege 1691.-1900. / Josip Buturac. - Slavonska Požega, 1966.
(ASH/S 451/09)
- 98. Buturac, Josip**
Povijesni počeci Bjelovara / Josip Buturac. - 1990.
(ASH/S 267/08)
- 99. Buturac, Josip**
Povijest rimokatoličke župe Bjelovar / Josip Buturac. - Bjelovar, 1970.
(ASH/S 262/08)
- 100. Buturac, Josip**
Povijest Rovišća / Josip Buturac. - Rovišće, 2003.
(ASH/S 270/08)
- 101. Buturac, Josip**
Povijest Rovišća / Josip Buturac. - Rovišće 2003.
(ASH/S 686/10)
- 102. Buturac, Josip**
Požega i okolica u srednjem vijeku / Josip Buturac. - 1995.
(ASH/S 454/09)
- 103. Buturac, Josip**
Vrbovec i okolica 1134.-1984. / Josip Buturac. - Vrbovec 1984.
(ASH/S 681/10)
- 104. Buturac, Josip**
Vrbovec u srednjem vijeku / Josip Buturac. - 1989.
(ASH/S 679/10)

- 105. Buturac, Lojzo**
Osam stoljeća župe Gore / Lojzo Buturac. - Petrinja, 2004.
(ASH/S 408/09)
- 106. Buzov, Marija**
Segestika i Siscija-topografija i povijesni razvoj Prilozi instituta za arheologiju u Zagrebu-
vol. 10 / Marija Buzov. - 1993.
(ASH/S 422/09)
- 107. Buzov, Snježana**
Vlaško pitanje i osmanlijski izvori / Snježana Buzov. - 1992.
(ASH/S 297/08)
- 108. Bzik, Mijo**
Ustaška pobjeda / Mijo Bzik
(ASH/S 506/09)
- 109. Crkvenčić, Ivan**
Srpsko svojatanje dijela teritorija Republike Hrvatske u svijetu nekih demografskih
podataka / Ivan Crkvenčić. - Zagreb, 1993.
(ASH/S 298/08)
- 110. Crnić-Grotić, Vesna**
Protection of minority languages in Croatia / Vesna Crnić-Grotić. - 1991.
(ASH/S 519/09)
- 111. Cvekan, Paškal**
Čuntić i Hrastovica-franjevački samostani na Baniji / Paškal Cvekan. - Zagreb, 1990.
(ASH/S 49/08)
- 112. Cvekan, Paškal**
Franjevci u Ivaniću / Paškal Cvekan. - Kloštar Ivanić 1979.
(ASH/S 680/10)
- 113. Cvekan, Paškal**
Kalinovac-selo i župa / Paškal Cvekan. - Virovitica, 1991.
(ASH/S 172/08)
- 114. Cvekan, Paškal**
Podravske Sesvete – selo i župa / Paškal Cvekan. - Podravske Sesvete, 1994.
(ASH/S 175/08)
- 115. Cvekan, Paškal**
Župa i selo Ferdinandovac / Paškal Cvekan. - Ferdinandovac, 1974.
(ASH/S 166/08)
- 116. Cviko-Hafizović, Fazileta**
Grad Požega kao sjedište Požeškog sandžaka - urbani i privredni razvoj u 16. stoljeću /
Fazileta Cviko-Hafizović. - Zagreb, 1994.
(ASH/S 453/09)
- 117. Cvitanović, Đurđica**
Crkva sv. Nikole u Karlovcu, arhitektonske i ikonografske odlike / Đurđica Cvitanović. -
Zagreb, 1989.
(ASH/S 45/08)
- 118. Cvitanović, Đurđica**
Franjevački samostani u Baniji / Đurđica Cvitanović
(ASH/S 634/10/C)
- 119. Cvitanović, Đurđica**
Parohijska crkva sv. Nikole u Karlovcu i njezin graditelj Josip Štiller / Đurđica Cvitanović.
- Novi Sad, 1974.
(ASH/S 42/08)

- 120. Cvitanović, Đurđica**
Visoka vrijednost barokne umjetničke baštine u Virovitici / Đurđica Cvitanović. - 1994.
(ASH/S 721/10)
- 121. Cvitanović, Đurđica**
Župa Hrastovica Petrinjski zbornik, br. 5-6 / Đurđica Cvitanović. - 2003.
(ASH/S 402/09)
- 122. Čalić, Dušan**
Značaj partijskog savjetovanja Slavonije (25.-27.12.1942.) za razvoj NOP u Slavoniji / Dušan Čalić. - 1963.
(ASH/S 609/10)
- 123. Čapo, Jasna**
Proljetni ciklus godišnjih običaja na Silbi / Jasna Čapo. - 1983.
(ASH/S 575/10)
- 124. Čapo-Žmegač, Jasna**
Etnografija, svagdan i blagdan hrv. puka, I dio / Jasna Čapo-Žmegač. - Zagreb 1998.
(ASH/S 747/10/A)
- 125. Čapo-Žmegač, Jasna**
Etnografija, svagdan i blagdan hrv. puka, II dio / Jasna Čapo-Žmegač. - Zagreb 1998.
(ASH/S 747/10/B)
- 126. Čapo-Žmegač, Jasna**
Etnografija, svagdan i blagdan hrv. puka, III dio / Jasna Čapo-Žmegač. - Zagreb 1998.
(ASH/S 748/10/C)
- 127. Čapo-Žmegač, Jasna**
Pogled izvana: Hrvatska i model balkanske obitelji / Jasna Čapo-Žmegač
(ASH/S 753/10/H)
- 128. Čavrak, Vladimir**
Kapela sv. Jurja u Letovancima / Vladimir Čavrak. - 2001.
(ASH/S 50/08)
- 129. Čazma u prošlom mileniju ...**
Čazma u prošlom mileniju. - Zagreb 2001.
(ASH/S 664/10/C)
- 130. Čazma u prošlosti i danas ...**
Čazma u prošlosti i danas. - Čazma 1979.
(ASH/S 664/10/E)
- 131. Čebotarev, Andrej**
Prilog za raspravu o Vlasima na petrinjskom području Petrinjski zbornik 1 / Andrej Čebotarev. - 1998.
(ASH/S 398/09)
- 132. Čelebt, Elvijaš**
Putopis / Elvijaš Čelebt. - Sarajevo, 1996.
(ASH/S 105/08)
- 133. Čepin**
Čepin / . - Čepin 2009.
(ASH/S 631/10)
- 134. Černelić, Milana**
Prilog poznavanju kulturnopovijesne metode u hrvatskoj / Milana Černelić. - 2007.
(ASH/S 752/10)
- 135. Članak iz Pravoslavlja ...**
Članak iz Pravoslavlja - zablistala nova svetinja u Buzeti
(ASH/S 648/10)

- 136. Čolak, Tode**
Potreti (Mihovil - Pavlek Miškina), knjiga II / Tode Čolak. - Beograd 1976.
(ASH/S 757/10)
- 137. Čubrilović, Vasa**
Osnovi nacionalnih preporoda Hrvata i Srba u prvoj polovini XIX veka, str. 24-61 / Vasa Čubrilović
(ASH/S 753/10/B)
- 138. Čubrilović, Vasa**
Osnovi nacionalnih preporoda Hrvata i Srba u prvoj polovini XIX veka, str.1-23 / Vasa Čubrilović
(ASH/S 753/10/A)
- 139. Čubrilović, Vasa**
Teze za naučni skup: Vojne krajine u jugoslovenskim zemljama do karlovačkog mira 1699, do sjedinjenja Vojne krajine u Hrvatskoj 1881. (Vasa Čubrilović) / Vasa Čubrilović. - Beograd 18.6.1997
(ASH/S 753/10/D)
- 140. Čučković, Lazo**
Arheološka problematika zapadne Banije / Lazo Čučković
(ASH/S 46/08)
- 141. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Kolektivno i individualno nasilje u običajima sklapanja braka / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1995.-1997.
(ASH/S 595/10)
- 142. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Običajno pravo, njegova primjena i proučavanje do polovine 20. stoljeća / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1984.
(ASH/S 570/10)
- 143. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Oblici sklapanja braka u tradiciji srednje Dalmacije / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1986.
(ASH/S 568/10)
- 144. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Procesi društvenog razvoja u selu Zaice na Papuku / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1983.
(ASH/S 577/10)
- 145. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Procesi društvenog razvoja u selu Zaile na Papuku / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1983.
(ASH/S 693/10)
- 146. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Promjene seoske porodice i običajnog ponašanja pri sklapanju braka / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1983.
(ASH/S 569/10)
- 147. Čulinović-Konstatinović, Vesna**
Zadružna i nuklearna porodica sjeverne Hrvatske / Vesna Čulinović Konstatinović. - 1974.
(ASH/S 571/10)
- 148. Čuljat, Marko**
Lika-vodič jednog novinara 1-149 str. / Marko Čuljat. - Gospić, 2005.
(ASH/S 22/08)
- 149. Čuljat, Marko**

- Lika-vodič jednog novinara 150-301 str. / Marko Čuljat. - Gospić, 2005. (ASH/S 22/08)
- 150. Čuljat, Marko**
Lika-vodič jednog novinara 302-415 str. / Marko Čuljat. - Gospić, 2005. (ASH/S 22/08)
- 151. Čutura, Vlado**
Grkokatolici na Žumberku: ohrabruje okupljanje mladih u žumberačkom području / Vlado Čutura. - 2007. (ASH/S 707/10)
- 152. Čelap, Lazar**
Politička pripadnost Srijema u god. 1848-49. / Lazar Čelap. - Zagreb, 1957. (ASH/S 77/08)
- 153. Čuk, Juraj**
Stara prošlos Garića i njegova kraja / Juraj Čuk. - Bjelovar, 1934. (ASH/S 261/08)
- 154. Čurić, Hajrudin**
Arhivska zbirka Vladimira Desnice (prilozi radu Obrovačkog odbora i Ustanku u Bosni 1875.-1878.) str. 1-89 / Hajrudin Čurić. - Sarajevo, 1971. (ASH/S 7/08)
- 155. Čurić, Hajrudin**
Arhivska zbirka Vladimira Desnice (prilozi radu Obrovačkog odbora i Ustanku u Bosni 1875.-1878.) str. 91-186. / Hajrudin Čurić. - Sarajevo, 1971. (ASH/S 7/08)
- 156. Daić, Dušan**
Kronologija sela Subocka, Slavonski trokut i okolina, zap. Slavonija-prvi dio / Dušan Daić. - Beograd, 2001. August (ASH/S 544/09)
- 157. Dakić, Dragan**
Prilozi za monografiju Donji Grahovljani / Dragan Dakić. - Donji Grahovljani, 1983. (ASH/S 452/09)
- 158. Dakić, Mile**
Srpska Krajina str. 1-47 / Mile Dakić. - Knin, 1994. (ASH/S 277/08)
- 159. Dakić, Mile**
Srpska Krajina str. 48-95 / Mile Dakić. - Knin, 1994. (ASH/S 278/08)
- 160. Damjanović, Dragan**
Kulturna djelatnost generala Mikašinovića / Dragan Damjanović. - 2003. (ASH/S 187/08)
- 161. Danica - hrvatski katolički ...**
Danica - hrvatski katolički kalendar 1991. (ASH/S 739/10)
- 162. Daruvar**
Daruvar. - 1975. (ASH/S 140/08-2)
- 163. Definitivni rezultati popisa ...**
Definitivni rezultati popisa stanovništva od 31. marta 1931. godine - knjiga II / . - Beograd, 1938. (ASH/S 508/09)
- 164. Delač-Petković, Karmen**

Šezdeseta obljetnica Kulturnog-prosvjetnog društva Hrvatska čitaonica sela Kutli-Gorski kotar / Karmen Delač-Petković. - 1996.

(ASH/S 741/10)

165. Delnice 1481.-1981.

Delnice 1481.-1981.. - Delnice 1981.

(ASH/S 726/10)

166. Despot, M.

Uz 115 godišnjicu Društva za povestnicu jugoslavensku, preteče JAZU-i / M. Despot. - 1965.

(ASH/S 759/10)

167. Despot, Zvonimir

Vrijeme zločina Novi prilozi za povijest koprivničke Podravine 1941.-1948. / Zvonimir Despot. - Zagreb-Sl. Brod 2007.

(ASH/S 224/15/09)

168. Dizdar, Zdravko

Logori na području sjeverozapadne Hrvatske u toku Drugog svjetskog rata / Zdravko Dizdar

(ASH/S 671/10)

169. Dizdar, Zdravko

Logori na području sjeverozapadne Hrvatske u toku Drugog svjetskog rata 1941.-1945.g. / Zdravko Dizdar. - 1990.

(ASH/S 224/1/09)

170. Dizdar, Zdravko

Ljudski gubici logora Danica kraj Koprivnice 1941.-1942. / Zdravko Dizdar. - 2002.

(ASH/S 672/10)

171. Dizdar, Zdravko

Oružane jedinice NDH i okupatora u Bjelovaru i na području bjelovarskog okruga u toku rata 1941.-1945. / Zdravko Dizdar. - 1990.

(ASH/S 779/10)

172. Dizdar, Zdravko

Politika ljevice na području Koprivnice od 1929. do 1941.godine / Zdravko Dizdar. - 2002.

(ASH/S 224/21/09)

173. Dizdar, Zdravko

Pregled razvitka narodnooslobodilačkog pokreta u Podravini 1942. godine / Zdravko Dizdar. - 1982.

(ASH/S 224/7/09)

174. Dizdar, Zdravko

Teror okupatora i ustaša i aktivnost NOP-a u Bjelovaru 1941.-1945. / Zdravko Dizdar

(ASH/S 780/10)

175. Dobronić, Lelja

Biskupska Dubrava / Lelja Dobronić. - 2004.

(ASH/S 677/10)

176. Dobronić, Lelja

Iz prošlosti Glogovnice / Lelja Dobronić. - Križevci 1999.

(ASH/S 663/10/B)

177. Dobronić, Lelja

Kulturno-povijesni značaj pojave redova na tlu istočne Slavonije / Lelja Dobronić. - 1995.

(ASH/S 83/08)

178. Dobronić, Lelja

Posjedi i sjedišta ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj str. 60-123 / Lelja Dobronić. - Zagreb, 1984.

(ASH/S 272/08)

179. Dobronić, Lelja

Posjedi i sjedišta ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj str. 9-59 / Lelja Dobronić. - Zagreb, 1984.

(ASH/S 271/08)

180. Dobronić, Lelja

Svetište Majke Božje Garičke i plemići iz Paližne / Lelja Dobronić. - Zagreb, 1998.

(ASH/S 238/08)

181. Dobronić, Ljelja

Vaška i kraj oko Vaške u srednjem vijeku / Ljelja Dobronić. - Virovitica, 1986.

(ASH/S 387/09)

182. Dobrotvorna gospojinska društva ...

Dobrotvorna gospojinska društva (imenik gospojinskih društava u Hrvatskoj i Slavoniji). - 1908.

(ASH/S 769/10)

183. Dočkal, Kamilo

Pavlini samostan sv. Benedikta u Bakvi / Kamilo Dočkal. - 2001.2002.

(ASH/S 458/09)

184. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području - str. 275-349. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09 II)

185. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području 1918.-1945. -str. 504-574. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09 VI)

186. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području 1918.-1945.- str.124-199. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09)

187. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području str. 402-451. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09 IV)

188. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području.- str. 200-274. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09 I)

189. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području.- str. 351-401. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09 III)

190. Dokumenti i materijali ...

Dokumenti i materijali o radničkom i NOP-u na novogradiškom i okučanskom području.- str. 452-503. - Slavonski Brod, 1971.

(ASH/S 495/09 V)

191. Dovranić, Tomislav

Struktura i kretanje broja stanovnika Petrinje 1690.-2001. g. Petrinjski zbornik, br. 5-6 / Tomislav Dovranić. - 2003.

(ASH/S 403/09)

192. Drago, Kovačević

Krajina u dogovorenom ratu / Kovačević Drago

(ASH/S 535/09)

193. Drago, Roksandić

Ljudska i građanska prava i otvorena pitanja personalne i kulturne autonomije Srba u Hrvatskoj / Roksandić Drago. - 1990.

(ASH/S 527/09)

194. Dragutin, Babić

Suživot Hrvata i Srba u prijeratnom, ratnom i poslijeratnom razdoblju / Babić Dragutin. - 2004.

(ASH/S 530/09)

195. Dražen, Nožinić

Postupci za olakšavanje umiranja na Baniji / Nožinić Dražen. - 1990.

(ASH/S 576/10)

196. Drechsler, Branko

Petar Preradović / Branko Drechsler. - Zagreb, 1903.

(ASH/S 356/08)

197. Dretar, Milivoj

Povijest ludbreške židovske zajednice / Milivoj Dretar. - 2004.

(ASH/S 224/19/09)

198. Dubić, Slavoljub

Poljoprivreda Jugoslavije između dva rata / Slavoljub Dubić

(ASH/S 566/10)

199. Dubravica, Branko

Vojska antifašističke Hrvatske (1941.-1945.) / Branko Dubravica. - Zagreb, 1996.

(ASH/S 770/10)

200. Duhaček, Antun

SKOJ u novogradiškoj gimnaziji i području njenog djelovanja / Antun, Duhaček. - Nova Gradiška, 1985.

(ASH/S 549/09)

201. Duhaček, Antun

Četrdeset prva u novogradiškom kraju, str. 1-51 / Antun Duhaček. - Nova Gradiška 1984.

(ASH/S 615/10)

202. Duhaček, Antun

Četrdeset prva u novogradiškom kraju, str. 242-297 / Antun Duhaček. - Nova Gradiška 1984.

(ASH/S 619/10)

203. Duhaček, Antun

Četrdeset prva u novogradiškom kraju, str. 299-357 / Antun Duhaček. - Nova Gradiška 1984.

(ASH/S 620/10)

204. Duhaček, Antun

Četrdest prva u novogradiškom kraju, str. 106-191 / Antun Duhaček. - Nova Gradiška 1984.

(ASH/S 617/10)

205. Duhaček, Antun

- Četrdest prva u novogradiškom kraju, str. 193-241 / Antun Duhaček. - Nova Gradiška 1984.
(ASH/S 618/10)
- 206. Duhaček, Antun**
Četrdest prva u novogradiškom kraju, str. 52-105 / Antun Duhaček. - Nova Gradiška 1984.
(ASH/S 616/10)
- 207. Durman, Aleksandar**
O geostrateškom položaju Siscije / Aleksandar Durman
(ASH/S 412/09)
- 208. Dušković, Vesna**
Crkveno krštenja kao oznaka etničkog identiteta / Vesna Dušković
(ASH/S 582/10)
- 209. Dvoržak, Stanko**
Djetinjstvo u Šimunićevoj / Stanko Dvoržak. - 1999.
(ASH/S 465/09)
- 210. Đaić, Bogdan**
Pisanica - uspomene i sjećanja / Bogdan Đaić. - 1990.
(ASH/S 132/08)
- 211. Đaić, Bogdan**
Velika Pisanica - uspomene i sjećanja / Bogdan Đaić. - 1991.
(ASH/S 133/08)
- 212. Đaković, Branko**
Reliquiae reliquiarum - Mi prijašnji nismo više isti / Branko Đaković. - 2000. 2001.
(ASH/S 158/08)
- 213. Đaković, Branko**
Reliquiae reliquiarum - mi prijašnji nismo više isti / Branko Đaković. - 2000. 2001.
(ASH/S 753/10)
- 214. Đorđić, Petar**
Historija srpske ćirilice / Petar Đorđić. - 1971.
(ASH/S 792/10)
- 215. Đurić, Borislav**
Tenja u NOB / Borislav Đurić. - Beograd 1985,
(ASH/S 628/10)
- 216. Đurić, Ljubomir**
Čerkezovački NOP odred 1941. godine / Ljubomir Đurić
(ASH/S 659/10)
- 217. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 101-124
(ASH/S 699/10)
- 218. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 1-25
(ASH/S 695/10)
- 219. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 125-160
(ASH/S 700/10)
- 220. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 161-218
(ASH/S 701/10)
- 221. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 26-50

- (ASH/S 696/10)
- 222. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 51-100
(ASH/S 698/10)
- 223. Egzodus Srba ...**
Egzodus Srba zlatne doline, str. 51-93
(ASH/S 697/10)
- 224. Emisija drugog programa ...**
Emisija drugog programa Radija Zagreb-Pod starim i novim krovovima. - Zagreb, 27.2.1981.
(ASH/S 742/10)
- 225. Erceg, Ivan**
Pregled stanovništva tokom dva decenija (1768-1789) u Karlovačkom generalatu (Hrv. Vojna krajina) / Ivan Erceg. - Zagreb, 1985.
(ASH/S 44/08)
- 226. Erjavec, Zvonimir**
Španovački rodoslov / Zvonimir Erjavec. - Požega, 2006.
(ASH/S 116/08)
- 227. Erlich, Vera St.**
Jugoslavenska porodica u transformaciji, str. 200-299 / Vera St. Erlich. - Zagreb 1971.
(ASH/S 776/10)
- 228. Erlich, Vera St.**
Jugoslavenska porodica u transformaciji, str. 400-485 / Vera St. Erlich. - Zagreb 1971.
(ASH/S 778/10)
- 229. Erlich, Vera St.**
Jugoslavenska porodica u transformaciji, str.100-199 / Vera St. Erlich. - Zagreb 1971.
(ASH/S 775/10)
- 230. Erlich, Vera St.**
Jugoslavenska porodica u transformaciji, str.1-99 / Vera St. Erlich. - Zagreb 1971.
(ASH/S 774/10)
- 231. Erlich, Vera St.**
Jugoslavenska porodica u transformaciji, str.300-399 / Vera St. Erlich. - Zagreb 1971.
(ASH/S 777/10)
- 232. Esih, Ivan**
Preradovićeve pisma Vatroslavu Bertiću / Ivan Esih
(ASH/S 342/08)
- 233. Evans, Arthur J.**
Na karlovačkom sajmu / Arthur J. Evans. - 2003.
(ASH/S 476/09)
- 234. Feletar, Dragutin**
Kratki pregled razvoja povijesnih cesta na području Hrvatske / Dragutin Feletar. - 2003.
(ASH/S 299/08)
- 235. Feletar, Dragutin**
O Ludbreškoj Podravini sredinom 18. stoljeća / Dragutin Feletar. - Koprivnica, 2004.
(ASH/S 191/08)
- 236. Feletar, Dragutin**
Spomenici kulture i povijesti u općini Koprivnica str. 1-69 / Dragutin Feletar. - Koprivnica, 1992.
(ASH/S 179/08)
- 237. Feletar, Dragutin**

Spomenici kulture i povijesti u općini Koprivnica str. 70-143 / Dragutin Feletar. - Koprivnica, 1992.

(ASH/S 180/08)

238. Feletar, Dragutin

Stara Rasinjska zdanja / Dragutin Feletar. - 1976.

(ASH/S 167/08)

239. Feletar, Dragutin

Virovitica-tradicija i suvremenost / Dragutin Feletar. - Virovitica, 2008.

(ASH/S 380/09)

240. Fotografije crkve

Fotografije crkve u Donjoj Rašenici

(ASH/S 600/10)

241. Frank, Andrija

Dopisi / Andrija Frank. - 1886.

(ASH/S 97/08)

242. Friganović, Mladen

Stanovništvo općine Križevci / Mladen Friganović. - 1990.

(ASH/S 224/11/09)

243. Fužine, Lič, Vrata...

Fužine, Lič, Vrata, Belo selo, Slavica, Benkovac / . - Fužine 1985.

(ASH/S 728/10)

244. Gajski, Vladimir

Novoselec u riječi i slici / Vladimir Gajski

(ASH/S 691/10)

245. Gajski, Vladimir

Župa Svetog uzvišenja Sv.Križa u Križu / Vladimir Gajski. - Križ 2007.

(ASH/S 682/10)

246. Gašljević, Katica

Neke crtice iz povijesti naselja viduševačkog kraja tijekom XVIII st. Petrinjski zbornik, br. 5-6 / Katica Gašljević. - 2003.

(ASH/S 400/09)

247. Gavrilović, Slavko

Daljsko vlastelinstvo Karlovačke mitropolije u XVIII stoleću / Slavko Gavrilović. - Novi Sad, 1967.

(ASH/S 78/08)

248. Gavrilović, Slavko

Prilog biografiji Save Mrkalja / Slavko Gavrilović. - 1956.1957.

(ASH/S 318/08)

249. Gerić, Božidar

Obrambeni sustavi i arhitektura sjeverozapadne Hrvatske u razdoblju 12. do 17. stoljeća / Božidar Gerić

(ASH/S 668/10)

250. Gerić, Božidar

Prilozi za povijest osnutka i razvoja grada Bjelovara / Božidar Gerić. - 1994.

(ASH/S 268/08)

251. Gjenaj, Nada

Žumberak - život i kultura / Nada Gjenaj

(ASH/S 706/10)

252. Goldstein, Ivo

Gledišta o objektivnosti i subjektivnosti u historijskom istraživanju prema novim njemačkim izdanjima / Ivo Goldstein. - 1981.

(ASH/S 747/10)

253. Goldstein, Ivo

Ponovno o Srbima u Hrvatskoj u 9. stoljeću / Ivo Goldstein. - 1984.

(ASH/S 294/08)

254. Goldstein, Slavko

1941. - godina koja se vraća (poglavlje o Glini) / Slavko Goldstein

(ASH/S 632/10/A)

255. Golec, Ivica

Petrinja - grad na braniku Hrvatske / Ivica Golec. - 1994.

(ASH/S 650/10)

256. Gorski kotar

Gorski kotar

(ASH/S 732/10)

257. Gotika u Bilogori

Gotika u Bilogori. - 1977.

(ASH/S 264/08)

258. Grad i selo u Gorskom kotaru na Kupi

Grad i selo u Gorskom kotaru na Kupi

(ASH/S 729/10)

259. Graovac, Igor

Civilne žrtve u sektoru Jug u - Oluji - i neposredno nakon / Igor Graovac. - 2005.

(ASH/S 520/09)

260. Gregorić, Pavle

NOP u zapadnoj Slavoniji ,Moslavini i bjelovarskom okrugu 1941. godine (sjećanja) / Pavle Gregorić

(ASH/S 781/10)

261. Gregurović, Snježana

Relacijska dimenzija etničkog identiteta: istraživanje etničkih kategorija na primjeru Petrinje Migracijske i etničke teme 21-3 / Snježana Gregurović. - 2005.

(ASH/S 404/09)

262. Grigor, Vitez

Autobiografija / Vitez Grigor. - Zagreb, 1997.

(ASH/S 329/08)

263. Grujić, Radoslav M.

Plemenski rječnik Ličko-krbavske županije / Radoslav M. Grujić. - Zagreb, 1917.

(ASH/S 24/08)

264. Grujić, Radoslav M.

Pravoslavna Srpska Crkva / Radoslav M. Grujić. - Kragujevac, 1989.

(ASH/S 276/08)

265. Grujić, Radoslav M.

Propast manastira Marče / Radoslav M. Grujić. - Zagreb, 1908.

(ASH/S 225/08)

266. Grujić, Radoslav M.

Prota Ruvarac i crkvena istorija / Radoslav M. Grujić. - Zagreb, 1910.

(ASH/S 226/08)

267. Grupa autora

„Prilozi poznavanju ikonopisa benkovačkog kraja“, „Dvije faze u političkom razvoju Save Bjelanovića“ / Rajko Milutinović, Kosta Vujičić. - Benkovac, 1987.

(ASH/S 10/08)

268. Grupa autora

„Salo debeloga jera libo azbukoprotres“ Save Mrkalja / Milan Moguš, Josip Vončina. - Zagreb, 1983.

(ASH/S 335/08)

269. Grupa autora

„Srpski glasnik“ Zajednice Srba za Rijeku, Istru i Gorski kotar br. 1 / Grupa autora. - Rijeka, 1993.

(ASH/S 53/08)

270. Grupa autora

„Srpski glasnik“ Zajednice Srba za Rijeku, Istru i Gorski kotar br. 2-3 / Grupa autora. - Rijeka, 1993.

(ASH/S 54/08)

271. Grupa autora

„Srpski glasnik“ Zajednice Srba za Rijeku, Istru i Gorski kotar br. 4-5 / Grupa autora. - Rijeka, 1993.

(ASH/S 55/08)

272. Grupa autora

„Srpski glasnik“ Zajednice Srba za Rijeku, Istru i Gorski kotar br. 6-7 / Grupa autora. - Rijeka, 1993.

(ASH/S 56/08)

273. Grupa autora

Arheološko-konzervatorska istraživanja crkve sv.Lovre kraj sela Crkvara u općini Orahovica (2003.g.) / Željko Tomićić, Siniša Krznar, Jasmina Osterman, Mario Novak. - 2004.

(ASH/S 443/09)

274. Grupa autora

Brestovac i Končanica / Grupa autora. - Daruvar, 1988.

(ASH/S 101/08)

275. Grupa autora

Burni i zanimljivi historijski tokovi na području općine Vrbovsko do 1941.g. / Grupa autora. - Vrbovsko, 1984.

(ASH/S 60/08)

276. Grupa autora

Crkva sv.Spasa na vrelu Cetine Sv. Spas na vrelu Cetine Problem Westwerka u hrvatskoj predromanici Katalog kamenih spomenika iz crkve sv. Spasa na vrelu Cetine / Grupa autora. - Split, 1995.

(ASH/S 14/08 A)

277. Grupa autora

Čazma, župna crkva Marije Magdalene / Tajana Pleše, Ana Ozinović-Bebek. - 2004.

(ASH/S 664/10/G)

278. Grupa autora

Članci Petar Preradović Ocjena Preradovićevih pjesama Nekoliko pabiraka po Preradovićevim pjesmama Utjecaj Kačićeve pjesmarice na Vuka i Preradovića Preradović prema glazbi Preradović kao kritik Preradović o „jeziku južnoslavenskom“ god.1844. / I. Trnski, F. Marković, M. Šrepel, V. Livadić, A. Petravić. - Zagreb 1872.1873.1889.1890.1891.1897.1902.

(ASH/S 355/08)

279. Grupa autora

Daruvar Katolička crkva sv. Trojstva u Daruvaru / Miroslav Kuzle, Vjenceslav Herout. - 1992.

(ASH/S 102/08)

280. Grupa autora

Daruvar u rimsko doba / Grupa autora. - 2005.

(ASH/S 114/08)

281. Grupa autora

Daruvarski kraj-vjerska struktura Tajna Podborja / Miroslav Kuzle, Miroslav Jilek. - 1995.

(ASH/S 147/08)

282. Grupa autora

Davor / Dragutin Ivančić, Ivica Relković. - Davor, 1998.

(ASH/S 430/09)

283. Grupa autora

Djelovanje organizacija Komunističke partije Hrvatske u Podravini uoči rata i u toku 1941.godine Bjelovarski partizanski odred / Zdravko Dizdar, Dobrila Pepo. - 1981.

(ASH/S 224/10/09)

284. Grupa autora

Donatorski natpis župana Gostihe iz crkve sv. Spasa u Cetini, Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, Bibliografija radova o crkvi sv. Spasa i arheološkim nalazima iz groblja oko nje / Grupa autora. - 1995.

(ASH/S 14/08 A)

285. Grupa autora

Gacka dolina-Otočac i Brinje br. 1, str. 8-9 / Grupa autora. - 1992.

(ASH/S 27/08)

286. Grupa autora

Geografske značajke i stanovništvo Vrbovske općine / Grupa autora. - Vrbovsko, 1984.

(ASH/S 57/08)

287. Grupa autora

Grubišnopoljski list / Grupa autora. - Grubišno Polje 1990.

(ASH/S 120/08)

288. Grupa autora

Hrastovica Povijesno-zem.pregled mjesta i župe / M. Marčinko, P. Cvekan. - Hrastovica, 2001.

(ASH/S 396/09)

289. Grupa autora

Hrvati, Srbi i Talijani u gradovima sjeverne Dalmacije 1910.-1991. / Mladen Friganović, Franka Vojnović. - Zagreb, 1994.

(ASH/S 14/08)

290. Grupa autora

Ikonostas parohijske crkve Sv. Dimitrija u Dalju / Melinda Trbojević, Želimir Laszlo. - 1990.

(ASH/S 622/10)

291. Grupa autora

Istina o stradanju sela Lovasa i njegovih žitelja za vrijeme okupacije srbočetničke vojske / Grupa autora. - 1992.

(ASH/S 80/08)

292. Grupa autora

Istraživanja nalazišta Slavča Obavijesti, br. 1., god XXXI/99 / Snježana Vrdoljak, Marija Mihaljević. - Nova Gradiška, 1998.

(ASH/S 390/09)

293. Grupa autora

Iz Virovitičke prošlosti – prvo stoljeće u životu slobodnog grada Tri najvažnija momenta u životu čovjeka / Nada Klaić, Marija Winter. - 1987.

(ASH/S 202/08)

294. Grupa autora

Kalnik-stvaranje slike o sebi / Ivan Končurat, Nenad Kovačić, Anamarija Kučan. - Križevci 2004.

(ASH/S 224/12/09)

295. Grupa autora

Kostajnica i njezini gospodari tijekom srednjeg vijeka / Marija i Damir Karbić. - Hrvatska Kostajnica 2002.

(ASH/S 642/10)

296. Grupa autora

Krbavska biskupija u srednjem vijeku Sakralna arhitektura Krbave i Like na području Krbavsko-modruške biskupije / Milan Kruhek, Zorislav Horvat. - Rijeka-Zagreb, 1988.

(ASH/S 510/09)

297. Grupa autora

Kulturna baština stanovnika Vrbovske općine / Grupa autora. - Vrbovsko, 1984.

(ASH/S 58/08)

298. Grupa autora

Legrad- grad na sutoku rijeka i razmeđu država Židovi u kulturnom i društvenom životu Koprivnice 1929.-1941. / Mirela Altić-Slukan, Krešimir Švarc. - 2002.

(ASH/S 185/08)

299. Grupa autora

Ludbreg i okolica kobne 1944. godine, Prekodravlje od Turaka do naseljavanja, Kapela sv. Jelene u Otrovancu / Marija Winter, Ivan Večenaj, Branko Begović. - 1989.

(ASH/S 224/3/09)

300. Grupa autora

Metalni analazi kasnoga brončanog doba na prostoru Požeške kotline / Hrvoje Potrebica, Daria Dizdar Ložnjak. - 2004.

(ASH/S 460/09)

301. Grupa autora

Migracije u Varaždinskom generalatu do kraja XVII stoljeća Plan Deseti travanj (ili) Operacija Gvardijan / Goran Vreš, Zvonimir Despot. - 2000. 2001.

(ASH/S 184/08)

302. Grupa autora

Miocenski praslonovi i nosorozi iz Moslavačkog gorja / Jakov Radovčić, Dragan Majić, Zlata Jurišić Polšak. - 1998.

(ASH/S 241/08)

303. Grupa autora

Monografija Gornje Trnave i Medara / Nestor Mihovilović, Dušan Roksandić. - Beograd, 2006.

(ASH/S 429/09)

304. Grupa autora

Naseljavanje Požeške kotline u paleolitiku / Mirko Malez, Marija Poje, Darko Rukavina. - Sl. Požega, 1977.

(ASH/S 119/08)

305. Grupa autora

Nastavak istraživanja nalazišta Brezovljani / Zorko Marković, Lana Okroša. - 2003.

(ASH/S 663/10/E)

306. Grupa autora

Nekada smo imali preko 25 000 stanovnika / Grupa autora. - Grubišno Polje, 1991.

(ASH/S 122/08)

307. Grupa autora

Niša u konfliktnom prostoru: razvoj Baptističke crkve na području Petrinje, Gline, Siska i Dvora / Reinhard Henkel, Laura Šakaja. - 2007.

(ASH/S 51/08)

308. Grupa autora

Novi Zrin – simbol otpora Hrvata i karizme Zrinskih Arhidakonat Komarnički Koprivnica i najbliža okolica od pretpovijesti do kasnog srednjeg vijeka / Dragutin Feletar, Franjo Brdarić, Zorko Marković. - 1993.1994.

(ASH/S 174/08)

309. Grupa autora

Obilazak srednjovjekovnih lokaliteta Kraljeve Velike, Opeke i Međurića / Ana Bobovec, Tajana Sekelj-Ivančan. - 1996.

(ASH/S 237/08)

310. Grupa autora

Odnos ustaša prema HSS-u na koprivničkom području od 1929. do 1941. Osvrti u tisku u povodu smrti mons. dr. Frana Barca / Zdravko Dizdar, Ivica Zvonar. - Koprivnica 2006.

(ASH/S 224/2/09)

311. Grupa autora

Ogulin-Tounj-Josipdol / Grupa autora. - Zagreb, 2003.

(ASH/S 67/08)

312. Grupa autora

Osobine popisa župa, naselja i posjeda u Podravini do kraja XVI stoljeća Podravsko srednjovjekovlje / Ranko Pavleš, Mirela Altić Slukan. - Koprivnica, 2003.

(ASH/S 189/08)

313. Grupa autora

Otočac Br. 3 / Grupa autora. - Otočac, 1997.

(ASH/S 32/08)

314. Grupa autora

Otočac Br.5 / Grupa autora. - Otočac, 1999.

(ASH/S 32/08)

315. Grupa autora

Paleostomatološka analiza humanoga kraniofacijalnog osteološkog materijala sa srednjovjekovnog nalazišta Bijelo Brdo kraj Osijeka / Marin Vodanović, Hrvoje Brkić, Željko Demo. - 2004.

(ASH/S 89/08)

316. Grupa autora

Pax et bonum – zanavijekSrednjovjekovni putevi u Podravini / Dragutin Feletar, Hrvoje Petrić. - 1992.

(ASH/S 173/08)

317. Grupa autora

Pisma Petra Preradovića u arhivu obitelji Brlić / Mato Artuković, Josip Kljajić. - 2003.

(ASH/S 353/08)

318. Grupa autora

Pregled povijesti Koprivničke Podravine u 16.stoljećuLudbreg i Ludbreška Podravina u novom vijeku / Dubravka Blažek, Hrvoje Petrić. - 1996.

(ASH/S 177/08)

319. Grupa autora

Pregled razvitka NOP-a u Podravini 1944.godine Ratne operacije u Podravini (rujan-listopad 1944.) Traganje za podrijetlom imena sela ludbreške Podravine / Dizdar Zdravko, Savo Velagić, Antun Kancijan. - 1984.

(ASH/S 224/6/09)

320. Grupa autora

Preradović u pismima i stihovima Posljednje veze Petra Preradovića sa Zadrom Intimni Preradović Nešto o ciklusu „Milim pokojnicima“ Petra Preradovića / Antun Barac, Jakša Ravlić, Miroslav Vaupotić. - 1952.1958.1968.1953.

(ASH/S 338/08)

321. Grupa autora

Prije pedeset godinaAprilske žrtve 41.g. / Grupa autora. - Grubišno Polje, 1991.

(ASH/S 121/08)

322. Grupa autora

Primjeri nizinskih srednjovjekovnih gradišta u središnjoj Hrvatskoj / Tajana Sekelj-Ivančan, Tatjana Tkalčec. - 2004.

(ASH/S 790/10)

323. Grupa autora

Promjene etničke strukture Petrinje:demografski i sociološki aspekti Migracijske teme7 br.2 / Jadranka Čačić Kumpes, Ivica Nejašmić. - Zagreb, 1991.

(ASH/S 414/09)

324. Grupa autora

Promjene etničkog sastava stanovništva općina Dvor, Glina, Kostajnica, Vojnić i Vrginmost Političko-geografska i demografska pitanja Hrvatske / Mladen Klemenčić, Danijel Orešić. - Zagreb, 1991.

(ASH/S 410/09)

325. Grupa autora

Spremnost na oprost i pomirenje nakon Domovinskog rata u Hrvatskoj / Goran Milas, Ivan Rimac, Nenad Karajić. - 2007.

(ASH/S 285/08)

326. Grupa autora

Srednjovjekovni Garić-grad nekad i danas / Milan Maroević, Ivan Kruhek. - Zagreb, 1973.

(ASH/S 227/08)

327. Grupa autora

Srpske narodne pripovijetke (sa ogulinskog Korduna, iz Like, Krbave i Bosne) 100-206.str. / Grupa autora. - Zagreb, 1936.

(ASH/S 25/08)

328. Grupa autora

Srpske narodne pripovijetke (sa ogulinskog Korduna, iz Like, Krbave i Bosne) 1-99 str. / Grupa autora. - Zagreb, 1936.

(ASH/S 25/08)

329. Grupa autora

Stare srpske štampane knjige(katalog) / Grupa autora

(ASH/S 773/10)

330. Grupa autora

Stari geografski prikaz ludbreškog kraja, Dio rimske ceste Poetovio-Mursa u Podravini Razvoj NOB-a u Podravini u 1943.godini, Atentat u kavani „Car“ i ustaški teror u Koprivnici, Stanovništvo Podravine 1659-1859. godine / Antun Kancijan, Mirko Bulat, Zdravko Dizdar, Ivan Paprika, Stjepan Krivošić. - 1983.

(ASH/S 224/9/09)

331. Grupa autora

Stradanje Srba u pravoslavnoj crkvi u Glini (i rušenje spomenika) / Momčilo Krković, Dragan Čubrić. - Beograd, 2005.

(ASH/S 258/08)

332. Grupa autora

Terenski obilazak utvrde Bijele Stijene / Marija Mihaljević, Iva Salopek Bogavčić. - 2006.

(ASH/S 553/09)

333. Grupa autora

Teritorijalni razvoj i razgraničenja Varaždinskog generalata 1630-1771. Romi u Podravini / Mirela Altić-Slukan, Danijel Vojak. - Koprivnica, 2005.

(ASH/S 192/08)

334. Grupa autora

Tragedija ludbreških Židova Crkva Svetih 318 blagovosnih otaca u Maloj Črešnjevici Virje Prilog poznavanju starih putova i naselja u Podravini / Marija Winter, Branko Begović, Stjepan Krivošić, Branko Begović. - 1986.

(ASH/S 224/5/09)

335. Grupa autora

Tragom prošlosti Špišić Bukovice Virovitica / Bogdan Cvetković, Danica Kahrić. - Zagreb

(ASH/S 164/08)

336. Grupa autora

Ulica Banija-kuće pričaju / Ivan Ott sa suradnicima. - 1997.

(ASH/S 479/09)

337. Grupa autora

Ustaški zločini i teror u Koprivnici i okolici 1944. i 1945. Ribnjak je živio za Kalnik Iz povijesti đurđevačkog starog grada / Franjo Horvatić, Jovo Rojčević, Krešimir Šalamon. - 1980.

(ASH/S 224/09)

338. Grupa autora

Utvrdne Banske krajine od Karlovca do Siska / Milan Kruhek, Zorislav Horvat. -

(ASH/S 424/09)

339. Grupa autora

Vinodol kraj Petrinje-pronađena baština / Vladimir Čavrak, Željko Sirk. - 2005.

(ASH/S 647/10)

340. Grupa autora

Za 20 godina 25 posto manje / Grupa autora. - Grubino Polje, 1991.

(ASH/S 123/08)

341. Grupa autora

Zapadna Slavonija- razvoj narodnosnog sastava / Ivan Crkvenčić, Zlatko Pepeonik. - Zagreb, 1993.

(ASH/S 145/08)

342. Grupa autora

Zaštićena urbanistička cjelina Daruvara Daruvar-grad složene religijske strukture / Ninoslav Sebelić, Miroslav Kuzle. - 1994.

(ASH/S 146/08)

343. Grupa autora

Završne operacije za oslobođenje srednje i gornje Podravine, Pregled organizacionog stanja i rada NOP-a, te društveno-političkih i vojnih prilika u Podravini uoči i u vrijeme oslobođenja 1945. godine / Savo Velagić, Zdravko Dizdar. - 1985.

(ASH/S 224/14/09)

344. Grupa autora

Zbornik Zrin, Svezak I / Grupa autora. - Petrinja, 1942.

- (ASH/S 48/08)
- 345. Grupa autora**
Zdenci / Ivana Balta i suradnici. - Zdenci, 1995.
(ASH/S 491/09)
- 346. Grupa autora**
Zrinski i Legrad Vjerske zajednice i vjeroispovjesti na koprivničkom području / Dragutin Feletar, Dijana Sabolović - Krajina. - 1991.
(ASH/S 224/4/09)
- 347. Grupa autora**
Židovi i njihov utjecaj na transformaciju naselja podravskog višegraničja krajem 19. i početkom 20 stoljeća, Arheološko nalazište Torčec-Gradić / Ljiljana Dobrovšak, Tajana Ivančan Sekelj. - Koprivnica, 2004.
(ASH/S 190/08)
- 348. Grupa autora**
Žumberak i žumberačka gora / Keler, Z., I, Ott, I.. - 1961.
(ASH/S 704/10)
- 349. Grupa autora**
Župa Sv. Martina Dugo Selo / Anđelko Koščak i Juraj Belaj. -
(ASH/S 668/10/B)
- 350. Grupa autora**
Županija Vukovarsko-srijemska: općina Lovas / Grupa autora. - Lovas, 2005.
(ASH/S 90/08)
- 351. Gulin, Ante**
Srednjovjekovni Čazmanski kaptol i njegovi pečati / Ante Gulin. - Zagreb, 2001.
(ASH/S 247/08)
- 352. Habdija, Melita**
Crtice o tradicijskom životu Kalnika i potkalničkog kraja / Melita Habdija. - 2004.
(ASH/S 224/8/09)
- 353. Hausknecht, Mirko**
Đulovac / Mirko Hausknecht. - 1995.
(ASH/S 148/08)
- 354. HDA**
Srpska Pravoslavna Crkva - popis građe str. 1-50 / HDA
(ASH/S 538/09)
- 355. HDA**
Srpska Pravoslavna Crkva - popis građe str. 151-200 / HDA
(ASH/S 538/09 III)
- 356. HDA**
Srpska Pravoslavna Crkva - popis građe str. 201-219 / HDA
(ASH/S 538/09 IV)
- 357. HDA**
Srpska Pravoslavna Crkva - popis građe str. 51-100 / HDA
(ASH/S 538/09 I)
- 358. HDA**
Srpska Pravoslavna Crkva - popis građe str. 101-150 / HDA
(ASH/S 538/09 II)
- 359. Herak, Dane**
Župa Sv. Antuna velikog u Kaštu / Dane Herak
(ASH/S 711/10)
- 360. Herceg, Ivan**

Stanovništvo Dalmacije na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće / Ivan Herceg. - Zagreb, 1975.

(ASH/S 8/08)

361. Heres, Tomislav

Bjelovarski ustanak i proglašenje Nezavisne Države Hrvatske 8. travnja 1941. / Tomislav Heres. - 1994.

(ASH/S 787/10)

362. Herkov, Zlatko

Organizacija čazmanske provincije na početku 15. stoljeća / Zlatko Herkov. - Čazma 1979.

(ASH/S 664/10/D)

363. Herljević, Antun

Ravna gora / Antun Herljević. - Rijeka 1964.-1965.

(ASH/S 736/10)

364. Herout, Vjenceslav

Sto osamdeset godina daruvarske župe 1821.-2001. / Vjenceslav Herout. - Daruvar, 2001.

(ASH/S 109/08)

365. Holjevac, Željko

Demografske, društvene i gospodarske prilike u Koprivnici i okolici prema zemaljskom popisu iz 1828. / Željko Holjevac. - Koprivnica, 2002.

(ASH/S 213/08)

366. Holjevac, Željko

Gospić u Vojnoj krajini / Željko Holjevac. - Zagreb, 2002.

(ASH/S 33/08)

367. Holjevac, Željko

Gospić u Vojnoj krajini / Željko Holjevac. - 2001.

(ASH/S 310/08)

368. Holjevac, Željko

Gračac na međi Like i Dalmacije / Željko Holjevac. - 2003.

(ASH/S 315/08-1)

369. Horvat, Anđela

O Sisku u starohrvatsko doba / Anđela Horvat

(ASH/S 407/09)

370. Horvat, Anđela

O srednjovjekovnoj sakralnoj umjetnosti Like / Anđela Horvat

(ASH/S 558/09)

371. Horvat, Anđela

Odrazi graditeljstva istoka i zapada na drvenoj crkvi u Malim Zdencima / Anđela Horvat. - Novi Sad, 1972.

(ASH/S 263/08)

372. Horvat, Anđela

Pogled na značenje Čazme i čazmanskog kraja u minulim vjekovima / Anđela Horvat. -

(ASH/S 782/10)

373. Horvat, Zorislav

Crkva sv. Marije Magdalene u Otočcu / Zorislav Horvat. - Senj, 1992.

(ASH/S 28/08)

374. Horvat, Zorislav

Franjevačka crkva Sv. Ivana u svjetlu srednjovjekovnog načina projektiranja / Zorislav Horvat. - 1991.

(ASH/S 683/10)

375. Horvat, Zorislav

Hrastovica kraj Petrinje Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 15-16 / Zorislav Horvat.
- 1998. 1999.

(ASH/S 416/09)

376. Horvat, Zorislav

Kaštel Prekovršac / Zorislav Horvat. - 1995.

(ASH/S 652/10)

377. Horvat, Zorislav

Kašteli na sjevernim obroncima Zrinske gore u obrani od Turaka Riječi 1/2 Matica hrvatska / Zorislav Horvat. - Sisak, 2003.

(ASH/S 405/09)

378. Horvat, Zorislav

Katedrala sv. Nikole u Otočcu / Zorislav Horvat. - 2003.

(ASH/S 38/08)

379. Horvat, Zorislav

Neki novi pogledi na burg Mali Kalnik / Zorislav Horvat. - Križevci, 2004.

(ASH/S 219/08)

380. Horvat, Zorislav

O nekim samostanskim sklopovima i crkvama u Krbavskoj biskupiji / Zorislav Horvat. - 2004.

(ASH/S 313/08)

381. Horvat, Zorislav

Oštarije-Crkva Blažene Djevice Marije od Čudesa / Zorislav Horvat. - 1992.1993.

(ASH/S 31/08)

382. Horvat, Zorislav

Srednjovjekovna sakralna arhitektura u Brinju i okolici / Zorislav Horvat. - Senj, 2000.

(ASH/S 20/08)

383. Horvat, Zorislav

Stanje katoličkih sakralnih građevina-spomenika kulture na Banovini nakon Oluje(kratak pregled) / Zorislav Horvat

(ASH/S 657/10)

384. Horvat, Zorislav

Stari Zrin / Zorislav Horvat

(ASH/S 644/10)

385. Horvat, Zorislav

Utvrde grada Zrina Vijesti muzelaca i konzervatora 23 / Zorislav Horvat. - 1974.

(ASH/S 395/09)

386. Horvatić, Franjo

Logor Danica u Koprivnici / Franjo Horvatić

(ASH/S 224/16/09)

387. Horvatović, St.

Orahovica (Ružica grad) / St. Horvatović. - Našice, 1911.

(ASH/S 165/08)

388. Hoti, Marija

Sisak u antičkim izvorima / Marija Hoti

(ASH/S 415/09)

389. Hrečkovski, Slavica

Borbena i politička aktivnost omladine Slavonije i Baranje u toku NOR / Slavica Hrečkovski

(ASH/S 540/09)

390. Hrečkovski, Slavica

- Društveno-političke prilike u Slavoniji nakon okupacije / Slavica Hrečkovski. - 1974.
(ASH/S 608/10)
- 391. Hrnjak, Juraj**
Župa Svetog uskrснуća u Radatovićima / Juraj Hrnjak. - 1981.
(ASH/S 714/10)
- 392. Hrvatski pravednici ...**
Hrvatski pravednici Župnik iz sela Lukač
(ASH/S 554/09)
- 393. Hrvatski časnici ...**
Hrvatski časnici u vojsci Napoleona I Velikog . - 1937.
(ASH/S 275/08)
- 394. In memoriam ...**
In memoriam: Profesor Đuro Kurepa 1907-1993.. - 1993.
(ASH/S 328/08)
- 395. Ivančan-Sekelj, Tajana**
Catalogue of Medieval Sites in Continental Croatia / Tajana Ivančan-Sekelj. - 1995.
(ASH/S 513/09)
- 396. Ivančan-Sekelj, Tajana**
Kasnosrednjovjekovna stolna keramika s nekih gradišta iz okolice Kutine i Garešnice /
Tajana Ivančan-Sekelj. - 2002.
(ASH/S 789/10)
- 397. Ivančan-Sekelj, Tajana**
Nove spoznaje o arheološkoj prošlosti Koprivničke Podravine / Tajana Ivančan-Sekelj. -
2000. 2001.
(ASH/S 210/08)
- 398. Ivančan-Sekelj, Tajana**
Rezultati arheoloških rekognosciranja terena oko Slatine (Virovitičko-podravska županija)
/ Tajana Ivančan-Sekelj. - 1996.
(ASH/S 369/09)
- 399. Ivančić-Jakčin, Mirjana**
Vlastelinski dvorac u Daruvaru / Mirjana Ivančić-Jakčin. - 2004.
(ASH/S 161/08)
- 400. Ivanišević, Goran**
Grkokatolička katedrala Presvetog Trojstva i biskupska rezidencija u Križevcima / Goran
Ivanišević. - Zagreb, 2000.
(ASH/S 163/08)
- 401. Ivić, Stjepan**
Ludbreški kotar u NOB-i / Stjepan Ivić. -
(ASH/S 224/25/09)
- 402. Iz neobjavljenog rukopisa ...**
Iz neobjavljenog rukopisa preživjelog logoraša iz -Danice-, prote Dimitrija Joke Ustaški
logor -Danica- 1941.g.
(ASH/S 516/09)
- 403. Iz prošlosti Ponorske parohije**
Iz prošlosti Ponorske parohije. - Švica, Otočac, 2003.
(ASH/S 35/08)
- 404. Izdanja Hrvatskog državnog arhiva ...**
Izdanja Hrvatskog državnog arhiva 1899.-2005.
(ASH/S 301/08)
- 405. Izvještaj o pojavama ...**

- Izveštaj o pojavama i oblicima kršenja ljudskih i nacionalnih prava
(ASH/S 761/10)
- 406. Jagarić, Vladimir**
Podžumberak / Vladimir Jagarić
(ASH/S 708/10)
- 407. Jagarić, Vladimir**
Žumberačko naselje Pećno / Vladimir Jagarić. - 1996.
(ASH/S 703/10)
- 408. Jakovljević, Goran**
Arheološka topografija Bilogore / Goran Jakovljević. - 1989.
(ASH/S 265/08)
- 409. Jakovljević, Goran**
Arheološka topografija Bilogore- antički period / Goran Jakovljević. - 1990.
(ASH/S 266/08)
- 410. Jakovljević, Goran**
Zaštitna iskopavanja crkava u Đurđicu i Tomašu kraj Bjelovara / Goran Jakovljević. - 1998./1999.
(ASH/S 667/10)
- 411. Jakovljević, Jovan**
Poema mrtvim seljacima / Jovan Jakovljević. - Nova Gradiška, 1986.
(ASH/S 542/09)
- 412. Jambrešić, Renata**
Banija: An analusis of ethnonumic polraization / Renata Jambrešić
(ASH/S 632/10)
- 413. Jandl, Franjo**
Spomenici i spomen-obilježja NOB-a na području općine Bjelovar / Franjo Jandl. - 1989.
(ASH/S 668/10/A)
- 414. Jankač, Josip Stj.**
Petar Preradović, život i pjesme / Josip Stj. Jankač
(ASH/S 340/08)
- 415. Japunčić, Mile**
Lovinački kraj, vrijeme i ljudi / Mile Japunčić. - Zagreb, 2000.
(ASH/S 308/08)
- 416. Jarnević, Dragojla**
Dnevnik / Dragojla Jarnević
(ASH/S 753/10/F)
- 417. Jasenka, Lulić**
Simboli identiteta žene u Bukovici - od djevojčice do udane žene / Lulić Jasenka
(ASH/S 583/10)
- 418. Jeličić-Čipi, Ivan**
Izlet na Rakovac / Ivan Jeličić-Čipi. - 1998.
(ASH/S 474/09)
- 419. Julije, Jančula**
Povijest Cernika i Cernička samostalna krajina / Jančula Julije
(ASH/S 543/09)
- 420. Jurišić, Ivan**
Fond "Pravoslavna gornjokarlovačka eparhija u Plaškom" i Školstvo Srba u Hrvatskoj / Ivan Jurišić. - 1984.
(ASH/S 26/08)
- 421. Jurišić, Milan P.**

- Slatina-Srpska duša na izdisaju str. 1-69 / Milan P. Jurišić. - Beograd-Zemun, 2005.
(ASH/S 385/09)
- 422. Jurišić, Milan P.**
Srpska duša na izdisaju str. 110-171 / Milan P. Jurišić. - Beograd-Zemun, 2005.
(ASH/S 392/09)
- 423. Jurišić, Milan P.**
Srpska duša na izdisaju str. 70-109 / Milan P. Jurišić. - Beograd-Zemun, 2005.
(ASH/S 386/09)
- 424. Kajan, Ibrahim**
Grigor Vitez – razumijevanje jezgre / Ibrahim Kajan. - 2002.
(ASH/S 330/08)
- 425. Kalendar Srpske patrijaršije ...**
Kalendar Srpske patrijaršije za prostu 1991. godinu
(ASH/S 768/10)
- 426. Kalendar Srpske patrijaršije ...**
Kalendar Srpske patrijaršije za prostu 1991. godinu, str. 1-50
(ASH/S 767/10)
- 427. Karač, Vanda**
Pregled urbanog razvoja i arhitektonske baštine Kutine / Vanda Karač. - Kutina, 2002.
(ASH/S 252/08)
- 428. Karač, Zlatko**
Kutinska sinagoga / Zlatko Karač. - Kutina, 2002.
(ASH/S 256/08)
- 429. Karakaš, Jure**
Podlapac(monografija) / Jure Karakaš. - Zagreb, 2001.
(ASH/S 21/08)
- 430. Karakašić, Marija**
Povijest Bodovaljaca / Marija Karakašić. - Lipanj, 1997.
(ASH/S 433/09)
- 431. Karaman, Igor**
Tradicionalne seoske institucije u procesima modernizacije / Igor Karaman. - 1989.
(ASH/S 572/10)
- 432. Karaula, Željko**
Slučaj Gudovac 28. travnja 1941. / Željko Karaula. - Zagreb 2007.
(ASH/S 663/10/N)
- 433. Kardov, Kruno**
Od politike razlika do politike prostora: posljedice rata na društveni život u Vukovaru / Kruno Kardov. - 2002.
(ASH/S 85/08)
- 434. Katalog ruralnih naselja ...**
Katalog ruralnih naselja (grad Ivanićgrad). - Zagreb 2004.
(ASH/S 689/10)
- 435. Katunar, Daniela**
Istrorumunji - jezik i zajednica / Daniela Katunar. - 2008.
(ASH/S 73/08)
- 436. Kaurić-Herman, Vijoleta**
Krhotine povijesti Pakraca str. 5-91 / Vijoleta Kaurić-Herman. - Sl. Brod, 2004.
(ASH/S 112/08)
- 437. Kaurić-Herman, Vijoleta**
Krhotine povijesti Pakraca str. 93-341 / Vijoleta Kaurić-Herman. - Sl. Brod, 2004.

- (ASH/S 113/08)
- 438. Kekanović, Aleksandar**
Logori u NDH / Aleksandar Kekanović. - Zagreb, 2009.
(ASH/S 509/09)
- 439. Kekanović, Aleksandar**
Zemaljska komisija NR Hrvatske za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača / Aleksandar Kekanović. - Zagreb, 2009.
(ASH/S 499/09)
- 440. Kekić, Nikola**
Kratki povijesni pregled župe Kalje / Nikola Kekić
(ASH/S 709/10)
- 441. Kempf, Julije**
Iz prošlosti Požege i požeške županije / Julije Kempf. - Požega, 1926.
(ASH/S 100/08)
- 442. Kesner, Vjekoslav**
Crkva Blažene Djevice Marije Gospe od Čudesa Oštarije / Vjekoslav Kesner. - Oštarije, 2000.
(ASH/S 63/08)
- 443. Kičović, Miraš**
Emanuilo Janković i Sava Mrkalj / Miraš Kičović. - Beograd, 1950.
(ASH/S 320/08)
- 444. Kirin, Renata**
Etnonimska pluralizacija Banovine u svjetlu folklorističke građe Petrinjski zbornik, br. 2 / Renata Kirin. - 1999.
(ASH/S 399/09)
- 445. Kisić-Kolanović, Nada**
Podržavljenje imovine Židova u NDH / Nada Kisić-Kolanović. - 1998.
(ASH/S 498/09)
- 446. Kladar, Milan**
Narod sebi, str. 102-169 / Milan Kladar. - Nova Gradiška 1977.
(ASH/S 607/10)
- 447. Kladar, Milan**
Narod sebi, str. 1-51 / Milan Kladar. - Nova Gradiška 1977.
(ASH/S 605/10)
- 448. Kladar, Milan**
Narod sebi, str. 52-101 / Milan Kladar. - Nova Gradiška 1977.
(ASH/S 606/10)
- 449. Klarić, Josip**
Župa svetog Josipa - Vrbje / Josip Klarić. - Zagreb-Vrbje, 1989.
(ASH/S 435/09)
- 450. Klarić, Mate**
Obrovac sredovječnih isprava (od X-XIV vijeka) / Mate Klarić. - Zagreb, 1935.
(ASH/S 1/08)
- 451. Kliček, D.**
Od Obriži do Donje Obriježi / D. Kliček. - Donji Obrijež, 2007.
(ASH/S 461/09)
- 452. Kliček, Duško**
Talijani u Slavoniji od 1880. do 2005.g. / Duško Kliček. - Lipik, 2006.
(ASH/S 127/08)
- 453. Klikić-Kolić, Vesna**

- Kordunaši u novogradiškom kraju / Vesna Klikić-Kolić. - 2003. (ASH/S 134/08)
- 454. Kljajić, Josip**
Stara Gradiška u 18. st. / Josip Kljajić. - 2003. (ASH/S 428/09)
- 455. Knjiga o Žumberku**
Knjiga o Žumberku (ASH/S 712/10)
- 456. Kolak, Tatjana**
Arheološka slika Gospića i okolice / Tatjana Kolak. - 2001. (ASH/S 309/08)
- 457. Kolak, Tatjana**
Od sv. Ivana do sv. Jovana / Tatjana Kolak. - 2004. (ASH/S 315/08-2)
- 458. Kolar, Sonja**
Arheološki lokaliteti u općini Koprivnica / Sonja Kolar. - 1976. (ASH/S 168/08)
- 459. Kolar-Dimitrijević, Mira**
Privredne i socijalne prilike ludbreškog kotara u međuratnom razdoblju / Mira Kolar-Dimitrijević (ASH/S 224/17/09)
- 460. Koliko je pravoslavnih ...**
Koliko je pravoslavnih popova bilo u Virovitičkoj županiji g. 1756? / . - 1948. (ASH/S 117/08)
- 461. Konačni rezultati popisa ...**
Konačni rezultati popisa stanovništva od 15. marta 1948. g. - stanovništvo po narodnosti. - Beograd, 1954. (ASH/S 507/09)
- 462. Korać, Stanko**
Prilog Korduna književnosti srpskoj i hrvatskoj / Stanko Korać. - Zagreb, 1971. (ASH/S 327/08)
- 463. Korunić, Petar**
Procesi modernizacije u djelu O. U. Ostrožinskog / Petar Korunić. - 1989. (ASH/S 573/10)
- 464. Kostić, Mita,**
Propovedi Jovana Rajića (studija o političkoj cenzuri srpskih knjiga u XVIII. veku) / Mita Kostić. - Sremski Karlovci 1922. (ASH/S 772/10)
- 465. Koščak, Josip**
Pedeset godina od gradnje crkve i njena polustoljetna djelatnost / Josip Koščak. - Ivanovo Selo, 1996. (ASH/S 269/08)
- 466. Kovač, Rade**
Bjelovar i okolica u borbi protiv okupatora / Rade Kovač. - (ASH/S 788/10)
- 467. Kovačević, Dražen**
Đuro Szabo – o starinama u Moslavini / Dražen Kovačević. - 1998. (ASH/S 242/08)
- 468. Kovačević, Dražen**
Iz povijesti Gornje Jelenske / Dražen Kovačević. - Zagreb, 2002.

- (ASH/S 253/08)
- 469. Kovačević, Dražen**
Pavlinski samostan blažene Djevice Marije pod Garićem (Bela crkva) / Dražen Kovačević.
- 1993.
- (ASH/S 234/08)
- 470. Kovačević, Dražen**
Pavlinski samostan u Gariću / Dražen Kovačević. - 1993.
- (ASH/S 229/08)
- 471. Kovačević, Dražen**
Srednjovjekovne župe u Moslavini / Dražen Kovačević. - 1993.1994.
- (ASH/S 231/08)
- 472. Kovačić, Davor**
Osnivanje Župskih redarstvenih oblasti u NDH i djelovanje Višeg redarstvenog
povjerenstva u Srijemu 1942.g. / Davor Kovačić. - 2005.
- (ASH/S 91/08)
- 473. Kovačić, Davor**
Uspostava i djelovanje policijskog i sigurnosno-obavještajnog sustava Nezavisne Države
Hrvatske od 1941. do 1943.godine / Davor Kovačić. - 2005.
- (ASH/S 303/08)
- 474. Kovačić, Ivan Goran**
Kraljevstvo zlatnih brežuljaka / Ivan Goran Kovačić. - 1998.
- (ASH/S 471/09)
- 475. Kovačić, Zvonko**
Demografska slika Hrvata s Kosova u općini Đulovac / Zvonko Kovačić. - Svibanj, 1997.
- (ASH/S 437/09)
- 476. Kozobarić, Jovan**
Spomenica Srpske Pravoslavne Crkve u Vukovaru / Jovan Kozobarić. - Vukovar, 1936.
- (ASH/S 70/08)
- 477. Kožul, Stjepan**
Čija je crkva sv.Tome apostola u Tomašu? Naseljavanje Srba na području Zagrebačke
županije i njihova svojatanja katoličkih mjesta / Stjepan Kožul. - 1998.
- (ASH/S 564/10)
- 478. Kožul, Stjepan**
Kalnički arhiđakonat / Stjepan Kožul. - Zagreb 2005.
- (ASH/S 663/10/A)
- 479. Kožul, Stjepan**
Oštećene crkve i crkveni spomenici u Zagrebačkoj nadbiskupiji u II svj. ratu / Stjepan
Kožul. - 2000.
- (ASH/S 565/10)
- 480. Kožul, Stjepan**
Stradanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji za vrijeme II svj. rata, str. 100-149 / Stjepan Kožul. -
2001.
- (ASH/S 562/10)
- 481. Kožul, Stjepan**
Stradanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji za vrijeme II svj. rata, str. 1-50 / Stjepan Kožul. -
2001.
- (ASH/S 560/10)
- 482. Kožul, Stjepan**
Stradanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji za vrijeme II svj. rata, str. 150-199 / Stjepan Kožul. -
2001.

- (ASH/S 563/10)
- 483. Kožul, Stjepan**
Stradanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji za vrijeme II svj. rata, str. 50-99 / Stjepan Kožul. - 2001.
(ASH/S 561/10)
- 484. Kožul, Stjepan**
Svećenici bjelovarskoga kraja. Cirkvenski dekanat, II dio / Stjepan Kožul. - Zagreb 2007.
(ASH/S 687/10)
- 485. Kratki osvrt na razdoblje ...**
Kratki osvrt na razdoblje razvijenog i kasnog srednjeg vijeka i ranog novog vijeka na području stare župe Svetačje (Novska i okolica)
(ASH/S 599/10)
- 486. Križan, Branko**
Najranija povijest Pakraca i okolice u kontekstu tri vladarske isprave / Branko Križan. - Pakrac Lipik, 2006.
(ASH/S 137/08)
- 487. Kronološki pregled važnijih ...**
Kronološki pregled važnijih događaja u rimokatoličkoj župi Lipovljani
(ASH/S 557/09)
- 488. Krpan, Vladimir**
Uništena i oštećena baština rimokatoličke crkve na području grada Petrinje Petrinjski zbornik 1 / Vladimir Krpan. - 1998.
(ASH/S 397/09)
- 489. Krpina, Drago**
Srpska manjina u Hrvatskoj kao instrument velikosrpske agresije na Republiku Hrvatsku / Drago Krpina. - 1995.
(ASH/S 284/08)
- 490. Kruhek, Milan**
Crkve ogulinskog kraja / Milan Kruhek. - Ogulin, 1996.
(ASH/S 62/08)
- 491. Kruhek, Milan**
Gora i Hrastovica-najstarije feudalne utvrde i obrambene predstraže sisačkog Pokuplja Riječi XII / Milan Kruhek. - 1990.
(ASH/S 406/09)
- 492. Kruhek, Milan**
Kostajnica i kostajničko Pounje nakon oslobođenja od turske okupacije Hrv. Kostajnica 1240-2000 / Milan Kruhek. - Hrv. Kostajnica, 2002.
(ASH/S 420/09)
- 493. Kruhek, Milan**
Kostajnica u protuturskim ratovima od 16. do 18. stoljeća / Milan Kruhek
(ASH/S 634/10/A)
- 494. Kruhek, Milan**
Križevačka tvrđava i utvrde Križevačke kapetanije / Milan Kruhek. - 2001.
(ASH/S 211/08)
- 495. Kruhek, Milan**
Modruš-feudalni utvrđeni i biskupski grad / Milan Kruhek. - Ogulin, 2002.
(ASH/S 66/08)
- 496. Kruhek, Milan**
Stari feudalni gradovi zrinskog Pounja / Milan Kruhek
(ASH/S 637/10)

- 497. Kruhek, Milan**
Stari glinski gradovi i utvrde / Milan Kruhek
(ASH/S 409/09)
- 498. Kruhek, Milan**
Stvaranje i utvrđivanje obrambene granice na Kupi u toku XVI i XVII stoljeća / Milan Kruhek
(ASH/S 634/10/A)
- 499. Kuhar, Tihomir**
Lijepa naša domovina (rasprava o autorstvu hrvatske himne) / Tihomir Kuhar
(ASH/S 765/10)
- 500. Kulturna baština Požege ...**
Kulturna baština Požege i Požeštine, str. 164-208. - Požega, 2004.
(ASH/S 376/09)
- 501. Kulturna baština Požege ...**
Kulturna baština Požege i Požeštine str. 1-59. - Požega, 2004.
(ASH/S 375/09)
- 502. Kusturica, Radojka**
Zbirka srpskih knjiga od XV do sredine XIX stoljeća / Radojka Kusturica. - Zagreb, 1972.
(ASH/S 288/08)
- 503. Kuzle, Miroslav**
Daruvar, Grubišno Polje / Miroslav Kuzle. - Daruvar, 1985.
(ASH/S 142/08)
- 504. Kuzle, Miroslav**
Dvorac Dioš Marijin dvor / Miroslav Kuzle. - 1998.
(ASH/S 155/08)
- 505. Kuzle, Miroslav**
Srednjovjekovni lokalitet Poilovlja / Miroslav Kuzle. - 1993.
(ASH/S 104/08)
- 506. Kuzle, Miroslav**
Vukovije / Miroslav Kuzle. - 1996.
(ASH/S 152/08)
- 507. Kuzle, Miroslav**
Židovsko groblje u Daruvaru / Miroslav Kuzle. - Lipanj, 1999.
(ASH/S 441/09)
- 508. Ladika, Zvezdana**
A Korana još uvijek isto teče... / Zvezdana Ladika. - 1998.
(ASH/S 467/09)
- 509. Lajić, Ivan**
Demografski aspekti oprosta u ratom zahvaćenim područjima Slavonije / Ivan Lajić. - 2005.
(ASH/S 92/08)
- 510. Lapajne, Damjan**
Istraživanje i obnove crkvice Sv. Ilije na vrhu Žumberka / Damjan Lapajne. - 1993.
(ASH/S 710/10)
- 511. Laszowski, Emilij**
Iz prošlosti Vrbovca / Emilij Laszowski. - Zagreb 1921.
(ASH/S 690/10)
- 512. Lazanin, Sanja**
Prikaz knjige Drage Roksandića „Etnos, konfesija, tolerancija“ Zagreb, 2004.g. / Sanja Lazanin. - 2006.

- (ASH/S 304/08)
- 513. Leček, Suzana**
Djetinstvo na selu / Suzana Leček. - 1997.
(ASH/S 590/10)
- 514. Leček, Suzana**
Literatura za seljaštvo i njezino prihvaćanje u selima Hrvatske i Slavonije 1870.-1900. / Suzana Leček. - 1995.
(ASH/S 586/10)
- 515. Leček, Suzana**
Mladi u seljačkim obiteljima Prigorja i Hrv. zagorja između dva svjetska rata / Suzana Leček. - 1999.
(ASH/S 588/10)
- 516. Leček, Suzana**
Pokušaj smanjivanja nepismenosti u Banskoj Hrvatskoj početkom 20. st. / Suzana Leček. - 1993.
(ASH/S 585/10)
- 517. Leček, Suzana**
Promjene u položaju žene u seljačkim obiteljima Prigorja i Hrv. zagorja između dva svjetska rata / Suzana Leček. - 2001.
(ASH/S 584/10)
- 518. Leček, Suzana**
Seljačka obitelj između dva svjetska rata / Suzana Leček. - Zagreb, 2003.
(ASH/S 593/10)
- 519. Leček, Suzana**
Seljačka obitelj u hrvatskoj 1918.-1960.-metoda usmene povijesti / Suzana Leček. - 1996.
(ASH/S 587/10)
- 520. Leček, Suzana**
Seljačko domaćinstvo i ekonomija - Novi modeli historijskog istraživanja / Suzana Leček. - 1994.
(ASH/S 592/10)
- 521. Leček, Suzana**
Starost u prigorskim i zagorskim selima između dva svjetska rata / Suzana Leček. - 2000.
(ASH/S 589/10)
- 522. Leček, Suzana**
Struktura seljačke obitelji prigorja i Hrv. Zagorja 1918.-1941. / Suzana Leček. -
(ASH/S 596/10)
- 523. Leček, Suzana**
Usmena povijest-povijest ili etnologija? Mogućnost suradnje povjesničara i etnologa / Suzana Leček
(ASH/S 591/10)
- 524. Leček, Suzana**
Ženske su sve radile / Suzana Leček
(ASH/S 594/10)
- 525. Leskovic, Mladen**
Nekoliko podataka za biografiju Save Mrkalja / Mladen Leskovic. - Novi Sad, 1950.
(ASH/S 317/08)
- 526. Letica, Slaven**
Obećana zemlja-politički antimemoari str.11-16, 67-76 / Slaven Letica. - Zagreb, 1992.
(ASH/S 279/08)
- 527. Levaj-Horvat, Katarina**

Prilog istraživanju barokne sakralne arhitekture Podravine-župna crkva sv. Martina u Martijancu / Katarina Levaj-Horvat. - Koprivnica, 2006.

(ASH/S 193/08)

528. Libar od familie Radichia Gudeglia koga upisa Otacz Fra Simun Radich Gudegl

Libar od familie Radichia Gudeglia koga upisa Otacz Fra Simun Radich Gudegl

(ASH/S 753/10/G)

529. Lisac, Darko

Rakovac / Darko Lisac. - 1998.

(ASH/S 468/09)

530. Lisac, Ljubomir

Deportacije Srba iz Hrvatske 1941.g. / Ljubomir Lisac. - 1956.

(ASH/S 291/08)

531. Livada, Svetozar

Etničko čišćenje-ozakonjeni zločin stoljeća / Svetozar Livada

(ASH/S 523/09)

532. Livada, Svetozar

Seljaštvo kotara Slunja između dva rata / Svetozar Livada. - Zagreb, 1982.

(ASH/S 43/08)

533. Logori u Hrvatskoj ...

Logori u Hrvatskoj (popis) 1991. do 1995.

(ASH/S 296/08)

534. Lončarević, Juraj

Nova Bukovica i okolina / Juraj Lončarević. - Nova Bukovica-Zagreb, 1983.

(ASH/S 367/09)

535. Lopec, Marijan

Kronika Otoka Ivanića kroz XX. stoljeće / Marijan Lopec

(ASH/S 685/10)

536. Lovrenčić, Zvonko

Kamena lađa / Zvonko Lovrenčić. - Zagreb, 2002.

(ASH/S 250/08)

537. Lovrenčić, Zvonko

Rimske ceste i naselja u Bilogorsko-podravskoj regiji / Zvonko Lovrenčić. - 1980.

(ASH/S 169/08)

538. Lovrenčić, Zvonko

Rimske ceste i naselja u Bilogorskoj-Podravskoj regiji II dio / Zvonko Lovrenčić

(ASH/S 178/08)

539. Luketić, Antun

Zagorje kod Ogulina-mjesto i župa / Antun Luketić. - Zagorje kod Ogulina, 1994.

(ASH/S 59/08)

540. Lukinović, Andrija

Župa i župna crkva u Suhopolju / Andrija Lukinović. - Suhopolje, 2002.

(ASH/S 379/09)

541. Lukinović, Andrija

Župa Ivanić-grad / Andrija Lukinović. - 2007.

(ASH/S 684/10)

542. Lukinović, Andrija

Župna crkva u Starom Petrovom Selu / Lukinović Andrija. - Staro Petrovo Selo, 2007.

(ASH/S 555/09)

543. Magdić, Mile

- Topografija i povijest Ogulina / Mile Magdić. - Ogulin, 1996.
(ASH/S 61/08)
- 544. Magdić, Slavko**
Ogulin u narodnooslobodilačkoj borbi, str. 102-151 / Slavko Magdić. - Zagreb 1981.
(ASH/S 745/10)
- 545. Magdić, Slavko**
Ogulin u narodnooslobodilačkoj borbi, str. 1-51 / Slavko Magdić. - Zagreb 1981.
(ASH/S 743/10)
- 546. Magdić, Slavko**
Ogulin u narodnooslobodilačkoj borbi, str. 152-233 / Slavko Magdić. - Zagreb 1981.
(ASH/S 746/10)
- 547. Magdić, Slavko**
Ogulin u narodnooslobodilačkoj borbi, str. 52-101 / Slavko Magdić. - Zagreb 1981.
(ASH/S 744/10)
- 548. Maixner, Rudolf**
Pisma Bogoslava Šuleka Petru Preradoviću / Rudolf Maixner. - Zagreb, 1950.
(ASH/S 350/08)
- 549. Malnar, Slavko**
Povijest čabranskog kraja / Slavko Malnar. - Čabar 2007.
(ASH/S 730/10)
- 550. Malnar, Slavko**
Ravnice / Slavko Malnar. - Čabar 2005.
(ASH/S 738/10)
- 551. Malnar, Željko**
Svetošte Majke božje karmelske kraj Gerova / Željko Malnar
(ASH/S 737/10)
- 552. Marinović, Marinko**
Bukovicom i Ravnim kotarima / Marinko Marinović. - Varaždin, 2004.
(ASH/S 2/08-1)
- 553. Marinović, Marinko**
Prošlost i stanovništvo Mostanja / Marinko Marinović. - 2005.
(ASH/S 481/09)
- 554. Marko, Samardžija**
Promjene imena hrvatskih naseljenih mjesta od mjeseca travnja do kraja godine 1941. /
Samardžija Marko. - 2003. 2004.
(ASH/S 514/09)
- 555. Marković, Zorko**
Burna prošlost srednjovjekovnih utvrda uz pritoke rijeke Drave / Zorko Marković. - 2002.
(ASH/S 214/08)
- 556. Marković, Zorko**
Koprivnica i najbliža okolica od pretpovijesti do kasnog srednjeg vijeka / Zorko Marković.
- 1993.1994.
(ASH/S 197/08)
- 557. Marks, Ljiljana**
Priča i povijest / Ljiljana Marks. - 1993.
(ASH/S 645/10)
- 558. Martinović, Milan M.**
Pokusni brak u kordunskim selima / Milan M. Martinović. - Beograd, 1969.
(ASH/S 41/08)
- 559. Masnec, Ivan**

- Ilova (selo moje) / Ivan Masnec. - Ilova, 2003.
(ASH/S 257/08)
- 560. Matica, Mladen**
Kretanje broja stanovnika općine Kalnik (1857.-2001.) / Mladen Matica. - Križevci 2003.
(ASH/S 224/13/09)
- 561. Matijević, Ivan**
Župa Končanica / Ivan Matijević. - Svibanj, 1998.
(ASH/S 439/09)
- 562. Mato, Artuković**
Srbi u Hrvatskoj-Khuenovo doba-njemački jezik / Artuković Mato. - 2009.
(ASH/S 517/09)
- 563. Mažuran, Ive**
Virovitica pod Turcima / Ive Mažuran. - Osijek, 1956.
(ASH/S 204/08)
- 564. Mihajlović, Borislav**
Autobiografija o drugima - knjiga 1 (prema pričanju Veljka Petrovića) / Borislav Mihajlović. -
(ASH/S 322/08)
- 565. Mihaljević, Marija**
Istraživanje nalazišta Slavča - Nova Gradiška (2000.-2003.) / Marija Mihaljević. - 2004.
(ASH/S 434/09)
- 566. Mihovilović, Nestor**
Monografija Gornje Trnave i Medara / Nestor Mihovilović
(ASH/S 492/09)
- 567. Mikleuš u riječi ...**
Mikleuš u riječi i slici / . - Mikleuš, 1996.
(ASH/S 486/09)
- 568. Mikolčić, Josip**
Likovna umjetnost na virovitičkom području od baroka do danas / Josip Mikolčić. - 1993.
(ASH/S 143/08)
- 569. Milan, Đukić**
Ugašena ognjišta širom svijetle 2008. / Đukić Milan
(ASH/S 533/09)
- 570. Milanković, Milutin**
Uspomene str. 1-77 / Milutin Milanković. - Beograd, 1989.
(ASH/S 336/08)
- 571. Milanković, Milutin**
Uspomene str. 78-147 / Milutin Milanković. - Beograd, 1989.
(ASH/S 337/08)
- 572. Milanja, Cvjetko**
Petar Preradović-od romantizma do spiritizma / Cvjetko Milanja. - 1995.
(ASH/S 347/08)
- 573. Miletić, Drago**
Župna crkva Uznesenja B. D. Marije u Gori Petrinjski zbornik, br. 4 / Drago Miletić. - 2001.
(ASH/S 401/09)
- 574. Miličević, Josip**
Neistine o Rumerima / Josip Miličević. - 1997.
(ASH/S 69/08)
- 575. Miličević, Josip**

Rumeri a ne Istrorumunji / Josip Miličević. - 1996.

(ASH/S 68/08)

576. Milinović, Ante

Hrvatski povijesni kontinuitet Dvora i okolice Zrinski zbornik / Ante Milinović

(ASH/S 413/09)

577. Milinović, Ante

Srpski zločinački genocid nad Hrvatima zrinskog Pounja u Drugom svjetskom ratu / Ante Milinović

(ASH/S 658/10)

578. Milinović, Ante

Zlatni vitez Pavao Ritter Vitezović 1699.-1701. / Ante Milinović. - 1994.

(ASH/S 651/10)

579. Milosavljević, Rade

Križevci na Vojnoj krajini Str.1-49 / Rade Milosavljević. - Križevci, 1988.

(ASH/S 195/08)

580. Milosavljević, Rade

Križevci na Vojnoj krajini Str. 50-104 / Rade Milosavljević. - Križevci, 1988.

(ASH/S 196/08)

581. Milosavljević, Rade

Križevci u NOB i revoluciji / Rade Milosavljević. - 1982.

(ASH/S 719/10)

582. Milovan, Gavazzi

Baština hrvatskog sela / Gavazzi Milovan

(ASH/S 580/10)

583. Miljanić, Marko

Crkva sv.Spiridona u Petrinji Zbornik za likovne umjetnosti Matice srpske / Marko Miljanić. - 1984.

(ASH/S 421/09)

584. Minichreiter, Kornelija

Kataloški popis arheoloških nalazišta Slavonije i Baranje / Kornelija Minichreiter

(ASH/S 551/09)

585. Minichreiter, Kornelija

Rekognosciranje terena općine Podravska Slatina / Kornelija Minichreiter. - Svibanj 1978.

(ASH/S 545/09)

586. Minichreiter, Kornelija,

Starčevačko naselje u pepelanama kod Virovitice VAMZ / Kornelija Minichreiter. - 1990.

(ASH/S 378/09)

587. Mirnik, Ivan

Kaštel Gvozdansko / Ivan Mirnik. - 1995.

(ASH/S 646/10)

588. Mirnik, Ivan

Nacrt arheološke topografije Kostajničko-dvorskog kraja Hrv. Kostajnica 1240-2000 / Ivan Mirnik. - Hrv. Kostajnica, 2002.

(ASH/S 417/09)

589. Mladenović, Aleksandar

Rezultati novijih proučavanja istorije srpskohrvatskog jezika u srednjoškolskoj nastavi (reforma ćirilice Save Mrkalja) / Aleksandar Mladenović. - 1972.

(ASH/S 319/08)

590. Mladi čuvari baštine

Odškrinimo vrata prošlosti i sačuvajmo od zaborava našu baštinu / Mladi čuvari baštine. - Vrbovsko, 2008.

(ASH/S 579/10)

591. Moačanin, Fedor

Pregled istorije Vojne krajine od XV do XVII vijeka / Fedor Moačanin. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 293/08)

592. Moačanin, Nenad

Osmansko-turski porezni popisi i historijska geografija, Radovi-30 / Nenad Moačanin. - 1997.

(ASH/S 503/09)

593. Mokrović, Ljiljana

Petar Preradović – hrvatski pjesnik i austrijski časnik / Ljiljana Mokrović. - 2003.

(ASH/S 341/08)

594. Nadilo, Branko

Obrambene građevine uz Savu i na zapadnim obroncima Psunja / Branko Nadilo. - 2004.

(ASH/S 160/08)

595. Nađ, Ivica

Predstavljamo vam Općinu Sunju / Ivica Nađ. - 1997.

(ASH/S 643/10)

596. Narodni život i običaji

Narodni život i običaji

(ASH/S 578/10)

597. Narodnooslobodilački rat ...

Narodnooslobodilački rat i revolucija (1941-1945)

(ASH/S 224/24/09)

598. Naseljavanje Ponora i Gorića

Naseljavanje Ponora i Gorića / . - Švica, Otočac, 2003.

(ASH/S 36/08)

599. Naš glas-članci

Naš glas-članci

(ASH/S 517/09 A)

600. Naše teme-ogledi ...

Naše teme-ogledi o prošlosti i sadašnjosti Đakova i Đakovštine. - Đakovo 2002.

(ASH/S 623/10)

601. National Security And ...

National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 10-67. - 2003.

(ASH/S 559/09)

602. National Security And ...

National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 144-177. - 2003.

(ASH/S 559/09 III)

603. National Security And ...

National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 150-199. - 2003.

(ASH/S 559/09 V)

604. National Security And ...

National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 1-74. - 2003.

(ASH/S 559/09 II)

605. National Security And ...

National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 178-221. - 2003.

(ASH/S 559/09 VI)

606. National Security And ...

- National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 200-295. - 2003.
(ASH/S 559/09 VII)
- 607. National Security And ...**
National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 68-149. - 2003.
(ASH/S 559/09 IV)
- 608. National Security And ...**
National Security And The Future 1-4 (4) Medački Džep, str. 75-143. - 2003.
(ASH/S 559/09 I)
- 609. Nejašmić, Ivica**
Neke populacijsko-geografske značajke sjevernodalmatinske unutrašnjosti (općine Benkovac, Drniš, Knin i Obrovac) br. 61-72 / Ivica Nejašmić. - Zagreb, 1992.
(ASH/S 13/08)
- 610. Nejašmić, Ivica**
Neke populacijsko-geografske značajke sjevernodalmatinske unutrašnjosti, br.115/116 / Ivica Nejašmić. - Zagreb, 1992.
(ASH/S 13/08)
- 611. Nejašmić, Ivo**
Općina Sunja-osnovne demografske značajke / Ivo Nejašmić
(ASH/S 638/10)
- 612. Nešto iz povijesti ...**
Nešto iz povijesti novljanskoga kraja
(ASH/S 602/10)
- 613. Nikčević, Milorad**
Petar Preradović – za afirmaciju njegove poezije u srednjoj školi / Milorad Nikčević. - 1994.
(ASH/S 352/08)
- 614. Nikolajević, Ljiljana**
Nacrt sakralnih objekata u Vojnoj krajini / Ljiljana Nikolajević. - 1987.
(ASH/S 295/08)
- 615. Novak, Franjo**
Zapisi o Ludbreškoj Podravini / Franjo Novak
(ASH/S 224/23/09)
- 616. Novo Selo Glinsko ...**
Novo Selo Glinsko-povijest sela i njegovog okruženja str. 28-75
(ASH/S 411/09)
- 617. O povijesti Vlaha ...**
O povijesti Vlaha u Švickom okružju. - Švica, Otočac, 2003.
(ASH/S 34/08)
- 618. Od Garića do Ilove ...**
Od Garića do Ilove i Česme, str.101-187. - Garešnica, 1938.
(ASH/S 361/09)
- 619. Od Garića do Ilove ...**
Od Garića do Ilove i Česme, str.1-99. - Garešnica, 1938.
(ASH/S 360/09)
- 620. Od pretpovijesti pa ...**
Od pretpovijesti pa do kraja 19. stoljeća. - Švica, Otočac, 2003.
(ASH/S 37/08)
- 621. Odgovornost države Hrvatske ...**
Odgovornost države Hrvatske za izvršeni genocid nad srpskim narodom i drugim narodima. - Beograd, 2007.

- (ASH/S 525/09)
- 622. Okrugli stol ...**
 Okrugli stol-Srpsko-hrvatski odnosi i problem izbjeglica. - Beograd, 30.i 31.01.1997.
 (ASH/S 528/09)
- 623. Općina Dvor na Uni**
 Općina Dvor na Uni. - 1996.
 (ASH/S 654/10)
- 624. Ott, Ivan**
 Šimunićeva ulica-kuće pričaju / Ivan Ott. - 1999.
 (ASH/S 466/09)
- 625. Ott, Ivan**
 Ulica Rakovac-kuće pričaju / Ivan Ott. - 1998.
 (ASH/S 475/09)
- 626. Pal, Engel**
 Novi izvori za srednjovjekovnu topografiju Požege / Engel Pal. - 1997.
 (ASH/S 457/09)
- 627. Palavra, Zdravko**
 Pluralizam vjerovanja i religijskih ideja na području Pakraca, Daruvara i Lipika od neolita do Turaka (1543.) / Zdravko Palavra. - Pakrac-Lipik, 2004.
 (ASH/S 135/08)
- 628. Palavra, Zdravko**
 Pluralizam vjerovanja i religijskih ideja na području Pakraca, Daruvara i Lipika od neolita do Turaka (1543.) / Zdravko Palavra. - 2004.
 (ASH/S 162/08)
- 629. Pallua-Vince, Jelka**
 Od Italije do Male Italije-talijanske oaze u zapadnoj Slavoniji / Jelka Pallua-Vince. - 2000. 2001.
 (ASH/S 124/08)
- 630. Palošika, Vladimir**
 Glogovnica-župna crkva uznesenja Marijina / Vladimir Palošika. - Križevci-Samobor 2010.
 (ASH/S 663/10/F)
- 631. Palošika, Vladimir**
 Kulturno-povijesni spomenici okolice Križevaca / Vladimir Palošika. - Križevci, 2000.
 (ASH/S 183/08)
- 632. Palošika, Vladimir**
 O zaboravljenoj kapeli Sv. Ulrika-Vurija kod Križevaca / Vladimir Palošika. - 1987.
 (ASH/S 666/10)
- 633. Pasarić, Dragutin**
 Nadahnuće kulturnom baštinom Gornje Jelenske / Dragutin Pasarić. - Zagreb, 2002.
 (ASH/S 254/08)
- 634. Patsch, Karl**
 Lika u rimsko doba / Karl Patsch. - Gospić, 1990.
 (ASH/S 23/08)
- 635. Pavičić, Stjepan**
 Podrijetlo hrvatskih i srpskih naselja i govora u Slavoniji / Stjepan Pavičić. - 1955.
 (ASH/S 140/08)
- 636. Pavišić, Ivančica**
 Kasnobrončanodobni nalazi s područja virovitičko-podravske županije / Ivančica Pavišić
 (ASH/S 720/10)

- 637. Pavleš, Ranko**
Cerovo brdo i neki susjedni posjedi u srednjem vijeku / Ranko Pavleš. - Križevci, 2004.
(ASH/S 221/08)
- 638. Pavletić, Krsto**
Petar Preradović / Krsto Pavletić. - Zagreb, 1918.
(ASH/S 349/08)
- 639. Pavličević, Dragutin**
Na vratima Požeške doline / Dragutin Pavličević. - Požega, 1961.
(ASH/S 450/09)
- 640. Pejnović, Dane**
Razvoj naseljenosti i promjene narodnosnog sastava u Plitvičkoj regiji / Dane Pejnović. - 1992.
(ASH/S 29/08)
- 641. Pelikan, Dragutin**
Slatina u vjetrovima povijesti / Dragutin Pelikan. - 1997.
(ASH/S 724/10)
- 642. Penava, Šimun**
Masovne grobnice Hrvata ubijenih 1991. u selima Tordinci i Antin / Šimun Penava. - 2006.
(ASH/S 94/08)
- 643. Pepeonik, Zlatko**
Česi u Hrvatskoj / Zlatko Pepeonik. - 1967.
(ASH/S 141/08)
- 644. Peričić, Šime**
Prilog poznavanju gospodarskih prilika Bukovice i Podgorja u XIX stoljeću / Šime Peričić. - Zadar, 2006.
(ASH/S 18/08)
- 645. Petešić, Ćiril**
Župa Sveti Ivan Žabno / Ćiril Petešić. - Zagreb 1998.
(ASH/S 663/10/M)
- 646. Petković, Danijel**
Srednjovjekovna naselja na prostoru današnjih općina Markušica i Tordinci / Danijel Petković. - 2004.
(ASH/S 72/08)
- 647. Petković, Vladimir R.**
Tekst o manastiru Komogovina / Vladimir R. Petković
(ASH/S 656/10)
- 648. Petrić, Hrvoje**
Koprivnica do 1356. godine / Hrvoje Petrić. - 1996.
(ASH/S 198/08)
- 649. Petrić, Hrvoje**
Ludbreg i Ludbreška Podravina u srednjem vijeku / Hrvoje Petrić. - 1995.
(ASH/S 176/08)
- 650. Petrić, Hrvoje**
O Križevačkoj natkapetaniji u 17. stoljeću / Hrvoje Petrić. - Križevci, 2003.
(ASH/S 216/08)
- 651. Petrić, Hrvoje**
Povijesno-geografski razvitak Molvi u srednjem vijeku / Hrvoje Petrić. - 1999.
(ASH/S 182/08)
- 652. Petrić, Hrvoje**

- Prilog o poznavanju Koprivnice u XVI i XVII stoljeću / Hrvoje Petrić. - Zagreb, 2000.
(ASH/S 206/08)
- 653. Petrić, Hrvoje**
Prilog poznavanju etnokonfesionalnih promjena u Podravini u XVII. stoljeću / Hrvoje Petrić. - 2007.
(ASH/S 663/10/L)
- 654. Petrić, Hrvoje**
Trgovište Brezovica u Križevačkoj županiji / Hrvoje Petrić. - Križevci, 2004.
(ASH/S 223/08)
- 655. Petrić, Hrvoje**
Virovitica pod osmanskom vladavinom / Hrvoje Petrić. - Virovitica, 1996.
(ASH/S 149/08)
- 656. Petrinec, Tomislav**
Grad Otočac – pregled povijesno-urbanog razvitka / Tomislav Petrinec. - 1992.1993.
(ASH/S 30/08)
- 657. Pisk, Silvija**
Kolomanov put u Moslavini – prilog poznavanju komunikacija i spomeničke baštine u Moslavini / Silvija Pisk. - 2005.
(ASH/S 259/08)
- 658. Plačko, Ljudevit**
Crkve i kapelice na području Križevaca i osnovni obredi u njima / Ljudevit Plačko. - 2006.
(ASH/S 662/10/A)
- 659. Plačko, Ljudevit**
Pobune u Križevačkom kraju 1755.godine prema zapisima suvremenika Ivana Josipovića, župnika u Križevcima / Ljudevit Plačko. - 2005.
(ASH/S 224/08)
- 660. Pletenac, Tomislav**
Glazba Starog Grabovca na etnološkom instrumentariju / Tomislav Pletenac. - 2000. 2001.
(ASH/S 598/10)
- 661. Pokolj u glinskoj ...**
Pokolj u glinskoj pravoslavnoj crkvi (svjedočanstvo Ljubana Jednaka)
(ASH/S 633/10)
- 662. Politika Kralj Petar I ...**
Politika Kralj Petar I 17.08.1921. - Beograd
(ASH/S 501/09)
- 663. Polović, Dražen**
Karlovačke kavane / Dražen Polović. - 2003.
(ASH/S 480/09)
- 664. Polović, Dražen**
Karlovački rock-vremeplov / Dražen Polović. - 2005.
(ASH/S 478/09)
- 665. Popis ubijenih Hrvata ...**
Popis ubijenih Hrvata na području Bjelovara od 6. do 30.4.1941.
(ASH/S 786/10)
- 666. Popović, Milko,**
Seljačka buna u Hrvatskoj godine 1593. i žumberački uskoci obeju vera / Milko Popović. - Zagreb 1964.
(ASH/S 716/10)
- 667. Popović, Spasoje**
Trnava u Slavoniji, str.1-49 / Spasoje Popović. - Nova Gradiška 1984.

- (ASH/S 613/10)
- 668. Popović, Spasoje**
Trnava u Slavoniji, str. 50-92 / Spasoje Popović. - Nova Gradiška 1984.
(ASH/S 614/10)
- 669. Posavec, Zvonko**
Nekoliko opaski o pojmu pravne države / Zvonko Posavec. - 1997.
(ASH/S 531/09)
- 670. Potrebica, Filip**
Slatina i okolica tijekom XVIII i XIX stoljeća / Filip Potrebica. - 1997.
(ASH/S 153/08)
- 671. Potrebica, Filip**
Virovitičko vlastelinstvo do 1849.godine / Filip Potrebica. - Virovitica, 1996.
(ASH/S 151/08)
- 672. Potrebica, Hrvoje**
Istraživanje nekropole pod tumulima iz starijeg željeznog doba na lokalitetu Gradca kod sela Kaptola / Hrvoje Potrebica. - 2001.
(ASH/S 459/09)
- 673. Povijesna i kulturna baština ...**
Povijesna i kulturna baština VoćinaTursko razdoblje. - Slatina, 2000.
(ASH/S 156/08)
- 674. Povijest crkve u Komogovini**
Povijest crkve u Komogovini
(ASH/S 636/10)
- 675. Požega 1227.-1977. ...**
Požega 1227.-1977. str. 111-157. - Požega, 1977.
(ASH/S 370/09)
- 676. Požega 1227.-1977. ...**
Požega 1227.-1977. str. 158-295. - Požega, 1977.
(ASH/S 371/09)
- 677. Požega 1227.-1977. ...**
Požega 1227.-1977. str. 76-110. - Požega, 1977.
(ASH/S 366/09)
- 678. Pravoslavne crkve na ...**
Pravoslavne crkve na području Istočne Banije
(ASH/S 635/10)
- 679. Pregled napuštenih ...**
Pregled napuštenih Srpsko-pravoslavnih crkava na području Like i Korduna. - 20.-22.10.1997.
(ASH/S 496/09)
- 680. Pregled napuštenih ...**
Pregled napuštenih Srpsko-pravoslavnih crkava na području Like i Korduna. - 20.-22.10.1997.
(ASH/S 496/09 I)
- 681. Preradović, Petar**
Pismo Ljudevitu Gaju od 19.5. 1847. / Petar Preradović
(ASH/S 344/08)
- 682. Preradović, Petar**
Pismo Stanku Vrazu / Petar Preradović. - Zadar, 1845. 1846. 1847. Videm, 1847. Monza, 1849.
(ASH/S 345/08)

- 683. Preradović, Petar**
Pozdrav domovini / Petar Preradović. - Zagreb, 1970.
(ASH/S 346/08)
- 684. Preradović, Petar**
Petar Preradović, hrvatski pjesnik / . - Zagreb, 1918.
(ASH/S 348/08)
- 685. Preradović, Petar,**
Pisma Ivanu Kukuljeviću Sakcinskom / Petar Preradović. - Zadar, 1844. Zadar, 1847. Zadar, 1848. (1845?) Zagreb, 1849. Zagreb, 1849. Zagreb, 1850. Zagreb, 1850. Zagreb, 1850. Temišvar, 1860. Temišvar, 1861. Temišvar, 1861. Temišvar, 1862. Beč, 1869.
(ASH/S 343/08)
- 686. Pribičević, Adam**
Naseljavanje Srba po Hrvatskoj i Dalmaciji / Adam Pribičević. - Vindzor, 1955.
(ASH/S 290/08)
- 687. Prica, Ines**
Žene obavljaju muški posao (rod i autoritet u hrvatskoj etnologiji) / Ines Prica
(ASH/S 753/10/E)
- 688. Prica, Ines**
Žene obavljaju muški posao (rod i autoritet u hrvatskoj etnologiji) / Ines Prica
(ASH/S 753/10/C)
- 689. Prijić, Zoja**
Krsne slave kod Srba u Kninskoj krajini / Zoja Prijić
(ASH/S 574/10)
- 690. Promjena etničke strukture ...**
Promjena etničke strukture na reintegriranim područjima
(ASH/S 497/09)
- 691. Promjena etničke strukture ...**
Promjena etničke strukture na reintegriranim područjima
(ASH/S 497/09 I)
- 692. Promjena etničke strukture ...**
Promjena etničke strukture na reintegriranim područjima
(ASH/S 497/09 II)
- 693. Promjena etničke strukture ...**
Promjena etničke strukture na reintegriranim područjima
(ASH/S 497/09 III)
- 694. Prosvjeta Narodni srpski ...**
Prosvjeta Narodni srpski kalendar. - 1996.
(ASH/S 517/09 B)
- 695. Prosvjeta Narodni srpski ...**
Prosvjeta Narodni srpski kalendar. - 1995.
(ASH/S 517/09 C)
- 696. Puljiz, Vlado**
Porodične zadruge i procesi modernizacije hrvatskog društva / Vlado Puljiz. - 1992.
(ASH/S 567/10)
- 697. Pupovac, Milorad**
Što smo i kojim jezikom govorimo / Milorad Pupovac. - 1995.
(ASH/S 760/10)
- 698. Puškarić, Marija**
Talijanska manjina u kontinentalnoj Hrvatskoj / Marija Puškarić. - PakracLipik, 2004.
(ASH/S 126/08)

699. Puzić, Miloš

Da se ne ponovi (ratna kronika ranije općine Ličko Petrovo Selo) / Miloš Puzić. - Titova Korenica, 1985.

(ASH/S 19/08)

700. Radeka, Milan

„Građa o srpskim školama u SD“ i „Djelo Dušana Berića“ / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 2/08)

701. Radeka, Milan

Arhimandrit Nikodim Opačić / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 5/08)

702. Radeka, Milan

Bilješke o nazivu „Vlah“ / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 4/08)

703. Radeka, Milan

Dalmatinska eparhija od ujedinjenja SPC / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 3/08)

704. Radeka, Milan

Gornjokarlovačko vladičanstvo / Milan Radeka

(ASH/S 634/10/F)

705. Radeka, Milan

Moja po Dalmaciji starina radi 10-godišnja stranstvovanja / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 6/08)

706. Radeka, Milan

Prilozi o spomenicima kulture kod Srba u sjevernoj Dalmaciji, str. 157-225 / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 2/08-5)

707. Radeka, Milan

Prilozi o spomenicima kulture kod Srba u sjevernoj Dalmaciji, str.226-289 / Milan Radeka. - Zagreb, 1971.

(ASH/S 2/08-4)

708. Radeka, Milan

Stare srpske rukopisne i štampane knjige u Gornjoj krajini / Milan Radeka. - Karlovac, 1964.

(ASH/S 40/08)

709. Radovanović, Radovan

Matica hrvatska u Karlovcu / Radovan Radovanović. - Karlovac, 2006.

(ASH/S 463/09)

710. Radovanović, Radovan

Rakovac / Radovan Radovanović. - 1998.

(ASH/S 462/09)

711. Rajčić, Tihomir

Odnos srpskog lista (Glasa) prema autonomašima u Dalmaciji 80-ih godina XIX stoljeća / Tihomir Rajčić. - Zadar, 2001.

(ASH/S 15/08)

712. Rajčić, Tihomir

Slika Hrvata u nacionalnoj ideologiji Srpske stranke u Dalmaciji 80-ih godina XIX stoljeća / Tihomir Rajčić. - Zadar, 2003.

(ASH/S 16/08)

713. Rajčić, Tihomir

Srpski nacionalni pokret u Dalmaciji u XIX stoljeću / Tihomir Rajčić. - Zadar, 2005.

- (ASH/S 17/08)
- 714. Rajšel, Kristijan**
Sto godina Na Potoku / Kristijan Rajšel
(ASH/S 735/10)
- 715. Ranosrednjovjekovna zbirka ...**
Ranosrednjovjekovna zbirka arheoloških predmeta
(ASH/S 763/10)
- 716. Ratna stradanja pravoslavnih hramova ...**
Ratna stradanja pravoslavnih hramova u srpskim oblastima u Hrvatskoj 1991. - Beograd, 2002.
(ASH/S 526/09)
- 717. Ravlić, Jakša**
Petar Preradović u Zadru / Jakša Ravlić
(ASH/S 351/08)
- 718. Recenzija knjige P. Đuranovića ...**
Recenzija knjige P. Đuranovića Srpska pravoslavna parohija u Dalju
(ASH/S 621/10/A)
- 719. Rihtman-Auguštin, Dunja**
O slugama u zadruzi ili o jednom periodu / Dunja Rihtman-Auguštin. - 1989.
(ASH/S 595/10)
- 720. Rihtman-Auguštin, Dunja**
Struktura tradicijskog mišljenja, str. 100-149 / Dunja Rihtman-Auguštin. - Zagreb 1984.
(ASH/S 750/10)
- 721. Rihtman-Auguštin, Dunja**
Struktura tradicijskog mišljenja, str. 150-186 / Dunja Rihtman-Auguštin. - Zagreb 1984.
(ASH/S 751/10)
- 722. Rihtman-Auguštin, Dunja**
Struktura tradicijskog mišljenja, str. 50-99 / Dunja Rihtman-Auguštin. - Zagreb 1984.
(ASH/S 749/10)
- 723. Rihtman-Auguštin, Dunja**
Struktura tradicijskog mišljenja, str. 1-49 / Dunja Rihtman-Auguštin. - Zagreb 1984.
(ASH/S 748/10)
- 724. Rozgaj, Stanko**
Vatre i vode Rakovca / Stanko Rozgaj. - 1998.
(ASH/S 472/09)
- 725. Rožić-Okroša, Lana**
Ostaci romaničke crkve u Kamešnici / Lana Rožić-Okroša. - Križevci, 2003.
(ASH/S 217/08)
- 726. Rožić-Okroša, Lana**
Peta sezona sustavnih arheoloških iskopavanja na nalazištu Brezovljani / Lana Rožić-Okroša. - 2007.
(ASH/S 663/10/G)
- 727. Rukavina, Ante**
O postanku naziva mjesta Gospić / Ante Rukavina. - 1992.
(ASH/S 311/08)
- 728. Runje, Petar**
Otočac, srednjovjekovna biskupija i kulturni centar / Petar Runje. - Senj, 2006.
(ASH/S 39/08)
- 729. Runje, Petar**
Tragom stare ličke povijest / Petar Runje. - Ogulin, 2001.

- (ASH/S 64/08)
- 730. Sabolić, Dubravka**
Kraljevski posjed i slobodan grad / Dubravka Sabolić. - Virovitica, 1996.
(ASH/S 203/08)
- 731. Saftić, Vlado**
Industrijalac Milan Prpić i ZIVT / Vlado Saftić. - 2005.
(ASH/S 718/10)
- 732. Sakrivena grobnica ...**
Sakrivena grobnica, Jubilej Nikole Tesle. - Beograd, 2006.
(ASH/S 316/08)
- 733. Salajić, Silvija**
Arheološka iskopavanja na „Gradini“ kod Špišić Bukovice / Silvija Salajić. - 2000.
(ASH/S 209/08)
- 734. Salajić, Silvija**
Arheološka iskopavanja na Gradini kod Špišić Bukovice / Silvija Salajić. - 2000.
(ASH/S 723/10)
- 735. Salajić, Silvija**
Arheološki pregled virovitičkog kraja / Silvija Salajić. - 1993.
(ASH/S 722/10)
- 736. Samaržija-Vukičević, Diana**
Tragovi srednjovjekovnih spomenika Slatine i okolice / Diana Samaržija-Vukičević. - Slatina, 1999.
(ASH/S 200/08)
- 737. Savić, Glišo**
Spomenica sela Bujavica, str.1-65 / Glišo Savić. - Pakrac, 1989.
(ASH/S 128/08)
- 738. Savić, Glišo**
Spomenica sela Bujavica, str.66-127 / Glišo Savić. - Pakrac, 1989.
(ASH/S 129/08)
- 739. Savić, Milorad**
Dvori Jankovića-skica muzeja / Milorad Savić. - Benkovac, 1991.
(ASH/S 12/08)
- 740. Schejbal, Berislav**
Daruvar: očekujući istraživanja / Berislav Schejbal. - 1999.
(ASH/S 107/08)
- 741. Schejbal, Berislav**
Daruvar-Aqua Ballissae i Pakrac -Mannieana / Berislav Schejbal. - Pakrac-Lipik, 2006.
(ASH/S 547/09)
- 742. Schejbal, Berislav**
Još jedan nalaz „carskog kamena“ u Daruvaru / Berislav Schejbal. - 1996.
(ASH/S 106/08)
- 743. Schejbal, Berislav**
Prilog rekonstrukciji rimskih komunikacija na jaškom municipalnom teritoriju / Berislav Schejbal. - 2003.
(ASH/S 552/09)
- 744. Sedam stoljeća Cernika**
Sedam stoljeća Cernika / . - Cernik, 1994.
(ASH/S 541/09)
- 745. Sela cerničke župe i okolice**
Sela cerničke župe i okolice / . -

- (ASH/S 692/10)
- 746. Seleš, Zdravko**
 Grgur Karlovčan 2002., 60 godina poslije tragedije / Zdravko Seleš. - 2002.
 (ASH/S 755/0)
- 747. Senjković, Reana**
 Oko problema krsta s kukama (svastike) - 60 godina kasnije / Reana Senjković. - 1991.
 (ASH/S 581/10)
- 748. Sirač-zrnca povijesti ...**
 Sirač-zrnca povijesti i mnoga sjećanja. - Daruvar, 2002.
 (ASH/S 159/08)
- 749. Sisačko-moslavačka županija ...**
 Sisačko-moslavačka županija-stanovništvo prema naseljima, popis 2001., općina Sunja
 (ASH/S 640/10)
- 750. Skoko, Dragutin,**
 Gimnazijske priče / Dragutin Skoko. - 1998.
 (ASH/S 473/09)
- 751. Slatina 1297.-1997.**
 Slatina 1297.-1997. - Slatina 1997.
 (ASH/S 373/09)
- 752. Slatina iz davnih dana**
 Slatina iz davnih dana. - Slatina, 1997.
 (ASH/S 154/08)
- 753. Sohr, Miloslav**
 Daruvar-povijesna gradska jezgra / Miloslav Sohr. - 2000.2001.
 (ASH/S 108/08)
- 754. Sohr, Miloslav**
 Kalvinistička crkva u Daruvaru / Miloslav Sohr. - 1992.
 (ASH/S 103/08)
- 755. Sokač-Štimac, Dubravka**
 Arhitektura kasne antike u požeškom kraju / Dubravka Sokač-Štimac. - 1995.
 (ASH/S 455/09)
- 756. Spajić, Emil**
 Kasnorimska nekropola u Sladojevcima, Osječki zbornik 11 / Emil Spajić. - 1967.
 (ASH/S 363/09)
- 757. Spehnjak, Katarina**
 Prilog istraživanju Srpskog kulturno-povijesnog društva Prosvjeta 1945.-1950. / Katarina Spehnjak. - 1990.
 (ASH/S 766/10)
- 758. Spomenice župa: Maja ...**
 Spomenice župa: Maja, Glina, Viduševac i Mala Solina. - Glina, 1998.
 (ASH/S 418/09)
- 759. Srbi izbjeglice, prognanici ...**
 Srbi izbjeglice, prognanici i raseljena lica krajem XX veka, str. 1-89 / . - Beograd, 2000.
 (ASH/S 518/09)
- 760. Srbi izbjeglice, prognanici ...**
 Srbi izbjeglice, prognanici i raseljena lica krajem XX veka, str. 207-292 / . - Beograd, 2000.
 (ASH/S 518/09 II)
- 761. Srbi izbjeglice, prognanici ...**
 Srbi izbjeglice, prognanici i raseljena lica krajem XX veka, str. 93-197 / . - Beograd, 2000.

- (ASH/S 518/09 I)
- 762. Srbi namješteni u ...**
 Srbi namješteni u Željezničkoj upravi Zagreb
 (ASH/S 273/08)
- 763. Srbi namješteni u ...**
 Srednjovjekovna nizinska utvrda u Virovitici (osvrt na arheološka iskopavanja). - Virovitica, 2008.
 (ASH/S 381/09)
- 764. Srpska naseljenja na ...**
 Srpska naseljenja na imanjima Zrinjskih i Frankopana
 (ASH/S 634/10/E)
- 765. Srpske rukopisne i štampane knjige ...**
 Srpske rukopisne i štampane knjige u Slavoniji od XV do XVIII veka (katalog) str.1-69. - Beograd Pakrac, 1990.
 (ASH/S 131/08)
- 766. Srpske rukopisne i štampane knjige ...**
 Srpske rukopisne i štampane knjige u Slavoniji od XV do XVIII veka (katalog) str.70-138. - Beograd Pakrac, 1990.
 (ASH/S 130/08)
- 767. Srpsko udruženje Ličana ...**
 Srpsko udruženje Ličana Gacke doline i Vrhovina Zavičaj Zbornik radova iz zavičaja, str. 1-79. - Beograd, 2006
 (ASH/S 511/09)
- 768. Srpsko udruženje Ličana ...**
 Srpsko udruženje Ličana Gacke doline i Vrhovina Zavičaj Zbornik radova iz zavičaja, str.80-188. - Beograd, 2006.
 (ASH/S 511/09 I)
- 769. Sršan, Stjepan**
 Migracije u sjeveroistočnoj Hrvatskoj(s posebnim osvrtom na pravoslavne, osobito Srbe) / Stjepan Sršan. - Osijek, 1994.
 (ASH/S 81/08)
- 770. Staničić-Demori, Zoraida**
 L eglise saint - etienne de Golubić / Zoraida Staničić-Demori. - 1997.
 (ASH/S 358/08)
- 771. Stanovništvo općine Jasenovac ...**
 Stanovništvo općine Jasenovac prema starosti, popis 2001.
 (ASH/S 601/10)
- 772. Stanovništvo prema naseljima ...**
 Stanovništvo prema naseljima(općina Veliki Grđevac), popis 2001.
 (ASH/S 674/10)
- 773. Stanje sakralnih objekata ...**
 Stanje sakralnih objekata Pravoslavne eparhije zagrebačke. - 1982.
 (ASH/S 274/08)
- 774. Stepinac-Fabijanić, Tihomir**
 Prilog poznavanju tradicijske baštine naselja Dalj u istočnoj Slavoniji / Tihomir Stepinac Fabijanić. - 1998.
 (ASH/S 84/08)
- 775. Stišćak, Antun**
 O jednom broju logoraša Danice / Antun Stišćak. - 1984.
 (ASH/S 665/10)

- 776. Stojšavljević, Bogdan**
Donje Dubrave / Bogdan Stojšavljević. - Zagreb, 1971.
(ASH/S 52/08)
- 777. Stošić, Josip**
Crkva sv. Marije Magdalene u Čazmi / Josip Stošić. - Zagreb, 2001.
(ASH/S 248/08)
- 778. Stotinu sedamedeset i pet godina ...**
Stotinu sedamedeset i pet godina škole u Rešetarima. - Rešetari, 2006.
(ASH/S 431/09)
- 779. Stradanje nacionalnih i vjerskih ...**
Stradanje nacionalnih i vjerskih manjina u novogradiškom kraju tijekom II svjetskog rata
(ASH/S 556/09)
- 780. Stvaranje hrvatske države ...**
Stvaranje hrvatske države i Domovinski rat
(ASH/S 537/09)
- 781. Sudske presude iz 1949. g.**
Sudske presude iz 1949. g. - Prosinac, 1995.
(ASH/S 436/09)
- 782. Svjetlo Banije**
Svjetlo Banije
(ASH/S 660/10)
- 783. Szabo, Agneza**
Uzroci i posljedice političkih demonstracija u Hrvatskoj 1903.godine / Agneza Szabo. - 2005.
(ASH/S 302/08)
- 784. Szabo, Đuro**
Prilozi za povijesnu topografiju požeške županije / Đuro Szabo. - Zagreb, 1910.
(ASH/S 99/08)
- 785. Szabo, Đuro**
Prilozi za povijesnu topografiju požeške županije / Đuro Szabo. - Zagreb, 1910.
(ASH/S 139/08)
- 786. Szabo, Gjuro**
Epilog spomenici prošlosti za rata i poslije rata / Gjuro Szabo. - Zagreb, 1930.
(ASH/S 384/09)
- 787. Szabo, Gjuro**
Iz prošlosti Daruvara i okolice / Gjuro Szabo. - Zagreb, 1934.
(ASH/S 140/08-3)
- 788. Šantić, Marijan**
Čuvamo trag svih kultura na hrvatskom tlu / Marijan Šantić. - 1993.
(ASH/S 649/10)
- 789. Šarengača, Nikola**
Komogovina 1334-1941. / Nikola Šarengača
(ASH/S 634/10/G)
- 790. Šelmić, Leposava**
Doprinos osiječkih majstora razvoju baroknog drvorezbarstva kod Srba / Leposava Šelmić. - Novi Sad, 1984.
(ASH/S 79/08)
- 791. Šematizam Srpske Patrijaršije**
Šematizam Srpske Patrijaršije
(ASH/S 504/09)

- 792. Šestak, Ljudevit**
Dubrava u povijesti i njena okolina / Ljudevit Šestak. - Zagreb 1929.
(ASH/S 678/10)
- 793. Šestan, Ivica**
Okolica Gračaca kao stjecište kultura / Ivica Šestan. - 1993.
(ASH/S 307/08)
- 794. Šigir, Mirjana**
Tri župe otoka Ivanić / Mirjana Šigir. - 1993. 1994.
(ASH/S 233/08)
- 795. Škiljan, Filip**
Odnos ustaške vlasti na Kalniku i u potkalničkom kraju / Filip Škiljan
(ASH/S 675/10)
- 796. Škiljan, Filip**
Stradanje nacionalnih i vjerskih manjina u virovitičkom i slatinskom kraju tijekom 1941. i početkom 1942. / Filip Škiljan
(ASH/S 725/10)
- 797. Škiljan, Filip**
Stradanje stanovništva na području kotara Pakrac i Daruvar 1941. i 1942. / Filip Škiljan
(ASH/S 604/10)
- 798. Škreb, Zdenko**
Preradovićeve pisma Emi Regnerovoj / Zdenko Škreb
(ASH/S 339/08)
- 799. Škvorc, Đuro**
Župa Svetog Petra apostola u Svetom Petru Orehovcu / Đuro Škvorc. - 2005.
(ASH/S 662/10/B)
- 800. Španovica, Marinković M.**
Slavonija - pov. naselja i por st. / Marinković M. Španovica
(ASH/S 539/09539/09A)
- 801. Špoljar, Josip**
Povjest Pakraca / Josip Špoljar. - Zagreb, 1909.
(ASH/S 138/08)
- 802. Špoljar, Josip**
Povjest Pakraca / Josip Špoljar. - Zagreb, 1909.
(ASH/S 449/09)
- 803. Šragalj, Branka**
Vrbovsko,ti,oj,u dolu rijeke Dobre žubori... / Branka Šragalj
(ASH/S 727/10)
- 804. Šrepel, Milivoj**
Preradovićeve pisma Priopćio Milivoj Šrepel / Milivoj Šrepel
(ASH/S 357/08)
- 805. Štefan-Franc, Engel**
Opis Kraljevine Slavonije i Vojvodstva Srema / Engel Štefan-Franc. - 1972.
(ASH/S 621/10)
- 806. Šteković, Luka**
Romi u virovitičkom kraju / Luka Šteković. - Beograd, 1998.
(ASH/S 483/09)
- 807. Štrk, Vjekoslav**
Arheološka istraživanja povijesne urbane cjeline Čazme / Vjekoslav Štrk. - 1993.
(ASH/S 664/10/A)
- 808. Štrk, Vjekoslav**

- O nekim neobjavljenim arheološkim nalazima iz okolice Čazme / Vjekoslav Štrk. - 1994.
(ASH/S 236/08)
- 809. Štrk, Vjekoslav**
O nekim neobjavljenim arheološkim nalazima iz okolice Čazme / Vjekoslav Štrk. - 1990.
(ASH/S 664/10)
- 810. Štrk, Vjekoslav**
Osvrt na novootkriveno arheološko nalazište u Čazmi / Vjekoslav Štrk. - 1992.
(ASH/S 664/10/F)
- 811. Štrk, Vjekoslav**
Povijesna kronologija Čazme / Vjekoslav Štrk. - Zagreb, 2001.
(ASH/S 244/08)
- 812. Šundalić, Antun**
Demografski i politički utjecaji na konfesionalnu sliku istočne Hrvatske / Antun Šundalić.
- 2003.
(ASH/S 86/08)
- 813. Šute, Ivica**
Put za Donji Lapac / Ivica Šute. - Zagreb, 2005.
(ASH/S 315/08)
- 814. Šuvak, Dragica**
Kulturna povijest Slatine / Dragica Šuvak. - 1993.
(ASH/S 144/08)
- 815. Švarc, Krešimir**
Holokaust u Koprivnici / Krešimir Švarc
(ASH/S 224/22/09)
- 816. Švob, Melita**
Židovi u Hrvatskoj-židovske zajednice II knjiga / Melita Švob. - Zagreb, 2004.
(ASH/S 362/09)
- 817. Tadić, Đorđe-Đuro**
Nisu zaboravljeni / Đorđe-Đuro Tadić. - Lipik- Pakrac, travanj 2009.
(ASH/S 484/09)
- 818. Taras, Ivan**
Cirkvena / Ivan Taras. - Cirkvena 2004.
(ASH/S 662/10/C)
- 819. Tarbuk, Nela**
Stolarske umjetnine u crkvi sv.Roka / Nela Tarbuk. - Virovitica, 1996.
(ASH/S 150/08)
- 820. Templari i Ivanovci u Hrvatskoj ...**
Templari i Ivanovci u Hrvatskoj Gora, str. 86-99; 161-167
(ASH/S 423/09)
- 821. Tisuću devetsto četrdeset i prve do ...**
Tisuću devetsto četrdeset i prve do tisuću devetsto osamdeset i prve. Sjećanja i drugi izvori
koji govore o općini Orahovica u NOB. - Orahovica, 1981.
(ASH/S 393/09)
- 822. Tišma, Mirko**
Srpska crkva Svetog Nikole u Belom Brdu, str. 52-93 / Mirko Tišma. - Kragujevac 1986.
(ASH/S 630/10)
- 823. Tišma, Mirko**
Srpska crkva Svetog Nikole u Belom Brdu, str.1-51 / Mirko Tišma. - Kragujevac 1986.
(ASH/S 629/10)
- 824. Tkalčec, Tatjana**

Gudovac-Gradina 2004. / Tatjana Tkalčec. - 2005.

(ASH/S 783/10)

825. Tkalčec, Tatjana

Kratak pregled arheoloških nalazišta Križevačkog kraja / Tatjana Tkalčec. - Križevci, 1999.

(ASH/S 201/08)

826. Tkalčec, Tatjana

Vojakovački Osijek-Mihalj, srednjovjekovni arheološki kompleks na gornjem toku Glogovnice / Tatjana Tkalčec

(ASH/S 662/10/H)

827. Tko je tko u NDH

Tko je tko u NDH

(ASH/S 505/09)

828. Tomičić, Željko

Tragom novijih istraživanja bjelovarske kulture u slavonskom dijelu Podravine, Prilozi 7 / Željko Tomičić. - 1990.

(ASH/S 382/09)

829. Tomljanović, Cvjetko

Narodnooslobodilački pokret i problem oružanog četništva u Slavoniji / Cvjetko Tomljanović. - 1964.

(ASH/S 612/10)

830. Tomljenović, Ana

Katolička vjera i crkve Smiljanskog područja tijekom povijesti / Ana Tomljenović. - 2004.

(ASH/S 314/08)

831. Tomljenović, Ana

Smiljan i okolica / Ana Tomljenović. - Zagreb-Smiljan, 2003.

(ASH/S 312/08)

832. Tradicionalna kultura Srba u ...

Tradicionalna kultura Srba u Srpskoj Krajini i Hrvatskoj

(ASH/S 536/09)

833. Trnava – Medari ...

Trnava – Medari – 150 godina školstva 1831.-1981. - Nova Gradiška, 1981.

(ASH/S 432/09)

834. Troščan, Zdravko

Arheološka topografija općine Nova Gradiška / Zdravko Troščan

(ASH/S 485/09)

835. Tršće

Tršće

(ASH/S 731/10)

836. Turčić, Ivan

Stanovništvo Republike Hrvatske po županijama i kotarevima 1857.-1991. / Ivan Turčić

(ASH/S 758/10)

837. Turčinović, Josip

Odnosi Istočne i Zapadne crkve kod Krste Pejkića (1665.-1731.) / Josip Turčinović. - Zagreb, 1965.

(ASH/S 771/10)

838. Tutuk, Marko

Moja zapadna Slavonija / Marko Tutuk. - Beograd, 2003.

(ASH/S 125/08)

839. U Glini danas postoji ...

U Glini danas postoji klavir na kojem je prvi put svirana hrvatska himna i kuća u kojoj je prvi put otpjevana. - 1938.

(ASH/S 74/08)

840. U Glini je prvi put ...

U Glini je prvi put 1846.g. odjeknula hrvatska himna. - 1930.

(ASH/S 75/08)

841. U smrt odvedeni Daruvarčani ...

U smrt odvedeni Daruvarčani Vrela, br. 9-10. - 1997. svibanj

(ASH/S 438/09)

842. Ugrešić, Milan

U obrani života, str. 1-33 / Milan Ugrešić. - Nova Gradiška, 1981.

(ASH/S 493/09)

843. Ugrešić, Milan

U obrani života, str. 33-75 / Milan Ugrešić. - Nova Gradiška, 1981.

(ASH/S 494/09)

844. Ustav RH

Ustav RH. - 1990.

(ASH/S 529/09)

845. Valenčić, B.

Kasnogotička trikonhna crkva kraj sela Tornja (Pakrac) / B. Valenčić. - 1992. 1993.

(ASH/S 140/08-1)

846. Velagić, Savo

Ratne operacije u Podravini i Bilogori za vrijeme travanjskog rata 1941. / Savo Velagić

(ASH/S 784/10)

847. Velagić, Savo

Ratne operacije u Podravini i Bilogori za vrijeme travanjskog rata 1941.g. / Savo Velagić. - 1994.

(ASH/S 447/09)

848. Velagić, Savo

Virovitica u narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji / Savo Velagić. - Virovitica, 1979.

(ASH/S 448/09)

849. Veljak, Lino

Gajo Petrović 1927-1993 – In memoriam / Lino Veljak. - 1993.

(ASH/S 331/08)

850. Veselinović, Rajko L.

Umetnost u Srba severne Dalmacije u XVIII stoleću / Rajko L. Veselinović. - Novi Sad, 1982.

(ASH/S 9/08)

851. Vinkovci

Vinkovci. - Vinkovci-Zagreb, 1983.

(ASH/S 624/10)

852. Vinković, Dubravko

Sjećanje na nestale crkve karlovačke / Dubravko Vinković. - Karlovac, 2006.

(ASH/S 482/09)

853. Vinski-Gasparin

Kultura polja sa žarama

(ASH/S 762/10)

854. Virje na kraju XX stoljeća ...

Virje na kraju XX st. kroz pisanu riječ i fotografiju. - Virje, 2000.

- (ASH/S 181/08)
- 855. Virovitica 1234-1984,**
Virovitica 1234-1984. - Virovitica, 1983.
- (ASH/S 170/08)
- 856. Voćin-Crkva pohoda ...**
Voćin-Crkva pohoda Blažene Djevice Marije. - Slatina, 2000.
- (ASH/S 207/08)
- 857. Voćinska utvrda**
Voćinska utvrda. - Slatina, 2000.
- (ASH/S 208/08)
- 858. Vodič kroz povijest Čazme**
Vodič kroz povijest Čazme. - Čazma, 1979.
- (ASH/S 235/08)
- 859. Vodič kroz prošlost Čazme**
Vodič kroz prošlost Čazme. - Čazma 1979.
- (ASH/S 664/10/B)
- 860. Vojak, Danijel**
Bilješke iz povijesti Roma u Slavoniji, 1850.-1941. / Danijel Vojak. - 2004.
- (ASH/S 141/09)
- 861. Vojak, Danijel**
Romi u popisima stanovništva iz 1921. i 1931. na području Hrvatske / Danijel Vojak. - 2004.
- (ASH/S 224/20/09)
- 862. Vojinović, Aleksandar**
Dossier Bleiburg -svjedočanstvo Petra Juranovića (Start) / Aleksandar Vojinović. - 1990.
- (ASH/S 764/10)
- 863. Vojska Krajine ...**
Vojska Krajine -specijalni prilog, Republika Srpska Krajina, br. 9-10 Karta RSK / . - 1994. februar-mart
- (ASH/S 512/09)
- 864. Vojskovođa Svetozar Borojević ...**
Vojskovođa Svetozar Borojević 1856-1920. / . - Zagreb, 2006.
- (ASH/S 325/08)
- 865. Vranešić, Mile**
Povijest grkokatoličke crkve i župe u Metliki / Mile Vranešić. - 1979.
- (ASH/S 713/10)
- 866. Vrbetić, Marija**
Ozračje Šimunićeve ulice / Marija Vrbetić. - 1999.
- (ASH/S 464/09)
- 867. Vrbovec u prošlosti ...**
Vrbovec u prošlosti i sadašnjosti
- (ASH/S 676/10)
- 868. Vrijeme zločina ...**
Vrijeme zločina-odmazda prema Židovima, Srbima i Romima. - 2007.
- (ASH/S 196/08-1)
- 869. Vučković, Ljubomir**
Trnovac glinski i banijska ognjišta / Ljubomir Vučković. - Beograd, 1996.
- (ASH/S 419/09)
- 870. Weiss, Ljubo R.**
Prilozi za povijest Židova Virovitice i okolice / Ljubo R. Weiss. - 2008.

- (ASH/S 377/09)
- 871. Wittenberg, Tomislav**
Vetovo / Tomislav Wittenberg. - Požega 2008.
- (ASH/S 694/10)
- 872. Zagrebačko-ljubljanska eparhija**
Zagrebačko-ljubljanska eparhija
- (ASH/S 756/10)
- 873. Zakošek, Boris**
Zemljišne zajednice Hrvatskog primorja i Gorskog kotara / Boris Zakošek. - 1994.
- (ASH/S 733/10)
- 874. Zalar, Ivo**
Petar Preradović i hrvatski jezik / Ivo Zalar. - 1998.
- (ASH/S 354/08)
- 875. Zapadna virovitička obilaznica ...**
Zapadna virovitička obilaznica, Zaštitna arheološka istraživanja 2005.-2006. - Virovitica, 2007.
- (ASH/S 394/09)
- 876. Zavičaj br.1 Virovitički ...**
Zavičaj br. 1 Virovitički zavičaj. - 1991.
- (ASH/S 487/09)
- 877. Zavičaj br. 15/16**
Zavičaj br. 15/16. - 2004.
- (ASH/S 489/09)
- 878. Zavičaj 17/18**
Zavičaj br. 17/18. - 2005.
- (ASH/S 388/09)
- 879. Zavičaj 21/22**
Zavičaj br. 21/22. - 2007.
- (ASH/S 389/09)
- 880. Zavičaj br. 5-6**
Zavičaj br. 5-6. - 1994.
- (ASH/S 488/09)
- 881. Zavičaj br. 3**
Zavičaj br. 3. - 1992.
- (ASH/S 383/09)
- 882. Zbašnik, Zdenka**
Moje selo Plešće / Zdenka Zbašnik
- (ASH/S 734/10)
- 883. Zbilja i kritika ...**
Zbilja i kritika - posvećeno Gaji Petroviću. - Zagreb, 2001.
- (ASH/S 332/08)
- 884. Zbirka u HAZU-u ...**
Zbirka u HAZU-u (Rade Bosnić)
- (ASH/S 661/10)
- 885. Zbornik Matice srpske ...**
Zbornik Matice srpske za kulturu i umjetnost (Daruvar i Pakrac)
- (ASH/S 603/10)
- 886. Zbornik Muzeja Đakovštine 1**
Zbornik Muzeja Đakovštine 1. - Đakovo 1978.
- (ASH/S 625/10)

- 887. Zbornik Muzeja Đakovštine 2**
Zbornik Muzeja Đakovštine 2. - Đakovo 1982.
(ASH/S 626/10)
- 888. Zbornik Muzeja Đakovštine 4**
Zbornik Muzeja Đakovštine 4. - Đakovo 1997.
(ASH/S 627/10)
- 889. Zbornik o Srbima u Hrvatskoj ...**
Zbornik o Srbima u Hrvatskoj str. 211-309. - Beograd, 1999.
(ASH/S 281/08)
- 890. Zbornik o Srbima u Hrvatskoj ...**
Zbornik o Srbima u Hrvatskoj str. 51-61, 117-141, 389-433. - Beograd, 1999.
(ASH/S 280/08)
- 891. Zec, Danijel**
Plemićka kurija kraj Ružice grada, Orahovica / Danijel Zec. - 2007.
(ASH/S 446/09)
- 892. Zelić, Juraj**
Kamengrad u Kamenskom kraju / Juraj Zelić. - 1998.
(ASH/S 426/09)
- 893. Zlatković, Winter Jelena**
Dijaspورا i Židovi na području Jugoslavije / Jelena Zlatković Winter. - 1987.
(ASH/S 532/09)
- 894. Zvonar, Ivica**
Šemovci: dvije crtice za povijest mjesta / Ivica Zvonar. - 2006.
(ASH/S 194/08)
- 895. Židovska općina Križevci 1930. g.**
Židovska općina Križevci 1930. g. - Križevci
(ASH/S 224/18/09)
- 896. Živić, Dražen**
Promjene u dinamici i razmještanju prognaničko-izbjegličkog kontingenta u RH od sredine 1991. do sredine 1998. g., Društvena istraživanja, br. 8, 5-6, 43-44 / Dražen Živić. - Zagreb, 1999.
(ASH/S 515/09)
- 897. Živić, Dražen**
Utjecaj srbijanske oružane agresije na etničke promjene u Vukovarsko-srijemskoj županiji od 1991. do 2001. g. / Dražen Živić. - 2003.
(ASH/S 88/08)
- 898. Život i djelo ...**
Život i djelo don Jose Pl. Felicinića / . - Pag-Zadar 2002.
(ASH/S 754/10)
- 899. Život i djelo ...**
Život i djelo Milutina Milankovića 1879.-1979. str. 1-117. - Beograd, 1982.
(ASH/S 333/08)
- 900. Život i djelo ...**
Život i djelo Milutina Milankovića 1879.-1979. str. 118-229. - Beograd, 1982.
(ASH/S 334/08)
- 901. Žugaj, Vjekoslav**
Stara Gradiška / Vjekoslav Žugaj. - Zagreb, 1997.
(ASH/S 427/09)
- 902. Žugaj, Vjekoslav**
Židovi Novogradiškog kraja / Vjekoslav Žugaj

- (ASH/S 425/09)
- 903. Žulj, Nikola**
Križevci i kalničko prigorje / Nikola Žulj. - 2006.
- (ASH/S 663/10/J)
- 904. Žulj, Nikola**
Križevci i kalničko prigorje / Nikola Žulj. - 2006.
- (ASH/S 663/10/K)
- 905. Žumberak i Marindol**
Žumberak i Marindol
- (ASH/S 702/10)
- 906. Žumberčani-subetnička grupa ...**
Žumberčani-subetnička grupa u Hrvata
- (ASH/S 705/10)
- 907. Žunec, Ozren**
Rat u Hrvatskoj 1991.-1995 1. dio - uzroci rata i operacije do sarajevskog primirja / Ozren Žunec. - 1998.
- (ASH/S 522/09)
- 908. Žunec, Ozren**
Rat u Hrvatskoj 1991.-1995. 2. dio - od sarajevskog primirja do završnih operacija / Ozren Žunec. - 1998.
- (ASH/S 521/09)
- 909. Župa Gornji Bogićevci**
Župa Gornji Bogićevci. - Zagreb, 1989.
- (ASH/S 490/09)
- 910. Župa Svetog Ilije ...**
Župa Svetog Ilije proroka u Gradini (Kronika jednog vremena). - Gradina, 2002.
- (ASH/S 215/08)

8. ЗАКЉУЧАК

Докторска теза „Архив Срба у Хрватској – устројство, структура грађе и културноисторијски значај“ имала је вишеструки задатак: да скрене пажњу стручне и шире јавности на релативно младу, али изузетно значајну културно-образовну институцију (основану 2006. године). Затим, да укаже на бројна мјеста широм данашње Хрватске гдје се дисперзивно, разбацана у фондовима бројних архива, музеја и библиотека, налази богата архивска грађа од значаја за српски народ, али и за боље разумијевање српско-хрватских односа.

Ова установа је, с једне стране, један од огранака Српског културног друштва „Просвјета“, под ингеренцијом Српског националног вијећа у Хрватској, али она – спадајући у тзв. специјализоване архиве – има све одлике тематског архива, што захтијева посебан приступ изучавању структуре архивске грађе коју ова институција посједује. Значај подухвата групе стручњака и лаика који су покренули Архив Срба у Хрватској, још је важнији будући да до тада није било успјелих покушаја да се оснује таква институција.

Страдална историја Срба на тлу данашње Хрватске, обавезује на чување грађе која расвјетљава затамњен и наметањем идеологије кривице умањен значај историје Срба Хрватске, Славоније и Далмације. Прикупљање такве грађе на једном мјесту омогућава истраживачима знатно лакши приступ изворима и олакшава научни рад који је везан за тему Срба у Хрватској. Архив се бави и прикупљањем информација гдје се налази одређена грађа везана за Србе у Хрватској, те и на тај начин олакшава истраживачке подухвате. Такође, Архив посједује и библиотеку која у концентричним круговима обухвата историју Срба Хрватске, региона, Европе и свијета, као и свих народа са којима су Срби током богате историје били у додиру. Библиотека архива садржи и периодичку више листова.

Архив Срба у Хрватској грађу наслеђује од угашених институција који су се специфично или узгред бавиле темама везаним за српски народ у Хрватској. Затим, од стране потомака познатих Срба са простора данашње Хрватске. Истраживачи настоје и да копирају најзначајније документе из Хрватског државног архива, те подстичу или прихватају иницијативе донатора грађе за преузимањем материјала који су од значаја за историју Срба у Хрватској.

Архив је признат од стране Хрватског државног архива, који има право супервизије. Архив такође одржава професионалне контакте са СКД „Просвјета“, „Привредником“, представницима Српске православне цркве и приступачан је за све истраживаче. Данас се Архив убрзано развија и шири, запошљава младе, високообразоване људе који настављају истраживања у више праваца.

Свакако, Архив има велике потенцијале, по питању конкретнијег увезивања и сарадње са црквеним архивима Српске православне цркве у Хрватској и околним државама, као и са бројним јавним личностима, колекционарима, насљедницима кућних архива и библиотеке.

Архив Срба у Хрватској је примјер и подстицај да се слични архиви Срба покрену првенствено у Словенији, Мађарској, Аустрији, Румунији, дакле у државама које су некада биле дио Аустроугарске, у којој су Срби, прије свега војно, али и политички, економски, културно, духовно оставили значајан траг. У данашње вријеме, такви архиви су потребни и у Федерацији Босне и Херцеговине у којој Срби живе у мањем броју, а од изузетног значаја би били и архиви Срба у Сарајеву и Мостару у којима су Срби током протекла два вијека

сачињавали, врло успјешан и утицајан слој трговаца, духовника, привредних и културних радника.

Архив Срба у Хрватској представља добар примјер на који начин могу функционисати и мањински архиви у Хрватској. Уз архив чешке националне мањине у Дарувару, потом Архив Јеврејске општине Загреб те Архив италијанске националне мањине (*Centro di Ricerche Storiche*) у Ровињу, Архив Срба у Хрватској је најозбиљнија установа која се бави историјом и садашњошћу најбројније националне мањине у Хрватској. Принцип на темељу кога функционише Архив Срба у Хрватској представља модел према коме би се могли основати и архиви других мањина. Најприје оних који већ посједују неке културне центре или дуже вријеме имају неку кровну установу која брине о њима (нпр. Мађари, Њемци, Албанци, Русини, Словаци и Словенци). Ипак, за такав искорак врло је важна 'инфраструктура' која има разумијевања и интереса да се побрине да у архиву раде стручни људи са тенденцијом запошљавања научника који би радили на темама које су везане уз одређену мањину.

Као што смо показали, Архив Срба у Хрватској изузетно је драгоцјен извор документарне грађе о политичкој, демографској и културној историји српскога становништва за посљедња два и по вијека на просторима данашње Републике Хрватске. Брижљиво прикупљана, ова грађа данас омогућује дубља и свестранија истраживања. Архив Срба у Хрватској посједује библиотечку грађу која је значајан историјски извор. Број и значај публикација указују на то да библиотечка грађа Архива Срба у Хрватској представља веома вриједну српску културну баштину. Осим тога, библиотечка грађа непрестано се обогаћује циљаном, осмишљеном набавком како за библиотеку овог архива, тако и као дио документалистичке грађе у фондовима и збиркама. У даљем раду ове важне културне институције за историју Срба у Хрватској морају се узети у обзир и монографске и периодичне публикације које, системски сакупљане и похрањене те класификоване и библиографски описане, представљају и историјски извор и грађу од великог културног значаја.

9. ЛИТЕРАТУРА

Списак литературе:

Babić, Dragutin, Škiljan, Filip, Župarić-Iljić, Drago, *Nacionalne manjine u Zagrebu: položaj i perspektive*, Zagreb: Plejada, 2011.

Berber, Maja, Grlić, Božo, Pavkov, Slavica, „Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti u Republici Hrvatskoj po gradovima i opštinama na osnovu rezultata popisa iz 1991. i 2001. godine“, *Stanovništvo*, 2008, 2, 23-60.

Bilandžić, Dušan, Jakovina, Tvrtko, „Hrvatska u socijalističkoj Jugoslaviji 1945–1991“, *Zbornik Drage Roksandića*, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2019, 803–826.

Богдановић, Димитрије, *Инвентар ћирилских рукописа у Југославији*, Београд: САНУ, 1982.

Божић, Софија, „Срби у Далмацији“, *Братство*, 20 (2016), 161-175.

Божић, Софија, „Трговина и занатство код Срба у Хрватској кроз призму дјеловања друштва Привредник“, *Споменица СПД Привредник кроз три вијека*, Загреб: СПД Привредник, 2009, 95-107.

Божић, Софија, „Шегрти, помоћници, господари: друштво „Привредник“, трговина и занатство код Срба у Хрватској (1918–1929)“, *Истраживања*, 19 (2008), 101–112.

Божић, Софија, *Срби у Хрватској и југословенска држава 1918-1929*, Београд: Службени гласник, 2015.

Бребановић, Предраг, „Архив Срба у Хрватској и заоставштина Ервина Ператонера“, *Архивска грађа у теорији и пракси 5: зборник радова*. Београд: Нови Сад: Архивистичко друштво Србије: Архив Војводине, 2022, 50–65.

Вишњић, Чедомир, *Партизанско љетовање*, Загреб: СКД Просвјета, 2003.

Вјетром вијани: Споменица Српског културног друштва „Просвјета“: Главни одбор Српског културног друштва „Просвјета“, Загреб, 1971.

Vujnović, Andrej. *Muzej Srba u Hrvatskoj: studija slučaja*. Zagreb: SKD „Prosvjeta“, 2021.

Вукашиновић, Владимир, *Рукописне књиге библиотеке Славонске епархије у Пакрацу*: Београд: Институт за културу сакралног Монс хемус; Институт за литургику и црквену уметност, 2015.

Гаћеша, Никола Л., „Привредник за време окупације (1941–1945) и његова послератна ликвидација“: Зборник СПД Привредник кроз три века, Загреб: СПД Привредник, 2009, 145.

Грујић, Радослав, *Апологија српског народа у Хрватској и Славонији*, Нови Сад: Штампарија учитељског деоничарског друштва, 1909.

Грујић, Радослав, *Споменица о Српском православном владичанству пакрачком*, Нови Сад: Издање свештенства Владичанства Пакрачког, 1930.

De Baets, Antoon, *Censorship of historical thought: a world guide, 1945–2000*, Greenwood Press, 2002.

Докнић, Бранка „Архивска грађа као културна баштина“, *Архив*, 4 (2003), 1/2, 43–46.

Докнић, Бранка Петровић, Милић Ф., Хофман, Иван, *Културна политика Југославије 1945–1952: зборник докумената*, Београд: Службени гласник, 2009.

Đokić, Dejan „Vek Jugoslavije: kako i zašto su Srbi, Hrvati i Slovenci stvorili zajedničku državu“, *Tragovi*, 2 (1), 2019, 25–51.

Ђорђевић, Бојан. *Архивистички појмовник*, Београд: Филолошки факултет, 2010.

Đurić, Veljko V. „Srpska pravoslavna crkva u prvoj deceniji komunističke vlasti 1945–1955. u Narodnoj Republici Hrvatskoj“ u: *Dijalog povjesničara/istoričara*, sv. 2 , Zagreb 2000, 635–651.

Eržišnik, Davorin „Arhivske jedinice i njihov opis – informacijski osvrt“, *Arhivski vjesnik*, 39 (1996), 91–102.

Žerjavić, Vladimir, *Gubici stanovništva Jugoslavije u Drugom svjetskom ratu*, Zagreb: Globus, 1989.

Izvešće o radu za 2001., Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb, 2002.

Илић, Јован, „Срби у Хрватској пре и после распада Југославије“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 2006, 253–270.

Историја српског народа, sv. I–VI, , Београд,: Српска књижевна задруга, 1994.

Јовановић, Мирослав „Лука Марић у одбрани ћирилице и Српског културног друштва „Просвјета“ у Хрватској“, *Зборник о Србима у Хрватској* 11, Београд, 2017, 101–110.

Красић, Владимир, Манастир Пакра, *Стражилово*, Нови Сад 1886.

Knut, Rebecca, *Libricide: The Regime-sponsored Destruction of Books and Libraries in the Twentieth Century*, Greenwood Publishing Group, 2003.

Латиновић, Горан, Архив: часопис Архива Југославије, год. X, бр. 1–2, Београд 2009, 53–56. Православље: новине Српске патријаршије, бр. 1019, Београд 2009, 25.

Лекић, Богдан. *Архивистика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2006.

Lešaja, Ante *Knjigocid: uništavanje knjige u Hrvatskoj 1990-ih*, Zagreb: Srpsko narodno vijeće, 2012.

Lipinski, Tomas A. „Legal Issues Involved in the Privacy Rights of Patrons in „Public“ Libraries and Archives“, *Libraries, Museums and Archives*, London: Scarecrow Press, 2002, 95–112.

Memory of the World: Lost Memory - Libraries and Archives destroyed in the Twentieth Century. Prepared for UNESCO on behalf of IFLA by Hans van der Hoeven and on behalf of ICA by Joan van Albada. Paris: UNESCO, 1996.

Микавица, Д., Лемајић, Н., Васин, Г., Нинковић, Н., *Срби у Хабзбуршкој монархији (1526-1918)*, том други, Нови Сад: Прометеј, 2016.

Милеуснић Слободан, „Стварање и страдање Епископске књижнице у Пакрацу“ у: *Књижевне новине*, (1. децембра 1991), број 831, 3.

Милеуснић, Слободан *Духовни геноцид 1991–1993*, Београд: Музеј Српске православне цркве, 1994.

Мошин, Владимир *Stari rukopisi Srba u Hrvatskoj od XIII do XX stoljeća*, katalog muzejskih zbirki IV, Zagreb: Povijesni muzej Hrvatske, Odjel Srba u Hrvatskoj, 1970.

Мошин, Владимир, *Ћирилски рукописи у Повијесном музеју Хрватске – Копитарева збирка словенских рукописа и Џојсов ћирилски одломак у Љубљани* Народна библиотека Србије, Опис јужнословенских ћирилских рукописа, Том I, Уредник: Димитрије Богдановић, Српска књижевна задруга, Београд 1971.

Народна библиотека СР Србије – Српска књижевна задруга 1971.

Николић, Коста, *Југославија: последњи дани 1989–1992*, Београд: Службени гласник, 2018.

Nikolić, Kosta, „Novi dokumenti o ratu u Vukovaru“, *Tragovi*, 3, (1), 2020, 152–202.

Pavelić, Boris, „Neobjavljeni rukopisi Slavka Goldsteina u Arhivu Srba u Hrvatskoj“. *Tragovi*. God. 6, br. 2 (2023): 151–171.

Пантелић, Лукијан, „Предговор“, *Библиотека Епархије славонске у: Српске рукописне и штампане књиге у Славоднији од XV до XVIII века*, Пакрац : Епархија славонска ; Београд : Народна библиотека Србије, 1990, IX–XII.

Петрановић Б., *Историја Југославије 1918–1978*, Београд: Нолит, 1980.

Прпа, Бранка, *Српски интелектуалци у Југославија 1918–1929*, Београд; Клио, 2018.

Пузовић, Љиљана, „Владимир Алексејевич Мошин (1894–1987)“ у: *Археографски прилози, Народна библиотека Србије – Одељење за археографију*, број 35 (2013), 211–223.

Пуповац, Милорад, *Распад Југославије и Срби у Хрватској*, Летопис СКД „Просвјета“, Загреб, 1997, 256–264.

Radojčić, Svetozar, *Stare srpske minijature*, Beograd: Naučna knjiga, 1950.

Радоњић, Јован, *Римска курија и јужнословенске земље од 16. до 19. века*, Београд: Српска академија наука и уметности, 1950, 392.

Ракић, Зоран, “Димитрије Даскал - српски писар и илуминатор друге половине XVI века“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, књига 79 (2013), 163-165.

Roksandić, Drago „Prvi kongres kulturnih radnika Hrvatske (Topusko, 25–27. lipnja 1944): iskustvo i aroprijације“, *Intelektualci i rat 1939–1947: zbornik radova*, Zagreb: Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije, 2012, 97–118.

Роксандић, Драго, *Срби у Хрватској*, Загреб: Вјесник, 1991.

Roksandić, Drago, *Srbi u Hrvatskoj od 15. stoljeća do današnjih dana*, Zagreb 1991, 7–8.

Румењак, Нивес, Почети „Привредника“ у октиљу Матијевића и Српске банке у Загребу, чланак из Споменице „СПД Привредник кроз три вијека“, Загреб 2009, 41

Seto Theodore, P., *Is Book-Burning Bad? Rights, Citizenship and Torture: Perspectives on Evil, Law and the State* (John T. Parry & Welat Zeydanlioğlu eds.). Interdisciplinary Press, 2009.

Слијепчевић, Ђоко, *Историја Српска православна црква*, том први, Од покрштавања Срба до краја 18. века, Београд 2002.

Slukan, Mirela „Opis kartografskog gradiva“, *Arhivski vjesnik*, 39, 1996, 65–73.

Срби под туђинском влашћу (1537–1699), Историја српског народа, група аутора, трећа књига, први том, Београд: Српска књижевна задруга, 1993.

Срби под туђинском влашћу, Од најстаријих времена до Маричке битке (1371), Историја српског народа, прва књига, први том, Београд: Српска књижевна задруга, 1981.

Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века : каталог / (приредили Лукијан (Пантелић) и др.; Београд : Народна библиотека Србије, 1990.

Српско културно друштво „Просвјета“, Загреб: СКД Просвјета, 1997.

Српско народно вијеће: 25 година, Загреб; Српско народно вијеће, 2022.

Стојановић, Љубиша, *Стари српски записи и натписи I*, Београд: Матица Српска; Народна библиотека Србије и Српска академија науке и уметности, 1902.

Hayden R. M., *Knjigocid: Uništavanje knjige u Hrvatskoj 1990-ih by Ante Lešaja*, Slavic Review, Vol. 72, No2/SUMMER 2013.

Црљић, Вера, *Реконструкција Библиотеке Епархије славонске (Пакрац)*, Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића: зборник радова, Инђија 2008, 460.

Cvetković, Dragan, „Stradali pripadnici Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije iz Hrvatske prema popisu Žrtve rata 1941–1945. iz 1946. godine. Analiza trenutnog stanja prema do sada izvršenoj reviziji” u: *Dijalog povjesničara – istoričara*, ur. Hans Georg Fleck i Igor Graovac, sv. 6 (2002), 365–381.

Cook, Terry „Archival Science and Postmodernism: New Formulations for Old Concepts“, *Archival Science*, 1 (2000), 3–24.

Чалић, Боровој, *Инвентар Епископског двора у Пакрацу из 1896. године*.

Чурчић, Лазар, „Старе српске књиге епархије славонске, у: *Библиотека Епархије славонске. Српске рукописне и штампане књиге у Славонији од XV до XVIII века*”; каталог / (приредили Лукијан (Пантелић) и др.; Београд : Народна библиотека Србије, 1990, 15.

Šarić, Tatjana, „Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ u socijalizmu“, *Arhivski vjesnik*, 57, (2014), 307–331.

Škiljan, Filip *Znameniti Srbi u Hrvatskoj*, Zagreb: Srpsko narodno vijeće, 2009.

Škiljan, Filip, „Djelovanje SKD „Prosvjeta“ od 1944. do 1971. godine“, *Srpsko-hrvatski odnosi u 20. veku: zbornik radova*, Sremska Kamenica, 2009, 49–60.

Škiljan, Filip, „Kongres Srba u Hrvatskoj 1945“, *Nacije, država i dijaspora na prostoru bivše Jugoslavije: zbornik radova*, Sremska Kamenica, 2010, 59–68.

Škiljan, Filip, „Vjerski prijelazi s pravoslavne na rimokatoličku i grkokatoličku vjeroispovijest (prekrštavanja) na području Zagrebačke nadbiskupije između 1941. i 1945“, *Pokatoličavanje Srba u NDH*, Zagreb: Srpsko narodno vijeće, 2019, 101–240.

Warwick, Shelly „Copyright for Libraries, Museums and Archives: The Basics and Beyond“, *Libraries, Museums and Archives*, London, 2002, 235–255.

Извори:

<https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=361269>.

преузето, 12.07.2024.

https://www.rastko.rs/istorija/dzomic-uzlocini/uzlocini-episkopi_c.html#dositej.

преузето,

2.05.2024.

<https://srbi.hr/biblioteka-eparhije-slavonske-veliko-duhovno-bлаго-srpskog-naroda/>

преузето,

14.05.2022.

Извор: <http://casopis.skd-prosvjeta.hr/gdje-je-nestala-muzealizacija-srpske-kulture/>

преузето, 22.06.2024.

Извор: <https://privrednik.hr/xx-vijek/>

преузето, 22.06.2024.

<https://biblioteka.skd-prosvjeta.hr/o-biblioteci/>

преузето, 06.06.2024.

HDA (Hrvatski državni arhiv), Komisija za odnose s vjerskim zajednicama NR Hrvatske

10. ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1. - Статут Архива Срба у Хрватској

Архив Срба у Хрватској је институција која прикупља све информације о српској националној мањини у Хрватској у прошлости и садашњости. Основне претпоставке његова дјеловања:

- Архив функционира унутар Српског народног вијећа, његови су оснивачи СНВ и СКД „Просвјета”

- Српско народно вијеће је ускладило своје унутрашње акте и предвидјело организацијску јединицу која би се звала „Одјел за уредско и архивско пословање”.

Осигуран је простор, опрема, стручни водитељ и два помоћна радника Архива. Увјети простора и опреме су дефинирани Правилником о чувању архивског и регистратурног градива изван архива. Поред тога донесен је /НН 63/04/ о заштити. И властити правилник с посебном листом и роковима чувања.

Хрватски државни архив има право и обавезу надзора над радом Архива Срба у Хрватској.

За подршку те развијање пројекта Архива Срба у Хрватској надлежни су Српско народно вијеће и Српско културно друштво „Просвјета”.

Циљеви и задаци Архива Срба у Хрватској

Архив се оснива због непостојања институције која би бринула о документима који су настали у установама чији је оснивач српска национална мањина и која би бринула о документима насталим у даљој прошлости, а чији је стваратељ српска национална мањина.

До данашњих дана је већ много докумената српске заједнице у Хрватској нестало или је уништено. Прикупљањем грађе на једно мјесто осигурава се већа сигурност постојећој грађи која се тренутачно налази на више мјеста и код појединаца. Архив се бави и прикупљањем свједочанства из Другог свјетског те рата 1991–1995.

У архивску грађу према Закону о архивском градиву и архивима /НН 105/97/ улазе: списи, исправе, помоћне уредске књиге, пословне књиге, картотеке, карте, нацрти, цртежи, плакати, тисковнице, сликописи, покретне слике (филмови и видеозаписи), звучни записи, микрооблици, стројно читљиви записи, датотеке, укључујући програме и помагала за њихово кориштење.

Стваратељ и иматељ архивског и регистратурног градива (ради се о институцијама које ће своју грађу предати Архиву Срба у Хрватској дужни су га савјесно чувати у сређеном стању, достављати надлежном Архиву Срба у Хрватској као матичној јединици која прикупља грађу и редовито одабирати архивско градиво из регистратурног градива (све према чл. 7 Закона о архивском градиву и архивима, НН 105/97). Јавно архивско градиво у Архиву Срба у Хрватској даје се на кориштење у службене сврхе, за знанствено истраживање и у публицистичке сврхе, за изложбе и објављивање, ради остварења или заштите особних права и у друге оправдане сврхе (чл. 19 Закона о архивском градиву и архивима, НН 105/97).

Јавно архивско градиво је у правилу доступно за кориштење 30 година након настанка (чл. 20 закона о архивском градиву и архивима, НН 105/97). Архивско градиво може бити и прије доступно уколико то одобри стваратељ. Активности архива:

Прикупљање архивске грађе разних институција (Српско народно вијеће, Српско културно друштво „Просвјета“, Српски демократски форум, Српска православна црква, појединци, друге организације и институције). Српска православна црква је отворила музеј у Загребу, па се предвиђа израда копија документарне грађе коју овај музеј посједује.

- Обрада и валоризација градива те презентација, израда инвентара и обавијесних помагала. Обавијесна помагала израђују неки архиви, архив Срба у Хрватској има у плану изградити сваке године обавијесно помагало које омогућава кориснику да има увид у новопридошлу грађу.

- Прикупљање старије архивске грађе везане за Србе у Хрватској (Хрватски државни архив, архиви појединих манастира, Државни архив Ријека, Државни архив Карловац, Државни архив Пазин, архиви у Задру, Бјеловару, Осијеку, Загребу и Славонском Броду). У Хрватском државном архиву се налази фонд Горњокарловачке епархије, Бихаћке, Сријемске и Бањалучке епархије те фонд Српског културног друштва „Просвјета“. У православним манастирима у Гомирју, Крки и Лепавини се налази такођер много архивске грађе, у Државном архиву у Ријеци, Пазину и Карловцу грађа везана за Народноослободилачку борбу и Други свјетски рат, а у Државном архиву у Задру фонд Православне епархије Задар, у Државном архиву у Славонском Броду Фонд пакрачке епархије, у Државном архиву у Осијеку фонд Српског певачког друштва „Гусле“, фонд Српске православне цркве свети Петар и Павао из Допсина, фонд Српског културног друштва „Просвјета“ Осијек и Српског пјевачког друштва „Змај“, у Државном архиву у Бјеловару фонд Српског културног друштва „Просвјета“, подбор Бјеловар и Збирка матичних књига српско-православних парохија на подручју бјеловарског краја.

- Прикупљање грађе из архива ХРТ-а и новинских архива. Прикупља се материјал који је објављен у дневном тиску и објављен на телевизији а тиче се српске националне мањине у Хрватској. Материјал се највећим дијелом прикупља у Националној свеучилишној библиотеци у одјелу за периодику.

- Прикупљање грађе о последњем рату. Грађа се прикупља у невладиним организацијама, Грађанском одбору за људска права, Правди из Бјеловара, Хрватском хелсиншком одбору, жупанијским и градским вијећима српске националне мањине у читавој Хрватској, Центру за мир из Вуковара, Центру за мир из Осијека, Удрузи Хомо из Пуле, Грађанском одбору за људска права из Карловца, Српском демократском форуму (подружницама у Кореници и Бенковцу), Удрузи Барања Биље, Коалицији за промоцију људских права из Осијека и Далматинском комитету за људска права из Сплита.

- Стварање веће базе фотографија споменика везаних за повијест Срба у Хрватској. Фотографије се прикупљају у фототеци Хрватског државног архива, тј. Хрватској кинотеци и локалним Државним архивима. Фотографије се такођер прикупљају и на терену.

- Прикупљање градива методом интервјуа – прикупљање аудио – грађе (разговор са старијим особама о Другом свјетском рату, рату 1991–1995 и старијој повијести)

- Сурадња с другим архивима и организацијама изван РХ који су везани за сличну тематику. Остварит ће се сурадња са осталим архивима или писмохранама националних мањина у Хрватској (Талијани, Нијемци, Жидови, Бошњаци...) (чл. 43 Закона о архивском градиву и архивима, НН 105/97).

Организирање предавања, изложби и обиљежавања значајнијих датума (чл. 43 Закона о архивском градиву и архивима, НН 105/97).

Прикупљање књижничног фонда (до данас је прикупљено око педесетак наслова за књижницу Архива Срба у Хрватској).

- Архив Срба у Хрватској проводи мјере заштите архивског градива у архиву и брине за његову сигурност, сређује, прописује и објављује архивско градиво те га даје на кориштење, преузима јавно архивско градиво које се односи на српску националну мањину, прикупља приватно архивско градиво откупом, поклоном или похраном, обавља снимање архивске

грађе (скенирање), даје податке, изватке из докумената и овјерене пријеписе на захтјев корисника (чл. 43. Закона о архивском градиву и архивима, НН 105/97).
Електронски архив

Израда информацијског сустава с базом података и корисничким програмским алатима који омогућује организацију електронског архива те похрану и претраживање/прегледавање различитог електронског садржаја, везаног уз повијест и садашњост Срба у Хрватској:

- Електронски документи (чланци, књиге, публикације.)
- Каталог књижног фонда (књига, часописа, брошура...) који није доступан у електронском облику.

База података и програмски алати за рад с базом омогућују једноставно проширење:

Базом података везаном уз културно-повијесне споменике

Базом података страдалих и несталих у рату 1991–1995 (у сурадњи с невладиним организацијама)

Базом података за фотографије

Базом података за аудиозаписе у дигиталном формату

Базом података за видеозаписе у дигиталном формату

Базом података за скениране чланке

Базом података за скениране документе

ПРИЛОГ 2. - Споразум Архива Срба у Хрватској са Хрватским државним архивом

Српско народно вијеће, Гајева 7, Загреб, којег заступа предсједник Вијећа Милорад Пуповац (у даљњем тексту: СНВ)

и

Хрватски државни архив, Марулићев трг 21, Загреб, којег заступа равнатељ др. сц. Стјепан Ћосић (у даљњем тексту: ХДА) закључили се дана 17. ожујка 2008. овај

СПОРАЗУМ О ПОСЛОВНОЈ СУРАДЊИ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Чланак 1.

Овим Споразумом ХДА И СНВ утврђују подручје, облике и начин међусобне сурадње на подручју заштите, презентације и промоције архивског градива од обостраног интереса те у пружању стручне помоћи у истраживању, евидентирању и промицању кориштења архивског градива.

II. ПРАВА И ОБВЕЗЕ СТРАНАКА

Чланак 2.

Темељем овог Споразума Архив се посебно обвезује да ће Српском народном вијећу: омогућити по захтјеву снимање документације градива које је од интереса за СНВ уз покриће материјалних трошкова за исто што износи до 30% ниже накнаде од износа наведених у службеном цјенику (зависно од начина снимања), пружити стручну помоћ у изради тематског водича кроз фондове архивског градива који су од интереса за СНВ у оквиру посебног пројекта, те кориштење истог омогућити у оквиру редовитог кориштења градива и документације СНВ, дати стручне упуте у вођењу и обради документације СНВ те укључити у састав евидентирања архивског градива изван архива, омогућити објављивање градива које се односи на рад и дјеловање српске националне мањине, без накнаде за објављивање, дати попусте у пружању осталих услуга Архива из редовите архивистичке дјелатности у висини од 10% накнаде предвиђене за пружање те услуге.

Чланак 3.

Темељем овог Споразума Српско народно вијеће се посебно обвезује да ће Хрватском државном архиву:

достављати пописе градива у своме посједу сукладно одредбама Правилника о заштити и Чувању архивског и регистратурног градива изван архива (НН 63/2004), те водити исте у архивско информацијском саставу АРХИНЕТ, омогућити снимање градива којим ХДА не располаже, и то о трошку ХДА, достављати податке о другом градиву које евидентира или за које сазна, а може бити од Интереса за ХДА, доставити по један примјерак властитих издања.

Чланак 4.

У погледу преузимања приватног архивског градива којему Српско народно вијеће није стваратељ, а ради се о градиву за које би друга страна могла бити заинтересирана, странке су сугласне да ће се међусобно обавјештавати о понудама и другим могућностима за преузимање оваквог градива те подупирати у провођењу активне аквизицијске политике, сукладно прописима који уређују питања предаје, преузимања и промета архивским градивом.

Чланак 5.

Странке су сугласно утврдиле да ће ради бољег усклађивања активности на извршавању споразумних обвеза именовати особу задужену за реализацију истог.

Чланак 6.

Овим Споразумом споразумне стране обвезују се да ће услуге из овога споразума обављати праводобно и квалитетно, према налогу одговорних особа споразумних странака, а сукладно правилима струке и уз поштивање свих важећих прописа а нарочито из подручја обвезног и ауторског права.

Чланак 7.

Станке сугласно утврђују да се послови из овог споразума сматрају пословном тајном и да се предмнијева настанак штете у случају да се подаци из предмета овог споразума учине доступним трећим особама.

IV. ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШЕНЕ ОДРЕДБЕ

Чланак 8.

Овај Споразум закључује се на вријеме од 2 године и може се споразумно у писаном облику продужити за наредно споразумно раздобље.

Овај споразум се може отказати свака од споразумних страна, с отказним роком од 15 дана.

Чланак 9.

У случају отказа споразума споразумне стране сугласно утврђују да ће се завршити послови који су у тијеку, односно који су преузети као обвеза, у противном се предмнијева настанак штете за странку којој је Споразум отказан, а надокнадит ће се само стварно настали и документирани трошкови и то у року од 8 дана од дана подношења документираног захтјева за подношење истог. Роком за застару подношења истог сматра се протек од 30 дана од ступања на снагу отказа споразума.

Чланак 10.

Споразумне стране су сугласне да ће све неспоразуме покушати ријешити мирним путем, а ако то није могуће, у случају спора надлежан је стварно надлежан суд у Загребу.

Чланак 11.

Овај Споразум је састављен у 4 (четири) истовјетна примјерка, од којих свака страна задржава 2 (два) примјерка.

Чланак 12.

Овај Споразум се примјењује даном потписа обију уговорних страна.

Класа: 612-06/08-28/05

Урброј: 565-04-08-1

Загреб, 17. ожујка 2008.

За Хрватски државни архив:
равнатељ:

Др. сц. Стјепан Ћосић

За Српско народно вијеће:
предсједник:

Милорад Пуповац

ПРИЛОГ 3 – ФОТОГРАФИЈЕ

Inv. br. 48	Izvod iz protokola krštenih pravoslavne istočne srpske crkve, 4.XI.1932., zajedno s ovjerenim prijevodom na engleski jezik, 6.XII.1955.	Kutija 2
-------------	---	----------

Западно-српска православна црква

ИЗВОД

из протокола кршених православне источне српске цркве, храма св. св. Троице у Беловару од год. 1932.

Књига XII Лист 205

Текући број	1233/27
Год. мј. и дан	1930. Умртв. девети септембар
рођења	Мрта 29. (Јунија II)
крштења и миропомазња	1930. Јунија 22. (Јунија 6)
име	Милорад
Кршеница	Св. св. Троице или Јосифа
брачност или не-брачност	Државни
Родитеља кршеног	Јосифа Вуцетича, познатог у овоме поштом. Будимца рт. Хрговић
име, презиме звање или занимање	православна - италијанска
вјероисповјест	Гаремница
мјесто пребивања и кућни број	Вуцетич Вуцетич, познатог у овоме поштом. Будимца рт. Хрговић
Име, презиме, звање или занимање кума	Ана Вуцетич, Гаремница
Име, презиме и мјесто пребивања бабице	Петар Вуцетич, познатог у овоме поштом. Будимца рт. Хрговић
Свештеник, свештеница, његово и њено звање	

Да се овај извод из протокола кршених православних источне српске цркве, храма св. св. Троице у Беловару са својим подлиником у свему саглашава, потписом својега имена и прилагањем завичног печата потврђујем.

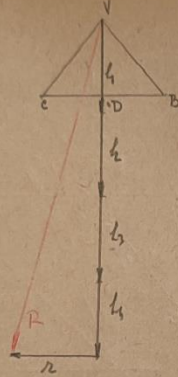
у Беловару дане 7/4 новембра год. 1932.

прошторисао Вуцетич

Фотографија 1 - Инв. бр. 48 КРШТЕНИЦА (Извод из протокола кршених православне источне српске цркве, 4. XI 1932. заједно с овјереним преводом на енглески језик, 6. XII 1955.)

Фотографија 2 - Инв. бр. 6 Билежница 6 IV 47. – V 47.

Slobodnom tijelu dodajemo silu P usmjerenj prema gore, to se komponente sile gibanja, sila je samo komponenta u ovojju osi koja base.

U slučaju tijela VBD i VDC rade:

$$\frac{1}{2}h = \frac{h}{2} \rightarrow x = \frac{2}{4}$$

U polozaju sila obje $R^2 = 16h^2 + n^2$ ili

$$R = \sqrt{16h^2 + n^2}$$

- (12) Točka težišta G koja u obje osi na koncu dionice l odijeli u horizontalnu i vertikalnu silu $K = G \frac{l}{p}$ Koliki je kut ϕ u falovaju senitici? Kolika je najviša konca s ?

$$\sum x = G \frac{l}{p} - S \sin \phi$$

$$\sum y = G - S \cos \phi$$

$$S = \frac{G}{\cos \phi}$$

$$G \frac{l}{p} - \frac{G}{\cos \phi} \sin \phi = G \frac{l}{p} - G \tan \phi$$

$$\tan \phi = \frac{l}{p}$$

$$\sin \phi = \frac{p}{l}$$

$$\frac{\sin \phi}{\cos \phi} = \frac{p}{l} ; \sin \phi = \cos \phi \frac{p}{l}$$

$$\cos \phi \frac{p}{l} = \frac{p}{l} ; \cos \phi = \frac{p}{l} = \frac{p^2}{l^2} = \sin^2 \phi$$

$$\cos \phi = \sin^2 \phi ; \cos \phi = 1 - \cos^2 \phi$$

$$\cos^2 \phi + \cos \phi - 1 = 0$$

$$\cos \phi = -\frac{1}{2} \pm \sqrt{\frac{1}{4} + 1} = \frac{1}{2} \pm \frac{1}{2}\sqrt{5}$$

$$\cos \phi = 0,61803 \rightarrow \phi = 51^\circ 50'$$

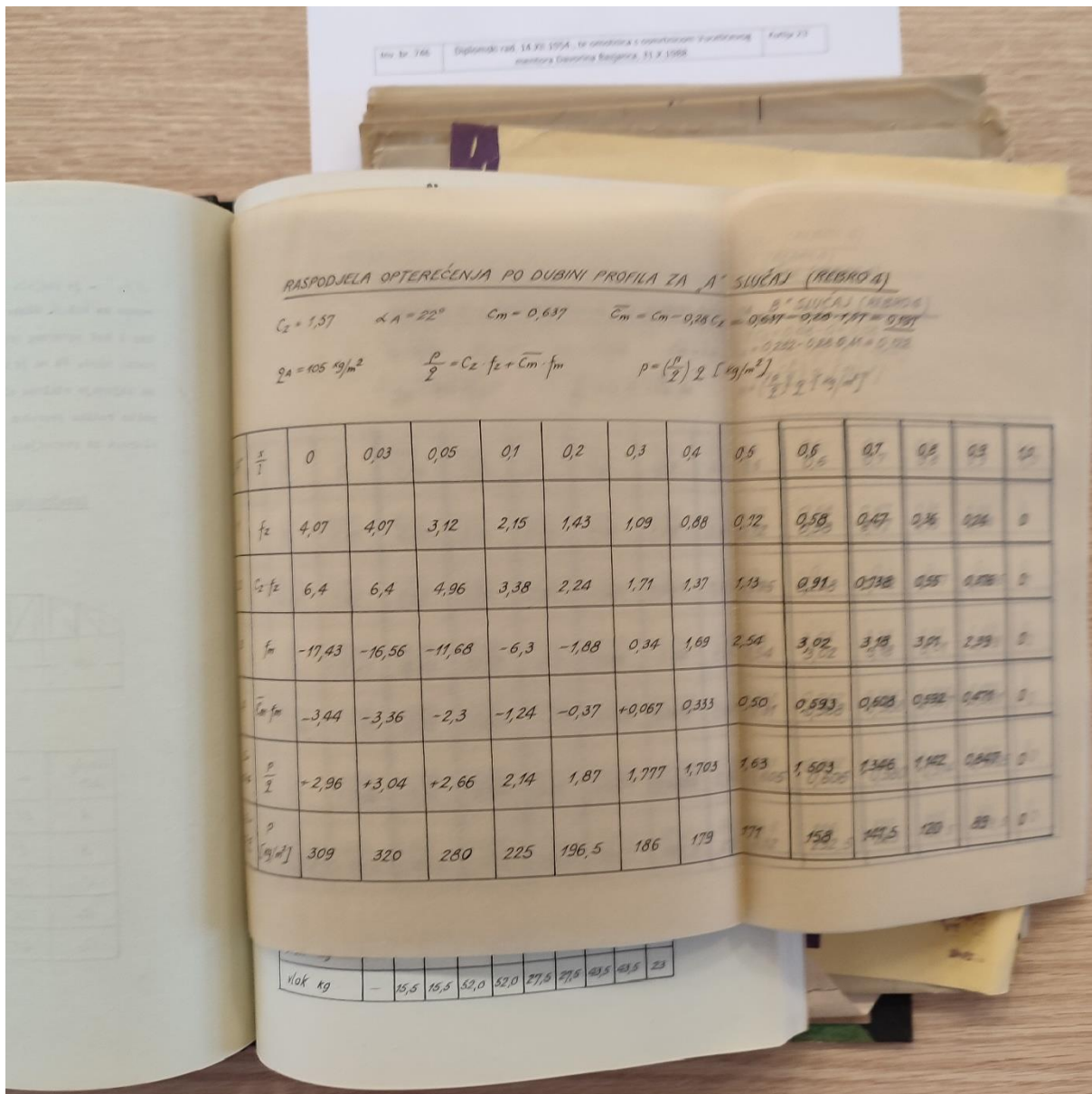
$$S = \frac{G}{\cos \phi} = \frac{1}{0,618} \cdot G = 1,618 G$$

- (13) Točka težišta G dionice l a dionice p na koncu dionice l odijeli na $\frac{p}{2}$, od kojih jedna dionica je horizontalna, a druga je pravom konici. Koliki je kut ϕ , ako je zadržana konica u horizontalu; Kolika je dionica p težišta na konici!

Фотографија 3 - Инв. бр. 16 Билежница 16 X 49. – II 50.

Фотографија 4 - Инв. бр. 746 Дипломски рад, 14. XII 1954. и омотница са осмртницом Вуцелићевог ментора Даворина Базјанца, 31. X 1988.

Фотографија 5 - Инв. бр. 746 Дипломски рад, 14. XII 1954.

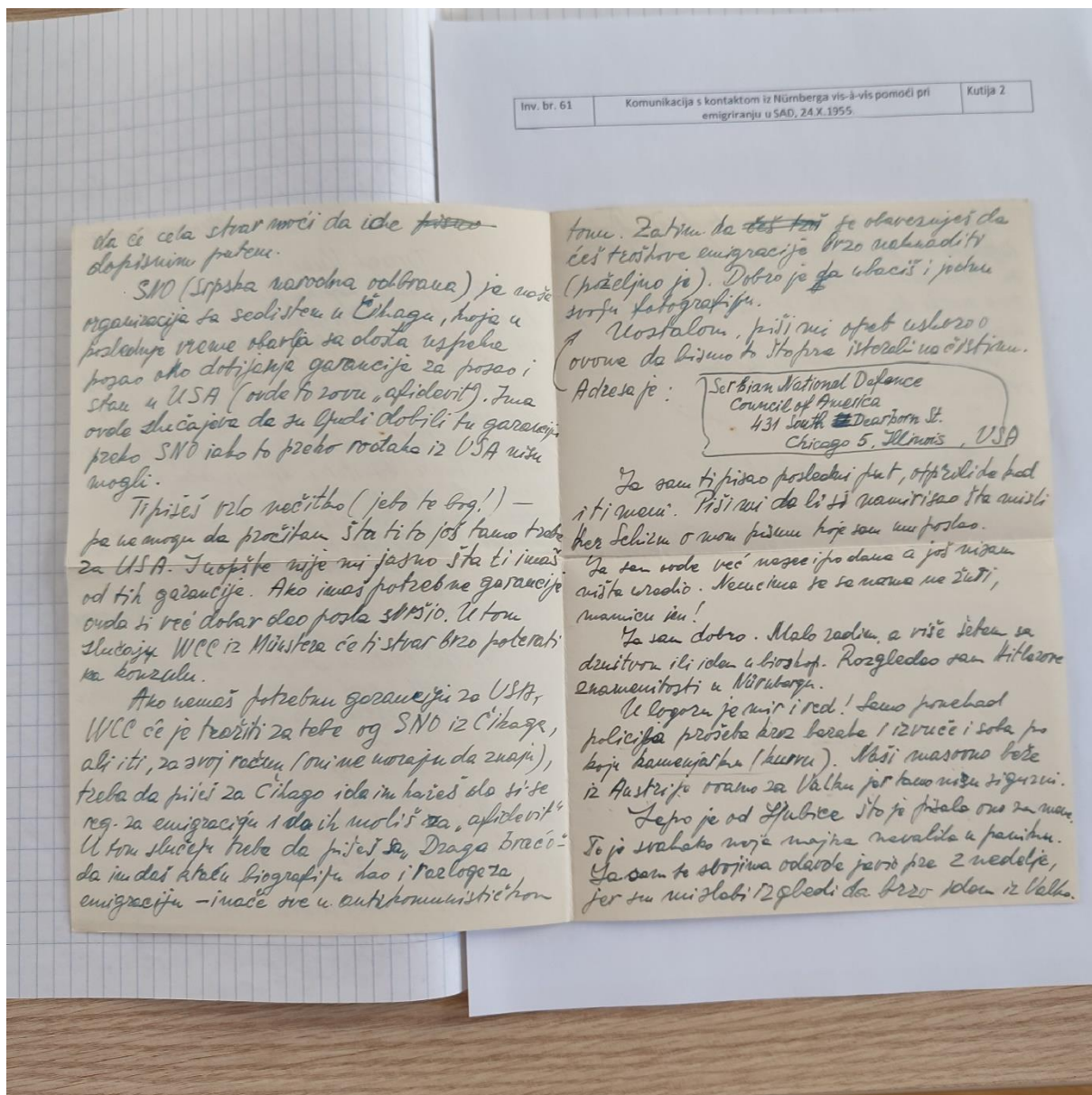
I Z J A V A

kojom niže potpisani Milojko VUCELIĆ izjavljuje da je samostalno izradio zadatak za diplomski rad.

Zagreb 24. veljače 1955.

Vucelić Milojko

Фотографија 6 - Инв. бр. 746 Дипломски рад, 14. XII 1954.

Фотографија 7 - Инв. бр. 61 Комуникација са контактом из Нирнберга за помоћ при емигрирању у САД, 24. X. 1955.

Фотографија 8 - Инв. бр. 745 Идентификациони документи – број социјалног осигурања (1956), број банковног рачуна у Њемачкој (1962), међународне потврде

Inv. br. 51

Fotografija iz Njemačke, VI.1956.

Kutija 2

Фотографија 9 - Инв. бр. 51 Фотографија из Немачке, VI 1956.

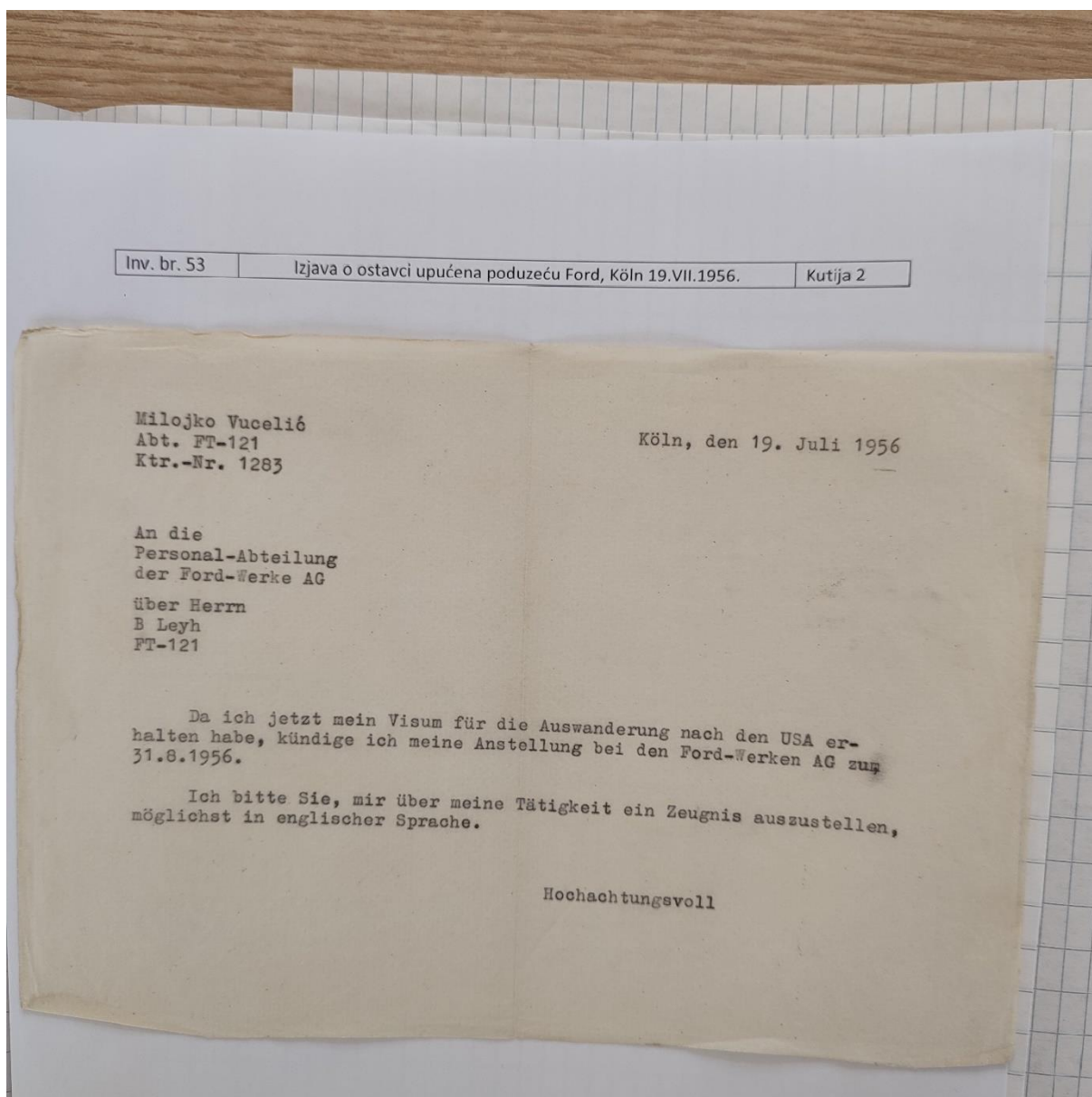
Inv. br. 54

Fotografija na poslu, Köln VIII.1956.

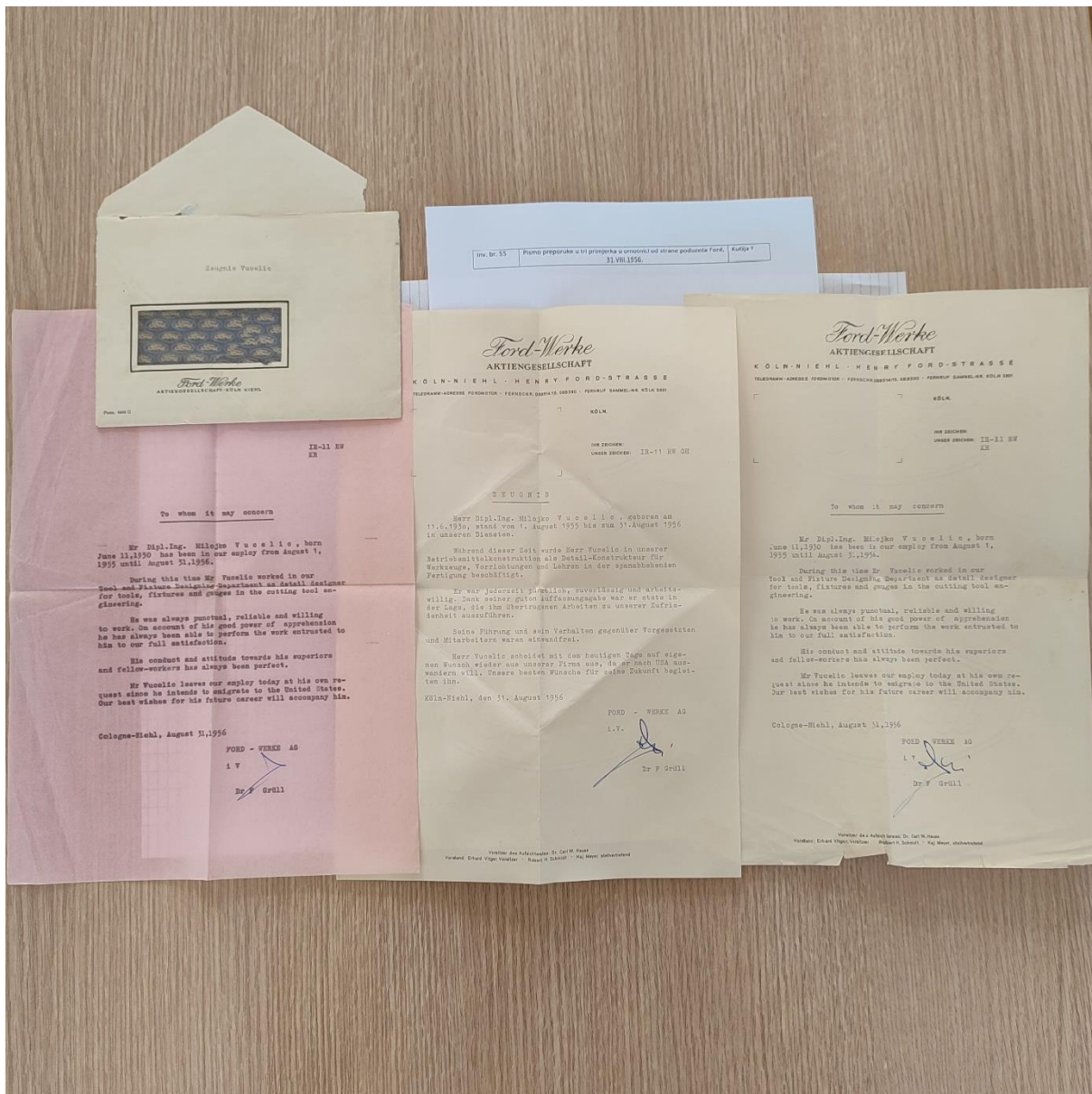
Kutija 2

Фотографија 10 - Инв. бр. 54 Фотографија на послу, Келн VIII 1956.

Фотографија 11 - Инв. бр. 53 Изјава о оставци упућена предузећу Форд, Келн 19. VII 1956.

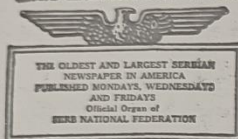
Фотографија 12 - Инв. бр. 55 Писмо препоруке у три примјерка у омотници од стране предузећа Форд, 31. VIII 1956.

Фотографија 13 - Инв. бр. 87 Попис запосленика Вуцелићевог одјела у предузећу Цесна, V 1957.

26 - 36330
SLAVOLJUB VUJIC
6181 PROSPECT
MAYWOOD, CALIF. 90870

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT PITTSBURGH, PA.

АМЕРИКАНСКИ СРБОБРАН THE AMERICAN SRBOBRAN

VOL., LXI, 13,904

FRIDAY, JULY 18, 1969

3414 FIFTH AVENUE

PITTSBURGH, PA. 15213

ШИПРО ХУТАЛАРОВИЋ

НЕШТО ИЗ ДАВНЕ ПРОШЛОСТИ

Пре извесног времена "Американски Србобран" кримио је један опширнији рад брата Шпира Хуталаровића под горњим насловом.

О удруживању Срба у Америци у добротворна друштва писано је постоја. Брат Хуталаровић ће можда, допунити нека сведочанства, нека можда и испривити, јер он претставља живог сведока српског удруживања и међу нашим пионирима, а, што је важно, у млађим данима било га је на све стране, како си рече. Погледајте само колико је то тачно.

Рано је у друштвима, привредношколским општинама, штампарији "Уједињено Српство", Чикаго; С. С. С. "Слика," Њујорк; секретарица у првом Пригосерском конзулату у Њујорку; Пригосерској војној мисији у Њујорку; покретну "Канадски глас" у Веланду, Онтарио; био члан Српске војне мисије са седиштем у Винепегу, Менисба, Канада; био секретар Конзулата С. Х. С. у Монреалу; чиновник а потом главни тајник С. С. С. "Србалија," Њујорк. Он је данас у подмаклим годинама и заступа 15 странијезичних новина за огласе. Живи у Вен Нус, Калифорнија.

"Американски Србобран" са задовољством

КОМУНИСТИ У НЕПРИЛИЦИ СА НАЦИОНАЛНИМ ЗАСТАВАМА

На једној конференцији Социјалистичког савеза Југославије од 25. јуна расправљано је и питању националних застава чије је истицање озакончено последицом уставних амандмана. Истину их сада по ред Срба, Хрвата и Словенаца и националне мањине или, како их комунисти називају, "народности" као што су Албанци, Мађари, Италијани итд. Једина ствар на којој су се сложили сви јесте чињеница да "употреба" тих застава није регулисана законом.

Али у погледу употребе дошла су до изражаја два мишљења. Једни су били мишљења да је неадекватно да националне мањине истичу заставе својих националних матица у туђим државама. Они су тражили да се те националне заставе обележе нечим, н. пр. лентом, што ће их обележити као делове југословенске заједнице. То би био "симбол југословенства, тврдили су они, онога што нас зближава, у заједничкој борби, симбол интегритета наше заједнице".

Они су несумњиво дошли од искуства, које је дошло од истицања албанских застава за време нембарских побуна прошле године где су те заставе биле симбол јединства не са Југославијом него са

Амерички Србин директор

"Apollo Engineering"

У тиму за "Apollo Project" је и језан Американац српског порекла—Мајк (Милојко) Вупелић, веома угледан научник, запослен као један од директора у одељењу "Apollo Engineering". О томе нас је известио инжењерски техничар Сета (Славолуб) Вујич, Србин-избеглица, који ради као техничар запослен заједно са Г. Вупелићем у Apollo Project North American Rockwell Corp., Space Division.

У писму "Србобрану" Г. Вујич каже и ово:

Имао сам велику част да се упознам са многим највећим стручњацима ове технике. Један од тих великих стручњака је Господин Мајк (Милојко) Вупелић наш Србин. Господин Вупелић је директор за "Apollo Engineering" и волио је скоро нео пројекат. Иако је веома заузет, овај велики човек увек нађе времена да се по нашем обичају самном поздравим: "Здраво, како си... живео!"

Уз писмо које смо добили од Г. Вујича је и стручни часопис о последњим припремама "Apollo 11" који је већ на путу ка месену. Ту је и фотографија Г. Вупелића, узета приликом интервјуисања од стране Е. Крампајта, коју ћемо додати у "Србобрану" следеће недеље.

Фотографија 14 - Инв. бр. 117 Копија новина (исјечак) Американски Србобран, 18. VII 1969.

Space Division

MARCH 17, 1972

Page Three

Apollo 17 Spacecraft Delivered For Final Lunar Landing Mission

The command and service modules for Apollo 17—last of the scheduled lunar landing missions—were accepted by NASA at Downey today.

Through with all its pre-delivery tests and checkouts, the spacecraft is destined for NASA's Kennedy Space Center, Fla., where it will undergo preparation for its mission into space.

Scheduled for launch Dec. 6, the target for Apollo 17 is the Taurus-Littrow area, slightly north and east of the center of the moon. Crewmen for the flight are Eugene Cernan, mission commander; Ronald Evans, command module pilot; and Dr. Harrison Schmitt, lunar module pilot.

As in the case of its Apollo 15 and 16 predecessors, Apollo 17 will carry an equipment-laden scientific instrument module (SIM) to probe the moon and its environment from orbit. Three new experiments will be added to the SIM bay for Apollo 17, replacing the mass spectrometer, alpha, x-ray and gamma ray experiments, and the subsatellite carried in the earlier two flights.

The first is a lunar sounder, being built by Space Division, which will examine the

moon to a depth of approximately three-quarters of a mile. It will provide a detailed study of physical properties of the moon and aid in the search for possible subsurface water.

Another new experiment is the infrared scanning radiometer, which will provide scientists with a high-resolution thermal map of portions of the moon. The third is a far ultraviolet spectrometer that will measure the compositional and density variation of the lunar atmosphere.

Rounding out the SIM bay equipment is the camera system that was so highly successful on Apollo 15 and is planned for use on Apollo 16. It includes panoramic and mapping cameras and a laser altimeter.

NASA said that the Taurus-Littrow area is a keystone site that was selected to help fill in major gaps in the developing model of the moon as based upon data from the Apollo 11, 12, 14, and 15 flights, and on what is expected from Apollo 16.

Heading work on Apollo 17 for the division were Dave Llorente, senior project engineer, and Pete Magoski, vehicle project engineer.

FRENCH VISITOR — SD's Mike Vucelic, center, shows instrument panel removed from Apollo 14, to Major General G. J. Giraud, right, Defense and Air Attache, French Embassy, Washington. Also shown is Dave Vuich, Los Angeles Division.

SPACECRAFT STATUS TOLD

Following is the status of SD's command and service modules scheduled for future missions. All are in Downey's Bldg. 297 except for Apollo 16.

Spacecraft	Mission	Status
113	Apollo 16	On launch pad, ready for countdown demonstration, in preparation for April 16 launch.
114	Apollo 17	Ready for shipment
115 & 115A	—	Being held for NASA for possible future use.
116	Skylab 2	Final systems checkout completed. Scheduled for launch May 1, 1973, as transport for astronauts traveling to and from Skylab.
117	Skylab 3	In final systems checkout. Scheduled for launch

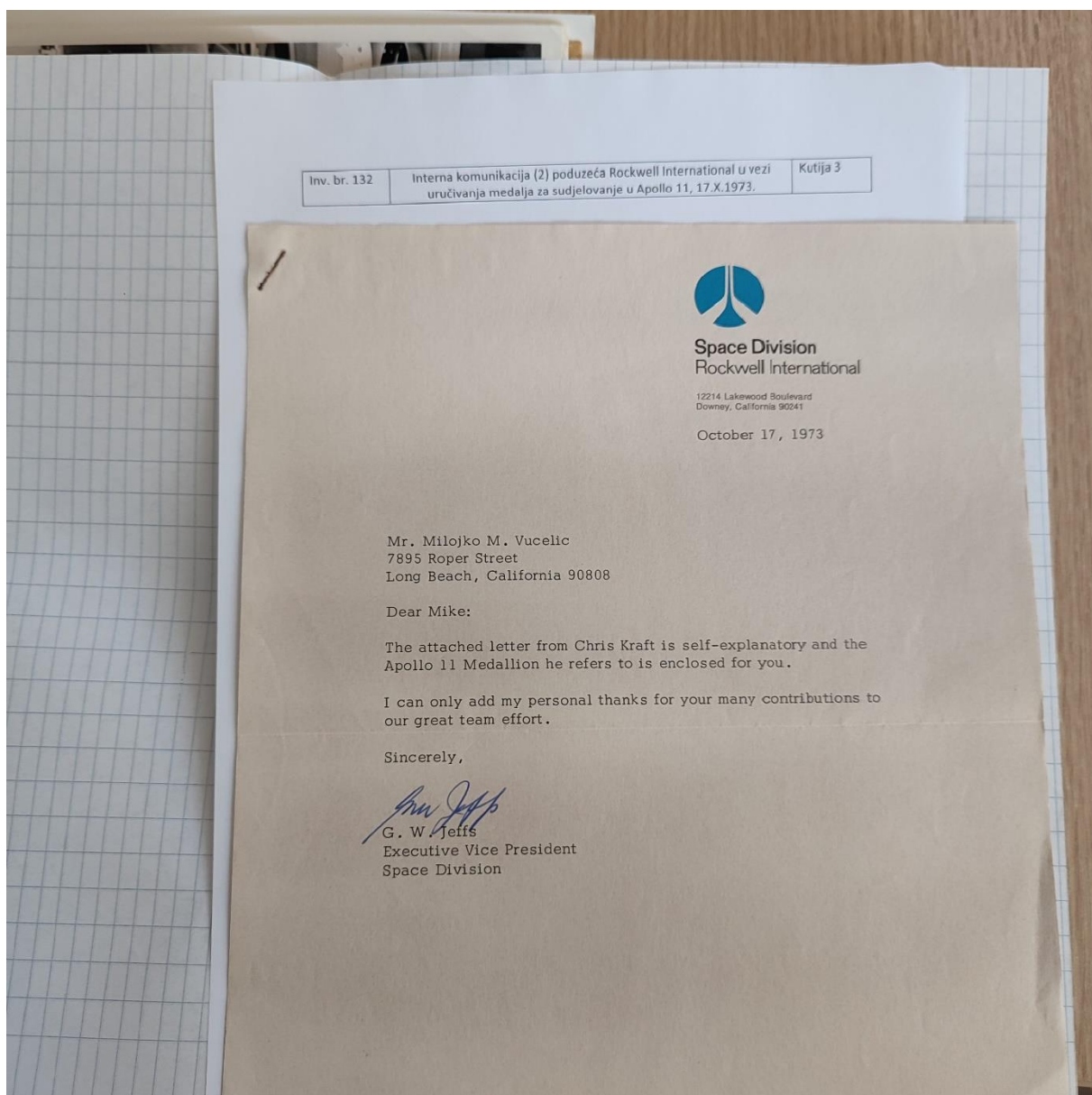
AIAA Conference . . .

(Continued from Page 2, Column 2) program manager, CSM Programs, will serve as one of the four panelists. Others will represent McDonnell-Douglas, Lockheed and Grumman.

Classified Ads

Фотографија 15 - Инв. бр. 207 Новине North American Rockwell News, 17. III 1972.

Фотографија 16 - Инв. бр. 132 Интерна комуникација (2) предузећа Rockwell International у вези уручивања медаља за учествовање у Apollo 11, 17. X 1973.

Inv. br. 133	Komunikacija s NASA-om povodom 20-e obljetnice Apollo 11, 7.VIII.1989.	Kutija 3
--------------	---	----------

National Aeronautics and
Space Administration

NASA

Lyndon B. Johnson Space Center
Houston, Texas
77058

Office of the Director

AUG 7 1989

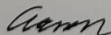
Mr. Michael M. Vucelic
President and Chief Executive Officer
Ideal Electric Holding Company
330 East First Street
Mansfield, Ohio 44903

Dear Mike:

It was kind of you to send us congratulations from Ideal Electric Holding Company on the 20th Anniversary of the Apollo 11 landing. We held several reunion-type events that week which gave us an opportunity to see many friends from those Apollo days, and indirectly, provided other opportunities to hear from friends such as yourself who were not able to attend.

I recall the important contributions you and Norm Ryker made to Apollo and are making today to our space program. Dan Nebrig is on my staff and sends his regards along with my own.

Sincerely,

Aaron Cohen

Фотографија 17 - Инв. бр. 133 Комуникација са НАСА поводом двадесете годишњице Apollo 11, 7. VIII 1989.

Фотографија 18 - Инв. бр. 564 Уговор са руским предузећем, 16. V 2003.

CONGRESS OF THE UNITED STATES
HOUSE OF REPRESENTATIVES
WASHINGTON, D. C. 20515

MICHAEL G. OXLEY
OHIO

May 2, 2006

Mr. Michael M. Vucelic
560 Hawthorne Lane
Mansfield, Ohio 44907

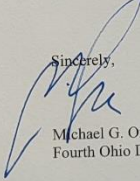
Dear Mr. Vucelic:

Congratulations on the special recognition you are receiving from the North Central Ohio Entrepreneurial Hall of Fame. Please add my name to the long list of well-wishers as you accept this great honor.

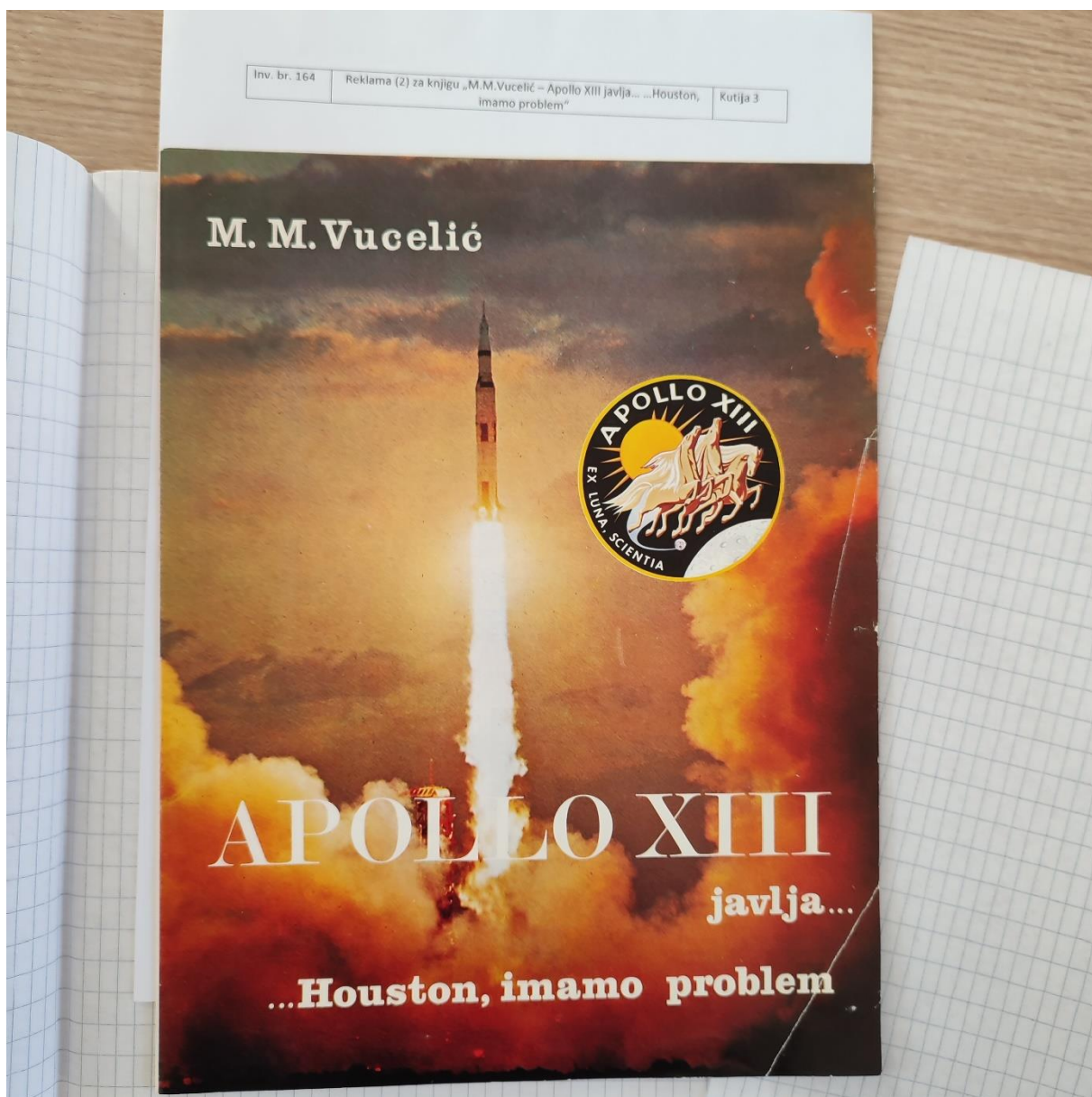
With its goal of recognizing and celebrating the entrepreneurial spirit of residents of North Central Ohio, the Hall of Fame has acknowledged many of our region's greatest minds and motivators over the years. It is hard to think of a more fitting recipient of this distinction than you. Your success is undeniable and your story is truly inspirational. Your achievements show that you have realized the full possibilities of the American dream. With hard work and innovation, you have garnered both praise and admiration as a brilliant intellect and a visionary leader.

At this prestigious milestone in your life, please accept my congratulations and best wishes for whatever your future endeavors include. I am confident that your dedication to perfection and integrity in your work will continue to set the standard for years to come.

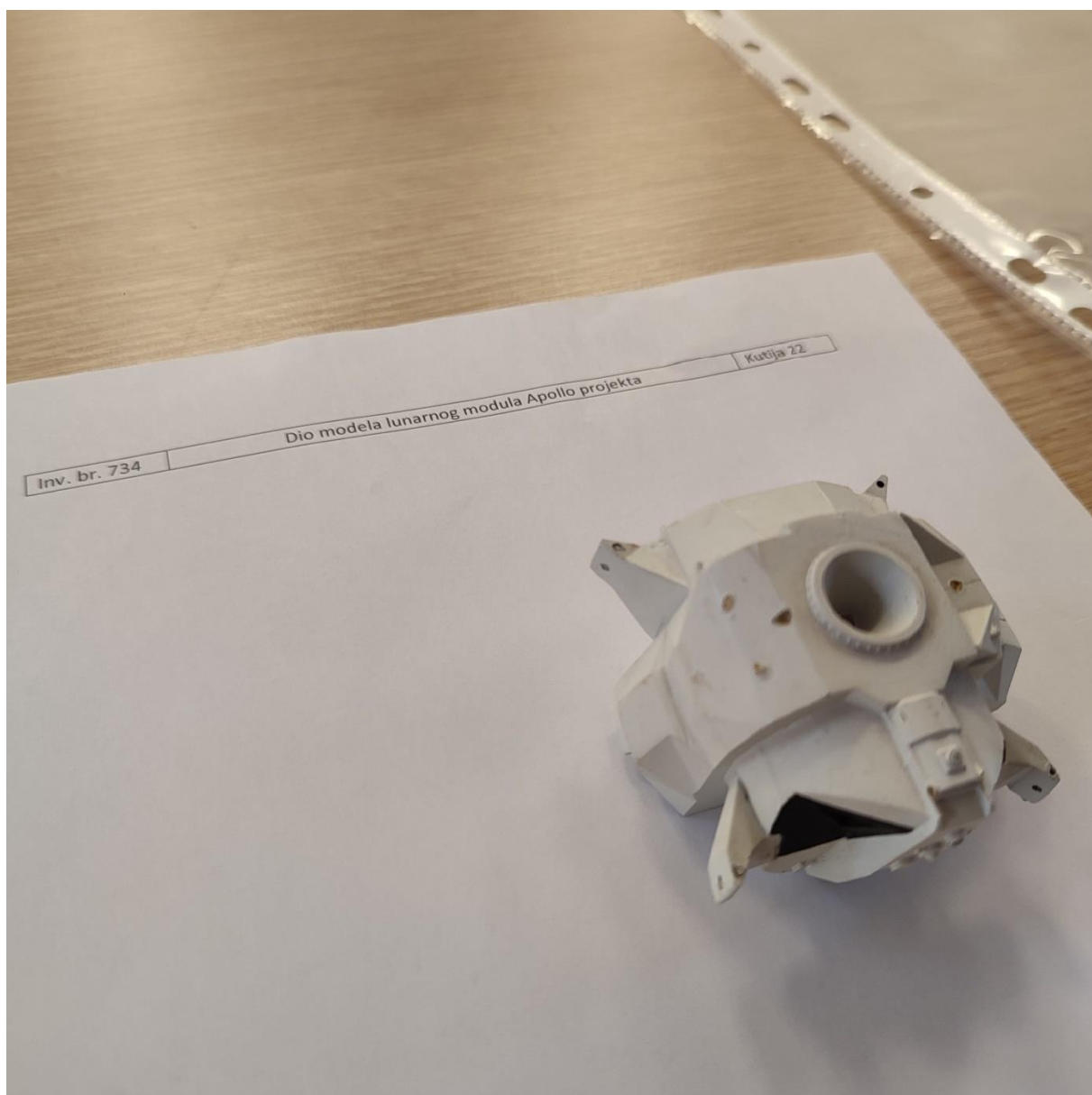
Sincerely,

Michael G. Oxley, M.C.
Fourth Ohio District

Фотографија 19 - Инв. бр. 577 Честитка представника Конгреса и посјетница, 2. V 2006.

Фотографија 20 - Инв. бр. 164 Реклама (2) за књигу „M.M.Vucelić – Apollo XIII javlja...
...Houston, imamo problem“

Фотографија 21 - Инв. бр. 734 Део модела лунарног модула Apollo пројекта

Фотографија 22 - Инв. бр. 95 Двије фотографије из периода рада за Stanley Aviation

Фотографија 23 - Инв. бр. 299 Фасцикла са разним фотопортретима (48) Вуцелића из доба Apollo пројекта

Фотографија 24 - Инв. бр. 136 Новине (исјечак) Новости, 29. IX 2009.

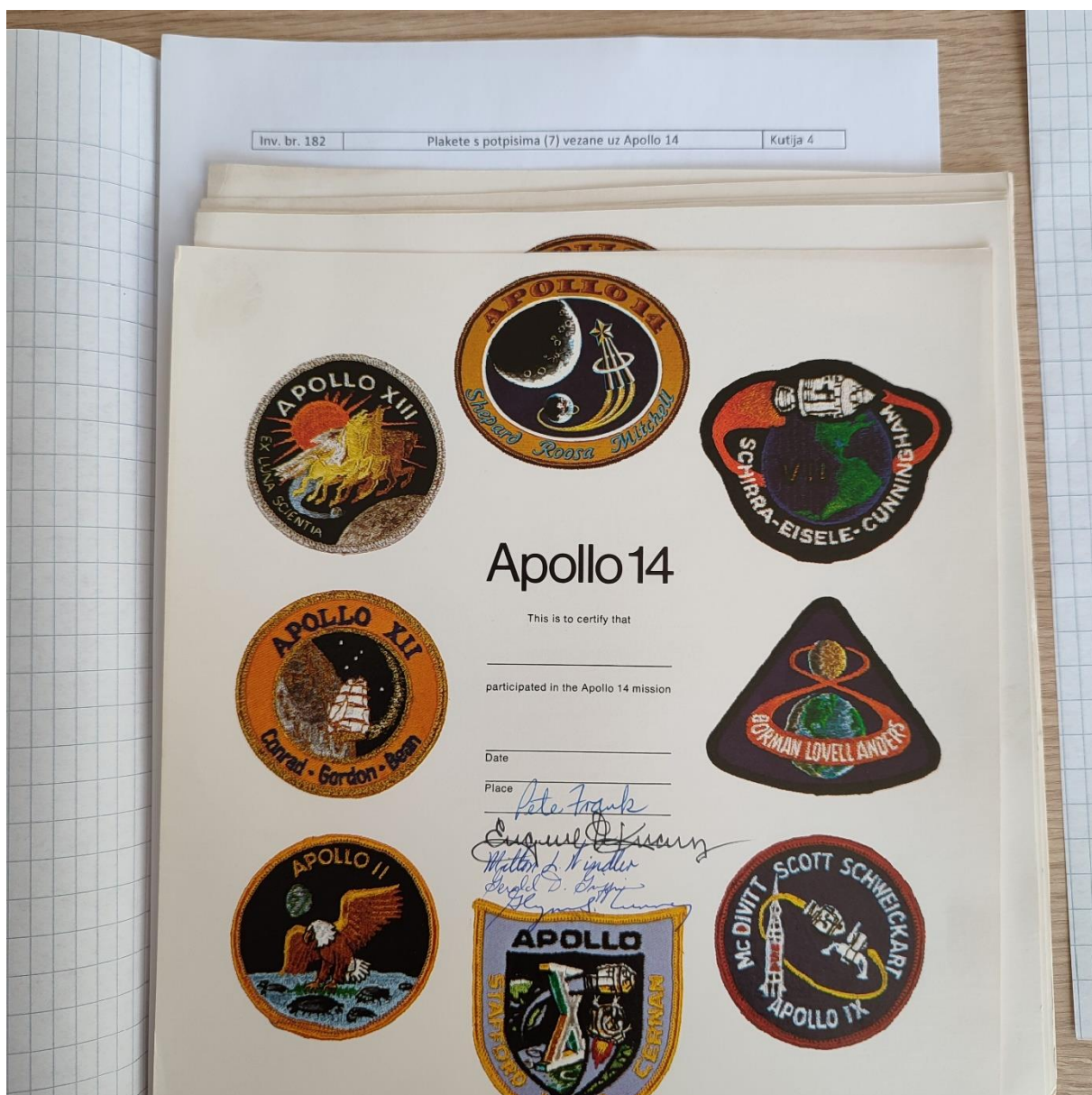
Фотографија 25 - Инв. бр. 116 Разне фотографије (16) везане за Аролло 10

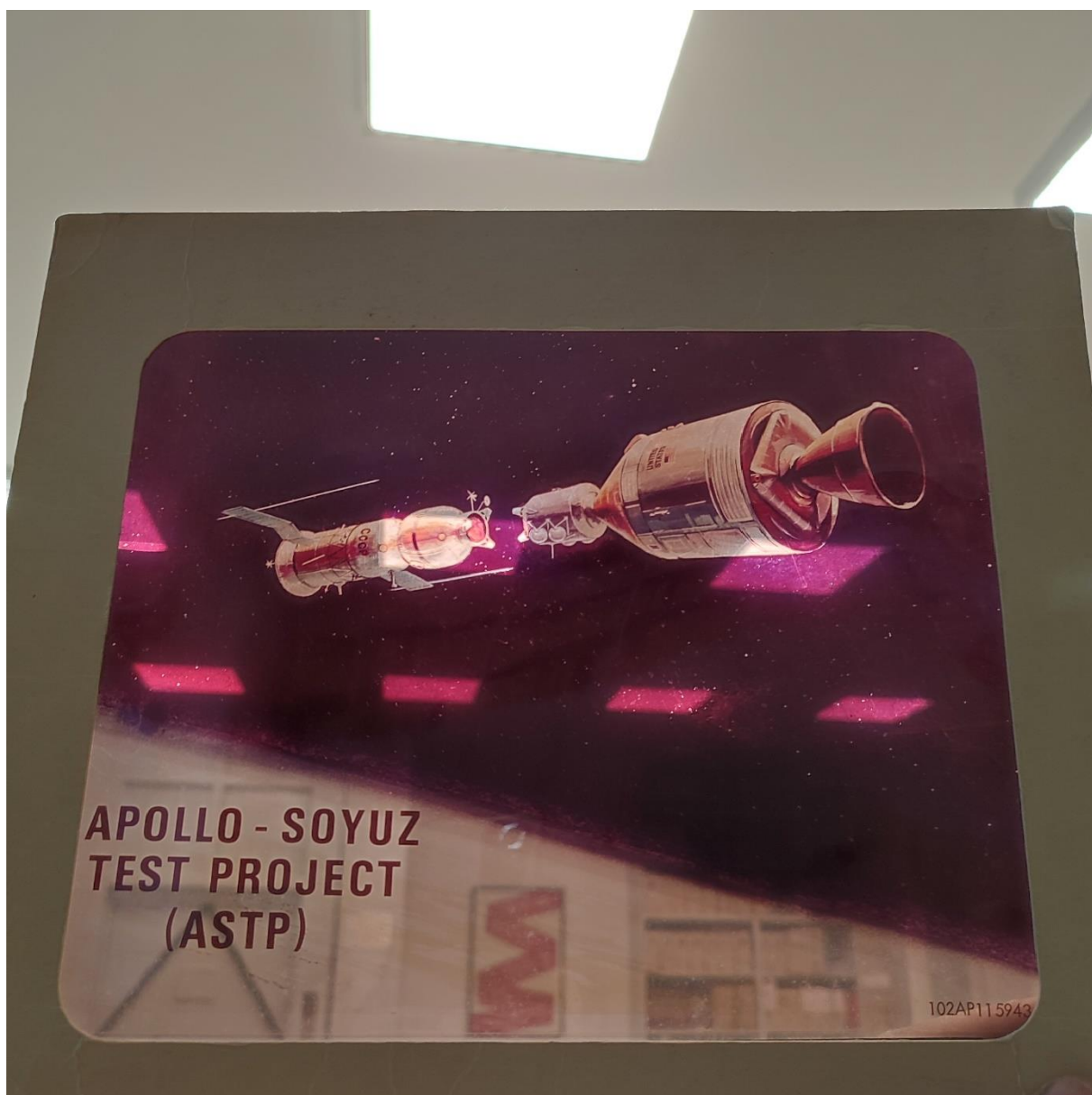
Фотографија 26 - Инв. бр. 206 Разне фотографије (36) о Apollo 16

Фотографија 27 - Инв. бр. 110 Фасцикла са фотографијама (15) о Apollo 8

Фотографија 28 - Инв. бр. 182 Плакете са потписима (7) везане за Apollo 14

Фотографија 29 - Инв. бр. 753 Фотографије (114) и негативи (4) из периода рада на Аролло пројекту

ПОПИС ФОТОГРАФИЈА

ФОТОГРАФИЈА 1 - ИНВ. БР. 48 КРШТЕНИЦА (ИЗВОД ИЗ ПРОТОКОЛА КРШТЕНИХ ПРАВОСЛАВНЕ ИСТОЧНЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ, 4. ХИ 1932. ЗАЈЕДНО С ОВЈЕРЕНИМ ПРЕВОДОМ НА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, 6. ХИ 1955.)	174
ФОТОГРАФИЈА 2 - ИНВ. БР. 6 БИЉЕЖНИЦА 6 IV 47. – V 47.....	175
ФОТОГРАФИЈА 3 - ИНВ. БР. 16 БИЉЕЖНИЦА 16 X 49. – II 50.	176
ФОТОГРАФИЈА 4 - ИНВ. БР. 746 ДИПЛОМСКИ РАД, 14. ХИ 1954. И ОМОТНИЦА СА ОСМРТНИЦОМ ВУЦЕЛИЋЕВОГ МЕНТОРА ДАВОРИНА БАЗЈАНЦА, 31. X 1988.	177
ФОТОГРАФИЈА 5 - ИНВ. БР. 746 ДИПЛОМСКИ РАД, 14. ХИ 1954.....	178
ФОТОГРАФИЈА 6 - ИНВ. БР. 746 ДИПЛОМСКИ РАД, 14. ХИ 1954.....	179
ФОТОГРАФИЈА 7 - ИНВ. БР. 61 КОМУНИКАЦИЈА СА КОНТАКТОМ ИЗ НИРНБЕРГА ЗА ПОМОЋ ПРИ ЕМИГРИРАЊУ У САД, 24. X 1955.	180
ФОТОГРАФИЈА 8 - ИНВ. БР. 745 ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ДОКУМЕНТИ – БРОЈ СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА (1956), БРОЈ БАНКОВНОГ РАЧУНА У ЊЕМАЧКОЈ (1962), МЕЂУНАРОДНЕ ПОТВРДЕ	181
ФОТОГРАФИЈА 9 - ИНВ. БР. 51 ФОТОГРАФИЈА ИЗ ЊЕМАЧКЕ, VI 1956.	182
ФОТОГРАФИЈА 10 - ИНВ. БР. 54 ФОТОГРАФИЈА НА ПОСЛУ, КЕЛН VII 1956.....	183
ФОТОГРАФИЈА 11 - ИНВ. БР. 53 ИЗЈАВА О ОСТАВЦИ УПУЋЕНА ПРЕДУЗЕЋУ ФОРД, КЕЛН 19. VII 1956.....	184
ФОТОГРАФИЈА 12 - ИНВ. БР. 55 ПИСМО ПРЕПОРУКЕ У ТРИ ПРИМЈЕРКА У ОМОТНИЦИ ОД СТРАНЕ ПРЕДУЗЕЋА ФОРД, 31. VII 1956.....	185
ФОТОГРАФИЈА 13 - ИНВ. БР. 87 ПОПИС ЗАПОСЛЕНИКА ВУЦЕЛИЋЕВОГ ОДЈЕЛА У ПРЕДУЗЕЋУ ЦЕСНА, V 1957.....	186
ФОТОГРАФИЈА 14 - ИНВ. БР. 117 КОПИЈА НОВИНА (ИСЈЕЧАК) АМЕРИКАНСКИ СРБОБРАН, 18. VII 1969.....	187
ФОТОГРАФИЈА 15 - ИНВ. БР. 207 НОВИНЕ NORTH AMERICAN ROCKWELL NEWS, 17. III 1972.....	188
ФОТОГРАФИЈА 16 - ИНВ. БР. 132 ИНТЕРНА КОМУНИКАЦИЈА (2) ПРЕДУЗЕЋА ROCKWELL INTERNATIONAL У ВЕЗИ УРУЧИВАЊА МЕДАЉА ЗА УЧЕСТВОВАЊЕ У AROLO 11, 17. X 1973..	189
ФОТОГРАФИЈА 17 - ИНВ. БР. 133 КОМУНИКАЦИЈА СА НАСА ПОВОДОМ ДВАДЕСЕТЕ ГОДИШЊИЦЕ AROLO 11, 7. VIII 1989.	190
ФОТОГРАФИЈА 18 - ИНВ. БР. 564 УГОВОР СА РУСКИМ ПРЕДУЗЕЋЕМ, 16. V 2003.	191
ФОТОГРАФИЈА 19 - ИНВ. БР. 577 ЧЕСТИТКА ПРЕДСТАВНИКА КОНГРЕСА И ПОСЈЕТНИЦА, 2. V 2006.	192
ФОТОГРАФИЈА 20 - ИНВ. БР. 164 РЕКЛАМА (2) ЗА КЊИГУ „М.М. VUCELIĆ – AROLO XIII ЈАВЉА... ..HOUSTON, IMA MO PROBLEM“	193
ФОТОГРАФИЈА 21 - ИНВ. БР. 734 ДИО МОДЕЛА ЛУНАРНОГ МОДУЛА AROLO ПРОЈЕКТА	194
ФОТОГРАФИЈА 22 - ИНВ. БР. 95 ДВИЈЕ ФОТОГРАФИЈЕ ИЗ ПЕРИОДА РАДА ЗА STANLEY AVIATION ..	195
ФОТОГРАФИЈА 23 - ИНВ. БР. 299 ФАСЦИКЛА СА РАЗНИМ ФОТОПОРТРЕТИМА (48) ВУЦЕЛИЋА ИЗ ДОБА AROLO ПРОЈЕКТА.....	196
ФОТОГРАФИЈА 24 - ИНВ. БР. 136 НОВИНЕ (ИСЈЕЧАК) НОВОСТИ, 29. IX 2009.	197
ФОТОГРАФИЈА 25 - ИНВ. БР. 116 РАЗНЕ ФОТОГРАФИЈЕ (16) ВЕЗАНЕ ЗА AROLO 10	198
ФОТОГРАФИЈА 26 - ИНВ. БР. 206 РАЗНЕ ФОТОГРАФИЈЕ (36) О AROLO 16.....	199
ФОТОГРАФИЈА 27 - ИНВ. БР. 110 ФАСЦИКЛА СА ФОТОГРАФИЈАМА (15) О AROLO 8.....	200
ФОТОГРАФИЈА 28 - ИНВ. БР. 182 ПЛАКЕТЕ СА ПОТПИСИМА (7) ВЕЗАНЕ ЗА AROLO 14	201
ФОТОГРАФИЈА 29 - ИНВ. БР. 753 ФОТОГРАФИЈЕ (114) И НЕГАТИВИ (4) ИЗ ПЕРИОДА РАДА НА AROLO ПРОЈЕКТУ	202
ФОТОГРАФИЈА 30 - ИНВ. БР. 731 ПЛОЧИЦЕ СА ИМЕНОМ (43) ИЗ ПЕРИОДА РАДА ЗА ПРЕДУЗЕЋЕ NORTH AMERICAN ROCKWELL	203

Биографија аутора

Благоја Ђукић, рођен 28.3.1984. године у Козарској Дубици (Република Српска, БиХ). Основну школу завршио у мјесту рођења, средњу богословску школу и богословски факултет у Београду, мастер студије у Фочи. Ожењен са Биљаном (рођ. Вујковић) из Београда, имају троје дјеце. У Бања Луци, на радном мјесту вјероучитеља у основној школи, провео десет година.

Због искуства које има при уређењу ђачке и професорске библиотеке Богословије Светог Саве у Београду, те положених стручних испита за библиотекара у Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске у Бањалуци, епископ бањалучки Јефрем (Милутиновић) даје благослов да буде помоћник стручном тиму Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске при уређењу Епархијске библиотеке у Епископском двору. По завршетку тог трогодишњег рада, уређења Библиотеке Епархије бањалучке, по благослову епископа бањалучког Јефрема и пакрачко-славонског Јована (Ђулибрка) 2020. године прелази у Републику Хрватску. Постављен је на мјесто парохијског свештеника у Вировитици и помоћника при уређењу чувене Епископске књижнице у Пакрацу.

На препоруку управе Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске, епископ парачко-славонски Јован даје благослов за упис докторских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Катедри за библиотекарство и информатику. У Вировитици од 2020. године, поред редовних парохијских обавеза, ради у двије основне школе на пословима вјероучитеља Православне вјеронауке. Упоредо са тим обавља и посао наставника српског језика и културе изражавања у двије основне школе, у Слатини и Ораховици. Учесник неколико стручних скупова у Загребу, Великој Ремети и Даљу.

У оквиру истраживачког рада на дисертацији објавио научну студију: „Библиотечка грађа у Архиви Срба у Хрватској”, Библиотекар, 2024, год. 66, бр. 2, стр.107-117

Прилог 1.

Изјава о ауторству

Име и презиме аутора Благоја Ђукић
Број досијеа 20045/Д

Изјављујем

да је докторска дисертација под насловом

АРХИВ СРБА У ХРВАТСКОЈ – УСТРОЈСТВО, СТРУКТУРА ГРАЂЕ И
КУЛТУРНОИСТОРИЈСКИ ЗНАЧАЈ

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да дисертација у целини ни у деловима није била предложена за стицање друге дипломе према студијским програмима других високошколских установа;
- да су резултати коректно наведени и
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

Потпис аутора

У Београду, _____

Прилог 2.

Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада

Име и презиме аутора Благоја Ђукић
Број индекса 20045/Д

Студијски програм докторске академске студије

Наслов рада: АРХИВ СРБА У ХРВАТСКОЈ – УСТРОЈСТВО, СТРУКТУРА ГРАЂЕ И
 КУЛТУРНОИСТОРИЈСКИ ЗНАЧАЈ

Ментор: др Бојан Ђорђевић, редовни професор Филозофског факултета
 Универзитета у Београду.

Изјављујем да је штампана верзија мог докторског рада истоветна електронској верзији коју сам предао/ла ради похрањивања у **Дигиталном репозиторијуму Универзитета у Београду.**

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци везани за добијање академског назива доктора наука, као што су име и презиме, година и место рођења и датум одбране рада.

Ови лични подаци могу се објавити на мрежним страницама дигиталне библиотеке, у електронском каталогу и у публикацијама Универзитета у Београду.

Потпис аутора

У Београду, _____

Прилог 3.

Изјава о коришћењу

Овлашћујем Универзитетску библиотеку „Светозар Марковић“ да у Дигитални репозиторијум Универзитета у Београду унесе моју докторску дисертацију под насловом:

АРХИВ СРБА У ХРВАТСКОЈ – УСТРОЈСТВО, СТРУКТУРА ГРАЂЕ И КУЛТУРНОИСТОРИЈСКИ ЗНАЧАЈ

која је моје ауторско дело.

Дисертацију са свим прилозима предао/ла сам у електронском формату погодном за трајно архивирање.

Моју докторску дисертацију похрањену у Дигиталном репозиторијуму Универзитета у Београду и доступну у отвореном приступу могу да користе сви који поштују одредбе садржане у одабраном типу лиценце Креативне заједнице (Creative Commons) за коју сам се одлучио/ла.

1. Ауторство (CC BY)
2. Ауторство – некомерцијално (CC BY-NC)
- 3. Ауторство – некомерцијално – без прерада (CC BY-NC-ND)**
4. Ауторство – некомерцијално – делити под истим условима (CC BY-NC-SA)
5. Ауторство – без прерада (CC BY-ND)
6. Ауторство – делити под истим условима (CC BY-SA)

(Молимо да заокружите само једну од шест понуђених лиценци. Кратак опис лиценци је саставни део ове изјаве).

Потпис аутора

У Београду, _____